TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

121'inci Birleşim
6 Ağustos 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**279**
II.- GELEN KÂĞITLAR	**284**
III.- YOKLAMALAR	**338, 339, 401, 402**
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	**292**
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	*292:295*
1.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	292:293
2.- Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'nın, "terörsüz Türkiye" sürecine ilişkin gündem dışı konuşması	293:295

Sayfa

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI **295, 300**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, 120'nci Birleşimde Grup Başkan Vekilleriyle fezlekelerle ilgili olarak yaptıkları değerlendirmeye istinaden bugün Meclis Başkanıyla yaptığı görüşmeye ve konuyla ilgili olarak Grup Başkan Vekillerine ikişer dakika söz vereceğine ilişkin konuşması 295

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Grup Başkan Vekillerinin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması 300

VI.- AÇIKLAMALAR **295, 300, 347, 351**

1.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 295:296

2.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 296:297

3.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 297

4.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 297:298

5.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 298:299

6.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 299

7.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 299

Sayfa

8.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Türk Hava Kuvvetlerinin ilk kadın generali olan Albay Özlem Karapınar'a ilişkin açıklaması 300

9.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Uşak Üniversitesine ilişkin açıklaması 300:301

10.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, suça sürüklenen çocuklara ilişkin açıklaması 301

11.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Hiroşima ve Nagazaki felaketlerinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması 301

12.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Nilda Müge Şahin'e ilişkin açıklaması 302

13.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Çorlu Spor 1947'nin çalışmalarını sürdürdüğü stada ilişkin açıklaması 302

14.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, "toplumsal dayanışma ve millî birlik" anlayışıyla yürütülen çalışmalara ilişkin açıklaması 302

15.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Eskişehir'de yaşanan bir olaya ilişkin açıklaması 302:303

16.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Mersin'de yaşanan silahlı çatışmalara ilişkin açıklaması 303

17.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, İstanbul Valiliğinin il genelindeki okullarda mescit açılmasına yönelik kararına ilişkin açıklaması 303

18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, sosyal medyada yapılan paylaşımlar nedeniyle açılan soruşturmalara ilişkin açıklaması 303:304

19.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, kredi kartı aidatlarına yapılan zamlara ilişkin açıklaması 304

20.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 304

21.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in, Rojavalı tutsaklara ilişkin açıklaması 304:305

22.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, Diyarbakır'a ilişkin açıklaması 305

23.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, yüksek doğal gaz faturalarına ilişkin açıklaması 305

Sayfa

24.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikasına ilişkin açıklaması 305:306

25.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, trafik cezalarına ilişkin açıklaması 306

26.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, çiftçinin yanında olmaya ve Erzincan'ın emeğini savunmaya devam edeceğine ilişkin açıklaması 306

27.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin Küçük Sanayi Sitesi'ndeki çöp yığınlarına ilişkin açıklaması 306

28.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Kocaeli İhsaniye Barajı Karamürsel İçme Suyu Arıtma Tesisi ve iletim hatlarının resmî açılışına ilişkin açıklaması 306:307

29.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Konya'nın üretim gücüne ve ihracat başarısına ilişkin açıklaması 307

30.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Akdeniz'de deniz yüzeyine çıkan plastik atık parçalarına ilişkin açıklaması 307

31.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, üzüm üreticilerine ilişkin açıklaması 307:308

32.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Bodrum'da meydana gelen trafik kazasına ilişkin açıklaması 308

33.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adanalı vatandaşların sorunlarına ilişkin açıklaması 308

34.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, gündeme getirilen çerçeve yasanın oluşturduğu beklentilere ilişkin açıklaması 308

35.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, ekonomi politikalarına ilişkin açıklaması 309

36.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, ehliyetine el konulan vatandaşlara ilişkin açıklaması 309

37.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, üreticilerin mısır alım fiyatı beklentisine ilişkin açıklaması 309

38.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Bianet'in açıkladığı temmuz ayı erkek şiddeti raporuna ilişkin açıklaması 309:310

Sayfa

39.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, şehit yakınlarına ve gazilere ilişkin açıklaması 310

40.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, ağır hasta mahpuslara ilişkin açıklaması 310

41.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, sosyal konut projelerine ilişkin açıklaması 310

42.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Muhammed Kavi ve eşi Nazan Kavi'ye ilişkin açıklaması 311

43.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ücretli öğretmenlere ilişkin açıklaması 311

44.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Hiroşima'ya yapılan nükleer saldırının 81'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 311

45.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, 8 Ağustos 1938'de Erzincan'da yaşananlara ilişkin açıklaması 312

46.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, emekli maaşlarından kesinti yapılmasına ilişkin açıklaması 312

47.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'te başlayan Antep fıstığı hasadına ilişkin açıklaması 312

48.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, "terörsüz Türkiye" hedefine ilişkin açıklaması 312:313

49.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, mülakatlara ilişkin açıklaması 313

50.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Türkiye'deki emekçilere ilişkin açıklaması 313

51.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, mevsimlik tarım işçilerine ilişkin açıklaması 313

52.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Nilda Müge Şahin'e ilişkin açıklaması 314

53.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, depozito konusuna, Raşid El Gannuşi'ye, Türkiye-Ermenistan ilişkilerine, staj ve çıraklık mağdurlarına, asgari ücrete, mahkûmların talebine, Kıbrıs'ta yapılan çalışmaya, arıcılığa, belediye başkanı ve milletvekili transferlerine ilişkin açıklaması 314:317

Sayfa

54.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, madencilerin eylemine ve verilen maden ruhsatlarına, ihracat rakamlarına, et ithalatındaki artışa ve Paraguay'la hayvan ithalatıyla ilgili yapılan anlaşmaya ilişkin açıklaması 317:319

55.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Saliha Aktaş'a ve kadın cinayetlerine, Roman yurttaşlara, İzmir Karabağlar'da çocuklar arasında çıkan kavgaya ve çocuk adaletine ilişkin açıklaması 319:321

56.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, geçmişten gelen mirasa ve yarattığı siyasi şuura, terörsüz Türkiye'ye ilişkin açıklaması 321:322

57.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Muş Varto'da düzenlenecek festivale ve planlanan JES projelerine, barış ve demokratik toplum süreci ile gündemdeki kanun teklifine, ekonomik krize ve genç yoksulluğuna, kamu-özel iş birliği uygulamalarına ilişkin açıklaması 322:324

58.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Yeni Parti Manisa İl Başkanı İlksen Özalper'in gözaltına alınmasına, bireysel kredilerdeki artışa ve faiz ödemelerine, gazilerle ilgili kanun teklifine ve Komisyon görüşmelerine, DİSK-AR'ın ücret kayıplarına ilişkin verilerine ilişkin açıklaması 325:326

59.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, İsrail'in Filistin halkına yönelik zulüm ve soykırım politikalarına, Dünya Temiz Nefes Günü'ne ilişkin açıklaması 326:328

60.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 328:329

61.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 329

62.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 330

63.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Antalya Milletvekili Kemal Çelik, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ile Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 347:348

Sayfa

64.- Antalya Milletvekili Kemal Çelik'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 348:349

65.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Antalya Milletvekili Kemal Çelik'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 349:350

66.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 350

67.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 351

68.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 352

VII.- ÖNERİLER **330, 339, 350, 352**

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ *330:338, 339:347, 350:351, 352:372*

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, temmuz ayı enflasyon verileri çerçevesinde uygulanan ekonomi programının hedeflerinden sapmasının, Merkez Bankası tahminlerinin tutmamasının, orta vadeli program öngörülerinin gerçeklikle örtüşmemesinin ve öngörülebilir ekonomik ortamın yokluğunda ödenen ağır bedellerin toplumsal yansımalarının, vatandaşların alım gücünde meydana gelen kayıpların, gıda ve temel tüketim kalemlerindeki fiyat artışlarının, reel ücretlerin aşınmasının ve gelir adaletsizliğinin sosyoekonomik etkilerinin araştırılarak gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 330:338, 339

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, 5/8/2026 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesiyle daha kapsamlı bir şekilde hüküm altına alınmak istendiği anlaşılan "2013-2015 çözüm süreci" döneminde çıkarılan 6551 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesindeki "sorumsuzluk" hükmünün kapsam ve sonuçlarının, operasyonların

Sayfa

ertelenmesi veya durdurulmasına ilişkin talimatların neden ve sonuçlarının, hendek-barikat olaylarına zamanında müdahale edilmemesinin neden ve sonuçlarının araştırılması, bu süreçte şehit olanların sayısı ile siyasi ve idari sorumluların tespit edilmesi amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 339:347, 350:351

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç tarafından, kredi kartı ve bireysel kredi kullanımındaki artışın faiz politikaları, bankacılık uygulamaları ve vatandaşın borçluluğu üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla 4/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 352:358

4.- DEM PARTİ Grubunun, Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan ve arkadaşları tarafından, ceza infaz kurumlarında yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 358:366

5.- Yeni Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkede son dönemde ifade ve basın özgürlüğü alanında yaşanan ihlallerin araştırılması amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 366:372

VIII.- SEÇİMLER **372**

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM *372*

1.- (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 372

Sayfa

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER **373, 402**

A) KANUN TEKLİFLERİ *373:401, 402:429*

1.- İstanbul Milletvekili Müşerref Pervin Tuba Durgut ve Antalya Milletvekili Mustafa Köse ile 98 Milletvekilinin Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3771) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 286) 373:401, 402:429

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237) 429

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 28 Nisan 1992 Tarihinde Bişkek'te İmzalanan Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2996) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 242) 429

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI **430**

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesine bağlı Mihraplı Mahallesi'nde yapılması planlanan okulun akıbetine,

- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'de bulunan okulların fiziki yeterliliğine,

- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, öğretmen atamalarındaki mülakat uygulamasına,

- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, İzmir'in Foça ilçesindeki bir lisede bir öğretmenin Türk Bayrağına saygısızlık yaptığı iddiasına,

- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Kocaeli'nin Başiskele ilçesindeki bir lisenin müdürüyle ilgili iddialara,

- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, Şırnak Üniversitesi tarafından yayımlanan bir kadro ilanına,

- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, 2025-2026 eğitim-öğretim yılı sonu itibarıyla Şanlıurfa'nın Harran ve Akçakale ilçelerinde ortaokuldan mezun olan öğrenci sayısı ile LGS'ye başvuru yapan öğrenci sayısına,

Sayfa

- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya ilindeki bir okulda yaşanan gıda zehirlenmesi olayına,

- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/46293), (7/46294), (7/46295), (7/46473), (7/46474), (7/46478), (7/46479), (7/46546), (7/46679) 430:450

2.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, kamu kurum ve kuruluşlarının kullandığı taşınmazlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46425) 451:452

3.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Harran Üniversitesi Viranşehir Sağlık Yüksekokulu bünyesinde açılan Ebelik Programına,

- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde tek kullanımlık tıbbi malzemelerin birden fazla kez kullanıldığı iddiasına,

- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, vakıf üniversitelerinde yaşanan işten çıkarmalara,

- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, vakıf üniversitelerinde yaşanan işten çıkarmalara,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/46547), (7/46676), (7/46913), (7/46917) 453:481

4.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, sahte diploma yoluyla kamu kurumlarına atandığı tespit edilen kişilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46728) 482:483

5.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Sivas'ta bulunan bir vakıf okulunda yaşanan idari ve mali sorunların sebep olduğu mağduriyete ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46826) 484:485

6.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ziraat Bankasının yayımladığı bir reklama ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46967) 486:487

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak yedi oturum yaptı.

Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün, Denizli'ye,

Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük, suça sürüklenen çocuklara,

Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış, 6 Şubat depreminden sonra Adıyaman'da yapılan ihya çalışmalarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Erzurum Milletvekili Fatma Öncü, Erzurum Büyükşehir Belediyesine,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, orman yangınlarıyla mücadele anlayışına,

Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer, ANKAPARK'ın kısmen yeniden açılmasına,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, Millî Eğitim Bakanlığının bütçe harcamalarına,

Konya Milletvekili Barış Bektaş, cezaevlerine,

Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar, Tekirdağ'ın turizm potansiyeline,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Albay Özlem Karapınar'ın "tuğgeneral" rütbesine terfi etmesine,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, Enfâl suresinin 61'inci ve 62'nci ayetlerine,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, orman yangınlarında yaşanan artışa,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, "Kaçak Elektrik" filmine,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Hatay'da bazı konteyner kentlerde yaşayan depremzedelerin tahliye sürecine,

Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit, iş cinayetinde hayatını kaybeden Vanlı gençlere,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, akaryakıt zamlarına,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, Uşak E Tipi Açık ve Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, İzmit Belediye Başkanı Fatma Kaplan Hürriyet hakkında yürütülen soruşturmaya,

Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, tutuklu Abidin Kabişen hakkında hazırlanan idare ve gözlem kurulu kararına,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, Sosyal Güvenlik Kurumunun yayınladığı son genelgeye,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, Burdur'daki esnafların taleplerine,

Karabük Milletvekili Cevdet Akay, yabancılara usulsüz şekilde Türk vatandaşlığı kazandırıldığı iddialarıyla yürütülen operasyona,

Bolu Milletvekili İsmail Akgül, Bolu Belediyesine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Çukurova Bölgesel Havalimanı'na,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç, Ezidilerin 2014 yılında yaşadıklarına,

Mersin Milletvekili Perihan Koca, Avrupa'dan Adana-Mersin bölgesine gönderilen plastik atıklara,

Adana Milletvekili Bilal Bilici, Adana'daki hastanelerde yaşanan randevu çilesine ve Seyhan Devlet Hastanesinin eski binasındaki göğüs hastalıkları servisine,

İstanbul Milletvekili Özgül Saki, barınaklara ve kayıp hayvanlara,

İstanbul Milletvekili Burak Akburak, Sabiha Gökçen Havalimanı'na,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Kıbrıs gazilerine,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, bakkal esnafına,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, emeklilere, asgari ücretlilere ve dar gelirlilere acilen iyileştirme yapılması gerektiğine,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Araklı ilçesindeki katı atık bertaraf tesisine,

Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz, Tarsus kazılarında çıkarılan eserlerin yeniden Tarsus'a kazandırılması gerektiğine,

Tunceli Milletvekili Ayten Kordu, Hozat'ta yaşananlara, çeteleşme ve yozlaşma faaliyetlerine,

Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya, BTK'nin 2020 ve 2021 yılı kadın hakları ihlalleri raporlarının kaldırılmasını talep etmesine,

Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, Giresun'a sözü verilen güney çevre yoluna,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, 5 hukuk hocasının hazırladığı 71 sayfalık manifestoya,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla, Mehmet Şimşek'in açıklamasına,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, ormanlarda keçi yetiştiriciliğine,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan, Şırnak'ın köylerine hizmet ulaştırmak için İl Genel Meclisi üyelerinin aldığı kararlara,

Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ, hasta tutsak İrfan Yılmaz'a,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, ekonomik krize,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, yerinde dönüşüm modeline,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, açıklanan üzüm alım fiyatına,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, Şanlıurfa'daki şehirler arası otobüs terminaline,

Kocaeli Milletvekili Nail Çiler, Gebze Akse sapağında 29 Ekim 2025 tarihinde yaşanan faciaya,

Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül, Erzincanspor'a,

Yalova Milletvekili Tahsin Becan, üretim krizine,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Enver Paşa'nın ölüm yıl dönümüne, Karadeniz'de Türk gemilerine yönelik saldırılara, Abhazya'ya, Manisa'nın problemlerine, EYT düzenlemesinde eksik yapılanlara,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Adalet Bakanı Akın Gürlek'in açıklamasına, 22 Haziran 2023 tarihinde sunduğu soru önergesine ve önergeye verilen cevaba, pazartesi günü verdikleri kanun teklifine,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, "Türk ve Türkiye Yüzyılı" vizyonuna, Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'ne,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e "Başkomutanlık" ünvanının verilmesinin 105'inci yıl dönümüne, TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranlarına, kamu emekçilerinin aylık gelirinde prime esas kazanca dâhil edilmeyen ödemelere,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, bugün Meclise sunulan kanun teklifine, cezaevlerindeki hak ihlallerine, plastik atık ithalatına, Türkiye'deki maden sahalarına, iklim krizine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, 5 Ağustos 1921'de Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya "Başkomutanlık" yetkisinin verilmesine, Meclisin gündemine ve Türkiye'nin toplumsal sorunlarına, Meclisin itibarına,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, "terörsüz Türkiye" hedefine ve Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'ne, Yüksek Askerî Şûra kararlarına, sağlık alanındaki başarılara,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Adıyaman Kâhta'dan gelen gençlere "Hoş geldiniz." denildi.

AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

YENİ YOL Grubunun, 5/8/2026 tarihinde Grup Başkanı Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen tarafından, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesinin "Yüksel Yalçınkaya/Türkiye" ve "Yasak/Türkiye" kararlarıyla ortaya konulan yapısal sorunların giderilmesi, bu kararların FETÖ yargılamalarındaki benzer nitelikteki kesinleşmiş ve derdest yargılamalarda ortaya çıkan uygulama farklılıklarının, yargılamanın yenilenmesi süreçlerinin etkinliğinin ve güvenliğini tesis edecek genel tedbir ihtiyacının değerlendirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 5/8/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, "Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi" adıyla duyurulan teklifin Anayasa'ya, hukuk devleti ilkelerine, yasama usulüne ve terörle mücadele politikalarına etkileri ile şehit yakınları, gaziler, güvenlik güçleri ve toplum üzerindeki muhtemel sonuçlarının Genel Kurulda kapsamlı şekilde değerlendirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 5/8/2026 tarihinde Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve arkadaşları tarafından, fındık üretiminde kahverengi kokarca başta olmak üzere zararlılarla mücadelede yaşanan sorunlar, iklim değişikliğine bağlı don, kuraklık ve aşırı yağışların üretime etkileri, destekleme politikalarının yetersizliği, ürün borsalarının faaliyetleri, ihracat gelirlerinden üreticinin aldığı pay, TMO ve FİSKOBİRLİK'in sektörde üstlenmeleri gereken rol ile fındık piyasasında rekabeti, şeffaflığı ve üretici refahını güçlendirecek yapısal düzenlemelerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 4/8/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Türkiye'deki Ezidilerin yaşadığı sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Yeni Parti Grubunun, 31/7/2026 tarihinde Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici ve arkadaşları tarafından, ülkedeki orman yangınlarının nedenlerini, müdahale ve önleme süreçlerini tüm boyutlarıyla incelemek ve kalıcı çözümler geliştirmek amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 5 Ağustos 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya'nın YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya ile Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Bursa Milletvekili Kayıhan Pala, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, daha Karma Komisyona gelmemiş fezlekelerle ilgili basında yapılan yayınlara ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Tekin Bingöl'den taleplerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Millî Savunma Komisyonunda gazilerin ve şehit yakınlarının sorunlarıyla ilgili görüşmelerin yapıldığı esnada yaşananlara,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl;

Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Grup Başkan Vekilleriyle yaptıkları değerlendirmeye ve Yeni Parti Genel Başkanı Özgür Özel hakkındaki fezlekelere,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

İYİ Parti Grubuna ait olup boş bulunan Anayasa Komisyonu üyeliğine Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın seçildi.

CHP Grubuna ait olup boş bulunan:

Adalet Komisyonu üyeliğine Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen,

Anayasa Komisyonu üyeliğine Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu,

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyeliğine Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar,

Dijital Mecralar Komisyonu üyeliğine Ankara Milletvekili Deniz Demir,

İçişleri Komisyonu üyeliğine Tokat Milletvekili Kadim Durmaz,

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliklerine Ankara Milletvekili Semra Dinçer ve Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı,

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyeliklerine Mersin Milletvekili Gülcan Kış ve Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar,

Millî Savunma Komisyonu üyeliğine İstanbul Milletvekili İlhan Kesici,

Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğine Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca,

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu üyeliğine Yalova Milletvekili Tahsin Becan,

Seçildiler.

Yeni Parti Grubuna ait olup boş bulunan:

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliklerine Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu, Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez,

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu üyeliklerine Adana Milletvekili Ayhan Barut, İstanbul Milletvekili Doğan Demir, Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen ve Sinop Milletvekili Barış Karadeniz,

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyeliklerine Antalya Milletvekili Aykut Kaya, İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu, İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen ve Sivas Milletvekili Ulaş Karasu,

Çevre Komisyonu üyeliklerine Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt, İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu ve Ordu Milletvekili Seyit Torun,

Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyeliklerine Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver ve Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici,

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üyeliklerine Ankara Milletvekili Aylin Yaman, Bursa Milletvekili Kayıhan Pala, Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko ve Samsun Milletvekili Murat Çan,

Seçildiler.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, İstanbul Milletvekili Müşerref Pervin Tuba Durgut ve Antalya Milletvekili Mustafa Köse ile 98 Milletvekilinin Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3771) ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 286) görüşmelerine başlanarak tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlandı, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2'nci sırasında yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 237) görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Aksaray Milletvekili Turan Yaldır, Enver Paşa'nın şehadetinin 104'üncü yıl dönümüne,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Adalet Komisyonu Başkanı Cüneyt Yüksel'in 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Adalet Komisyonu Başkanı Cüneyt Yüksel, Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Alınan karar gereğince, 6 Ağustos 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere 23.33'te birleşime son verildi.

Tekin BİNGÖL
Başkan Vekili

Adil BİÇER
Kütahya
Kâtip Üye

İshak ŞAN
Adıyaman
Kâtip Üye

Aliye COŞAR
Antalya
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 192

6.08.2026 Perşembe

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, iade edilen bir soru önergesine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47076) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

2.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, iade edilen bir soru önergesine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47077) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

3.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, hac kurasında bekleyen vatandaş sayısına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/47078) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2026)

4.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, AB ülkelerinden ve ABD'den iadesi talep edilen FETÖ mensuplarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47079) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

5.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Kavak S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47080) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

6.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Dumlu 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde hayatını kaybeden bir mahkuma ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47081) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

7.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, çocuklarda uyuşturucu bağımlılığı ile mücadelede yürütülen sosyal hizmet ve danışmanlık desteği çalışmalarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47082) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

8.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, ağır engelli durumdaki aile bireylerine bakım veren kişilere sağlanan desteklere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47083) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

9.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin, Ağrı'da kadın vücudunun bütünlüğünü bozan bir cerrahi operasyonun reklamını yapan bir doktora ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47084) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

10.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Ağrı'da kadın vücudunun bütünlüğünü bozan bir cerrahi operasyonun reklamını yapan bir doktora ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47085) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

11.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Ağrı'da kadın vücudunun bütünlüğünü bozan bir cerrahi operasyonun reklamını yapan bir doktora ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47086) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

12.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, meslek hastalığı tanısı konulan çalışan sayısına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47087) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

13.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, 11 Eylül 2023 tarihinde Kocaeli'nin Dilovası ilçesindeki bir fabrikada meydana gelen iş kazasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47088) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

14.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, özel istihdam büroları aracılığıyla ülkemize getirilen yabancı işçilerin yaşadıkları mağduriyetlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47089) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

15.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, küçük esnaf ve sanatkarlar için Bağ-Kur prim günü sayısının düşürülmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47090) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

16.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İznik Devlet Hastanesi binasının bitişiğinde yer alan toptancı halinin taşınması ve yeni bir çevre düzenlemesi yapılması talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47091) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

17.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, son 5 yılda kıyı işgali nedeniyle yapılan denetimlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47092) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

18.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Eskişehir'in Alpu ilçesinde yürütülmesi planlanan madencilik faaliyetlerinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47093) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

19.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Batı Trakya'da faaliyet gösteren 8 Türk azınlık ilkokulunun Yunanistan tarafından kapatılmasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47094) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

20.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, 2025 yılında Edirne'de kaybolan bir kişinin akıbetine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47095) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

21.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, KYK yurtlarının kapasitesine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47096) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.07.2026)

22.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, yükseköğretim öğrencilerine verilen burs ve kredilerin artırılması talebine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47097) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

23.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, KDV iade ve mahsup süreçlerinde yaşanan aksamalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47098) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

24.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, kredi kartı ve bireysel kredi borçlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47099) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.07.2026)

25.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Kredi ve Kefalet Kooperatifleri tarafından verilen kredilerde prim borcu olmaması şartının kaldırılması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47100) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

26.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, son beş yılda uyuşturucu ticareti ve rüşvet suçları sebebiyle hakkında işlem yapılan kolluk personeline ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47101) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

27.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, telefon ve internet dolandırıcılığına karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47102) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.07.2026)

28.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, 2025 yılında Edirne'de kaybolan bir kişinin akıbetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47103) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

29.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak ilinde bir kadının cinsel saldırıya maruz kaldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47104) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

30.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Mersin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47105) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

31.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurum iline ait göç verilerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47106) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

32.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde zırhlı bir aracın karıştığı trafik kazasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47107) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

33.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Ankara'nın Sincan ilçesine bağlı Alcı Mahallesi'nde bulunan bir anaokulunda velilerden aidat talep edilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47108) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

34.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Batı Trakya'da faaliyet gösteren 8 Türk azınlık ilkokulunun Yunanistan tarafından kapatılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47109) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

35.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarının eğitim hizmetlerine erişimine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47110) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.07.2026)

36.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Hakkari'de Bakanlığa ait lojmanların usule aykırı olarak kullanıldığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47111) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

37.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Bursluluk Sınavı kapsamında verilen burs miktarının artırılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47112) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

38.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, yurt dışına gönderilen bursiyerlerin döviz kuru nedeniyle yaşadığı mağduriyete ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47113) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

39.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, yükseköğretim öğrencilerine verilen burs ve kredilerin artırılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47114) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

40.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Yalova'da eğitim faaliyeti sırasında güneş çarpması nedeniyle bir Hava Harp Okulu öğrencisinin hayatını kaybettiği olaya ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47115) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

41.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, SGK tarafından karşılanmayan kanser ilaçlarından dolayı yaşanan mağduriyetlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47116) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

42.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, MHRS üzerinden randevu alınırken yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47117) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.07.2026)

43.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Diyarbakır Kadın Doğum Hastanesinin fiziki koşullarının yetersizliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47118) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

44.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, TÜRKŞEKER'in şeker satışlarında kullandığı kademeli satış fiyatı uygulamasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47119) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

45.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, tarım üreticilerinin finansmana erişimlerinin kolaylaştırılmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47120) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.07.2026)

46.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İznik Toptancı Halinin bakımının yapılması ve taşınması talebine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47121) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

47.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, sınır kapılarında ve iç gümrüklerde yaşanan bekleme süresinin sebep olduğu mağduriyete ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47122) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

48.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Tekirdağ-Hayrabolu yolunun bir kesiminde kaplama eksikliğinin yarattığı trafik güvenliği sorununa ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47123) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

49.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Manisa'nın Kula ilçesine araç muayene istasyonu kurulması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47124) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

50.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, son 5 yılda mobil haberleşme tarifelerinde yapılan fiyat artışına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47125) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

51.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, PTT A.Ş.'nin idari yapısına ve mali durumuna ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47126) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

52.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, lokomotif üretimi yapan bazı şirketlerin TÜRASAŞ altında birleştirilmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47127) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.07.2026)

53.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Rusya-Ukrayna savaşı sebebiyle Karadeniz'deki seyrüsefer güvenliğinde yaşanan sorunlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47128) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

54.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Hakkari-Van arasında yapılması planlanan alternatif karayolu projesinin iptal edilmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47129) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

55.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır il merkezi ile Çermik ilçesi arasında alternatif bir yol güzergâhı oluşturulması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/47130) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.07.2026)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)

1.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ve yapılan harcamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46241)

2.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi için yaptıkları akreditasyon başvuruları reddedilen basın kuruluşlarına ve gazetecilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46242)

3.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Türkiye Diyanet Vakfına yapılan bağışların akıbetine ve denetlenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46243)

Adalet Bakanlığı

4.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, bir komedyen hakkında gösterisinde kullandığı ifadeler nedeniyle soruşturma açıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46245)

5.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, bir komedyen hakkında gösterisinde kullandığı ifadeler nedeniyle soruşturma açıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46246)

6.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Hakkari'de yabancı uyruklu iki kişiye gözaltında ve cezaevinde kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46247)

7.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, Yargıtayda görevliyken ilk derece mahkemelerine atanan tetkik hakimleri ve Cumhuriyet savcılarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46248)

8.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Bakanlığa yapılan bir başvuruya ilişkin yazılı soru önergesi (7/46249)

9.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46250)

10.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, 2026 yılında açılan icra dosyalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46251)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

11.- İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'nin, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46252)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

12.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, işçilerin aşırı sıcaklardan korunması amacıyla alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46253)

13.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, EKPSS ile yapılan atamalara ve kamuda engelli personel istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46254)

14.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin Büyükşehir Belediyesinde çalışan bazı itfaiye personelinin kadro ünvanlarının resmi kayıtlarda farklı gösterildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46255)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

15.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, Ankara'nın Keçiören ilçesinde gerçekleştirilen bir kentsel dönüşüm projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46256)

16.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'ın Yenipazar ilçesinde faaliyeti durdurulan bir maden ocağında çalışmaların sürdürüldüğü iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46257)

17.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesine bağlı Ericek Mahallesi'ndeki hak sahiplerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/46258)

18.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, rezerv alan uygulaması ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46259)

19.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, kırsal alanlarda güneş enerjisi sistemi kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46260)

20.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Kula-Salihli Jeoparkı yakınında yapılması planlanan maden projesi için başlatılan ÇED sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46261)

21.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğla'nın Menteşe ve Yatağan ilçelerinde bulunan bazı taşınmazlar hakkında alınan acele kamulaştırma kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46262)

22.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'da ve Salda Gölü'nde iklim değişikliği ile mücadele kapsamında yürütülen çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46263)

Dışişleri Bakanlığı

23.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ve yapılan harcamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46264)

24.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Suudi Arabistan ile imzalanan enerji iş birliği anlaşmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46265)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

25.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesinde yaşanan elektrik kesintileri sebebiyle oksijen cihazına bağlı bir çocuğun hayatını kaybettiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46266)

26.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da elektrik akımına kapılarak hayatını kaybeden iki çocuğa ilişkin yazılı soru önergesi (7/46267)

27.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, İzmir'in Urla ilçesinde bulunan bir trafo merkezinde çıkan yangına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46268)

28.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ilindeki TEİAŞ'a ait trafo merkezi, şalt sahası ve yüksek iletim tesislerinin periyodik bakım ve denetimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46269)

29.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Van ilindeki TEİAŞ'a ait trafo merkezi, şalt sahası ve yüksek iletim tesislerinin periyodik bakım ve denetimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46270)

30.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şırnak ilindeki TEİAŞ'a ait trafo merkezi, şalt sahası ve yüksek iletim tesislerinin periyodik bakım ve denetimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46271)

31.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin ilindeki TEİAŞ'a ait trafo merkezi, şalt sahası ve yüksek iletim tesislerinin periyodik bakım ve denetimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46272)

32.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Haliliye ilçesindeki bir caddede yaşanan aydınlatma sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/46273)

33.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğla'nın Menteşe ve Yatağan ilçelerinde bulunan bazı taşınmazlar hakkında alınan acele kamulaştırma kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46274)

34.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 5 yılda Artvin'de gerçekleştirilen planlı elektrik kesintilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46275)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

35.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, son 3 yılda KYK yurtlarında ve özel yurtlarda hayatını kaybeden öğrencilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46276)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

36.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, kredi kartı borcu nedeniyle haklarında icra takibi başlatılan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46277)

37.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, bankaların POS cihazlarından aldığı komisyon oranlarının düşürülmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46278)

İçişleri Bakanlığı

38.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir şirkette çalışan işçilerin sendikaya üye oldukları gerekçesiyle işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46279)

39.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Hakkari'de yabancı uyruklu iki kişiye gözaltında ve cezaevinde kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46280)

40.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ve yapılan harcamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46281)

41.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi öncesinde gözaltına alınan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46282)

42.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ülkemizde geçici koruma statüsü ile bulunan Suriyeliler için çalışma izni alma şartının kaldırıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46283)

43.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesinde bulunan Ortayol Mahallesi Mezarlığı'nın bakım ve temizliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46284)

44.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 5 yılda Şanlıurfa'nın Birecik ilçesindeki kamusal alanlarda meydana gelen asayiş sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46285)

45.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, bir siyasi partinin eski genel başkanı hakkında bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46286)

46.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde yaşanan boğulma vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46287)

47.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, B sınıfı sürücü belgesi edinme maliyetlerindeki artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/46288)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

48.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, küçük esnaf ve işletmelerden talep edilen yüksek telif ücretlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46289)

49.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Defne ilçesinde bulunan Dekuk Şelalesi'nin doğal yapısında meydana gelen tahribata ilişkin yazılı soru önergesi (7/46290)

Milli Eğitim Bakanlığı

50.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, okullarda verilen sınav notlarının güvenilirliğini artırmak amacıyla yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46292)

Milli Savunma Bakanlığı

51.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ve yapılan harcamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46296)

Sağlık Bakanlığı

52.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, devlet hastanesinde görev yapan görme engelli bir personelin mobbinge uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46298)

53.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesindeki kadın gassal ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46299)

54.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, doktora eğitimini tamamlayan diş hekimlerine uzman ünvanı verilmesi kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46300)

55.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, engelli radyoloji teknikeri istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46301)

56.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, bebek ve beş yaş altı çocuk ölüm hızında yaşanan artışlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46302)

Tarım ve Orman Bakanlığı

57.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Melen Barajı Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46305)

58.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Görele ilçesinde yapılması planlanan Sel Kapanı Su Bendi Projesi'nin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46306)

59.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğla'nın Menteşe ve Yatağan ilçelerinde bulunan bazı taşınmazlar hakkında alınan acele kamulaştırma kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46307)

60.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, orman yangınları ile mücadeleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/46308)

Ticaret Bakanlığı

61.- İstanbul Milletvekili Doğan Demir'in, sosyal medya platformlarında yayımlanan gayrimenkul ilanlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46310)

62.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, oto galericilerin sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46312)

63.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, son 5 yılda yapı kooperatiflerine yapılan denetimlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46313)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

64.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur ilindeki kırsal ulaşım altyapısının iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46314)

65.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Çubukbeli Tüneli Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46315)

66.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, PTT A.Ş.'nin idari yapısına ve mali durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/46316)

67.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, 1915 Çanakkale Köprüsü'nü işleten şirketin çalışanlarını haksız yere işten çıkardığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46317)

68.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, 11 Haziran 2026 tarihinde Antalya Havalimanında meydana gelen kazaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/46318)

6 Ağustos 2026 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 121'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere geçiyoruz.

Gündeme geçmeden önce 2 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, Antalya'nın sorunları hakkında Antalya Milletvekili Aykut Kaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Kaya. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz bu kürsüden defalarca yüksek faiz, düşük kur politikası ve artan girdi maliyetleri nedeniyle tarım sektöründeki ekonomik krizin giderek derinleştiğini, önlem alınmazsa çok daha büyük sorunlarla karşı karşıya kalacağımızı söylemiştik. Bugün Antalya halinde son dönemde 5-6 firma konkordato ilan etmiş durumda. Bunun etkisi sadece bu firmalarla sınırlı kalmadı, âdeta bir domino etkisi oluşturdu. Konkordato ilan eden firmaların piyasada 10 milyar TL'nin üzerinde bir ekonomik kayba yol açtığı ve ciddi bir tahsilat sorunu oluşturduğu tahmin ediliyor. Bu piyasada dolaşan çekler sadece komisyoncunun elinde değil çiftçinin elinde, zirai ilaç bayisinin elinde, fidecisinin, tohumcusunun, gübrecisinin, galericisinin, nakliyecisinin ve birçok esnafın elinde dolaşıyor. Bir firma konkordato ilan edince o çeki elinde tutan yüzlerce insan mağdur oluyor, konkordato alan firma ödeme yapmazken diğerleri borcunu ödemeye devam ediyor. Konkordato, gerçekten zor durumda kalan işletmeleri ayağa kaldırmak için vardır. Ancak konkordatoyla ilgili yasal düzenlemeler yeniden ele alınmalı, konkordato alabilme şartı daha sıkı hâle getirilmelidir, üç aylık verilen sürenin sonunda borçlarını ödemek için somut adım atmayan, iyi niyet göstermeyen firmalara ek süre verilmemelidir. Alacaklıların hakkını koruyacak düzenlemeler devreye girmeli, gerekirse mal varlığı değerlendirilerek elde edilecek kaynak alacaklıların mağduriyetlerini gidermek için kullandırılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, sorunun başka bir nedeni de tarım sektöründe yıllardır süren vadeli satış düzenidir. Bugün bu sektörde neredeyse nakit kalmadı, herkes on iki, on beş ay vadeli çeklerle ticaret yapıyor; çiftçi de komisyoncu da zirai ilaç bayisi de fideci de tohumcu da gübreci de aynı sistemin içinde ayakta kalmaya çalışıyor. Bir taraftan kullandıkları kredilere yüksek faiz ödüyorlar, diğer taraftan kazandıkları kâr bu finansman yükünün altında kalıyor. Böyle bir düzenin ayakta kalması artık mümkün değil. Bakın, zincir markette de pazarda da ürün peşin satılıyor ama tarım sektörünün içinde ticaret hâlâ bir yılın üzerinde vadeli çeklerle dönüyor.

Buradan Tarım ve Orman Bakanlığımıza çağrıda bulunuyorum: Kamu bankalarımız ve sektör temsilcilerimizle birlikte, bu vadeli satış düzeni yeniden ele alınmalıdır, vadeler kademeli olarak kısaltılmalı, peşin ve güvenli ödeme sistemleri yaygınlaştırılmalıdır. Böylece finansman yükü azalacak, üretim maliyetleri önemli ölçüde düşecek hem çiftçimiz hem esnafımız rahatlayacak, vatandaşımız da ürüne daha uygun fiyatlarla ulaşabilecektir.

Kıymetli milletvekilleri, geçtiğimiz günlerde Elmalı'da yayla üretimi yapan çiftçilerimizle sohbet ettim. Antalya'mızda yayla üretimi başladı. Bugün çiftçimiz salatalığı 15 liraya, domatesi 20-25 liraya satmaya çalışıyor. Geçen yıla göre gübre, mazot, ilaç, işçilik ve diğer giderler neredeyse 2 katına çıkmış durumda, çiftçimiz ise ürününü ne yazık ki bugün yine maliyetinin altında satıyor. Yani bu şartlarda çiftçimizin üretime devam edebilmesi çok zor. Çiftçimiz ürününe pazar istiyor, emeğinin karşılığını almak istiyor. Üreticimizin maliyetinin altında satış yapmasını önleyecek, makul bir kazanç sağlayacak bir taban fiyat sistemi oluşturulmalıdır. Aynı zamanda, üretim maliyetlerini düşürecek adımlar da bir an önce atılmalıdır. Aksi hâlde gıda güvenliğimiz riske girecektir. Bizim, kırsaldaki çiftçimize sahip çıkmamız gerekiyor. Ben bir Antalya Milletvekili olarak söylüyorum; çiftçimiz bu ülkenin velinimetidir.

Bir diğer önemli sorun çiftçilerimizin BAĞ-KUR sorunu. Çiftçilerimiz BAĞ-KUR primlerini ödeyemediği için sağlık hizmetlerinden dahi yararlanamıyor. Çiftçilerimize BAĞ-KUR primleri konusunda mutlaka destek verilmesi gerekiyor.

Bir başka önemli sorun ise elektrik aboneliği. Özellikle kapalı seralarda ve hisseli tapu arazilerde üretim yapan birçok çiftçimiz elektrik aboneliği alamıyor. Oysa elektrik bugün tarımsal üretimin en temel ihtiyaçlarından biridir. Sulama yapabilmek, ilaçlama sistemlerini çalıştırabilmek, paketleme yapabilmek ve gerektiğinde serayı ısıtabilmek için elektriğe ihtiyaçları var. Elektrik olmayınca üretim de aksıyor. Teknik şartları sağlayan, fiilen kendi kullanım alanında üretim yapan çiftçilerimizin elektrik aboneliği almasının önündeki engeller mutlaka kaldırılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

AYKUT KAYA (Devamla) - Bir diğer mağduriyet tarımsal amaçlı işçi ve ortakçı evleriyle ilgili mevcut düzenlemedir. Bugün kapalı seralarda 20 dönüm arazi için sadece 30 metrekarelik işçi veya ortakçı evine izin veriliyor. Yani buradan soruyorum: 30 metrekarelik bir alanda bir aile nasıl yaşayacak? Böyle bir alandan 20 dönümlük bir seranın üretimi nasıl yönetilecek? Kapalı sera üretiminde en fazla 5 dönüme kadar olan işletmeler için en az 75-80 metrekarelik işçi veya ortakçı evine yeniden izin verilmesi konusunda çağrıda bulunuyorum. Bunlar üretimin devamı için gerekli olan barınma, depo ve çalışma alanlarıdır. Çiftçimizin önüne yeni engeller koymayalım, üretmesini kolaylaştıralım. Her zaman çiftçilerimizin yanında olmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu, çiftçilerimizi, hemşehrilerimizi saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İkinci söz talebi, "terörsüz Türkiye" süreci hakkında Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'ya aittir.

Buyurun Sayın Kıratlı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'nın, "terörsüz Türkiye" sürecine ilişkin gündem dışı konuşması

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başlarında bizleri izleyen aziz milletim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada yalnızca bir güvenlik meselesini değil; ülkemizin geleceğini, evlatlarımızın yarınlarını, milletimizin huzurunu, birlik ve beraberliğimizi, kalkınmamızı ve ortak istikbalimizi ilgilendiren tarihî bir süreci konuşmak için söz almış bulunuyorum. Yaklaşık yarım asır boyunca terör sadece canlarımızı bizden koparmadı, aynı zamanda ekonomimizi de hedef aldı. Üretime, eğitime, sağlığa yani kısacası kalkınmamızı terörle mücadeleye harcamak zorunda bıraktı ancak hiçbir ekonomik kayıp kahraman şehitlerimizin ve kaybettiğimiz canların yerini tutamaz. Binlerce evladımızı toprağa verdik, binlerce ocağa ateş düştü, binlerce anne-baba, eş, evlat tarifsiz acılar yaşadı. Bugün bazıları

kolayca “Gerekirse 10 bin şehit veririz, 100 bin şehit veririz ama bu işlere girmeyelim.” diyebiliyor. Bedel ödemeden, oturdukları yerden, kürsülerden rakamlarla konuşmak kolaydır ama o rakamların her biri bir candır, bir ocaktır, bir ailedir, bir annenin duasıdır, bir babanın gururudur, bir evladın geleceğidir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Şimdi onların katillerini mi affedelim? Yani o şehitlerin katillerini af mı edelim, onu mu diyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, lütfen...

ALİ KIRATLI (Devamla) - Aradan elli yıl geçse de kınalar yakarak askere uğurladığı evladının şehadet haberini alan annenin yüreğindeki acı hâlâ ilk günkü kadar tazedir çünkü ateş düştüğü yeri yakar. İşte, bizim mücadelemiz tam da bunun içindir. Bir tek evladımızı daha toprağa vermemek, bir tek ocağa daha ateş düşürmemek, bir tek annenin daha gözyaşı dökmemesi içindir. Terörle mücadeleden vazgeçmedik, yarın da vazgeçmeyeceğiz çünkü biliyoruz ki terörle mücadele sadece silahla değil, terörü besleyen bütün zeminleri ortadan kaldıracak güçlü devlet aklıyla başarıya ulaşır. İşte, bugün yürüttüğümüz “terörsüz Türkiye” hedefi de devletimizin kudretinin, milletimizin birliğinin ve ortak geleceğe olan inancımızın adıdır.

Değerli milletvekilleri, şunun özellikle altını çizmek istiyorum: Bu süreç aziz şehitlerimizin hatırasını unutturan değil, emanetine sahip çıkan bir süreçtir. Şehitlerimizin uğruna can verdiği ay yıldızlı bayrağımızdan, vatanımızdan, devletimizden ve milletimizin birliğinden asla taviz vermedik, bundan sonra da asla taviz vermeyeceğiz. Hiçbir şehit annesinin başını asla öne eğdirmeyeceğiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Öyle demiyorlar!

ALİ KIRATLI (Devamla) - Hiçbir şehit babasının yüreğini incitecek bir anlayışın içinde olmayacağız. Çünkü bugün bu Gazi Meclisin çatısı altında hür ve bağımsız bir şekilde konuşabiliyorsak bunu aziz şehitlerimize ve kahraman gazilerimize borçluyuz, onların emaneti bizim namus emanetimizdir. Bu anlayışla, kapsamlı istişareler sonucunda hazırlanan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi’mizi Gazi Meclisimizin takdirine sunduk. Komisyon çalışmalarımız boyunca farklı siyasi görüşlerden milletvekillerimizi, hukukçularımızı, akademisyenlerimizi, sivil toplum kuruluşlarımızı, şehit annelerimizi, gazilerimizi, Diyarbakır Annelerini ve toplumumuzun bütün kesimlerini dinledik çünkü bu mesele bir partinin değil 86 milyonun meselesidir, bu mesele siyasetüstü, millet meselesidir. Çünkü “terörsüz Türkiye” demek birlik, beraberlik, kardeşlik demektir; “terörsüz Türkiye” demek daha güçlü demokrasi, daha güçlü ekonomi demektir; “terörsüz Türkiye” demek daha fazla yatırım, üretim, istihdam demektir; “terörsüz Türkiye” demek geleceğimizi, gençlerimizin geleceğini kendi ülkelerinde kurması demektir. Kısacası “terörsüz Türkiye” huzurun, kalkınmanın ve güçlü Türkiye’nin adıdır. Biz farklılıklarımızı ayrılık sebebi değil, millet olma şuurumuzun zenginliği olarak görüyoruz çünkü dünümüz bir, bugünümüz bir geleceğimiz birdir. Bu tarihî sürecin başlamasına öncülük eden Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli’ye, bu süreci güçlü bir devlet politikası hâline getiren “Sonunda baldıran zehri de olsa içmeye hazırım.” diyen Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a ve yapıcı katkılarıyla sürece destek veren bütün siyasi partilerimize, milletvekillerimize ve süreci sahiplenen aziz milletimize teşekkür ediyorum. Toplumumuzun hiçbir kesimini dışlamadan; etnik, mezhep, meşrep ayrımı yapmadan; hiçbir vatandaşımızı ötekileştirmeden ortak acılarımızı ortak geleceğe dönüştürecek bu süreci hep birlikte başarıya ulaştıracağımıza yürekten inanıyorum. En büyük hedefimiz çocuklarımızın Türkiye Yüzyılı’nda terörü yaşayan değil sadece tarih kitaplarında okuyan bir nesil olmasıdır. Türkiye Yüzyılı terörün değil huzurun, ayrışmanın değil kardeşliğin, çatışmanın değil kalkınmanın yüzyılı olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

ALİ KIRATLI (Devamla) - Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'mizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, bu vesileyle bir kez daha aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle, kahraman gazilerimizi şükranla yâd ediyor, yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, 120'nci Birleşimde Grup Başkan Vekilleriyle fezlekelerle ilgili olarak yaptıkları değerlendirmeye istinaden bugün Meclis Başkanıyla yaptığı görüşmeye ve konuyla ilgili olarak Grup Başkan Vekillerine ikişer dakika söz vereceğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, dünkü Genel Kurul çalışmaları sırasında fezlekelerle ilgili bir değerlendirme yapmıştık. Akabinde tüm siyasi parti gruplarımızın Grup Başkan Vekilleriyle ilgili yaptığımız değerlendirme sonucunda konunun Meclis Başkanıyla paylaşılması noktasında bir ortak karar gelişti. Sayın Meclis Başkanımızla Ankara dışında olduğu için yüz yüze görüşme şansım olmadı ancak telefonla kendisiyle bu konuyu detaylı bir şekilde, dün yaşananlarla ilgili detaylı bir şekilde görüştüm. Sayın Meclis Başkanı bu konuyla ilgili, zaten iki hafta önce fezlekelerle ilgili bir açıklama yaptığını ifade etmişti. Grup Başkan Vekillerimizin bu konuyla ilgili duyarlılıklarını, fezlekeyle ilgili yaşananları gündeme getirip düşünce ifade edebileceklerini, bunun çok normal ve doğru bir şey olduğunu ifade etmişlerdi.

Buradan hareketle, ben şimdi bütün siyasi parti gruplarımızın Sayın Grup Başkan Vekillerine sırasıyla ikişer dakika söz vereceğim.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Muğla Milletvekilimiz Sayın Selçuk Özdağ'a aittir.

Buyurun Sayın Özdağ.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; zaman zaman buraya milletvekilleriyle ilgili fezlekeler geliyor yani Meclis kurulduğundan bugüne kadar bu işlem rutin olarak devam ediyor ve geçmişte şöyleydi; bunlar asla ve asla dönem içinde değerlendirilmiyordu, dönem sonuna bırakılıyordu. Sonra, bir gün bu teamül, bu gelenek burada bozuldu, hatta Anayasa'ya bir fıkra eklenerek bozuldu bunlar ve ardından da milletvekilleri buralardan derdest edildiler. Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olmasına ciddi halel gelmişti.

Şimdi, Özgür Özel ve Veli Ağbaba'yla ilgili, Yeni Partinin Genel Başkanı ve de Yeni Partinin üyesi olarak bunlarla ilgili fezleke geldi ama bu fezlekeler kapalı geliyordu ve bu fezlekeleri bu şahıslar ancak buraya dilekçe vererek orada gidip okuyorlar ve onlara teslim bile edilmiyordu, kapalı zarfla okutuluyordu. Burada Veli Ağbaba ve Özgür Özel'le ilgili yapılan işlemler doğru değildir. Kim bunu ifşa etti ise, Adalet Bakanlığı mı veyahut da Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurları mı, bürokratları mı; bunlar hakkında işlem yapılmalıdır. Çok ayıplı bir iştir. Özgür Özel ve arkadaşları Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanıyken iktidar için korkulu bir rüyaydılar ve onlarla ilgili operasyon yapıldı. Bu, CHP'nin bütünlüğüne yapıldı bence. Ben her zaman da demeçlerimi dosdoğru vermeye çalışan bir arkadaşınızım. Bugün de demek ki Özgür Özel ve arkadaşları hâlâ tehlike arz etmeye devam ediyorlar. Bu suçlamalar açısından peşinen suçlu ilan edildiler; doğru değildi ve masumiyet karinesi vardı. Eğer Türkiye'de hakikaten kuvvetler ayrılığı ilkesi varsa, hakikaten Türkiye bir hukuk devletiyse -ki artık rafa kaldırıldığını görüyoruz- o nedenle buradan peşinen suçlu ilan edilmeleri ve masumiyet karinelerine

de halel getirilmiş olmasını takbih ediyorum ve kınıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) Burada yargının yerine kendilerini koymuşlardır. Yargının yerine kendinizi koyamazsınız. Türkiye Büyük Millet Meclisinin üstünde bir tek irade vardır, o da millet iradesidir. Bunu da 15 Temmuz akşamı Sayın Cumhurbaşkanı ve Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan böyle söylüyordu: "Başka bir irade tanımıyorum." Tanımıyorsanız bunları kim ifşa etti? Bu arkadaşları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bitirdiniz mi efendim?

Peki, son cümlemi söyleyeyim o zaman: Bu arkadaşları ailelerine karşı, çocuklarına karşı, kendi seçmenine karşı, partisinin milletvekillerine karşı ve üyelerine karşı bu şekilde takdim etmeyi de kınıyorum ve yarın "Men dakka dukka," Arap atasözüdür, "Çalma kapımı, çalarlar kapını." derler. Bakın, keser döner sap döner, bir gün de hesap döner, unutmayın bunu diyorum. Türkiye hukuk devleti olacaktır.

Özgür Özel, bu noktada yanındayız;

Veli Ağbaba, bu noktada yanındayız.

Meclis iradesi üzerine başka bir irade de tanımıyoruz, masumiyet karinesine de inanıyoruz efendim.

Teşekkür ederim. (YENİ YOL, Yeni Parti ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez.

Buyurun.

2.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bütün demokratik ve medeni ülkelerde milletvekillerinin yasama sorumsuzluğu vardır, kürsü dokunulmazlığı vardır. Haddizatında bu onlara verilmiş bir hak değildir, milletin bir hakkıdır çünkü millet adına rahatça konuşabilsinler, kararlarını özgürce verebilsinler diye kendilerine bu hak verilmiştir ve millet adına verilmiştir. Ne yazık ki ağırlıklı olarak ya da tamamı muhalefet milletvekillerine bağlı veya onlarla alakalı binin üzerinde şu anda Mecliste fezleke var, benim de var çok sayıda. Bakanlarla ilgili yolsuzluk ifşası yapmışım burada, soru önergesi vermişim, cevap vermemişler, dışarıda konuşmuşum, fezleke göndermişler. Bandırma'ya kaçak hayvan sokmaya çalışmışlar, itiraz etmişim, belge açıklamışım, fezleke göndermişler. Şimdi bunları yaparsanız bu ülkede demokrasiyi kurum ve kurallarıyla işler hâle getiremezsiniz.

Peki, fezleke süreci nasıl çalışıyor? Fezlekeyle ilgili evraklar çok özel yöntemlerle, gizli bir şekilde Meclise gelir ve Meclis Komisyonunda ancak o fezlekenin muhatabına bizzat teslim edilir. Kendimle ilgili fezlekeler için Ankara dışında olmam münasebetiyle danışmanlarımı gönderdim, fezlekeleri alamadım; doğrusu da buydu zaten.

Peki, şimdi, Sayın Özgür Özel'le ilgili ve Sayın Veli Ağbaba'yla ilgili hazırlanmış olan bu fezlekeler daha Meclise gelmeden neden kamuoyuna servis ediliyor? Bunun arkasında kim var ve hangi amaç var? Bu son derece yanlıştır arkadaşlar. Bu, demokrasiye vurulmuş bir darbedir, demokrasinin kurum ve kurallarının işleyişine getirilmiş bir darbedir, yanlışlıktır. Bu itibarla buradan hem Meclis Başkanımıza hem Sayın Adalet Bakanımıza açık çağrı yapıyorum: Bu usulsüzlüklerin, bu yanlışlıkların arkasında kim varsa, hangi niyetle yaptıysa, bir itibar infazı niyetiyle yapıldıysa, medyadaki infaz mangaları tarafından yürütülen bir süreçse bunun önüne geçilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Peki, Sayın Başkanım, bir cümleyle tamamlayayım.

BAŞKAN - Sayın Özdağ'a haksızlık yapmış olacağım ama buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kabul ederseniz Sayın Özdağ, bir cümleyle...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Estağfurullah, tabii efendim; buyurun efendim.

BAŞKAN - Sayın Özdağ, kusura bakmayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Yok efendim, asla; hayır efendim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Tabiatıyla bu, demokrasinin bir problemidir. Eğer biz buna müdahale etmezsek, buna itiraz etmezsek bu süreci yürütenler ve arkasındaki irade açıkça ortaya çıkmaz ve ifşa edilmezse demokrasi ne yazık ki yara alacaktır, hukukun üstünlüğüyle ilgili zaten bu ülkede pek çok problemimiz var, o da büyük ölçüde yara alacaktır.

Buradan Sayın Meclis Başkanına, Sayın Adalet Bakanına bir kez daha çağrıda bulunuyorum: Bu ifşa sürecinde daha Meclise gelmemiş fezlekelerin kamuoyuna yansıtılması ve medyadaki infaz mangaları marifetiyle insanların itibarlarının infaz edilmesi kabul edilemez. Bununla ilgili lütfen gereğini yapın, arkasında kim varsa, hangi niyetle yapılmışsa önüne geçin. Bu, sadece Sayın Özgür Özel ve arkadaşları için değil ve sadece bizler için değil, tüm demokrasiye ve bu ülkedeki bütün parlamenter rejime duyulan saygı gereğidir.

Teşekkür ediyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili gelecek herhâlde.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Gelecek...

Atlayalım şimdi efendim.

BAŞKAN - Peki.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Nevşehir Milletvekili Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun.

3.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepimizin malumu olduğu üzere Türkiye Büyük Millet Meclisinde hâlihazırda pek çok milletvekilimize ait çok sayıda fezleke bulunmakta. Bu, bu yıla has bir husus değil, geçmişte de çok sayıda fezleke vardı.

Ceza Muhakemeleri Kanunu'na göre soruşturmalarda herkes için gizlilik esastır. Biz Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak bu gizliliğin korunması gerektiğine inanıyoruz ve bu konuda defaatle beyanda bulunduk, bundan sonrasında da aynı inançla gerekli yerlerde gerekli açıklamalarda bulunacağız.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli.

Buyurun lütfen.

4.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bu savcıların gözünde sanki biz organize bir suç örgütüyüz, fezleke sayılarına baksanız bu ama bu savcıların niyeti aslında hukuku işletmek değil, tamamen Meclisi hedefe koymak. 2016 yılından beri burada fezlekelerin kaldırılması, dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla beraber başlayan süreç devam ediyor. Umutsuzum, son olmayacak, devamı da gelecek çünkü zihniyet böyle.

Hukuken kabul etmiyoruz, Anayasa'ya aykırıdır diyoruz, kürsü dokunulmazlığı vardır diyoruz. Bütün bunları söylememize rağmen, âdeta hukuku çarpıtarak savcıların bu yöntemi aslında siyaseti dizayn etmek, hukuku baypas etmekten başka bir şey değildir. Siyaseten kabul etmiyoruz, kabul edilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, buradaki milletvekilleri, buradaki başkanlar bir halkın temsilcisidir, Türkiye halklarının temsilcileridir. Dolayısıyla, burada bu anlayış aslında siyasete karşı da yapılan bir müdahaledir. İşte, kayyum atamak nasıl bir şeyse fezleke göndermek, bunu siyasetin üzerinde bir zora dönüştürmek de aynı anlama gelir.

Üçüncü olarak, ahlaken de kabul etmiyoruz. Dolayısıyla, fezlekeleri bu şekilde servis edip insanlar hakkında böyle ön yargılar oluşturmak, sosyal medya üzerinden itibar suikastları organize etmek kabul edilebilir bir şey değildir. Bunu en iyi biz biliyoruz; 2016 yılından beri sürdürülen bu anlayış sonucu, bakın, arkadaşlarımız hâlâ cezaevinde; Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ cezaevinde, Can Atalay cezaevinde. Neden, suçlu mu bunlar? Hayır, değil. Tamamen işte bu zihniyetin sonucu olarak siyasete karşı yürütülen bir hukuksuzluktur. Bir an önce buna son verilmelidir.

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Ali Mahir Başarır.

Buyurun.

5.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Evet, milletvekilleri yasama dokunulmazlığını özgürce görevini yapabilmek için almıştır, Anayasa net bir tarif yapmıştır. Oysa bugün iktidar, muhalefet milletvekillerinin binlerce fezlekesi var. Şimdi bu fezlekeler bir tehdit olarak basında, kamuoyunda milletvekillerine karşı kullanılıyor. Olmaz arkadaşlar. Bakın, geçmişte, 90'larda, 70'lerde, 80'lerde milletvekilleri gözaltına alınırken bunları belgesellerde izlediğimiz zaman hepimiz ürperiyoruz, hepimiz dehşete düşüyoruz, "Ya, bu olmuş mu?" diyoruz ama maalesef ki nadir de olsa ülkemizde buna benzer görüntüler olmuş. Olmaz, olmaz!

Bakın, milletvekili, fezlekesi gelir, yargılanır ama zaman aşımı durmuştur. Otuz yıl görev yapsanız da otuz yıl sonra o milletvekilinin dosyası açılır, yargılanır. Suçüstü hâlleri dışında, çok vahim suçlar dışında bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması, gelmeyen fezlekesinin ifşa edilmesi çok vahimdir bakın. "Bugün biz iktidardayız, çoğunluğumuz var." Yarın olmayabilir. İşte, yarın da sizin hakkınızı, hukukunuzu savunmak, tehdit altında o kürsüde konuşmamanız için hepimiz bu konuda bir duruş göstermeliyiz.

Bu komik bir şey değil bakın, gerçekten komik bir şey değil. Zaman çok çabuk geçiyor bu ülkede. Bu komik bir şey değil bakın, burada, hepimiz bu çatıda görev yapıyoruz. Burada, Anayasa ve bizim için çizilen sınır çok önemli, bunu birlikte korumalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlelerim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tabii ki milletvekilinin suç işleme özgürlüğü yoktur ama ben bakıyorum, bazı fezlekeleri konuşuyorum, tüm partilerde aynı, benzer fezlekeler var. "Gelsin,

dokunulmazlığı kalksın.” diyemeyiz çünkü Ceza Yasamız da Anayasa da çok güzel bir düzenleme yapmış; zaman aşımı duruyor. Birçok suçta durmaz, yirmi beş yıl sonra bile zaman aşımı işler ama milletvekili için böyle bir şey yok. O yüzden, gelin, burada, hukukumuzu, yaptığımız görevin ne kadar kutsal bir görev olduğunu hep beraber idrak edelim, bu konuda hep beraber duruş sergileyelim. A partisi, B partisi, iktidar partisi, muhalefet partisi diye bir şey yok; bunu hep beraber yapalım.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

Sayın Başkana da hassasiyeti için ayrıca teşekkür ediyorum, sağ olun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Sevda Erdan Kılıç.

Buyurun lütfen.

6.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç’ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl’ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bir toplantıdan hızlıca yetiştim.

Öncelikle, ben kendi hikâyem üzerinden anlatayım bu fezlekeyi. Birkaç ay önce benim hakkımda da bir fezleke gelmişti, ben onu basından öğrendim. Herhâlde bir üç, dört gün uğraştım ki konunun ne olduğunu öğreneyim diye Meclisten. O yüzden, bu bakış açısıyla, biz kimsenin yargısız infaz edilmemesini, hele de kişiye özel, daha konunun ne olduğu bile bilinmeden, Meclise dahi ulaşmadan bir fezlekenin böyle yargısız infazla, masumiyet karinesi aşılarak... Herhangi bir milletvekilinin, hele de bir genel başkanın yargısız bir şekilde infaz edilmesini Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak doğru bulmuyoruz. Bizim dokunulmazlık konusundaki bakış açımız tüzüğümüzde de programımızda da açık. Burada, bu kürsüde de bu Meclis yerleşkesinde de milletin vekilleri millet adına söz alıyor. O yüzden, milletvekillerinin ifade özgürlüğü kapsamında milletvekillerinin görevini yaparken dokunulmazlıkları dışındaki konularda da... Hiç kimse hesap veremez değil, bence herkes yaşadığı, yaptığı her şeyin hesabını vermeli ama böyle bir ifşa, böyle bir yargısız infazı grup olarak doğru bulmuyoruz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu.

Buyurun lütfen.

7.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’nun, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl’ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Değerli Başkanım, Türkiye Cumhuriyeti kanunları önünde hiç kimse layüsel değildir, herkes yaptığı suçtan dolayı karşılığını mutlaka öyle ya da böyle vermelidir ama spesifik olarak bu olayın dışında söylüyorum ve bütün mevzular için, genel olarak söylüyorum: Bizim Ceza Muhakemesi Kanunu’muzdaki madde 157 çok açıktır, orada da şöyle ifade eder: “Soruşturmanın gizliliği...” der ve 157’nci madde gereğince savunma haklarına zarar vermemek ve kanundaki istisnalar saklı kalmak kaydıyla soruşturma evresinde usul işlemlerinin gizli yürütülmesini ifade eder. Bu temel ilke delillerin toplanmasını ve suçsuzluk karinesini korumayı amaçlar, buna riayet edilmesi hepimizin temennisidir.

Teşekkür ederim.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Grup Başkan Vekillerinin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Değerli Grup Başkan Vekillerimiz bu konuyla ilgili çok açık bir şekilde kendilerinin ve gruplarının niyetlerini belli etmişlerdir. Burada, tabii, gizliliğinin esas olduğunu, masumiyet karinesinin çok çok kıymetli olduğunu, bunun Ceza Muhakemesi Usulü Kanunu'nda da yer aldığı ifade edilmiştir. Bunlar çok değerlidir ve bütün gruplar bu konuda ortaklaşmıştır. Umut ediyorum ki Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu konudaki ortaklaşılan bu tavrına bundan sonra her aşamada dikkat edilmesi ve ona göre davranılması çok önemlidir. Zira, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan bütün milletvekillerinin hakkını, hukukunu gözetmek hepimizin asli görevidir çünkü milletvekilleri halk adına siyaset yapıyorlar, yeri geliyor birçok konuda düşünce beyan ediyorlar, muhalefet ediyorlar, eleştiriyorlar, öneriyorlar. "Kürsü dokunulmazlığı" diye bir mevzu var ama kürsüde konuşan arkadaşlara bile fezleke gönderiliyor, akıllara zarar bir iş bu. O açıdan, bunun artık sonlandırılması için bu dayanışmayı, bu kültürü bizim yaygınlaştırarak devam etmemiz gerekiyor.

Bir konuya da açıklık getirmek istiyorum: Sehven bir yanlış anlaşılma olabilir. Türkiye Büyük Millet Meclisine bu fezlekeler gelirken belli aşamalardan geçerek geliyor. Savcılıktan Adalet Bakanlığına, Adalet Bakanlığından Türkiye Büyük Millet Meclisine geliyor. Dolayısıyla, herhangi bir şekilde deşifre söz konusuysa bu deşifrenin Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmeden olması söz konusu. Dolayısıyla, Mecliste çalışan bürokrat arkadaşlarımızın bu konuda kendilerinden önce zaten savcılık aşamasında kapalı bir zarfla gizlilik esasıyla gönderilen bir zarfın deşifre edilmiş olması, işte o aşamada söz konusudur çünkü işte bu, anında basına, televizyonlara servis edilmiştir. O açıdan, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu görevi hassas bir şekilde ifa eden arkadaşlarımızın bu konunun dışında olduğunu da ifade etmek istiyorum. Tekrar teşekkür ediyorum ve yeniden gündemimize dönüyoruz.

Şimdi, sayın milletvekillerinin birer dakikalık söz taleplerini yerine getireceğim.

İlk söz, Sayın Fatma Öncü'nün.

Buyurun lütfen.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Türk Hava Kuvvetlerinin ilk kadın generali olan Albay Özlem Karapınar'a ilişkin açıklaması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın tensipleriyle tuğgeneral rütbesine terfi eden ve Türk Hava Kuvvetlerimizin ilk kadın generali olan Albay Özlem Karapınar'ı gönülden tebrik ediyorum. Bu tarihî terfi, kadınların çalışma hayatından karar alma mekanizmalarına, akademiden diplomasiye, siyasetten savunmaya kadar her alanda daha güçlü şekilde yer almasını sağlayan iradenin gurur verici bir sonucudur. 2000'li yılların başında yüzde 20 seviyede olan kadınların iş gücüne katılım oranının bugün yüzde 36'ya yükselmesi ve istihdam edilen kadın sayısının yaklaşık 11 milyona ulaşması, bu güçlü yürüyüşün somut bir göstergesidir. Bugün üretimin, yönetimin ve millî savunmamızın merkezindedir kadınlar. Bu vesileyle, terfi eden ve görev süreleri uzatılan tüm komutanlarımızı tebrik ediyor, 2026 Yüksek Askerî Şûra kararlarının ülkemiz, aziz milletimiz ve Türk Silahlı Kuvvetleri için hayırlara vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Güneş...

9.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Uşak Üniversitesine ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2006 yılında kurulan Uşak Üniversitemiz 14 fakülte, 1 yüksekokul, 10 meslek yüksekokulu ve 1 lisansüstü enstitüsü; 920 eğitim

kadrosu, 24 bin öğrencisi, çok sayıda sosyal tesisi, tercih eden her öğrencinin kalabildiği 10 bin kişilik yurt kapasitesi ve doğa harikası bir kampüsüyle her geçen gün gelişen bir üniversitemizdir. Pek çok ulusal ve uluslararası kuruma tasarım yapan tasarım merkezine sahiptir. Dünya üniversite sıralamasında 2026 yılında 1501'inci, Türk üniversiteleri arasında 41'inci olmuştur. YÖK tarafından gerçekleştirilen Türkiye Üniversite Deneyim Araştırması'nda 205 üniversite arasından 36'ncı, benzer üniversiteler arasında Türkiye 2'ncisi olmuştur. Engelli öğrenci kardeşlerimizin hayatını kolaylaştıran en iyi 20 üniversite arasında yer almıştır. Tüm bu veriler ortadayken ve öğrencilerimizin tercih yapacağı sırada ne idiği belli olmayan çalışmaları baz alıp Uşak Üniversitemizi karalamak, Uşak ilimize yapılmış en büyük kötülüktür. Uşak halkımız, gölge etmesinler, başka ihsan istemeyiz diyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

10.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, suça sürüklenen çocuklara ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Bir ülkede çöküş, binaların yıkılmasıyla değil, çocukların umutlarının yıkılmasıyla başlar. Bugün, sokakta suça sürüklenen her çocuk, aslında sosyal devletin eksilen gücünün, derin yoksulluğun ve fırsat eşitsizliğinin acı bir sonucudur. Çocuklar suçlu değildir; onları suça iten şartları görmezden gelen anlayış suçludur. Çocuklar eğitimden koparken umudunu kaybediyor ve istismar eden yapıların, suç örgütlerinin, uyuşturucu tacirlerinin hedefi hâline geliyor. Bir çocuğu okuldan koparırsanız yarın onu sokaktan toplamak için kat kat fazla bedel ödersiniz. Güvenliğin temeli yalnızca daha fazla ceza değil; daha fazla adalet, daha fazla eğitim, daha fazla fırsat ve daha güçlü sosyal devlettir. Çocukların kaderi yoksulluk, umutsuzluk ve suç değildir. Yüce Meclis çocukları mahkeme salonlarına değil, bilim yuvalarına; karanlık sokaklara değil, aydınlık yarınlara ulaştırmak için gücünü kullanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Tokat) - Çünkü çocuklarını kaybeden bir millet geleceğini de kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

BAŞKAN - Sayın Yaz...

11.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Hiroşima ve Nagazaki felaketlerinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bugün insanlık vicdanında silinmez izler bırakan Hiroşima ve Nagazaki felaketlerinin yıl dönümündeyiz. 6 Ağustos 1945'te ABD tarafından Hiroşima'ya atılan atom bombaları yüz binlerce masum insanın hayatını kaybetmesine, şehirlerin yok olmasına ve etkileri nesiller boyunca süren büyük bir insanlık trajedisine neden olmuştur. Bu acı tecrübe nükleer silahların tüm insanlık için ortak bir tehdit olduğunu açıkça göstermiştir. Birleşmiş Milletler şartının temelini oluşturan barış, insan onuru ve uluslararası hukuk ilkeleri böylesine yıkıcı silahların bir daha asla kullanılmamasını zorunlu kılmaktadır. Dünyanın bugün de çatışmalarla, savaşlarla ve nükleer tehditlerle karşı karşıya olduğu bir dönemde kitle imha silahlarının bir an önce imha edilmesi gerektiğine inanıyorum.

Bu vesileyle, katliamların değil, insanlığın, adaletin, vicdanın ve barışın egemen olduğu bir geleceğe ulaşılmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Yontar...

12.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Nilda Müge Şahin'e ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, işlemeyen etkin koruma sistemi dolayısıyla Nilda Müge Şahin hayattan koparıldı. Hakkında koruma kararları bulunan, daha önce de ağır şiddet suçundan hüküm giymiş, şartlı tahliyeyle aramızda dolaşan bir caninin bir kadını hayattan koparması münferit bir vaka değil, adalet sistemindeki ciddi eksikliğinin göstergesidir. "Kadınların yaşam hakkını korumak devletin en temel sorumluluğudur." diyoruz ama devletin bu sorumluluğunu yerine getirmediğini de biliyoruz. Koruma kararları kâğıt üzerinde kalıyorsa, yüksek riskli failler etkin biçimde izlenmiyorsa, kadınların yardım çağrıları zamanında karşılık bulmuyorsa hukuk devleti görevini yerine getiremiyor demektir. Kadınlar öldürüldükten sonra değil, yaşarken korunmalıdır. Hükûmetin asli sorumluluğu da tam olarak budur. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Avşar...

13.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Çorlu Spor 1947'nin çalışmalarını sürdürdüğü stada ilişkin açıklaması

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, vergileri ve emeğiyle millî ekonomiye katkı sunan 10 ilden biri olan Tekirdağ'ımızın bu yıl 2. Lig'e büyük uğraşlar ve çaba sonucu yükselen takımı Çorlu Spor 1947'miz çalışmalarına ne yazık ki elli yıldan eski ve kapasitesi düşük bir statta devam etmek zorunda kalıyor. Üstelik, Türkiye Futbol Federasyonu kuralları ve sağlık kriterleri çim zemini zorunlu tutmasına rağmen takımımız sentetik çimde çalışmak zorunda kalıyor. Özetle, 2. Lig'e uygun altyapımız hâlâ yok. 2004 yılında Sayın Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak kulübe yaptığı ziyaretinde Çorlu'ya yakışan modern bir stadyum yapılacağını açıklamıştı ama üzerinden geçen süreçte takımımız 2. Lig'e yükselmesine rağmen somut adım atılmamıştır. Biz bir ay sonra başlayacak lig için ivedilikle mevcut saha zemininin çim zemin yapılmasını ve orta vadede Sayın Bakanın sözünü tutarak şehrimize yakışır bir şehir stadyumu yapılmasının altyapısının oluşturulmasını talep ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özcan...

14.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, "toplumsal dayanışma ve millî birlik" anlayışıyla yürütülen çalışmalara ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Gazi Meclisimiz milletimizin birlik ve beraberliğini daha da güçlendirecek önemli bir sürecin eşiğindedir. Türkiye, terörle mücadeleyi sadece güvenlik boyutuyla değil, hukuk devleti ilkesi "toplumsal dayanışma ve millî birlik" anlayışıyla sürdürmektedir. Aziz milletimiz şunu çok iyi bilmelidir ki devletimizin temel nitelikleri, üniter yapısı, bayrağı, vatanı ve milletimizin bölünmez bütünlüğü asla tartışma konusu değildir. Türkiye Yüzyılı vizyonuyla hedefimiz, huzurun, kardeşliğin ve güvenliğin hâkim olduğu güçlü bir Türkiye'dir. Terörden arındırılmış bir ülke, güvenliğimizin yanında kalkınmamız, yatırımlarımız, gençlerimizin geleceği ve milletimizin refahı için de çok büyük önem taşımaktadır. Gazi Meclisimiz, beklentilere cevap verecek iradeye kararlılıkla sahiptir.

Bu vesileyle, yürütülen çalışmaların ülkemize ve aziz milletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Sakik bir toplantıya katılacağı için öne aldım.

Buyurun Sayın Sakik.

15.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Eskişehir'de yaşanan bir olaya ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum, var olun, sağ olun.

Ben size Eskişehir'de yaşanan bir olayı anlatmak istiyorum. Eskişehir'de "Nevroz" kutlamalarında, bir Kürt baba, bir Kürt annenin çocuğu olarak Almanya'da doğan Duygu Nazar Derin sunuculuk yaparken "Başkan Apo" dediği için -alelacele- iki gündür gözaltında ve sınır dışı edilecek. Şimdi, devasa bir Kürt sorununu çözeceksiniz ama "Başkan Apo" dediği için sınır dışı edeceksiniz.

Şimdi iktidara sesleniyorum: Ya, siz şaka gibisiniz gerçekten ya. İki gündür... Buradan Eskişehir Valisinedir çağrım, Adalet Bakanınadır, savcılaradır çağrım: Yapmayın bunları, toplumsal dokularımızla oynamayın; bu gencecik kızımızı sınır dışı etmeyin, haksızlık etmeyin diyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

16.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Mersin'de yaşanan silahlı çatışmalara ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Mersin'de neredeyse silahların patlamadığı gün yok. Peki, soruyoruz: Bu silahlar nereden geliyor? İnsanlar canlarından oluyor, sokaklar silahlı çatışma alanlarına döndü. Kimi zaman her şeyden habersiz evinin balkonunda iken bir kurşunla yaşamını yitiriyor insanlar, kimi zaman markete ekmek almaya giderken.

İktidara soruyoruz: Bunun sorumlusu kim? Bunun sorumlusu siz değil misiniz? Kim bu silahları mahallelere taşıyor? Çocuklara, gençlere bu silahları kim satıyor? Siz bilmiyor musunuz? Eğer bilmiyorsanız bu büyük bir eksiklik. Eğer biliyor ve tedbir almıyorsanız bu daha da büyük bir eksiklik. Silahlı çatışmalar neticesinde yaşamını yitiren bütün canların vebali sizin boynunuzdadır, iktidarın boynundadır.

BAŞKAN - Sayın Bayırcı...

17.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, İstanbul Valiliğinin il genelindeki okullarda mescit açılmasına yönelik kararına ilişkin açıklaması

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İstanbul Valiliğimizin il genelindeki okullarda mescit açılması ve bu alanların cuma namazı ifa edilecek şekilde düzenlenmesine yönelik kararını milletimiz memnuniyetle karşılamış ve desteklerini her platformda göstermişlerdir. Dinî değerlerine bağlı, ahlaklı ve donanımlı nesillerin yetişmesi adına temennimiz, bu kararın tüm illerimize örnek olmasıdır. Çünkü inancıyla donanmış, ahlaklı ve erdemli bir nesil ülkemizi ve milletimizi çok daha güçlü ve aydınlık yarınlara taşıyacaktır. Okullarımız, sadece eğitim öğretim anlamında gelişim alanı değil aynı zamanda gençlerimizin manevi değerleriyle bütünleştiği ortamlardır. Bu karardan dolayı rahatsız olanları hayretler içerisinde takip ediyoruz. Mesele, sadece bir mescit değil bir neslin istikametidir. Her okula bir mescit ayrıcalık değil haktır. İstanbul Valimiz Sayın Davut Gül'ü almış olduğu bu örnek karar dolayısıyla tebrik ediyor, başarılı çalışmalarının devamını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, sosyal medyada yapılan paylaşımlar nedeniyle açılan soruşturmalara ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sosyal medya bugün yurttaşların düşüncelerini ifade ettiği en temel kamusal alanlardan biridir ancak AKP iktidarı döneminde bu alan, özgürlüklerin genişlediği değil korkunun, baskının ve otosansürün hâkim olduğu bir zemine dönüştürülmüştür. Yurttaşlar, yaptıkları paylaşımlar nedeniyle sabah kapılarının

çalınmasından endişe eder hâle gelmiştir. İfade özgürlüğünün sınırları belirsizleştirilmiş, hangi paylaşımın suç sayılacağı keyfî uygulamalara bırakılmıştır. Açılan soruşturmaların önemli bir kısmı takipsizlikle ya da beraatle sonuçlanmasına rağmen insanlar aylarca adli süreçlerle yıpratılmaktadır. Bu durum hukuk güvenliğini zedelemekte, adalet duygusunu aşındırmaktadır. İfade özgürlüğünü tehdit olarak gören değil güvence altına alan bir hukuk düzeni demokratik ülkelerin en temel özelliğidir. Yeni Parti iktidarında, yurttaşlarımızın düşüncelerini korkuyla değil özgürce ifade edebileceği bir sistemi hep birlikte yaratacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

19.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, kredi kartı aidatlarına yapılan zamlara ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Vatandaşın cebine bir darbe de bankalardan geliyor. Kredi kartı aidatlarına yapılan zamlar bazı bankalarda yüzde 70'e kadar ulaştı. Yıllık kart aidatları 3-5 bin lirayı aşarken ekonomik krizle boğuşan milyonlarca vatandaş bir de bankaların fahiş aidatlarıyla karşı karşıya bırakılıyor. Daha da vahimi, aidat iadesini isteyen bazı tüketicilere 108 bin liraya varan harcama taahhütlerinin dayatıldığı belirtiliyor. Kullanılmayan, uzun süredir işlem yapılmayan kartlara dahi aidat yansıtıldığı yönünde şikâyetler var.

Buradan iktidara soruyorum: Vatandaşın hakkını kim koruyacak? Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, BDDK uyuyor mu?

Sayın Mehmet Şimşek'e sormak istiyorum: Bankaların fahiş uygulamaları neden denetlenmiyor?

Unutulmasın, bankalar talep eden müşterilerine aidatsız kredi kartı sunmak zorundadır. Vatandaşlarımız sahipsiz değildir.

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

20.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

2011-2025 yılları arasında Uşak Üniversitesinde iki rektör görev yaptı, ve üç dönemdir de AK PARTİ'nin milletvekili var. 2025-2026 URAP Türkiye genel sıralamasına göre yani -"ne idiği belirsiz bir sıralama" dediği AK PARTİ Uşak milletvekili- akademik performansa göre olan sıralamaya göre Uşak 98'inci sırada; Afyon Üniversitesi bilimsel araştırma projelerinden 14 milyon almış, Uşak Üniversitesi bunun otuzda 1'ini almış.

Sağlık Bakanlığına soruyoruz diş fakültesindeki yolsuzlukları, cevap yok. Uşak Eğitim ve Araştırması Hastanesindeki stent yolsuzluğuyla ilgili soruyoruz, Uşak milletvekili küçümsüyor. On iki yıldır vekillik yapıyorsunuz, Uşak Üniversitesini getirdiğiniz nokta burası.

Uşak, hafife alınacak bir il değildir. İktidarıyla, muhalefetiyle birlikte üniversiteyi kalkındırmak zorundayız. Yeni rektörümüz geldi, başarılar diliyorum ve bunu başaracaklarına inanıyorum. Uşak hakkını alacak!

BAŞKAN - Sayın Sayyiğit...

21.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in, Rojavalı tutsaklara ilişkin açıklaması

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cezaevlerinde Suriye vatandaşı Kürt mahpuslar keyfî bir hukukla karşı karşıya. Özgür Suriye Ordusu üyelerinin Türkiye'ye teslim ettiği Rojava Kürtleri yaşı büyütülerek ağır cezalara mahkûm

ediliyor. Sistem şöyle işliyor: ÖSO, yakaladığı gençlerin ailesinden fidye istiyor; fidye alamayınca da Türkiye'ye teslim ediyor. Burada ise yaşları 18'in altında olmasına rağmen yaşları büyütülerek ağır cezalar veriliyor. Rojavalı Zaim Hişman Ali vakasında bunu gördük. Aynı şekilde, Hüseyin Muhammed de yaşı büyütülerek ceza verilen Rojavalı bir genç. Muhammed, kaçırıldığı 2022 yılında 15 yaşındaydı; buna rağmen seksen yıl hapis cezası verildi. Bu zulümdür, bu bir hukuk skandalıdır. Barış ve demokratik toplum sürecinde Rojavalı tutsaklar görmezden gelinemez. Hukuk zulmü derhâl son bulmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Kamaç...

22.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, Diyarbakır'a ilişkin açıklaması

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçim bölgem Diyarbakır, binlerce yıllık tarihiyle, verimli tarım arazileriyle ve genç nüfusuyla Türkiye'nin en büyük potansiyele sahip kentlerinden bir tanesidir. Yaklaşık 1 milyon 850 bin nüfusuyla ilk 12 büyükşehir arasında yer almaktadır. Diyarbakır; tarım, sanayi, turizm, lojistik ve ticaret alanlarında güçlü bir üretim merkezi olabilecek tüm şartlara sahiptir ancak sahip olduğu bu büyük potansiyele rağmen Diyarbakır, sosyoekonomik kalkınmada uzun yıllardır hak ettiği noktaya ulaşabilmiş değildir. İşsizlik, yoksulluk ve göç kentin temel sorunları olmaya devam ederken sosyoekonomik gelişmişlikte 66'ncı sırada yer almaktadır. Son paylaşılan verilere göre işsizlik oranının yüzde 9,5'la Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmesi de bu tabloyu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Diyarbakır'ın ihtiyacı olan şey, günü kurtaran politikalar değil tarımı, sanayiyi, turizmi ve istihdamı birlikte büyütecek, gençlerin kendi kentinde geleceğini kurmasını sağlayacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - ...uzun vadeli bir gelişme vizyonu ve tüm alanlarda hayata geçirilecek stratejik bir kalkınma planıdır.

BAŞKAN - Sayın Aygun...

23.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, yüksek doğal gaz faturalarına ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Cumhurbaşkanı Erdoğan, Karadeniz'de 2020 yılında 320 milyar metreküp doğal gaz rezervi bulunduğu mesajı vermişti. Hatta, büyük bir keyifle konuşarak, seçim öncesi doğal gazı kullanarak "Hedefimiz 2023 yılında Karadeniz gazını milletimizin kullanımına açmak..." Aradan üç yıl geçti, doğal gaz hizmete sunulmadığı gibi fahiş zamlar gerçekleşti. Milletimiz çok pahalı doğal gaz kullanıyor. Nisan ayında konutlarda yürürlüğe girilen kademeli doğal gaz tarifesiyle abonelerin yüzde 40'ı kış ayında olumsuz etkilenecek, ciddi rakamlar ödeyecekler. Kademe-1 kapsamında her metreküp için 16,23; kademe-2 kapsamında 26,13 lira fatura ödenecek. Doğal gaz kullanımının yoğunlaştığı kasım ve aralık aylarında limitler aşılınca birçok vatandaş kademe-2'ye geçeceğinden faturası bayağı kabarık olacak. Özellikle merkezî sistemle ısıtılan yerlerde faturanın daha da şişeceği tahmin ediliyor.

İktidara sesleniyorum: Doğal gaz üzerinden yapay müjdeler yaratmayın, milleti kandırmayın.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Bozdağ...

24.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikasına ilişkin açıklaması

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Sayın Başkan, emeğin, dayanışmanın, sağlık hakkı mücadelesinin, demokrasi ve insan hakları mücadelesinin sesi, sesimiz Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası

30 yaşında. Eşit, nitelikli, parasız, erişilebilir ve ana dilinde sağlık hakkını savunan, bunun için her türlü antidemokratik uygulamanın karşısında tüm zorlukları göze alarak sağlık, barış ve demokrasi mücadelesini sürdüren, uğruna bedel ödeyen sağlık emekçilerini saygıyla selamlıyorum. Başta 2015 sokağa çıkma yasakları ve çatışmalı süreçte abluka altında sağlık hizmeti sunmaya çalışan, yaşatmaya çalışırken yaşamlarından olan Eyüp Ergen, Şeyhmus Dursun ve Aziz Yural olmak üzere yitirdiğimiz tüm sağlık ve sosyal hizmet emekçilerini saygıyla anıyorum. Onlara sözümüz barış olacak. Bu mücadele haklı ve onurlu bir mücadeledir. Umut, dayanışma ve mücadeleyle. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

25.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, trafik cezalarına ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; trafik güvenliği elbette hepimiz için vazgeçilmezdir ancak uygulanan bazı yaptırımlar cezanın amacını aşarak vatandaşlarımızın çalışma, üretme ve ailesinin geçimini sağlama hakkını samimiyetle ellerinden almıştır. Ehliyeti alınan bir şoför işini kaybetmekte, kurye ekmeğinden olmakta, servis çalışanı ailesine bakmakta zorlanmaktadır. Bu durum, yalnızca bireyi değil eşi, çoluğu çocuğu, aileyi ilgilendirmektedir. Devletin görevi, yalnızca ceza vermek değil aynı zamanda vatandaşını topluma yeniden kazandırmaktır. Cezaların ölçülü, adil ve rehabilitasyonu esas alan bir anlayışla değerlendirilmesi gerekir diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarıgül...

26.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, çiftçinin yanında olmaya ve Erzincan'ın emeğini savunmaya devam edeceğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkan, çiftçimizin alın teri milletimizin en büyük zenginliğidir. Çiftçimiz üretirse sofralar bereketlenir, can Erzincan güçlenir. Çiftçimize tohum desteği, gübre desteği, mazot desteği, ilaç desteği vermemiz şarttır. Çiftçimizin yanında olmaya, can Erzincan'ın alın teri ve emeğini savunmaya devam edeceğim. Biliyorum ki çiftçimizin yüzü gülerse Erzincan güler, Erzincan gülerse Türkiye'miz mutlu olur.

Gelin, tarımı hor görmeyelim. Tarımı hor görürsek, yarını zor görürüz. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

27.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin Küçük Sanayi Sitesi'ndeki çöp yığınlarına ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Mersin'de küçük sanayi sitesinde bulunan esnafımız hakikaten sıkıntılı günler geçiriyor. Zaten, tekelleşmiş ticaretin ve açılan servislerin altında esnafımız iş yapamaz durumdayken bir de çöp ve atıkla uğraşıyor. Mersin'de hava sıcaklığının 35-40 dereceye ulaştığı bir dönemde, özellikle iş yerlerinin önünde bulunan çöp yığınları halk sağlığını tehlikeye atıyor.

Buradan Akdeniz Belediyemize ve onun Başkan ve ekiplerine sesleniyorum: Sanayi sitemizin içerisinde bulunan esnafımızın sağlığını korumak adına, en azından orada bulunan çöplerin günübirlik alınmasını kendilerinden talep ediyorum. Bu konu artık bir halk sağlığı hâline geldi, normal süreci aştı; günlerdir çöpler toplanmıyor. Buradan bir kez daha sesleniyorum: Bir an önce bu çöpleri toplayın.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

28.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Kocaeli İhsaniye Barajı Karamürsel İçme Suyu Arıtma Tesisi ve iletim hatlarının resmî açılışına ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, Kocaeli İhsaniye Barajı Karamürsel İçme Suyu Arıtma Tesisi ve iletim hatlarının resmî açılışı gerçekleştirildi. İhsaniye Barajı ve barajdan temin edilecek sular için İSU olarak hayata geçirilen günlük 100 bin metreküp kapasiteli içme suyu arıtma tesisi, 2.750

metrelik tünel, 16 kilometrelik isale hatları ve bağlantılı altyapı yatırımlarıyla şebekeye kazandırıldı. Yıllık 15 milyon metreküp içme suyu kapasitesine sahip bu stratejik yatırım sayesinde Karamürsel, Gölcük ve Başiskele'nin belirli bölgelerine kesintisiz ve kaliteli içme suyu ulaştırılacak. Su ihtiyacının ve suya ulaşma zorluğunun her geçen gün arttığı ve "Su hayattır." gerçeğinden hareketle bu projeyle ilgili olarak emek veren, gayret eden Devlet Su İşlerine, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanımıza ve çalışma ekibine teşekkür ediyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Özer...

29.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Konya'nın üretim gücüne ve ihracat başarısına ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Küresel ekonomide belirsizliklerin derinleştiği, uluslararası istikrarsızlıkların hissedildiği bir dönemde Konya'mız, üretim gücü ve ihracat başarısıyla ülkemizin kalkınma yolculuğuna değer katmaya devam ediyor. Türkiye İhracatçılar Meclisinin açıkladığı Temmuz 2026 verilerine göre Konya, 357 milyon 520 bin dolarlık ihracatla aylık bazda tarihinin en yüksek ihracat rakamına ulaştı. Geçen yılın aynı ayına göre ihracatını yüzde 11,8 artıran şehrimiz, Türkiye ihracatından aldığı payı yükselterek iller sıralamasında 9'uncu sıraya yükseldi. Böylesine zorlu küresel şartlarda elde edilen bu başarı; Konya sanayisinin dayanıklılığının, girişimcilerimizin vizyonunun ve ihracatçılarımızın azimle sürdürdüğü üretim seferberliğinin güçlü bir göstergesidir.

Bu vesileyle, ülkemizin üretimine, istihdamına ve ihracatına değer katan tüm sanayicilerimizi gönülden tebrik ediyor; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

30.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Akdeniz'de deniz yüzeyine çıkan plastik atık parçalarına ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son günlerde turkuaz mavisi Akdeniz'imizde deniz yüzeyine çıkan plastik atık parçaları ve geri dönüşüm tesislerinden kaynaklandığı öne sürülen kirlilik iddiaları ciddi şekilde araştırılmalıdır. Plastik atıkların işlenmesi sonucunda ortaya çıkan atıkların denize bırakılması kabul edilemez. Bu atıklar yalnızca denizlerimizi ve kıyılarımızı kirletmiyor; balıkçılığı, deniz ekosistemini, biyolojik çeşitliliği, insan sağlığını ve çocuklarımızın geleceğini tehdit ediyor. Çevre, Şehircilik Bakanlığının sadece ceza kesmekle kalmayıp düzenli denetimleri arttırması, iddiaların kaynağını bilimsel olarak ortaya koyması ve çevre mevzuatını ihlal eden işletmelere caydırıcı yaptırımlar uygulaması gerekiyor.

Akdeniz'in atık deposuna dönüşmesine izin verilmemeli; plastik atık ithalatı, geri dönüşüm tesislerinden çıkan atıklar sıkı bir biçimde denetlenmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Kocamaz...

31.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, üzüm üreticilerine ilişkin açıklaması

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Üreticilerimiz ürettikleri hemen her üründe olduğu gibi şu anda üzüm ürettikleri için de pişman edilmiş vaziyette. Maliyeti üzümün cinsine göre 25-30 TL olan üzüm fiyatları şu anda tüccarın çektikleri, emekleri, yaptıkları masraflar hiçe sayılarak 11 TL'ye kadar düşmüştür. Suma Fabrikasının özelleştirilmesinden sonra denetimlerin de ortadan kalkmasıyla üzüm üreticileri bu yıl da boğulmak istenmekte, maalesef AKP iktidarı bu konuda da duyarsızlığını sürdürmekte, üreticileri yalnız bırakmaktadır.

Buradan iktidara seslenmek istiyorum: Bu kadar vicdansızlık yapmayın, çiftçilere karşı taşıdığınız hasmane tutumdan derhâl vazgeçin.

Aziz milletimizi ve üzüm üreticilerimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

32.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Bodrum'da meydana gelen trafik kazasına ilişkin açıklaması

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bodrum'da meydana gelen trafik kazasında ne yazık ki Gülistan Variş ve bir motosiklet sürücüsü yaşamını yitirmiştir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren, 2 insanın hayatını kaybettiği bu dosyada adli tatil sürecinde devreye giren nöbetçi sulh ceza hâkimliği teamüllere aykırı bir karara imza atmış, kazaya karışan ticari taksi şoförünü yirmi altı günlük tutukluluğun ardından ev hapsiyle tahliye etmiştir. Oysa henüz olay yeri kamera görüntüleri incelenmemiş, görgü tanıkları dinlenmemiş ve soruşturma savcısının dahi tahliye talebi olmamıştır. Kritik deliller toplanmadan verilen bu erken karar etkin soruşturma ilkesini zedelemiş, Gülistan'ın acılı ailesinin adalete inancını sarsmıştır. Gerçekler tam anlamıyla ortaya çıkana dek yargılama usule uygun şekilde devam etmeli ve yeniden yapılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

33.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adanalı vatandaşların sorunlarına ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Teşekkürler Sayın Başkan.

"Türkiye Yüzyılı" denmekte ama Adana ve Adanalı bu yüzyılı bir türlü yaşayamamakta ve Adanalı vatandaşlarımız karanlıkta kalmakta. 2026 yılındayız, bakıyoruz, Adana'nın merkez ilçelerinde hâlâ elektrik kesiliyor. Adanalı, bu kavurucu sıcakta elektrik kesintileriyle uğraşıyor ve altyapı eksikliğinden dolayı perişan durumda.

"Büyük ve güçlü Türkiye" denmekte, Adanalının cebinde 5 kuruş para da bulunmamakta. Çiftçilerimiz perişan durumda. TÜİK geçen gün enflasyonu yüzde 31,75 olarak açıkladı ama hayat pahalılığı bunun çok çok üstünde.

Tüm Türkiye'deki yurttaşlarımız gibi Adanalı da kan kaybetmeye devam ediyor; buna son verilmeli diyorum.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

34.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, gündeme getirilen çerçeve yasanın oluşturduğu beklentilere ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, Meclis gündemine getirilip yasalaşan 12 yargı paketi oldu. Ne yazık ki "çok paket, az adalet" anlayışıyla ne adalet sistemi ne cezaevlerinde mahkûmların yaşam koşulları, hiçbiri düzelmedi. Bugün de ülkemizin gündemine getirilen çerçeve yasa halkımızda büyük bir beklenti oluşturmuştur. Bu açıdan, aldatılmış gençlerin TCK 158 mağduriyetleri, 31 Temmuz Covid mağduriyetleri, yüz binlerce KHK'linin durumu, darbeye karışmamış insanların sorunları, çocuk yaştaki askerî öğrenciler, stajyer teğmenler ve müebbet hapse mahkûm erbaş ve erler; yüzde 140 doluluk oranındaki cezaevlerinin durumları, hasta, engelli, yaşlı, çocuk mahkûmların hepsinin durumu görülmeli, mahkûm yakınlarının feryatları işitilmelidir. Bu millî dayanışma bütün halkı kucaklamadığı sürece geçersizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çiler...

35.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, ekonomi politikalarına ilişkin açıklaması

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Üretimin zayıfladığı, ham madde ve finansman maliyetlerinin arttığı, pazarların daraldığı ekonominin bedelini vatandaşımız ödüyor. Üretim azaldıkça enflasyon kalıcı hâle geliyor ve işsizlik artıyor. Pazar zayıfladıkça yatırım duruyor, vergi gelirleri azalıyor, kamu maliyesinin yükü ağırlaşıyor. Bunun faturası hayat pahalılığı, alım gücünün erimesi ve yoksulluğun derinleşmesi olarak halkın önüne geliyor. Günü kurtaran politikalar değil üretimi artıran; sanayici, çiftçiyi ve esnafı destekleyen, ihracatı güçlendiren, finansmana erişimi kolaylaştıran, yatırım ortamını iyileştiren, güven veren ekonomi politikaları hayata geçirilmelidir. Unutmayın ki güçlü üretim güven ve istikrarla mümkündür.

BAŞKAN - Sayın Kış...

36.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, ehliyetine el konulan vatandaşlara ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Ehliyetine el konulan vatandaşlarımızın yaşadığı mağduriyet artık görmezden gelinmemelidir. Trafik kurallarına uymanın önemi tartışılmaz ancak cezasını çekmiş, pişmanlığını dile getiren ve yeniden topluma kazandırılmayı bekleyen vatandaşlarımızın durumunu da sosyal devlet anlayışıyla değerlendirmek zorundayız. Uzun süreli ehliyeti geri alma cezaları birçok insanın işini, gelirini ve ailesinin geçimini doğrudan etkiliyor. Özellikle mesleğini araç kullanarak sürdüren vatandaşlarımız için bu durum cezanın ötesinde ömür boyu süren bir mağduriyete dönüşmektedir. Ölümlü kazalara neden olanlar ve kamu güvenliğini ağır şekilde tehlikeye atan fiiller ayrı değerlendirilmelidir. Bunun dışındaki durumlarda cezasını tamamlamış ve yeniden hayata tutunmak isteyen vatandaşlarımızın talepleri hakkaniyetle ele alınmalıdır. Toplumsal vicdanı gözeten, trafik güvenliğini zayıflatmadan mağduriyetleri giderecek adil bir düzenleme yapılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Gürer...

37.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, üreticilerin mısır alım fiyatı beklentisine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ülkemizde mısır ürününde bazı bölgelerde hasat başlamıştır. Toprak Mahsulleri Ofisinin şu ana kadar bir alım fiyatı açıklamaması tüccarın fiyatı düşük tutmasına neden olmaktadır. Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçilerin, üreticilerin girdi maliyetleri artı makul bir kâr koyarak kilosunu en az 17 liradan açıklama yapmalıdır. Mısır tanelik, yağlık, yemlik üretilen bir üründür ama ülkemizde bu yıl TÜİK'in 8 milyon ton civarında bir üretim öngörüsüne rağmen yine de açığı olan bir üründür, 3 milyon tonluk bir ithalat öngörülmektedir. 2024-2025 döneminde ise ithalat 5,5 milyon tona kadar çıkmıştı. Açığın oluşmaması için çiftçi refahını sağlayacak bir alım fiyatı esas alınmalıdır. Üreticiler bu anlamda fiyat beklemektedir. Düşük alım fiyatları üreticinin o üründen uzaklaşmasına neden olmaktadır.

BAŞKAN - Sayın Saki...

38.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Bianet'in açıkladığı temmuz ayı erkek şiddeti raporuna ilişkin açıklaması

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Bianet, temmuz ayı erkek şiddeti raporunu açıkladı. Temmuzda en az 28 kadın erkekler tarafından öldürüldü. Daha dün Nilda Müge fail Nazir Ilgın tarafından Şişli'de öldürüldü, katledildi. Nilda dokuz gün önce Emniyete koruma için başvuru yapmıştı. Koruma kararlarına rağmen, uzaklaştırma kararlarına rağmen kadınlar katledilmeye devam ederken AKP iktidarı ne yapıyor dersiniz? İnsan Hakları Derneği Merkez Kadın Komisyonunun 2021 yılı Kadın Hakları İhlalleri Raporu'nu ve 2020 yılı Ege Bölgesi

Kadın Hakları Raporu'nu internetten silmek istiyor. Bu nedenle sulh ceza hâkimliğinden İHD'ye bu raporların kaldırılması için talepte bulunuyor. Biz diyoruz ki: Hak ihlallerini raporlayan ve kamuoyuyla paylaşan dernekleri, kadın örgütlerinin susturulmasıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özcan...

39.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, şehit yakınlarına ve gazilere ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Şehit yakınlarımız ve gazilerimiz yirmi beş gündür haklarını almak için Güvenpark'ta nöbetteler. Nöbetteyken bir gazimizi ne yazık ki kaybettik. Kendisine Allah'tan rahmet, ailesine başsağlığı diliyorum.

Onlar ayrıcalık istemiyorlar, eşitlik ve adalet istiyorlar. İktidarın getirdiği yasa teklifi beklentileri karşılamıyor. Biz Yeni Parti olarak bu eksiklikleri giderecek kanun teklifimizi Meclise sunduk. Bu mesele siyasetüstüdür. Bu insanlar vatan için canlarını ortaya koydular. Şehit yakınlarını ve gazileri daha fazla oyalamayın, eksikleri giderin, beklentileri karşılayın. Şehit aileleri ve gazilerimiz bu vatanın esas sahipleridir. Kahramanlarımızın hak ettiği adalet bir an önce sağlanmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar...

40.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, ağır hasta mahpuslara ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Mecliste barış yasaları konuşuluyorsa bunun en önemli güvencesi hukukun üstünlüğü ve insan onurudur. Böyle bir süreçte cezaevlerinde ağır hasta mahpusların tedaviye erişiminin engellenmesi vicdanları yaralamaktadır.

Hilvan Cezaevinde kalan KOAH hastası siyasetçi, yazar, Mehmet Polatsoy'a hastaneye sevki sırasında Jandarma Özel Harekât personelinin sözlü tehdidi ve kelepçeli muayene dayatması kabul edilemez. Yine Hilvan Cezaevinde kalan Abdülkadir Kaya'nın hayati risk taşıyan aort damar genişlemesi kritik seviyeyi aşmıştır. Yaşam hakkı ertelenemez. Abdülkadir Kaya bir an önce tahliye edilmeli, ameliyatı sağlanmalıdır.

Tahliyesi ve tedavi hakkı fiilen engellenen tüm ağır hasta mahpuslar için acilen insani ve yasal adımlar atılmalıdır. Tedavi haktır, engellemek suçtur.

BAŞKAN - Sayın Fendoğlu...

41.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, sosyal konut projelerine ilişkin açıklaması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız tarafından hayata geçirilen sosyal konut projeleri dar gelirli vatandaşlarımızın ev sahibi olma hayalini gerçeğe dönüştürmesi bakımından son derece kıymetli bir adımdır. Sayın Bakanımıza ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Son açıklanan konut bedelleri ve aylık taksit tutarları asgari ücretle çalışan, emekli ve sabit gelirli vatandaşlarımız açısından ciddi bir ödeme yükü oluşturmaktadır. Sosyal devlet anlayışının gereği olarak bu konutların gerçekten ihtiyaç sahipleri tarafından sürdürülebilir şekilde ödenebilmesi büyük önem taşımaktadır. Talebimiz, dar gelirli vatandaşlarımızın mağduriyet yaşamaması adına sosyal konutların satış bedelleri veya ödeme planları üzerinde yeni bir güncelleme yapılması.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu...

42.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Muhammed Kavi ve eşi Nazan Kavi'ye ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ankara Haymana Sazağası köyünde bir polis baskınında öldürülen Muhammed Kavi ve eşi Nazan Kavi'nin hakkını arıyorum. Gece yarısı saat 03.00, bir aile evi; polis baskın yapıyor, giriyor. Baba "Muhammet'i uyandırayım." demesine rağmen polis yatak odası kapısını yaylım ateşine tutuyor. Yatak odasında eşi ve 2 çocuğuyla uymakta olan Muhammet ve eşi kanlar içinde yere yığılıyor. Kapı açılıyor, annenin başında 3 ve 6 yaşında 2 kız çocuğu neye uğradığını şaşırmış bir şekilde bakıyor. Polis "Bize karşıdan Muhammet ateş açtı, kalkanda 3 mermi izi var." diyor ama evden çıkan bir silah bile yok. Bu gerçek dışı Bakanlık açıklaması sonrası yazılı soru önergesiyle Bakana sordum, cevaplamadı. Ben de dün Haymana Sazağası köyüne gittim ve o evde Muhammet'in annesi-babasıyla görüştüm. Durum vahim Sayın Bakan Mustafa Çiftçi, hâlâ konuyu araştırmıyor musunuz? 2 küçük kız çocuğunu öksüz ve yetim bırakan bu operasyon için gerçek bir araştırmayı hâlâ niye yapmıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ortada bir cinayet, hatta katliam var. Hesap veren kimse yok, fakir baba ise hâlen ne yapacağını bilmez bir hâlde. Soruşturma açılmasını ve gereken idari ve adli işlemlerin yapılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

43.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ücretli öğretmenlere ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Yusuf Tekin kadro bekleyen binlerce ücretli öğretmene kapıyı kapatmış. Türkiye'de binlerce ücretli öğretmen girdikleri ders saati üzerinden ücret alırken sabit maaş ve kadrolu öğretmenlerin sahip olduğu statüden yararlanamıyor. "Para yok." bahanesinin arkasına sığınılarak binlerce öğretmene kapıların kapatılması bu ülkenin geleceğine vurulmuş en büyük darbelerden biridir. Yıllarca atanmayı bekleyen, hayallerini erteleyen öğretmenlerimize "Bütçe yok." deniliyor fakat saraya, lükse ve imtiyazlı projelere para akıtmaya gelince kasanın ağzı sonuna kadar açılıyor. Eğitim bir ülkenin kalbidir, kalbi durdurursanız o ülkenin geleceği de nefes alamaz. Okullarda hâlâ norm kadro açıkları varken, sınıflar tıklım tıklım doluyken, atama bekleyen yüz binlerce öğretmenimiz meslektaşlarıyla buluşmayı dilerken bu açıklama asla kabul edilemez.

BAŞKAN - Sayın Aslan...

44.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Hiroşima'ya yapılan nükleer saldırının 81'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

GEORGE ASLAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün insanlık tarihinin en acı olaylarından biri olan Hiroşima'ya yapılan nükleer saldırının 81'inci yıl dönümüdür. Atom bombaları nedeniyle yüz binlerce insan yaşamını yitirdi. Saldırının yıkıcı sonuçları kuşaklar boyunca devam etti. Aradan bunca yıl geçmiş olmasına rağmen dünyada pek bir şey değişmedi. Bugün de dünyanın birçok coğrafyasında savaşlar, çatışmalar ve sivilleri hedef alan saldırılar devam etmektedir. Hiroşima ve Nagazaki'deki katliam savaşlarının ve nükleer silahların insanlık için ne denli büyük bir tehdit oluşturduğunu, aynı zamanda barışın da ne kadar önemli olduğunu bize acı bir biçimde göstermektedir. Hiroşima ve Nagazaki'de yaşamını yitirenleri anıyor, insanlığın bir daha böylesine acılar yaşamamasını diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Kordu...

45.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, 8 Ağustos 1938'de Erzincan'da yaşananlara ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Dersim tertelesinin bir devamı olarak 8 Ağustos 1938'de Erzincan'ın Surbahan yani Kılıçkaya ve çevre köylerinde aralarında çocukların da olduğu 97 Kürt Alevi canımız zorla toplanarak Ovacık Erzincan sınırı olan Zini Gediği'nde katledilmiş, sağ kalanlar ise sürgün edilerek büyük bir insanlık suçu işlenmiştir. Aileler, seksen sekiz yıldır yakınlarının akıbetinin açıklanmasını, arşivlerin açılmasını, hafıza mekânlarının korunmasını, uğradıkları maddi ve manevi kayıpların giderilmesini ortak talepleri olarak söylemekteler. Toplumsal barış için inkâr yerine hakikatlerle yüzleşilmeli, Meclisin ve herkesin ortak sorumluluğu olarak ele alınmalıdır. Bu yüzleşme gereği, bir adımı olarak, Ateş Çemberi olarak adlandırdıkları anıtın ailelerin belirlediği bir alana yerleştirmek için taleplerinin dikkate alınması, Bakanlık ve ilgili valiliğin gerekli adım atması yönünde buradan tekrar çağrı yapıyor, katledilen tüm canlarımızı saygı ve minnetle bir kez daha anıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Akay...

46.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, emekli maaşlarından kesinti yapılmasına ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Emeklinin maaşı yıllardır enflasyon karşısında erirken şimdi de geçmiş dönem prim borçluları gerekçe gösterilerek aylıklarından kesinti yapılmasının önü açılıyor. Milyonlarca emekli geçim mücadelesi verirken, maaşını borç tahsilatının en kolay adresi hâline getirmek sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmaz. Üstelik bu uygulamanın dul ve yetim aylıklarına kadar uzanabilecek olması vicdanları yaralamaktadır. Bu mağduriyetlerin önlenmesi için emekli aylıklarından haciz ve kesinti yapılmasını engelleyen kanun teklifimizi geçtiğimiz ay Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmuştuk. Sunduğumuz teklif rafta bekletiliyor. Emeklinin maaşı devletin tahsilat hesabı değil, yaşam güvencesidir. İktidar, emeklinin cebine uzanmayı bırakmalı, maaşları kesmenin değil insanca yaşama sağlayacak geliri ve sosyal güvenceyi güçlendirmenin mücadelesini vermelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

47.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'te başlayan Antep fıstığı hasadına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gaziantep'te Antep fıstığında sezonun ilk hasadı olan su altı boz fıstık toplama mesaisi başladı. Nizip'te, Karkamış'ta, Barak'ta ve Birecik'te boz kırım devam ediyor. Fiyatlar 300 lira, bu fiyat hasadın başlamasıyla daha da aşağılara düşecek; geçtiğimiz yıl 230 liraydı. Her şey yüzde 100 zamlandı; 1 litre mazot 82 lira, işçinin yevmiyesi 1.500 lira; boz kırılan fıstığın kilosunun 400 liranın altında olmaması gerekiyor. Bu yıl yaşanan süper hücre felaketi fıstığın tozlanmasını da önledi, fıstıklar dalında var gibi gözüküyor ama yüzde 70'inin içi boş; rekolte tahminleri tutmayacak.

Gübre, elektrik, sulama ve zirai ilaç gibi temel girdilerde üreticiyi rahatlatacak yeni destek mekanizmaları oluşturulmalı, fıstık ithalatına izin verilmemeli, yerli üretici desteklenmeli. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gül...

48.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, "terörsüz Türkiye" hedefine ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

"Terörsüz Türkiye" hedefi yalnızca güvenlik meselesi değil aynı zamanda kardeşliğin ve ortak geleceğimizin meselesidir. Bu topraklarda yüzyıllardır birlikte yaşadık, aynı ekmeği paylaştık, aynı

acıya birlikte gözyaşı döktük. Bugün de bizi birbirimize bağlayan en güçlü değer, millet olma şuurumuz ve kardeşlik hukukumuzdur. Silahların susması, çocukların umutla büyümesi, gençlerin geleceğe güvenle bakması demektir. Kardeşlik ise birbirimizi ötekileştirmeden, ortak değerlerde buluşarak aynı ülkenin yarınlarını birlikte inşa etmektir. Hiçbir ayrılık, hiçbir nefret söylemi bu milletin birlik ve beraberliğinden daha güçlü değildir. Biz inanıyoruz ki huzurun hâkim olduğu, güvenin güçlendiği, dayanışmanın büyüdüğü bir Türkiye hepimizin ortak kazanımı olacaktır.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

49.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, mülakatlara ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - KPSS'de yüksek puan alan, yıllarca ders çalışan, gecesini gündüzüne katan gençler haksız mülakat uygulamasıyla geleceğini kaybediyor. Aynı puanı alan 2 adaydan biri atanırken diğeri eleniyor. Ortada açık, ölçülebilir ve denetlenebilir bir kriter yoksa bu sistemin adı liyakat olmaz. Devletin görevi gençlerin önüne yeni engeller koymak değil adil bir rekabet ortamı kurmaktır. Bir gencin emeğini, aldığı puanı ve yıllarca verdiği mücadeleyi birkaç dakikalık bir değerlendirmeye mahkûm edemezsiniz. Mülakat, liyakatin önündeki engel olmaktan çıkarılmalı, işe alımlarda esas olan bilgi, başarı ve objektif kriterler olmalıdır. Gençler torpil değil adalet istiyor. Adalet için haksız mülakat uygulamalarına artık son verin.

BAŞKAN - Sayın Genç...

50.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Türkiye'deki emekçilere ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye'de emekçi Almanya'dakinden haftada bir iş günü fazla çalışıyor fakat Almanya'daki refahın ancak yüzde 58'ine ulaşabiliyor. İktidarın ekonomi düzeninin özeti daha çok mesai, daha düşük ücret, daha az refah. Eurostat'ın 2025 verilerine göre haftalık fiilî çalışma Türkiye'de 42,4, Almanya'da ise 33,9 saat. Yüzde 25 daha uzun çalışıyoruz, Almanya'daki refah ise bizden yüzde 71 daha yüksek. Bir asgari ücret, bekâr çalışanın 47.758 liralık yaşama maliyetinin yalnızca yüzde 59'unu karşılıyor. Yani ücret ayın on sekiz gününe yetiyor, kalan on iki gün vatandaş ya borçlanıyor ya da sofrasından kısıyor. 4 kişilik bir ailenin mutfak masrafı bile asgari ücretten 8.864 lira fazladır. Bunun anlamı, mesaiyi uzatmak, emeği ucuzlatmak ve refahı en tepede biriktirmek.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Akburak...

51.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, mevsimlik tarım işçilerine ilişkin açıklaması

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, teşekkürler.

Şehirler arası yollarda yol kenarına kurulmuş çadırları hepimiz görüyoruz ancak çoğu zaman o çadırların içindeki hayatları görmeden geçip gidiyoruz. O çadırlarda yaşayanlar bizim vatandaşlarımız; sofralarımıza bereket taşıyan, tarıma ve ekonomiye emekleriyle katkı sağlayan mevsimlik tarım işçileri. Gün doğmadan tarlaya çıkan bu insanlar çok ağır şartlarda çalışıyor; temiz suya, elektriğe, sağlıklı barınmaya, sosyal güvenceye ve temel kamu hizmetlerine ulaşmakta güçlük çekiyorlar. Aileleriyle birlikte göç etmek zorunda kalan çocuklar ise eğitimden kopuyor. 2026 yılında bu tablo ülkemize hiç yakışmıyor. Valilikler, belediyeler ve ilgili kurumlar birlikte hareket ederek insan onuruna yakışır bir şekilde yaşam alanları oluşturabilir. Tarımı konuşurken üretimi mümkün kılan insanlara nasıl bir hayat sunduğumuza da bakmalıyız. Bunun hem sosyal devlet sorumluluğumuzun hem de tarımsal üretime verdiğimiz değerin gereği olduğunu düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

52.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Nilda Müge Şahin'e ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Nilda Müge Şahin öldürülmeden dokuz gün önce şikâyetçi oldu, korunmayı talep etti yani devlet biliyordu. Buna rağmen fail serbest bırakıldı ve Nilda dün gece eski sevgilisi tarafından katledildi. Türkiye'nin getirildiği nokta maalesef budur: Artık kadınlar ölmeden önce katillerini devlete şikâyet ediyor ama devlet onları koruyamıyor. Peki, sorumlu kim? Nilda'nın feryadını duymayan Aile Bakanıdır sorumlu, kolluk güçlerini etkin kullanmayan İçişleri Bakanıdır sorumlu, o caniyi dokuz gün önce elini kolunu sallayarak ortalığa gönderen Adalet Bakanıdır sorumlu. 3 bakanlığa katilin adını önceden bildiren bir kadını dahi yaşatamıyorsanız ne işe yarıyorsunuz? O koltukların arkalarına saklanmayın. Bu cezasızlık düzeninde bu cinayetlerin de hesabını tek tek vereceksiniz.

BAŞKAN - Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini yerine getireceğim.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ'a aittir.

Sayın Özdağ, buyurun.

53.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, depozito konusuna, Raşid El Gannuşi'ye, Türkiye-Ermenistan ilişkilerine, staj ve çıraklık mağdurlarına, asgari ücrete, mahkûmların talebine, Kıbrıs'ta yapılan çalışmaya, arıcılığa, belediye başkanı ve milletvekili transferlerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidarın çoğu işinde faturayı her zaman vatandaş ödüyor. Hangi konuda? Mesela, şimdi, depozito konusunda. Eğer siz ambalajlı eşyaları veya kullandığınız ambalajlı malzemeleri tekrar iade ederseniz 1 lira alıyorsunuz ve bu sırada bunlarla ilgili zam geldi. Ne kadar? Yüzde 20 ile 30 arası. Neden vatandaş yapsın bu işleri? Siz Avrupa'dan örnek almıyor musunuz? Hani şu Almanya, Fransa, zaman zaman da İngiltere sizi kıskanıyor, Amerika da çatlıyordu ya; öyle söylüyordu bir sabık bakanınız. Şimdi, bunu da çöpleri evlerde insanlar ayrı ayrı, tenekeyi ayrı, şişeyi ayrı, kâğıdı ayrı toplasa ve de birlikte verse, belediyelerle beraber çalışsanız, sonra da bunlar tartıya çıksa Avrupa'nın yapmış olduğu gibi ve bunlar çöp vergisinden, çevre vergisinden veya emlak vergisinden düşürülse olmaz mı? Neden vatandaşı bu şekilde kötü işlere doğru teşvik ediyorsunuz? Neden bu noktada esnafı da muvazaalı işler yapmaya teşvik ediyorsunuz? Yeniden düşünün bu işi. Yaptığınız iş, attığınız taş ürküttüğünüz kurbağaya değmiyor maalesef.

Şimdi sizlere hatırlatıyorum: Raşid El Gannuşi. Gannuşi kimdir, biliyor musunuz? Siz Adalet ve Kalkınma Partililer, Türkiye'de "Muhafazakârız." diyenler, "İslamcıyız." diyenler, "İslama gönül verdik." diyenler bir zamanlar bu şahsın yazdıklarına ve konuştuklarına çok ciddi kulak veriyordunuz. Gannuşi "İslam ile demokrasi örtüşür." diyen bir adamdı, değerli bir filozoftu ve İslam dünyasının son zamanlarda yetiştirmiş olduğu Muhammed Rızgani'den sonraki en büyük profesörlerden, en büyük âlimlerden bir tanesiydi ve bu şahıs Nahda hareketinin lideriydi ve 2011 yılında, daha sonra da halk ayaklanmasının ardından da Tunus'un selameti için önemli katkılarda bulunmuş, 2019-2021 yılları arasında orada Meclis Başkanlığı ve siyaset yapmıştır. Şimdi ise nerededir? Burada bir darbe olmuştur, Cumhurbaşkanı bir darbe yapmıştır ve bu darbeden sonra Gannuşi cezaevindedir, Gannuşi ölüm döşeğindedir. Bu noktada Türkiye'den sadece eski Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül devreye girmiş, bir konuşma yapmış ve aynı zamanda da sosyal medyasında paylaşmıştır. Şimdi, ben iktidara sesleniyorum: Çok güçlü bir iktidar olduğunuzu söylüyorsunuz, aynı zamanda, Kuzey Afrika'da, Ön Asya'da söz sahibi olduğunuzu söylüyorsunuz -o da göreceli ya, İsrail'de ne kadar, Gazze'de ne kadar, Lübnan'da ne kadar, Suriye'de, Golan Tepeleri'nde ne kadar söz sahibi olduğunuz da ortadayken- ben

buradan diyorum ki gelin, bu 85 yaşındaki kişi hiç olmazsa cezasını evinde çeksin, evinde ölsün. Bu noktada hep beraber... Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına da bir çağrıda bulunuyorum, burada diplomasiyi devreye sokun diyorum.

Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan yeniden seçimleri kazandı ve Başbakan oldu. Değerli arkadaşlar, değerli konuşmalar yapıyor kendisi, yıllardır Ermenistan-Türkiye ilişkileri hiçbir zaman normalleşmedi. Gerek Karabağ nedeniyle Azerbaycan'daki toprakların Ermenistan tarafından Rusya'nın desteğiyle işgal edilmesiyle, aynı zamanda da 1915'li yıllarda Ermeni soykırımı iddiaları nedeniyle Türkiye-Ermenistan ilişkileri hiçbir zaman normalleşmedi. İlk defa normalleşiyor. Ne diyor kendisi? "Ermenistan-Türkiye ilişkilerini Ermenistan ile Türkiye belirler." diyor. Ermeni soykırımı iddiaları... Böyle bir şey yoktur, Fransa kendi işine baksın, İngiltere kendi işine, Amerika kendi işine baksın; biz kendimiz belirleriz bunları, bunlar tarihçilerin işidir. Burada çeşitli olaylar olmuştur ama bir soykırım olmamıştır, Türkiye-Ermenistan ilişkilerini normalleşirken de bu kapının açılması lazımdır. Bir yandan ticaret yapılıyor ama ticaret kapısı kapalı. Bu kapının açılması lazımdır. Ben Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan'ı seçimleri kazandığı için bir kez daha tebrik ediyorum ve soykırım iddialarını da bir kez daha tarihçilere bırakacağımızı söylediği için de şükranlarımızı arz ediyoruz. Aynı zamanda, Türkiye'nin tezine karşı da bütün dünya kulak vermelidir. Bütün arşivlerimiz açıktır ve Fransa da arşivlerini açmalıdır, diğer ülkeler de açmalıdır.

Değerli arkadaşlar, staj ve çıraklık mağduriyetleri var. Staj ve çıraklık sürecinde yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla bir kanun teklifi verdim. Nedir? Bu insanların staj yaptıkları belli ve bunların aynı zamanda çıraklık yaptıkları tarihler belli. Geriye dönük olarak borçlanmak istiyorlar. Bu borçlanmaları çok yaptınız, bunları tütüncüler için yaptınız. Hatırlarsanız kota geldiği zaman -ben Manisa Milletvekiliyim, Manisalıyım- burada bunları yaptınız, doğru işler yaptınız. Gelin, burada da aynı şekilde... Bunlar borçlanacaklar; Hükûmete, hazineye bir yükleri olmayacak ki! Borçlanıp geriye dönük olarak, aynen askerlikte yaptığınız gibi -doğumlarda geriye dönük yapmadınız ama doğum sürelerini de bunda borçlanmalara dâhil ettiniz- bununla ilgili olarak yapabilirsiniz. Yapmanızı bekliyoruz ve gerçekten bu insanların büyük bir beklentisi.

Diğer bir konuyu biraz önce bir milletvekili arkadaşımız dile getirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Asgari ücret kaç para? 28 bin lira 75 kuruş. Ne zaman belirlendi? Ocak ayında belirlendi. Gelin, bununla ilgili olarak -enflasyon çok büyük rakamlarda ve 6 bin liraya yakın paraları eridi bu insanların- 2 defa yapın. 2 defa yapın ama işverenin yükünü azaltmak için de bu vergi muafiyetleriyle ilgili vergilerin yüzdesini tekrar yeniden düşürmek ve onlara da yük olmamak adına bunların mağduriyetlerini gidermenizi istirham ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; mahkûm yakınları Ulus'ta eylem yapıyorlar. Türkiye'de 12 defa İnfaz Kanunu değiştirildi. Bu bir noktada yamalı bohçaya dönüştü. Ya, şu Avrupa'yı bir örnek alın, orada böyle infaz yasaları yapılıyor mu? 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 diye yapılıyor mu? Yapılmıyor arkadaşlar. O nedenle şimdi bir "terörsüz Türkiye" adına değerli çalışmalar yapılıyor. Bu çalışmalar silahların bırakılması adına çok önemli. Türkiye'de silahların susması, insanların öldürülmemesi ve insanların kendi fikirlerini, düşüncelerini özgür bir şekilde dile getirmesi açısından ben çok değerli buluyorum. Ardından da demokratik siyaset çok önemlidir ama Türkiye'nin idari bütünlüğüne, toprak bütünlüğüne, siyasal bütünlüğüne halel gelmemek şartıyla. Burada da mahkûmlar diyorlar ki: "TCK 158 eksik çıkarıldı, aynı zamanda, 31 Temmuz Covid yasasında yine eksiklik yapıldı." Giderdik onun bir kısmını, direnmemiz sonucunda mecbur kaldınız mahkûm ailelerinin de sayılarının çoğunluğu

nedeniyle; 430 bine yakın insan cezaevinde, 500 bine yakın insan da bugün dışarıda geziyorlar ve bu insanlar aynı zamanda denetimli serbestliğe tabiler. Bununla ilgili, Çek Yasası'yla ilgili, TCK 158'le ilgili, Covid yasası ve disiplin suçlarıyla ilgili cezalarla ilgili de bir af çıkartmanızı istirham ediyorlar.

Değerli arkadaşlar, Kıbrıs'ta ciddi bir çalışma yapılıyor, bu çalışmayı da dikkatli bir şekilde Türkiye'nin izlemesi gerekmektedir. Guterres Kıbrıs'tadır. Kıbrıs'ta geçmişte çalışmalar yapıldı. Avrupa Birliği, Güney Kıbrıs Rum cumhuriyetini Avrupa Birliğine alırken Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni almadılar. O günden bugüne kadar, 20 Temmuz 1974'ten beri de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni tanımıyorlar. Türkiye Cumhuriyeti devleti de bu noktada sınıfta kalmıştır, hangi hükûmet olursa olsun sınıfta kalmıştır. Bununla ilgili olarak da Guterres'in çalışmaları dikkatli bir şekilde takip edilmelidir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni tanımaları ve Avrupa Birliğine almaları... Aynı zamanda da bizim oraya götüreceğimiz doğal gazı daha önce elektrik olarak götürmek istedik, izin vermedi Avrupa Birliği... Bu Avrupa Birliği konusuna da Dışişleri Bakanlığının ve Cumhurbaşkanlığının hassasiyet göstermelerini istirham ediyoruz.

Son bölüm olarak da şunu söylemek isterim arkadaşlar: Türkiye'de arıcılara, arıcılık yapanlara siz teşvik veriyorsunuz kovan başına 140 lira ile 200 lira arasında. Ne zaman veriyorsunuz? Mart ayında veriyorsunuz. Doğru, yapıyorsunuz ama bunu yerel yönetim seçimlerinden önce hemen verdiniz, ardından gelip geçen iki yıl içerisinde de vermediniz; ta ki mayıs geldi, vermediniz; haziran geldi, zorla, bizim baskılarımızla, arıcılarla... 100 bin kişi arıcılık yapıyor arkadaşlar, biz bal ihracatı yapıyoruz değerli arkadaşlarım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu bal ihracatı bizim ithalatımızı yani cebimizden döviz gitmesini önlediği gibi döviz getiriyor, bu insanlar katma değer sağlıyorlar. Şimdi, ne yaptınız? Orman arazilerine eğer bu insanlar kovanlarını götürürlerse bunlar kovan başına 100 lira verecekler. Ya, 140 lira veriyorsunuz, geri alıyorsunuz Allah aşkına ya! Bu adil değil ki. Siz arıcılığı öldürmek istiyorsunuz, aynı zamanda ihracatımızı durdurmak, bal ithalatını Türkiye'ye getirerek birilerini zengin etmek mi istiyorsunuz? Bırakın bu insanlar arıcılık yapsınlar. Orman arazilerinde yapmayıp da nerede arıcılık yapacaklar? Türkiye'de bütün araziler orman arazisi hemen hemen; ya hazine arazisi ya orman arazisi. Başkalarının arazilerine gidip de kovanlarınızı koyabilir misiniz? Koyamazsınız. O nedenle de buradan ben Tarım ve Orman Bakanlığını da uyarıyorum ve Hükûmete de diyorum ki: Bir an önce bunlarla ilgili bir çözüm bulun.

İktidar Güneş Motel'e rezervasyon mu yaptırdı acaba diye düşünüyorum. İktidar partisi sandıkta milletin vermediği yetkiyi belediye başkanı ve milletvekili transferleriyle toplamaya çalışıyor. Yıllardır Güneş Motel'i dilinize doluyordunuz, lütfen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Peki, tamamlayın lütfen. son cümle.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bununla ilgili olarak büyüdüğünüzü zannediyorsunuz. Vallahi bilmiyorsunuz, tallahi büyümüyorsunuz; bu bir hormonlu büyüme arkadaşlar, yapmayın, etmeyin. Belediye başkanları size niye transfer olsunlar? Ya bir şantaj yapılıyordur, bunların dosyaları vardır yahut da bunların

hakikaten zafiyetleri vardır veyahut da bunlar hizmet alamıyorlardır muhalefet milletvekili, belediye başkanı oldukları için, sizden hizmet alabilmek için de partinize katılıyorlar. Bunlar muvazaalı işlerdir. Büyümenin yolunu söylüyorum size: Büyümenin yolu hukuk devletidir, büyümenin yolu adalet yani gelir dağılımında adaleti sağlamaktır, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamaktır; aynı zamanda demokrasiyi içselleştirmekten geçer diyorum.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez.

Buyurun Sayın Çömez.

54.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, madencilerin eylemine ve verilen maden ruhsatlarına, ihracat rakamlarına, et ithalatındaki artışa ve Paraguay'la hayvan ithalatıyla ilgili yapılan anlaşmaya ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

"Kimsesizlerin kimsesi olacağız, sessiz yığınların sesi olacağız." dediniz, "Dicle'nin kenarında bir kuzuyu kurt kapsa ondan biz sorumlu olacağız." dediniz ve "'İşçinin, emekçinin alın teri kurumadan onun hakkı verilmelidir.' diyen bir anlayıştan geliyoruz." dediniz ama yirmi dört yıl sonra geldiğiniz yerleri unuttunuz. Ben artık bu Parlamentoda Doruk Madencilik, Yıldızlar SSS Holdingin yapmış olduğu zulmü konuşmaya bıktım usandım, siz dinlemekten usanmadınız. Bir kere daha söyleyeceğim, bir kere daha söyleyeceğim: Elimde faturalar var, bakın, defalarca toplantı yapıldı, defalarca görüşmeler yapıldı, hâlâ madenciler sokaklarda, hâlâ madenciler perişan. "3 bin liralık doğal gazımı ödeyemedim vekilim." diyor, "Bankadan kredi çektim, faizi aldı başını gitti, ödeyemiyorum vekilim." diyor, "Borçlarım zirve yaptı, ödeyemiyorum." diyor, "Ek hesap açtırdım, ödeyemiyorum vekilim." diyor; bunların hepsi Doruk Madenciliğin zulmettiği işçilerin faturaları. Bir tanesi de en son şunu gösterdi, dedi ki: "Vekilim, bak, mahkeme kararı var burada, mahkeme Doruk Madenciliğin bana borcunu ödemesine hükmetti, niye ben paramı alamıyorum?"

Sayın Yenişehirlioğlu, siz hukukçusunuz, böyle bir uygulama olur mu, böyle bir zulme, böyle bir haksızlığa sizin gönlünüz nasıl rıza gösteriyor Allah aşkına? Çoluğunun çocuğunun nafakası kesilmiş, evine alışveriş yapamıyor, işçiler Ankara Ulus Meydanı'nda, sokaklarda o sıcağın altında perperişan bekliyor. Defalarca söyledim, bir kere daha kayda geçmesi için söyleyeceğim: Tam 2.364 adet maden ruhsatı vermişsiniz. Tamam, anladık, yandaş, sahibi yandaş, sizin partiliniz, yıllarca sizinle beraber oldu; ya, bu kadar da olmaz ki Allah aşkına! Adama Ankara'nın büyüklüğünden daha geniş bir alana maden ruhsatı vermişsiniz, 29.694 kilometrekare. Böyle bir rezalet, böyle bir kepazelik olur mu? Cumhuriyet döneminde bile toplam bu kadar maden ruhsatı verilmedi. 100 milyonlarca liralık teşvik vermişsiniz, umurunuzda değil, desteklemişsiniz ve tam 480 milyon dolar kamu bankalarından kredi vermişsiniz ve bu kredileri verirken de adam size kendi malını mülkünü değil, hazine arazisini teminat göstermiş. Ben söylemiyorum, hepsi Sayıştay raporlarında var; bakın, bu raporlarda var. Ve bu adam hâlâ işçisinin parasını ödemiyor. Daha geçtiğimiz haftalarda Enerji Bakanı dedi ki: "Zaten bu firmanın yaptığı her şey sorunlu. Ben de bir daha bunlara ruhsat verirsem..." "Ben de bir daha bunlara ruhsat verirsem..." dediği gün, adam yemedi içmedi, kalktı, ruhsat verdi, aynı firmaya aynı Bakan götürdü, ruhsat verdi.

Şimdi, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun Başkanı Vedat Bey, bu konu kendisine intikal edildiğinde geçtiğimiz günlerde aynen şu ifadeyi kullandı: "Şirketin eylemleri sadece emeğe

karşı değil, devlete karşı, hukuka karşı. Savcıları göreve çağırıyorum.” Ya, Allah aşkına, siz devleti böyle mi idare edeceksiniz? Koskoca Komisyon Başkanı devlete karşı, hukuka karşı eylem yapıldığını söylüyor, sokaklarda perperişan vatandaş. “Savcıları göreve çağırıyorum.” diyor. 3 tane bakan oturup toplantı yapıyor, netice yok. “Söz verdiler.” deniyor, netice yok ve insanlar sokakta perperişan.

Bugün bir kere daha ikaz ediyorum, artık bununla ilgili gerekeni yapın, bu insanların mağduriyetine son verin. Ciddi manada bir mağduriyet var, insanlar perişan. Ne var ne yoksa oluk oluk vermişsiniz. Eti Maden; Atatürk 1937’de kurmuş fabrikayı, götürüp vermişsiniz, yirmi sene çalıştırmış, ondan sonra kapatmış işletmeyi. Cumhuriyet döneminin kazanımlarını bile adama peşkeş çekmişsiniz, adam hâlâ o kapattığı işletmelerde mağdur olan işçilerin, emekçilerin hakkını, hukukunu vermiyor. Buradan bir kere daha ikaz ediyorum, İYİ PARTİ olarak ikaz ediyoruz sizi: Allah aşkına, bu ülkeyi olması gerektiği gibi yönetin, devlet içerisinde devletçikleri kurmuş bu yandaşlarınıza da artık bu kadar alan açmayın, gereğini yapın.

İkinci bir konu, ihracat rakamları. Sayın Yenişehirlioğlu geçtiğimiz günlerde Türkiye’nin ne kadar muazzam ihracat yaptığından bahsetti. Zaten çok net bir AK PARTİ klasiğidir: “Uçtuk, kaçtık. Dünya lideriyiz, bizden daha büyüğü yok, ihracatta rekor kırıyoruz.” Ben de Sayın Yenişehirlioğlu’nun açıkladığı rakamlar üzerine oturdum, bir çalışma yaptım. Sayın Yenişehirlioğlu, muhtemelen size danışmanlarınız bunları söylemedi veyahut da siz diğer AK PARTİ’li bakanlar gibi bu rakamlardan bahsetmek istemediniz ama bunların hepsi TÜİK’in verdiği rakamlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bakın, iktidarınız dönemindeki ihracat ve ithalat rakamlarını çıkarttım: 1,55 trilyon dolarlık dış ticaret açığı var. Siz diyorsunuz ya “Uçuyoruz, kaçıyoruz, rekor kırıyoruz.” falan diye; döneminizde 1,55 trilyon dolar dış ticaret açığı var, korkunç bir paradan bahsediyoruz. Ocak-temmuz arası dış ticaret açığımız 60 milyar dolar ve ne yazık ki bütün bunları kapatabilmek için ne yapıyorsunuz? İngiliz tefeciden, küresel tefeciden yüksek faiz, düşük döviz kuruyla borç alıyorsunuz ve aldığınız bu parayı ödemek için de yine milletin sırtına vergi yükü yüklüyorsunuz. İhracat rakamlarında büyük bir çelişki var, büyük bir paradoks var, hiç durmadan artan bir dış ticaret açığı var. Sizin iki gün önce Meclis konuşmasında “Rekor kırdık.” dediğiniz -konuşmanızın tutanağı da burada- ayda, baktım, tam 10 milyar 370 milyon dolarlık dış ticaret açığımız var ve bu dış ticaret açığını kapatmak için de Maliye Bakanınız yine küresel tefecilerin kapısını çalıyor “Ne olur bana para verin, ben bu parayla bu açığı kapatacağım.” deyip ne yazık ki Türk ekonomisini perişan edecek adımlar atıyor. Bu rakamlarla ilgili de size bir kez daha gerçeği hatırlatma ihtiyacı hissettim.

Bir başka hatırlatmak istediğim şey de şu: Bundan yaklaşık altı ay önce yine bu Mecliste, bu Parlamentonun çatısı altında bir konuyla ilgili yaptığımız müzakerede ya da tartışmada bir diğer Grup Başkan Vekiliniz dedi ki: “Muazzam bir çözüm bulduk.” Türkiye’deki et tüketimi, et fiyatları, et ithalatıyla ilgili bir değerlendirme yapılırken dedi ki Grup Başkan Vekiliniz, konuşması da burada: “Muazzam bir çözüm bulduk.” Altı ay önce söyledi bunu: “Artık et ithalatı azalacak.” Niye? “Çünkü koyun dağıtacağız köylülere, hayvan yetiştiricilerine koyun vereceğiz, bundan sonra inşallah et ithalatı falan olmayacak.” dedi. Ben aynı zamanda bilim adamıyım, rakamlarla konuşurum, net belgelerle, bilgilerle konuşurum. Oturdum baktım, Sayın Grup Başkan Vekilinizin altı ay önce “Et ithalatı düşecek.” dediği günden bugüne neler olmuş diye baktım; et ithalatında büyük bir patlama olmuş, inanılmaz bir patlama olmuş. Brezilya’dan ithal ettiğiniz hayvanlarda neredeyse yüzde 70-80 artış olmuş. Uruguay’dan ithal ettiğimiz hayvanlarda yüzde 100’e yakın bir artış olmuş. Ödediğiniz para da altı ay içerisinde 2’ye katlamış. Bu şekilde Türkiye’deki hayvancılık sektörünü ayakta tutamazsınız, bu davranışla bu insanlara et yediremezsiniz. Böyle yapmaya devam ederseniz Türkiye’de hayvancılığı bitireceksiniz, sektörü bitireceksiniz.

Yine, geçtiğimiz günlerde baktım, yetkilileri göndermişsiniz, yurt dışında, Paraguay'da hayvan ithalatıyla ilgili anlaşma yapmışsınız. Paraguay gazeteleri sizden bahsediyor, aman Allah'ım! "Çok mutluyuz çünkü Türkler geldi, burada ithalat yapacaklar." diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın, buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bizim Dışişleri Bakanlığı yetkililerimiz, Tarım Bakanlığı yetkililerimiz Paraguaylı yetkililerle oturmuşlar, anlaşma yapıyorlar. Demek ki sizin niyetiniz et çetelerini beslemek Tony'yi, Johny'i beslemek, onları zengin etmek, bir taraftan da yerli üreticiyi tüketmek. Önümüzdeki aylarda Paraguay'dan da ithalata başlayacaksınız, bunun da bilgilerini aldık, bunlarla ilgili de eğer bilmiyorsanız, sizden bu gerçekler saklandıysa ona dair bilgi de veririz diyorum. Bir kez daha yerli üretimi, yerli tarımı ve hayvancılığı teşvik etmeniz gerektiğini vurguluyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir ara da deve kuşu getirmişlerdi.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kafasını kuma soksun diye mi?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Onunla çözüm bulacağız diye.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve İzmir Milletvekili Sayın Sevda Erdan Kılıç.

Buyurun lütfen.

55.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Saliha Aktaş'a ve kadın cinayetlerine, Roman yurttaşlara, İzmir Karabağlar'da çocuklar arasında çıkan kavgaya ve çocuk adaletine ilişkin açıklaması

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Konuşmama bundan tam bir yıl önce Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışanı, bu Meclis çatısı altında birlikte çalıştığımız Saliha Aktaş'ı anarak başlamak istiyorum. 6 Ağustos 2025 tarihinde aramızdan ayrılmıştı, boşanma aşamasında olduğu erkek tarafından bıçaklanmıştı; burada o dönem onun için yürüyüşler yapılmıştı, basın toplantıları, basın açıklamaları yapılmıştı. Saliha'nın elinde devletin verdiği bir koruma kararı vardı fakat yanında o kararı gerçekten bir güvenceye dönüştürecek etkili bir koruma mekanizması yoktu. Kâğıt üzerinde "Uzak dur." denilmişti ama Saliha'nın yaşamı ile fail arasına yeterince güçlü bir kamu iradesi de konulamamıştı. Ne yazık ki aradan geçen bir yılda değişen bir şey olmadı. Değişen tek şey, sadece kaybettiğimiz kadınların sayısı oldu. 2026 yılının ilk altı ayında yüzde 150 kadın erkekler tarafından öldürüldü, 151 kadın ise şüpheli biçimde ölü bulundu. Bir kadın ayrılmak istediği için öldürülüyorsa orada yalnızca bireysel bir suç değil, kadınların özgür iradesine yönelmiş sistematik bir şiddet vardır. Kadın cinayetleri artık bu ülkede bir anlık öfkenin, bir aile meselesinin ya da bir tartışmanın sonucu değil; kadın cinayetleri tehditlerin küçümsenmesinin, koruma kararlarının etkili bir şekilde uygulanmamasının ve şiddetin önlenmesinde geç kalınmasının sonucudur. İşte, tam da bu nedenle İstanbul Sözleşmesi çok anlamlıdır ve çok yaşamsaldır çünkü sözleşme, şiddet ortaya çıktıktan sonra değil riski önceden görmeyi, kadını etkin biçimde korumayı ve bütün kamu kurumlarına açık bir sorumluluk yüklemeyi öngörmektedir. O yüzden İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması kadınların yaşam hakkını koruyan bütüncül bir güvenceden vazgeçilmesi anlamına gelmiştir. Bir an önce bu yanlış karardan dönülmesi gerekmektedir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz İstanbul Sözleşmesi'ni her yerde anlatmaya, savunmaya ve bir an önce de bu yanlıştan dönülmesi için mücadele etmeye devam edeceğiz.

Çalışma arkadaşımız Saliha Aktaş'ı sevgiyle ve özlemle anıyorum tüm Meclis adına. Saliha'nın ardından bize düşen sadece, yalnızca yas tutmak değildir; bize düşen, hiçbir uzaklaştırma kararının bir kâğıt parçası olarak kalmadığı, hiçbir kadının yardım çağrısının cevapsız bırakılmadığı ve hiçbir kadının ayrılma kararının ölüm cezasına dönüşmediği bir ülkeyi birlikte kurmaktır diyorum.

Sayın Başkanım, bir diğer konu: Roman yurttaşlarımıza sözüm vardı, geçtiğimiz 2 Ağustos Roman yurttaşlarımızın anma günüydü, insanlık tarihinin en karanlık sayfalarının birinin yıl dönümüydü. Nazi rejimi tarafından yüz binlerce Roman yalnızca kimliği nedeniyle sistematik olarak katledildi ama acı olan şudur: Biz Roman yurttaşlarımızı 2 Ağustosta anıyoruz, 8 Nisanda kutluyoruz, geriye kalan üç yüz altmış üç gün ise sorunlarını görmezden geliyoruz. Her yıl aynı cümleleri kuruyoruz bu kürsülerde. Bakın, "eşitlik" diyoruz, "kardeşlik" diyoruz, "birlik" diyoruz; peki, ne değişiyor? Hiçbir şey. Roman mahallelerindeki yoksulluk değişmiyor, çocukların eğitimden kopuşu değişmiyor, işsizlik değişmiyor, barınma sorunları değişmiyor, ayrımcılık hiç değişmiyor çünkü iş çözüm üretmeye gelince vicdanlar konuşmuyor makamlar konuşuyor, sorumluluk almaya gelince de herkes koltuğunun arkasına saklanıyor. Roman yurttaşlarımızın ihtiyacı yılda iki gün hatırlanmak değil, yılın üç yüz altmış beş günü eşit yurttaş olarak yaşamak, nitelikli eğitime, insanca işe, güvenli konuta ve ayrımcılıktan uzak bir hayata erişebilmektir. Bu yüce Mecliste Roman yurttaşlarımızın bugün yaşadığı eşitsizlikleri sona erdirme iradesini hep beraber ortaya koymamız gerekiyor çünkü gerçek anma, gerçek kutlama bir-iki fiyakalı sözle olmaz; gerçek anma sorunları görünür kılmak ve onları çözmekle olur diyorum. Buradan da tüm Roman yurttaşlarımızı, anma günü vesilesiyle selamlamış olayım.

Sayın Başkan, dün akşam biz burada Çocuk Koruma Kanunu'na başladık, geneli üzerinde konuştuk, bugün de büyük bir ihtimalle devam edeceğiz. Ama biz bu kanunu burada tartışırken İzmir Karabağlar'da iki grup arasında, çocuklar arasında çıkan kavgada 15 yaşındaki bir evladımız bıçaklanarak hayatını kaybetti. Henüz adını tüm Türkiye bile bilmiyor ama bir evde onun yatağı bu sabah boş kaldı. Bir anne daha çocuğunun kapısından girmesini bekledi, bir baba hayatı boyunca taşıyacağı bir acıyla baş başa kaldı. Adı Mehmet'ti kaybettiğimiz çocuğumuzun. O yüzden, aslında dünden beri de konuşuyoruz, çocuklarımızı hayattayken koruyamıyor, öldürüldükten sonra da onlar adına yeni yeni cezalar yazıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Ahmet Minguzzi'yi, Atlas Çağlayan'ı, İkbal Uzuner'i, Ayşenur Halil'i, Hakan Çakır'ı ve şiddetin aramızdan kopardığı bütün evlatlarımızı rahmetle anıyorum. Her birinin adı sadece bir soruşturma dosyasının kapağında kalmamalıdır. Her biri bize aynı soruyu soruyor "Biz öldürülmeden önce bu devlet neredeydi?" diyorlar. Bir ülkede aileler çocuklarının geliş saatini değil de hayatta olup olmadığını merak ediyorsa orada sadece bir asayiş sorunu yoktur; orada çocukları koruması gereken kamu düzeni ağır biçimde yara almış demektir. Suç örgütleri artık yalnızca sokaklarda da değil; sosyal medyadalar, kendilerine vitrin kurmuşlar; silahlar, lüks arabalar, tehdit videoları, kolay para ve sahte bir suç gösterisi var. Şiddet sanki bir cesaret gibi sunuluyor maalesef. İşte, burada da çocuklara neden yoksulluk, hedef kolay para, araç sosyal medya üzerinden parlatılan çeteler, uyuşturucu ağları ve suç örgütleri var? Sonuç ise suçla tanışmış küçücük çocuklar, toprağa verilen evlatlar ve maalesef dağılan aileler var. Peki, iktidar ne yapıyor? Çocuk daha okuldan koparken ortada yok, madde bağımlılığına sürüklenirken iktidar ortada yok, aile yardım isterken yok, mahallelerde çeteler büyürken yok ama olay yeri şeridi çekilince, kameralar açılınca, toplum ayağa kalkınca birden iktidarın sorumlulukları aklına geliyor. Ardından yine aynı reçete geliyor: Daha ağır ceza, daha uzun hapis, daha yüksek duvarlar. İktidar suçun köküne değil maalesef yankısına müdahale ediyor, olduktan sonra.

Değerli milletvekilleri, yaş küçüklüğü bir lütuf değildir, hepimiz biliyoruz, af da değildir, cezasızlık hiç değildir; çocuğun zihinsel, ruhsal ve sosyal gelişiminin henüz tamamlanmamış olmasının hukuki bir sonucudur. Siz bu güvenceleri kaldırıp çocuğu yetişkin ceza sistemine yaklaştırdığınızda yalnızca cezayı artırmış olmuyorsunuz, devletin kendi sorumluluğunu da aslında bir oranda küçültmüş oluyorsunuz. Biz mağdurun acısını görmezden asla gelmiyoruz; tam tersine, kaybettiğimiz çocukların ailelerinin adalet talebini de sonuna kadar savunuyoruz bu yasa geçerken de.

Sosyal medyada suç propagandasını önlemeden, okulu terk eden çocuğu geri kazanmadan, mahallede sosyal hizmeti güçlendirmeden, aileyi yoksullukla baş başa bırakmadan ve uyuşturucu ağlarını çökertmeden yalnızca ceza miktarını artırmak evlerdeki ve ülkedeki bu yangını asla söndürmez Sayın Başkanım. Çocuk adaletinde başarı kaç çocuğun daha uzun süre cezaevinde kaldığıyla ölçülmez; kaç çocuğun okula döndüğüyle, kaç çocuğun çetelerin elinden kurtarıldığıyla, kaç ailenin yeniden ayağa kaldırıldığıyla ve kaç çocuğun bir daha adli sistemle karşılaşmadığıyla ölçülür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, buyurun.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Ahmet'in, Atlas'ın, İkbal'in, Ayşenur'un, Hakan'ın, dün gece Karabağlar'da kaybettiğimiz 15 yaşındaki Mehmet'in ve şiddet tarafından bizden alınan bütün çocukların hatırası bize şunu söylüyor: Daha çok duvar değil daha erken korum, daha çok gösteri değil daha etkin kamu görevi, yalnızca daha ağır ceza değil gerçek ve bütünlüklü bir adalet.

Çocukları koruyamayan bir devlet güçlü bir devlet değildir sayın milletvekilleri, sadece geç kalmıştır diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun lütfen.

56.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, geçmişten gelen mirasa ve yarattığı siyasi şuura, terörsüz Türkiye'ye ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; biz, dünyanın en büyük imparatorluğunu kurmuş bir milletiz ama bu cümlenin altı o kadar dolu ki sadece bir tarih cümlesi olarak, tarih kitabı cümlesi olarak okuyup geçemezsiniz. Mesela, 1299 yılını düşünün, Söğüt'te kendi hâlinde, 400 atlısı olan küçük bir uç beyliği; sonra aradan sadece yirmi yedi yıl geçiyor, Orhan Bey Bursa surlarına dayandığında arkasında 38 bin kişilik devasa bir süvari ordusu var. 400 çadırdan böyle bir güce bu kadar kısa sürede nasıl ulaşırsınız? Kılıçla, kalkanla açıklanacak bir iş değil bu. Belli ki o küçük beylik Anadolu'daki dağınık Türk boylarının sessiz sedasız beklediği o büyük amacı tek başına üstlenmiş, koca bir ruhu ayağa kaldırmış, aynı ülkü etrafında birliği ve beraberliği oluşturmuştu. Bugün biz de bir ve beraber nice kimseleri içinde barındırmış bu birlikten güç almış, cihana hâkim olmuş o kudretli devletin mirasçıları olarak buradayız; üstelik sadece mirasçı değil o mirasın yükünü omuzlayan evlatlar olarak. Birlik olmak, aynı hedefe kardeşçe yürümek bizim genetiğimize işlenmiş. Anadolu'da çok sevdiğim, çok da doğru bulduğum bir söz vardır: "Et tırnaktan ayrılır mı?" Elbette ayrılmaz. Yüzyıllardır yedi düvele kafa tutabilmemizin, her düştüğümüzde yeniden kalkabilmemizin sırrı tam olarak da burada yatıyor. Bazen zorlanıyoruz, doğru; şairin "Rüyama girdi her gece bir fatihane zan." derken hissettiği o ince sızı boşuna değil. Biz sıradan bir coğrafyada, sıradan bir hayatta kalma mücadelesi vermiyoruz. Rahmetli Dündar Taşer bunu o kadar güzel özetlemiş ki: "Bizler ne geri kalmış

milletlerden biri ne de Kurtuluş Savaşı yapan kavimlerin birincisiyiz. İstiklalini son elli yıl içinde bizden almış 19 ülkenin efendisiyiz." Bu sözü okuyunca insanın omuzlarına ciddi bir ağırlık çöküyor. Serdengeçti olmak "Önce ülkem ve milletim!" diyebilmek, memleket için gerektiğinde her şeyden vazgeçebilmek işte bu ağırlığı taşıyabilmekle ilgili. Geçmişin bu mirası doğal olarak siyasi şuuru da yaratıyor. İşte, bu millî şuur milliyetçi hareketi var etmiştir. Bugün toprağı mayalayacak Edebalilere, devlete akıl verecek Çandarlılara eskisinden daha çok ihtiyacımız var çünkü "millet" dediğimiz yapı öyle kâğıt üstünde sınırları çizilen, akşamdan sabaha kurulan bir şey değil. Kahramanlar ya da aydınlar tek başlarına bir millet yaratamazlar. Kanla, inançla, acıyla, sevinçle binlerce yılda yoğrulan ve ortak değerlerde buluşan kocaman bir candan bahsediyoruz. İşi bu boyutuyla ele alınca, karşımıza çıkarılan terör meselesinin sadece dağdaki mesele olmadığını da net şekilde görüyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, asıl amaç o ortak değerleri parçalamak, eti tırnaktan ayırmak. Etnik farklılıklar üzerinden suni tartışmalarla bizi birbirimize düşüreceğini sananlar bu milletin mayasını hiç ama hiç anlamamış olanlardır. "Terörsüz Türkiye" bizim için sadece bir güvenlik sorununun çözümü değil doğunun, batının, kuzeyin, güneyin bir arada yaşama iradesini savunma meselesidir. Bölücülüğe inat, safları daha çok sıklaştırarak, aynı bayrağın altında aynı dualara "Âmin!" demeye devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, eski efsanelerimize dönüp baktığımızda hep bir çıkış yolu buluruz. Ergenekon masal değildir, köşeye sıkıştığımızda ne yapacağımızı anlatan bir pusuladır aslında, çok iyi değerlendirmek lazım. O dağı eriten ateş bugün bizim içimizde duruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bazen sessiz kalıyorsak, sabrediyorsak bunu kimse acizlik sanmasın, bunu bir acizlik olarak değerlendirmesin. Devletin bir aklı ve binlerce yıllık bir hafızası var. Ta 1299'a gittim, çok daha öncesine gitmemiz mümkün. Kuralımız bellidir, demir eritilinceye kadar sabredeceğiz ama o demir eridiğinde bu millete pusu kuranların başına nelerin yıkılacağını da cümle âlem görecek inşallah.

Kıymetli milletvekilleri, zor günlerden geçiyoruz belki ama umutsuzluğa asla ve asla yer yok. Şüphesiz her zorlukla beraber bir kolaylık vardır; biz buna canıyürekten inanıyoruz diyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli.

Buyurun lütfen.

57.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Muş Varto'da düzenlenecek festivale ve planlanan JES projelerine, barış ve demokratik toplum süreci ile gündemdeki kanun teklifine, ekonomik krize ve genç yoksulluğuna, kamu-özel iş birliği uygulamalarına ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün güzel bir haberle başlamak istiyorum. Muş Varto'da Gımgım Koğ Festivali yapılacak. "Güneşin ülkesine barış sanatın gücüyle gelecek." şiarıyla düzenlenecek bu festival. Bu festival on iki yıldır yapılamıyordu. Neden yapılamıyordu? Çünkü kayyumlar vardı; biliyorsunuz hâlâ var, Van'da var, Hakkâri'de var, Mardin'de var, Türkiye'nin 13 ilinde kayyum uygulaması devam ediyor. Kayyumlar sadece halkın iradesine çökmekle kalmadılar, halkın kaynaklarına da çöktüler ama sanata karşı, yaşama dair tavırlarıyla da aslında bütün güzelliklere karşı o saldırganlığı her yerde gösterdiler, Varto'da da gösterdiler. Dolayısıyla bu festivalin yapılmasına yönelik yasaklar nihayet sona erdi, Varto'da 12'nci Gımgım Koğ Festivali gerçekleşecek.

Tabii, Varto deyince hemen aklımıza doğası geliyor, bu güzel doğaya karşı da bir saldırı var. Kayyum saldırılarından sonra şimdi de maden şirketleri eliyle, JES projeleriyle bu saldırı devam ettirilmek isteniyor. Orada önemli bir direniş var ve o direnişe de buradan selamlarımı yollamak istiyorum, orada çadır nöbeti tutan tüm Vartolu arkadaşlarıma, yoldaşlarıma selamlarımı yollamak istiyorum. Türkiye'nin her yerinde bu doğa katliamcısı maden şirketlerine karşı halkımız her yerde bu direnişe Varto'dan aldığı örnekle mutlaka göstermelidir, yoksa bu ülke bu maden şirketlerinin elinde âdeta bir cehenneme dönüşecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, Varto Festivali'nden bahsedince bu sürecin ne denli önemli olduğunu anlamak için ufak bir örnek verdim. Dolayısıyla barış ve demokratik toplum süreci dediğimiz şeyle aslında, Türkiye'nin özlemini duyduğu yeni bir yaşamı inşa etme yolunda atılmış önemli bir adımdan bahsediyoruz. Neden bu kadar önemli? Çünkü Türkiye kendi zenginlikleriyle, kendi yaşam geleceğini var etmekle değil, âdeta çatışmaların, şiddetin, ayrışmanın, nefretin içinde sıkışıp kaldı. Buradan çıkmanın yolu tabii ki demokratik toplum ve barış sürecinin inşasına bağlı. İşte, bugün üzerinde konuştuğumuz kanun teklifi aslında bu konuda önemli bir ilk adımı da gerçekleştirecek. Bunun bu denli kıymetli olduğunu düşünüyoruz tüm eksikliklerine rağmen ama başlamak adına önemli bir adım. Neden? Çünkü Türkiye'de demokrasiden bahsettiğinizde -ki belki de en önemli eksikliğidir Türkiye'nin- iki mesele demokrasiyi var edecek en önemli unsurlar olarak karşımıza çıkar. Birincisi siyasi özgürlükler, diğeri ekonomideki eşitlik ve adalet. Bunları sağlayamadığınız sürece bir demokrasiden zaten bahsedemezsiniz. Dolayısıyla, siyasi özgürlükler önünde atılacak bir adım ekonomiye de katkı sağlayacaktır, ekonomideki gelişmeler de siyasi özgürlüklere katkı sağlayacaktır. İkisi birden aslında Türkiye'nin demokratikleşmesi açısından önemli bir adımdır. Tabii, bunu nerede yapacağız, nasıl bir zeminde yapacağız? Kuşkusuz hukuk zemininde. İşte o zeminin en önemli adresindeyiz. O yüzden de bu kanun teklifi bu zeminde çok önemli bir tartışmayı, önemli bir gelişmeyi karşımıza getiriyor ve bu süreçte hepimize önemli sorumluluklar veriyor.

Ekonomi demişken, gerçekten Türkiye ciddi bir ekonomik kriz içinde. Bu ekonomik krizin en önemli kaynaklarından biri de Türkiye'nin bugüne kadar yürütmüş olduğu militarist politikalardır. Türkiye kapitalizmi militarist politikalardan beslenip ayakta durmaya çalışmıştır bunca yıl boyunca ve Kürt meselesinin demokratik çözümünden kaçmak aslında bu militarist politikalara teslim olmaktan başka bir şey değildir, öyle de olmuştur. Bakın, en yetkili resmî ağızlar bile diyor ki: "Bugüne kadar 2,3 trilyon dolar aktardık biz bu savaşa." Uluslararası kurumların açıkladığı rakam 3,5-4 trilyon dolara yaklaşıyor. Şimdi, böyle bir kaynağı, böyle bir meblağı biz savaşa değil, silaha değil, bu militarist anlayışa değil de toplumun ihtiyaçlarına ayırmış olsaydık, yoksullukla mücadeleye ayırmış olsaydık, bölgesel eşitsizliklerin giderilmesine ayırmış olsaydık bugün bambaşka bir Türkiye'den, bambaşka bir gelecekten bahsediyor olacaktık. Biz onu yapmak yerine bu kaynakları silaha aktardık, ekonomi çöktü, siyaset çöktü, demokrasi çöktü, ortada hukuk adına bir şey kalmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bütün bu felaketi sanki birlikte yaşamamışız gibi hâlâ barışa, demokrasiye, hukuka direnenleri duymaya devam ediyoruz. Hayır, artık Türkiye toplumu geçmişin toplumu değildir, artık Türkiye toplumuna bu tür baskılarla başka bir yol çizmenizin, başka bir güzergâhı belirlemenizin olanağı yoktur. Artık Türkiye'nin yolu barıştan geçen bir yoldur.

Bakın, neden? Birkaç tane örnek vereceğim. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "ekonomi" deyip öyle geçip gidemezsiniz. Ekonomi herkesin hayatını ilgilendirir. Üniversite sınavları yapıldı, şimdi öğrenciler yerleştirme konusuyla boğuşuyorlar. Öğrenciler tercihlerini yaparken neye göre

karar veriyorlar? “En iyi üniversiteye gideyim, puanıma karşı en iyi gelen okulda okuyayım.” mı? Bu mu kararını etkiliyor? Hayır, öğrencilerin öncelikli kararı şu: Ben bu üniversiteye gidersem nerede barınacağım? Ben bu üniversiteye gidersem ulaşım maliyetlerini nasıl karşılayacağım? Ben bu üniversiteye gidersem karnımı nasıl doyuracağım? Dolayısıyla genç yoksulluğu o derece yüksek bir yoksulluk ki üniversite öğrencilerinin tercihini doğrudan, birebir etkiliyor ve sizin bu öğrencilere verecek bir kaynağınız yok. Hani “Yurt yapıyoruz.” “Yurt yapıyoruz.” diye övünüyorsunuz ya, yaptığınız yurtlar yetersizdir, eksiktir. Yaptığınız yurtlar kifayetsiz olduğu kadar aslında ne hijyen koşullarını ne sağlık koşullarını ne de yeterli barınma koşullarını sağlıyor. Dolayısıyla ne oluyor? Öğrenci kiralık ev peşinde koşuyor, özel yurt peşinde koşuyor. E, kira fiyatları ortada, kira enflasyonu ortada. O zaman da öğrenci diyor ki: “Evet, ben kazandım ama İstanbul’a gidemem.” “Ben kazandım, Ankara’ya gidemem.” “Ben kazandım, İzmir’e gidemem.” Niye? Çünkü İstanbul kira rekoru kırıyor, rekor üzerine rekor kırıyor. Öğrenci de diyor ki: “Seneye şansımı deneyeyim.” Dolasıyla bu yerleştirme sorunu aslında bir genç yoksulluğu sorunudur. Bu gençlere bir an önce kaynak ayrılmalıdır.

“Genç kart” diye bir önerimiz vardı yıllar önce; gençlerin ulaşımını, gıdasını ve barınma hizmetini karşılayacak bir fonun bütçeden gençlere ayrılmasını önermiştik. Tabii, iktidarın önceliği hiçbir zaman yoksullar, genç yoksullar, kadın yoksullar, çocuk yoksullar olmadı. İktidarın önceliği kim oldu? Sermaye oldu.

Bakın, onunla ilgili de Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sermaye tercihinin sonuçlarını gösteren bazı verilerden bahsedeceğim size. Biliyorsunuz, Türkiye’de bir uygulama var “kamu-özel iş birliği” adı altında. Bütçe kaynaklarının şehir hastanesine, yollara ayrılması belgesi aslında bu. Aslında sermayeye örtülü fon aktarımından başka bir şey değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Yani bu bütçe kaynaklarının yani toplumdan almış olduğunuz kaynakların, emekçinin hakkının nasıl sermayeye aktarıldığının bir yolu, yöntemi.

Şimdi yollara bakalım: Sadece geçtiğimiz altı ay içinde geçiş garantisi olarak bu yol, köprü müteahhitlerine aktarılan para 50 milyar lira yani 1 milyar euro altı ayda; ikinci altı ayda bir 1 milyar euro daha aktaracaksınız, etti 2 milyar euro. Peki, son on yılda ne kadar aktardınız? 370 milyar lira. Biraz önce bahsettiğim genç yoksulluğuyla mücadeleye bu kaynağı aktarır mısınız? Aktarmazsınız. Böyle bir şeyi gündeme getirsek “Para yok.” diyorsunuz. Halkın herhangi bir ihtiyacına dair bir öneri getirsek “Para yok.” ama müteahhide var ve neden var bu müteahhide?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Temelli.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Öyle bir sözleşme yapmışsınız ki “Geçsen de bu parayı vereceğiz sana, geçmesen de.” Yani insanlar köprüyü kullanıyor diye vermiyorsunuz. Köprü zaten o kadar kullanılmadığı için bir kaynak aktarıyorsunuz. Aynı tabloyu şehir hastanelerinde de görmeniz mümkün. Bütçeye dönüp baktığımızda, bu türden kaynak aktarımları, 200 milyar liraya kadar yıllık çıkıyor. Şimdi, bu devasa bir rakam, bu devasa rakama, bir an önce bu aktarıma son vermek, gerçekten halkın, toplumun, gençlerin, kadınların öncelikli ihtiyaçlarını gidermek büyük önem taşıyor. Tabii, işin bir bu tarafı var, bir de biraz önce bahsettiğim, savaşa ayrılan kaynaklar artık ekonomiye, topluma, gençlere, kadınlara ayrıldığı sürece birçok sorunu halletmemiz mümkün olacak diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Mersin Milletvekili Sayın Ali Mahir Başarır.

Buyurun Sayın Başarır.

58.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Yeni Parti Manisa İl Başkanı İlksen Özalper'in gözaltına alınmasına, bireysel kredilerdeki artışa ve faiz ödemelerine, gazilerle ilgili kanun teklifine ve Komisyon görüşmelerine, DİSK-AR'ın ücret kayıplarına ilişkin verilerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken Yeni Parti Manisa İl Başkanımız İlksen Özalper dün gözaltına alındı, bugün Ankara'ya getirildi. Artık bu olaylar, bu vakalar kabul edilebilir bir durum değildir. Neden oradan alınıyor, neden sabah alınıyor, neden gözaltına alınıyor? Neden insanların ifadesi -illa alınacaksa- bir davetiyeyle çağrılarak alınmıyor, neden burada ifade veriyor? Bunların hiçbirini kabul etmiyoruz. Demokrasiye, adalete, hukukun üstünlüğüne ciddi bir saldırı var. O yüzden bir an önce İl Başkanımızın serbest bırakılmasını talep ediyoruz.

Evet, Meclis bugün de çalışıyor, yarın da çalışacak, hafta sonu da çalışacak ama biz neyi konuşuyoruz? İşte, Manisa İl Başkanımızı konuşuyoruz, biz konuşmamamız gereken konuları konuşuyoruz ama yine gerçekleri konuşmaya devam edeceğiz Yeni Parti Grubu olarak. Türkiye maalesef ki borçla ayakta kalmak zorunda. Hem devletimiz yılda 3 trilyonun üzerinde faiz veriyor hem de esnafı, işçisi, hane halkı bu rakamın üzerinde kredi borçlarından dolayı faiz veriyor.

Bakın, en son verilere göre kredi kartı, kredili mevduat hesabı, ihtiyaç kredileri, konut ve taşıt kredilerinden oluşan toplam bireysel krediler son bir yılda yüzde 46 arttı. Toplam miktar 4 trilyon 704 milyarken 7 trilyon 38 milyara yükseldi. Nasıl olacak, soruyorum. İhtiyaç kredilerinde yüzde 44'lük bir artış var, 3 trilyon 581 milyara çıkmış. Bireysel kredi borçları yüzde 47 artmış, 3 trilyon 458 milyara çıkmış. Son bir yılda bankaların takibine düşen bireysel alacaklar yüzde 81 artmış, nasıl olacak? İhtiyaç kredilerinde takibe düşen borçlar yüzde 74 artmış, nasıl olacak? Bireysel kredi kartlarında takipteki borç miktarı 179 milyara yükselmiş, ticari alacaklar son bir yılda yüzde 86 artmış. Tarım kredilerinde ise çok daha vahim bir durum var, Haziran 2025'te 7,3 milyar olan borç 25,5 milyara yükselmiş. Bu Meclis, bu kutsal çatı bunları konuşmuyor, bunlara çözüm veremiyoruz, gelen teklifler reddediliyor, bir daha soruyorum AKP Grubuna: Nasıl olacak? Şimdi, ne yazıktır ki herkes ihtiyaç kredisi çekmek zorunda, özellikle emekli, işçi. Arkadaşlar, 100 bin liralık ihtiyaç kredisinin toplam maliyeti yüzde 110'a ulaşıyor, aylık 6,4 faiz var. Bakın, kabul edilebilir bir durum değil. Hem devlet hem millet, halk faize düşmüş, insanlar trilyonlarca faiz ödemek zorunda kalıyor ve biz bunu konuşmuyoruz, biz bunu çözemiyoruz. Faizle mücadele edilecekti, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en yüksek rakamlarını bütçede faize ayırdık, onu aştı ama bireysel krediler, ticari krediler, konut kredileri, tarım kredileri, hepsini üst üste koyduğumuz zaman millet gelirinin büyük bir kısmını faize veriyor. Bakın, değerli milletvekilleri, bu ülkede 23 bin lira emekli maaşı alan da 28 bin lira asgari ücret alan da ya da bir bankada yönetici 150 bin lira maaş alan da ancak maaşıyla asgari ücretini kredi kartını yatırıyor ve bir miktarını faize veriyor. Mecliste çalışan arkadaşlarımızın durumu aynı, polislerin durumu aynı, millet faize düşmüş. Biz neyi konuşuyoruz? Maalesef ki adaleti, hukuku, gözaltıları, fezlekeleri konuşuyoruz. Gelin, Türkiye'nin gerçek gündemini konuşun, bunların birine cevap verin. Bakın, bu verileri ben vermiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu verileri sizin TÜİK, sizin bankalar, bürokratlarınız veriyor. Bundan utanmamız, sıkılmamız, çözüm üretmemiz gerekirken burada başka şeyleri konuşuyoruz.

Evet, gazilerin teklifi Komisyondan geçti. Şehit Aileleri ve Er Gaziler Platformu Genel Başkanı Erdem Çerçioğlu "Utanıyorum. İki buçuk yılın sonunda bize cep harçlığı verir gibi iyileştirme yaptılar, isteklerimizin birçoğu gerçekleşmedi." dedi. Ama daha utanç verici bir şey söyleyeceğim: Bu 9 maddelik kanun teklifi dün Millî Savunma Komisyonunda üç saatte tamamlandı. Oraya şehit aileleri ve

gaziler gelmek istedi. Arkadaşlar, niye Komisyona almadınız o insanları? Neden Komisyona almadınız? Neden dinlemediniz? Eğer siz şehit yakınlarını ve gazileri dinlemekten bile imtina ediyorsanız niye bu koltuklarda oturuyorsunuz? Neyi sakladınız? Bir aileyi dinleseniz, sorunları dinleseniz, not alsanız belki o getirdiğiniz teklifin bazı maddelerinden utanacaksınız ya! Bakın, eğer bu Mecliste bir komisyona şehit aileleri, gaziler gelip konuşamıyorsa burası milletin Meclisi değildir. Yazık, gerçekten utanılacak bir mesele.

Yine, bakın, işçiler... DİSK-AR araştırma merkezinde ücret kayıplarına ilişkin veriler paylaşıldı. Ortalama ücret alan bir kişinin damga vergisi, gelir vergisi, SGK prim kesintileri 16 bin liranın üzerinde; bu nasıl olabilir arkadaşlar? TÜİK'in vermiş olduğu enflasyon verilerine göre asgari ücretin 10.236 liralık kısmı ilk yedi ayda erimiş. Yani işçinin maaşına baktığımız zaman gerçekten çok büyük bir kayıpla karşı karşıyayız. Aynı şekilde kamu işçisinin kaybına bakıyorum, asgari ücretin 2,5 katı oranında, kesintilere baktığımız zaman. Az önce faizden bahsettim, kredi, banka borçlarından bahsettim; kamu işçisinin de asgari ücretlinin de bankalara trilyonlarca borcu var ama bunların maaşının büyük bir kısmı maalesef ki SGK primleri, damga vergisi, gelir vergisi ve enflasyon oranında erimekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin, tamamlayın lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum Başkanım.

Burada üç gündür anlatmaya çalıştığımız konular emeklinin, işçinin gelir durumu, bankaya borçları, ödenen yüksek faizler, gazi, şehit ailelerinin burada yaşadıkları, Güvenpark'ta yaşadıkları, gerçekten hepimizin içini sızlatan hâlleri ama hâlâ içinizden bir arkadaş çıkıp bunlara -tüm Grup Başkan Vekilleri, muhalefet konuştu- cevap vermedi. Ben bugün Bahadır Bey'den bir parça umutluyum. Umarım Sayın Bahadır Yenişehirlioğlu bir parça hassasiyet gösterir, en azından umut olabilecek cümleleri söyler çünkü biz burada çalışıyorsak millet için çalışıyoruz, millet için varız. Lütfen, ortaya koyduğumuz bu verilere cevap verin diyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Sayın Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu.

Buyurun lütfen.

59.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, İsrail'in Filistin halkına yönelik zulüm ve soykırım politikalarına, Dünya Temiz Nefes Günü'ne ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben 65 yaşındayım. Uzun yıllar, yirmi yedi yıl falan ceza avukatlığı yaptım. Ondan sonra avukatlığı bırakma sebebim tamamen roman yazmak içindi. 12 tane romanım var uluslararası dillere çevrilmiş durumda, pek çok yerde, dünyanın pek çok köşesinde okunuyor. Daha sonra aktörlük hayatım devreye girdi. Pek çoğunuzun izlediği önemli projelerde, önemli karakterleri yorumladım. O yüzden değerli konuşmacıların... Çünkü genelde Mecliste şöyle bir durum söz konusu oluyor: İsim geçince sataşma olmasa bile hemen ayağa kalkılıp "Benim ismim geçti." denilip cevap hakkı isteniliyor, size öyle yaklaşılıyor. Benimki öyle bir şey değil çünkü ben Türkiye genelinde ve dünyada ratingimin yüksek olduğunu biliyorum. Konuşmasının içinde en azından 3-4 defa benim ismimin geçiyor olması o konuşmayı daha anlamlı hâle getiriyor, bunu da normal kabul ediyorum. Ama şu düzeltmeyi yapmama...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Şöhret olmak için sizi kullanıyorlar Başkanım.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Müsaade buyurun lütfen.

Az önce yapılan değerlendirmede ihracat rakamlarımızın gerçeği yansıtmadığı, dış ticaret açığı üzerinden farklı bir algı oluşturulmaya çalışıldığını tespit ettim. Oysa benim iki gün önce ifade ettiğim husus son derece açıktı, biz ihracat rakamlarını konuştuk o gün. Temmuz 2026 itibarıyla mal ihracatımız geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,9 artarak 25 milyar 621 milyon dolara ulaşmış dedim. Bu rakam tüm zamanların en yüksek temmuz ayı ihracatı ve cumhuriyet tarihimizin en yüksek 2'nci aylık ihracatı olarak kayda geçti; bu, resmî verilerle sabit.

Şimdi, eleştiri yapmak tabii olsa da bir göstergeden hareketle diğerini yok saymak ekonomik verileri doğru okumamak demektir. İhracatın artması gerçeği ile dış ticaret dengesine ilişkin değerlendirmeler birbirinin alternatifi olamaz, birbirini tamamlayan farklı göstergeler olarak algılanır.

Küresel ticaretin daraldığı, korumacılık eğilimlerinin arttığı, jeopolitik risklerin yoğunlaştığı böylesine önemli bir dönemde Türkiye'nin üretmeye, yeni pazarlara açılmaya ve ihracatını artırmaya devam etmesi asla küçümsenecek bir tablo değildir. Bu başarı sanayicimizin, üreticimizin, çiftçimizin, ihracatçımızın ve alın teriyle ülkemize değer katan tüm emekçilerimizin ortak emeğidir. Elbette ekonomik hedeflerimiz çok daha büyüktür. Dış ticaret dengesini daha da güçlendirmek, katma değerli üretimi artırmak ve cari dengeyi kalıcı şekilde iyileştirmek için çalışmalarımız sürecektir elbet. Ancak elde edilen başarıları görmezden gelmek yerine, milletimizin emeğine ve resmî verilere hakkını teslim etmek hepimizin ortak sorumluluğudur diye düşünüyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İsrail'in Filistin halkına yönelik sürdürdüğü sistemli zulüm ve soykırım politikaları yalnızca bölge istikrarını yok etmekle kalmayıp küresel vicdanı da kanatarak dünya barışının önündeki en büyük tehlike hâline gelmiş bulunmaktadır. Uluslararası hukuku hiçe sayan bu saldırgan tutum insanlığın ortak değerlerini de çiğnemektedir. Bu vahşetin ve hukuk tanımazlığın acı örneklerinden biri Gazze'de yaşanan dramda bir kez daha dünyanın gözü önüne serildi. 2024 yılının Aralık ayında alıkonulan Kemal Advan Hastanesi Müdürü Doktor Husam Ebu Safiyye'nin İsrail hapishanesinde ağır darp ve işkence sonucu kaburgalarının kırıldığı bildirildi. Bu barbarlık İsrail'in insanlık dışı yüzünü bir kez daha bütün dünyada ortaya koymuş bulunuyor. İnsanlık onurunu, evrensel hukuk ilkelerini hiçe sayan ve tüm insanlığı tehdit eden bu hukuksuzluk karşısında tepkisiz kalmak, suça ortak olmaktan farksızdır. Uluslararası toplumu, Birleşmiş Milletleri ve tüm insan hakları örgütlerini yaşanan yüzlerce zulme sessiz kalmayıp derhâl somut adımlar atmaya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - ...ve İsrail'in soykırımcı politikalarına "Dur!" demeye buradan, yüce Meclisten tekrar dile getiriyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün yaşamın en temel kaynağına ve sürdürülebilir bir geleceğe odaklanan Dünya Temiz Nefes Günü. Temiz hava ve sağlıklı bir çevre, solunum sağlığımızın ve yaşam kalitemizin en temel yapı taşı. Unutmayalım ki aldığımız her temiz nefes doğrudan sağlığımızın en büyük güvencesi. Türkiye Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Yeşil Kalkınma Vizyonu ve Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde yürütülerek küresel bir marka hâline gelen "sıfır atık" hareketiyle bu hayati meseleye en üst düzeyde değer verilmektedir. Bugünün Türkiyesiyle birlikte geleceğimiz ve sağlık ve yaşam haritasını hep birlikte çizmekteyiz çünkü çevreye sahip çıkmak bu ülkenin istiklaline ve istikbaline sahip çıkmak demektir. Gazi Meclisimiz bu ülkenin doğasını ve her bir ferdin yaşam kalitesini koruma noktasında güçlü bir iradeye sahiptir.

Evlatlarımıza yeşiliyle, mavisiyle hayat bulan ve sağlıkla nefes alan bir vatan bırakma bilinciyle hareket ederek daha temiz bir gökyüzü, güçlü yarınlar için de kararlılıkla çalışmaya devam edeceğimizi bildiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Evet, şimdi 2 Sayın Grup Başkan Vekili sisteme girmiş de, eğer söz talepleriniz Sayın Yenişehirlioğlu'nun konuşmasıyla ilgili ise vallahi herhangi bir sataşma yok, isim de zikretmedi, sadece sizin bahsettiğiniz rakamlara karşı rakamlarla cevap verdi. Bunun ötesinde nedir, hangi...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, şöyle, izin verirseniz...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkanım, verdiği rakamlarda açıklanması gereken şeyler var.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Onu kendisi açıklar, sizin açıklamanıza gerek yok ki.

BAŞKAN - Bir saniye... Bir saniye, sırayla...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Dolayısıyla o konuya açıklık getirmek zorundayız. Müsaadenizle, lütfen konuşma hakkı verin.

Bir sataşmaya mahal vermeden kendisini aydınlatacak bilgiler vereceğiz.

BAŞKAN - Rakam vereceksiniz, bir dakika da verirsiniz herhalde?

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Benim zaten hayatta sataşma huyum yoktur, Sayın Yenişehirlioğlu'na asla sataşmam, hele onun gibi dünya çapında ratingi olan birisine saygı...

BAŞKAN - Aslında siz Sayın Yenişehirlioğlu'nun ratingine rating katıyorsunuz, her konuşmada 3-5 kez Bahadır Bey'in adı geçiyor.

Buyurun, bir dakikayla toparlarsınız.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Beni seviyorlar, bunun farkındayım.

60.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Yenişehirlioğlu, çok teşekkür ediyorum açıklamanız için ama bizim burada yönelttiğimiz eleştiri sizin yaptığınız konuşmada sadece ihracat rakamlarına değinmeniz. O rakamlar doğru, onunla ilgili "Yanlış rakamdır." demedim.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Keşke öyle deseydin, keşke öyle deseydin konuşmanda.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - İhracat rakamlarının artışı da doğru ama sizin diğer Bakanlar gibi hep sakladığınız şu: İthalat rakamlarından bahsetmiyorsunuz çünkü ithalat rakamları ihracat rakamlarından daha çok artmıştır. Bakın, ben size şimdi -az önce verdim ama- rakamları vereceğim: Sayın Yenişehirlioğlu, sadece geçtiğimiz altı ay boyunca dış ticaret açığımız 60 milyar dolar. Bir daha söylüyorum, 60 milyar dolar. Bakın, geçtiğimiz ay 10 milyar 370 milyon dolar dış ticaret açığımız var. Yine, iktidarınız dönemindeki dış ticaret açığını belgeleriyle paylaştım, 1,55 trilyon dolar dış ticaret açığımız var. Peki, bu parayı nereden karşılıyoruz biz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum efendim, bir cümle...

BAŞKAN - Lütfen...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu açığı nasıl kapatıyoruz? Bunu kısmen dışarıdan aldığımız yüksek faizli, düşük kurlu, tefeciyi zengin eden bir politikayla kapatıyoruz; benim eleştirdiğim o. Tabii ki Türkiye'nin gerçekten yaptığı ihracatı alkışlarız, kutlarız, tebrik ederiz ama ithalat rakamları korkunç noktada. Türkiye'de giderek dış ticaret açığı artıyor; bunun da faturasını dışarıya, tefeciye ödediğimiz

faiz ve bunun karşılığında milletin sırtına yüklenmiş bir vergi ve enflasyon olarak ödüyoruz. Ha, bu konuda yeterince tecrübeniz yoksa Sayın Mehmet Şimşek veya Ticaret Bakanınız bilmiyorsa konuşalım, anlatalım ne olduğunu ama lütfen bu konuda yorum yaparken...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitmedi konuşmam, bitmedi; bitireyim. On beş saniyem daha var.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Tamam. Çok konuştun, bitir!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Lütfen, rica ediyorum, bu konuda yorum yaparken hem siz hem de diğer bakanlarınız ithalat rakamlarından bahsedin; asıl mesele odur.

Ratinginiz için de ayrıca tebrik ediyorum sizi.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Şöyle yapalım; Sayın Başarır'a da söz vereyim.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Hayır, sıcağı sıcağına...

BAŞKAN - Şimdi, oradan gelecek olan eleştiriler de var, toptan cevap verirsiniz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Tamam, teşekkürler.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

61.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, her söz istediğimizde sataşma ya da sataşmaya cevap verilecek gibi düşünmeyin.

Şimdi, bir hakkı teslim edeyim, üç yıl boyunca o, kimseye sataşmadı yani öyle bir durumu, naifliği var Bahadır Bey'in. Bu arada, sanatını, sinemadayken faaliyetlerini gayet beğenirdim yani sanatçılığı siyasetten daha başarılı, onu söyleyeyim ama bir gerçeği de belirtmek isterim: Şimdi, ihracat bu kadar iyi, veriler bu kadar iyi ise tekstil neden can çekişiyor? Bugün yüzlerce tekstil fabrikası Mısır'a taşındı. Neden Mısır'a taşındı? Bugün, Mısır'a taşındıktan sonra binlerce işsiz tekstil işçisi var. Neden var?

Bakın, Hollanda'nın yüz ölçümü Konya'mız kadar ama 810 milyar ihracatı. Biz yirmi beş yıldır neden bunun yarısındayız? Bunları konuşmak durumundayız, bunları tartışmak durumundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Tamam.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, o kadar büyük tekstil fabrikaları Mısır'a taşındı ki içim yandı benim, içim, içim; neden? Malatya'daki, Kayseri'deki, İstanbul'daki, Mersin'deki, Erzincan'daki bu fabrikalar Mısır'a gidiyor, binlerce işsiz var bugün bu ülkede. Bunları konuşalım yoksa bizim sizin hukukçuluğunuzdan sanatçılığınıza söyleyecek bir sözünüz yok, olamaz. Ayrıca, sanatçıların Mecliste olması Meclise ayrı bir hava, ayrı bir renk, ayrı bir kalite katıyor; bu durumda da bir kez daha hakkınızı teslim edelim efendim.

BAŞKAN - Sayın Yenişehirlioğlu, size sataşmadan söz vereceğim çünkü Sayın Başarır sizin siyasetinizle ilgili eleştirel bir dil kullandı.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bu kadar övgüden sonra ben olsam hiç konuşmazdım.

BAŞKAN - Buyurun, sataşmadan söz veriyorum.

62.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sayın Ali Mahir Başarır'ın beni çok sevdiğini biliyorum, o konuda şüphem yok. Sayın milletvekilimin de beni çok sevdiğini biliyorum, o konuda da şüphem yok ama şunu beklerdim: Ben geçen gün yaptığım konuşmada temmuz ayının en üst rakamına ulaştığımızı belirtirken o rakamları söyledim; siz konuşmanıza başladığınızda, konuşmanızda sanki benim orada söylediklerim asla doğru değilmiş gibi anlattınız ama şimdi yaptığınız konuşmada "Evet, o rakamlar doğru ama bu da var." dediniz. Eğer cümleye böyle başlamış olsaydınız ben hiç söz almayacaktım ama şunu biliyorum: 65 yaşındaki bir insan artık ne olup ne olmadığını bilmeli, zaten bilmiyorsa işe yaramamış demektir. Ben 65 yaşındayım, ben artılarımı da eksilerimi de çok iyi biliyorum. Gerçekten ratingimin yüksek olduğunu biliyorum sanat camiasında. Dolayısıyla, konuşmalarında benden bahsetmeleri beni asla rahatsız etmiyor, beni mutlu ediyor çünkü bu, güzel bir şey; o yüzden hepsine teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Siyasette de fena değilsiniz.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, temmuz ayı enflasyon verileri çerçevesinde uygulanan ekonomi programının hedeflerinden sapmasının, Merkez Bankası tahminlerinin tutmamasının, orta vadeli program öngörülerinin gerçeklikle örtüşmemesinin ve öngörülebilir ekonomik ortamın yokluğunda ödenen ağır bedellerin toplumsal yansımalarının, vatandaşların alım gücünde meydana gelen kayıpların, gıda ve temel tüketim kalemlerindeki fiyat artışlarının, reel ücretlerin aşınmasının ve gelir adaletsizliğinin sosyoekonomik etkilerinin araştırılarak gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/8/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/8/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ
Muğla
Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, temmuz ayı enflasyon verileri çerçevesinde uygulanan ekonomi programının hedeflerinden sapmasının, Merkez Bankası tahminlerinin tutmamasının, orta vadeli program öngörülerinin gerçeklikle örtüşmemesinin ve öngörülebilir ekonomik ortamın yokluğunda ödenen ağır bedellerin toplumsal yansımalarının, vatandaşlarımızın alım gücünde

meydana gelen kayıpların, gıda ve temel tüketim kalemlerindeki fiyat artışlarının, reel ücretlerin aşınmasının ve gelir adaletsizliğinin sosyoekonomik etkilerinin araştırılarak gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 6/8/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; grubumuzun araştırma önergesi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Temmuz ayı enflasyon verileri TÜİK tarafından aylık 1,78, yıllık 31,75 ve bağımsız araştırma grubu ENAG tarafından ise aylık 3,07, yıllık 50,49 olarak açıklandı. Bu iki veri arasındaki makas bile enflasyon açısından güvenin ne kadarı zedelendiğini net olarak ortaya koydu.

Değerli milletvekilleri, enflasyon ve ahlak arasındaki ilişkiden bahsetmek istiyorum. Rahmetli Demirel "Enflasyon, devletleri yıkan, milletleri içinden bozan bir olaydır; ahlakı bozar, borcu olan borcunu ödeyemez, alacağı olan alacağını alamaz ve hırsızlıktan, soygundan fuhşa kadar hemen hemen bütün yolları açar." diye enflasyonu tarif etmiştir.

Değerli milletvekilleri, suça sürüklenen çocukları konuşuyoruz. Bu konuyu tartışıyor olmamızın en önemli sebeplerinden biri yaşanan ekonomik kriz değil mi? Şehit yakınları ve gazilerimizin Meclisin dibinde günlerce parklarda yattıklarına şahit olduk. Peki, bütün bunlar onların yaşadığı ekonomik problemlerin sonuçları değil mi? İlan edilen bir yıla rağmen sorunun çözülemeyeceği anlaşıldığında 2035 yılına kadar Aile yılları ilan edilmesinin ana gerekçesi aile kurumunun gittikçe zayıflaması, ekonomik olarak hayatın zorlaşması, ekonomik olarak geçinememek değil mi? Nüfus artış hızındaki düşüşün sebebi gençlerin artık çocuk sahibi olmayı ertelemeleri ve neticesinde, yaşadıkları ekonomik problemlerden kaynaklanmıyor mu? Boşanma oranlarındaki artışın en önemli gerekçelerinden biri yani şiddetli geçimsizlik olarak açıklanan gerekçelerin başında ekonomik yoksunluklar gelmiyor mu? IBAN mağdurları, yasa dışı bahis, sanal kumar, sokak çeteleri ve şu anda mücadele etmeye çalıştığımız, uğrunda kanunlar çıkarmaya çalıştığımız bütün bu sorunların ana sebebi ekonomik olarak enflasyondan doğan olumsuzlukların getirdiği sonuçlar değil mi?

Değerli arkadaşlar, enflasyon, paranın halkın eline geçmesini istemeyen ve gelir adaletsizliğini artıran bilinçli bir siyasi tercih midir? Yani bütün bunlar ancak bilinçli olarak yapılabilir. Bu soruyu neden soruyorum, biliyor musunuz? Türkiye'de en zengin yüzde 1'lik kesim ülkedeki servetin yüzde 40'ını alıyor. Türkiye, bu kritere göre Avrupa'da 1'inci. Türkiye'de en yoksul yüzde 20'lik kesim ise TÜİK verilerine göre millî gelirden sadece yüzde 6,1 pay alabiliyor. Bu bir siyasi tercih mi arkadaşlar?

Peki, beş aylık bütçe açığı ne kadar? 1 trilyon lira. 2026 yılında ödeyeceğimiz faiz ne kadar? 2 trilyon 742 milyar lira. Peki, bugün açlık sınırı ne kadar arkadaşlar? 36 bin lira. Bu enflasyon ortamında ocak ayında asgari ücretliye verdiğimiz 28.075 lira. Açlık sınırı 36 bin lira olmasına rağmen "28.075 lirayla yıl sonuna kadar yaşa." demek siyasi bir tercih midir arkadaşlar? Emekliye 23.552 lira, o da yeni oldu. Yani 23.552 lirayı uzatıp sonra "Açlık sınırının 12 bin lira altında kalan bu parayla bir ayı geçir." demek nasıl bir iradenin beyanıdır? Anlamakta zorlandığımı ifade etmek istiyorum. Kira 30 bin liraya gelmiş "Başının çaresine bak." diyoruz. Sultangazi'de siyaset denildiğinde tüyleri ayağa kalkan yaşlı bir ablamız, bir hanımefendi daha sonra yanımıza gelip "Benim yaşamaya hakkım yok mu?" sorusunu bana böyle gözlerimin içine bakarak sorduğunda bu sorumluluğu hepiniz adına ben de hissettim. Ben

şimdi sizlere soruyorum: Emeklilerin yaşamaya hakkı yok mu değerli arkadaşlar? Sonra da çıkıp diyorsunuz ki: "Emekliyi enflasyona ezdirmedik." Nasıl ezdirmediniz? TÜRK-İŞ verileri 36 bin lira açlık sınırından bahsediyor, 28.075 lira asgari ücret ve diyorsunuz ki hâlâ: "Biz emekliyi, çalışanları enflasyona ezdirmedik."

Değerli arkadaşlar, şu gerçekleri ifade etmek istiyorum: Uzun süredir sürdürülen sıkılaşma politikaları, yüksek faiz oranları ve kamuoyuna sabır çağrılarıyla yüklenen ağır vergi ve zamlara rağmen enflasyonist baskı kırılamamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Ekonomi yönetiminin ve Merkez Bankasının enflasyon hedefleri tutarsız kalmış, orta vadeli programda yer alan makroekonomik göstergeler ile fiilî durum arasındaki sapma derinleşmiştir. Hedeflerde sapma ve güven kaybı vardır, sonuç alınamayan sıkılaşma vardır, bedelin vatandaşa yüklenmesi vardır, piyasa belirsizliği vardır. İşte, bütün bu gerekçelerle, toplumun ödediği ağır bedellere rağmen istenilen neticenin alınamayışının nedenlerinin saptanması, ekonomi yönetiminin hesap verebilirliğin sağlanması ve krizin faturasının vatandaşa kesilmesini önleyecek politika alternatiflerinin tespiti amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde bir araştırma komisyonu kurulması şarttır.

Geliniz, bu önergemize destek verin, milletimizin karşı karşıya kaldığı sıkıntıların, sorunların sonuçlarını hep beraber araştıralım diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun Sayın Taş. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; temmuz ayı enflasyon verileri açıklandı. Ekonomi yönetimi pembe tablolar çize dursun, sokağın, mutfağın ve çarşı pazarın yangını büyümeye devam ediyor. Durum buyken Sayın Bakan kutlama açıklamaları yapıyor. Neymiş efendim; hane halkı ve reel sektörün enflasyon beklentisi düşüyormuş. Soruyorum: Sayın Bakan acaba neyi kutluyor? Uygulanan ekonomik program üç yaşına geldi ama enflasyon hâlâ dizginlenemiyor. 2026 yılına yüzde 16 hedefiyle başladık, daha ilk altı ayda bu hedefin 2 katına çıktık. Hane halkı ise resmî hedefin 2 katı enflasyon bekliyor. Bu durum kutlamayı değil, programın iflas ettiğini açıklamayı gerektirir.

TÜİK makyajlı verileri bile gerçeği gizlemeye yetmiyor. TÜİK, temmuz enflasyonunu aylık yüzde 1,78, yıllık yüzde 31,75 olarak açıklarken halkın ve akademisyenlerin oluşturduğu bağımsız ENAG verilerine göre aylık enflasyon yüzde 3,07, yıllık enflasyon ise yüzde 50,49'dur; aralarında tam 19 puanlık devasa bir uçurum var. TÜİK, halkın mutfağındaki ateşi sanal rakamlarla söndürmeye çalışsa da çarşıdaki etkiler gerçeği yüzümüze vurmaktadır. Rakamlarla oynamak fiyatları düşürmüyor, sadece devlete ve kurumlara olan güveni yok ediyor.

Değerli milletvekilleri, enflasyon düşmedikçe iktidarın mazeretleri de artıyor. Sayın Cevdet Yılmaz ve Sayın Mehmet Şimşek'e bakarsanız suçlu hep dışarıda; yok küresel koşullar, yok bayram etkisi, yok taze meyve ve sebze, yok mevsim şartları, yok kuraklık ve don olayları. Peki, buna ne diyeceksiniz? İşlenmemiş gıdayı, enerjiyi, tütünü yani tüm mazeretlerinizi çıkardığımız çekirdek enflasyon bile yüzde 31'in üzerinde. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Sayın Bakan, kusura bakmayın ama mazeret uydurmayı bile beceremiyorsunuz; sürekli kuraklık ve don felaketini gerekçe gösteriyorsunuz. Son yıllarda Çin'den Almanya'ya, İspanya'dan Rusya'ya kadar 22 ülke ağır kuraklık yaşadı. Neden bu

gelişmeler o ülkelerde enflasyonu patlatmadı da sadece Türkiye'yi vurdu? G20 ülkeleri içinde sadece Arjantin ve Türkiye'nin enflasyonu yüzde 30'lar seviyesinde, kalan 18 ülkenin ortalama enflasyonu yüzde 3,3. Savaş hâlindeki Rusya'da enflasyon yüzde 6; Ukrayna'da yüzde 7,2; Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 3,5 iken Türkiye dünyada en yüksek enflasyona sahip 5'inci ülke konumundadır. Sorun dış koşullar değil, sorun maalesef bu yönetimin basiretsiz tercihleridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Değerli vekiller, iktidarın milletimize reva gördüğü model yüksek faiz, yüksek vergi ve yüksek cezadan ibaret bir yüksek maliyet ekonomisidir. Biz bu çöküşü reddediyoruz ve Türkiye'yi ayağa kaldıracak 4 zafer sözü veriyoruz: Mülksüzleşmeyi yeneceğiz, orta direği yeniden inşa edecek, ailelerimize bir ev ve bir araba sahibi olacakları 2 anahtarı geri vereceğiz. Paryalığı yeneceğiz, gençlerimize güvenceli ve insanca yaşanabilir iş alanları açacağız. Dışlanmayı yeneceğiz, eğitim ve sağlık gibi temel kamusal hizmetlere her vatandaşın adil ve parasız erişimini sağlayacağız. Dünyayı yeneceğiz, katma değerli üretim ve yüksek teknolojiyle Türkiye'yi küresel rekabetin lideri yapacağız. Mazeret üretme devri bitmiştir, TÜİK rakamlarıyla illüzyon yapma devri bitmiştir. Yüksek maliyet ekonomisini sonlandıracak ve milletimizi hak ettiği refaha kavuşturacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Karabük Milletvekili Sayın Cevdet Akay.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Yeni Yol Partisinin önergesini Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak desteklediğimizi ifade ediyorum.

İktidarın seçim beyannamesiyle, orta vadeli plandaki ekonomik parametreler ile yaşadığımız gerçek hayattaki veriler arasında büyük bir uçurum olduğu muhakkak. Nelerde farklar var? Cari açıkla ilgili farklar var, enflasyon oranlarıyla ilgili farklar var.

Yıllardır, on yıllardır diyelim hatta, Hazine ve Maliye Bakanları geliyor, "Enflasyon tek haneye düşecek, cari açık problemimiz kalmayacak." diyor ama günün şartlarında, geldiğimizde, baktığımızda, TÜİK verilerine göre hâlen yıllık enflasyonun 31,75'lerde olduğunu, ENAG'la ilgili olarak baktığımız zaman da 50,5'lerde gerçekleştiğini görüyoruz yani vatandaşların yaşadığı enflasyon ile hissettiği enflasyonla resmî veriler arasında uçurum var.

Şimdi, açlık sınırı 37 bin TL olmuş, yoksulluk sınırı 120 bin TL'ye dayanmış, net asgari ücret 28.075 TL, son zamdan sonra en düşük emekli aylığı 23.552 TL. Vatandaş, emekli, dar gelirli hayatını devam ettirmeye, geçinmeye çalışıyor.

Bakın, yedi ayda asgari ücret 25.544 TL'ye -kümülatif rakamları söylüyorum, toplam- en düşük emekli aylığı alan bir memurun emekli maaşı da 19.045 TL'ye düşmüş; bu kadar erime olmuş yani insanlara refah payı vermeyi bırakın, açlık sınırının altında, sefalet içerisinde yaşamaya mahkûm ediyorsunuz. Bunun sebeplerinin araştırılması kadar doğal bir şey olamaz. Bugün burada bu komisyon kurulduğunda bu sosyoekonomik, sosyopolitik, sosyokültürel yapı araştırmasının geniş katılımlı olarak yapılmasının gereği var, ihtiyacı var.

Şimdi, "Dolaylı-dolaysız vergiler ayırımını dolaysız vergiler lehine arttıracağız." dediniz; dolaylı vergiler hâlen yüzde 65'lerde yani dar gelirli gelirine göre çok yüksek bu dolaylı vergileri ödemek zorunda kalıyor, vergi yüküyle karşı karşıya kalıyor. Biz Komisyonda defalarca önerge verdik, kanun teklifi verdik, en düşük emekli aylığının net asgari ücrete bağlanmasını talep ettik. Şimdi, 28.075 TL.

Asgari ücrete de ara zam talep ettik ve seyyanen zam da talep ettik bütün kademelere, emeklilere çünkü aradaki makas tabanda birleşiyor; bu da doğru değil ama bu önergelerimiz reddedildi. Asgari ücretin de bugünkü şartlarda şimdilik 45.800 TL civarında olmasını ifade ettik. Maalesef bunların hiçbiri gerçekleşmedi. Ama siz bir taraftan... Sayın Temelli az önce bahsetti işte, şehir hastanelerine, otoyol projelerine yapılan garanti ödemelerinden ve kendisi rakam da verdi şehir hastaneleriyle ilgili, altı aylık rakam.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEVDET AKAY (Devamla) - Evet, 50 milyar TL diye ifade etti. Bakın, 2026, 2027 ve 2028'de bu garanti ödemelerine yapılacak tutar 821 milyar TL; bu, bütçedeki rakam, tahminî rakam; bunun üzerinde de gerçekleşebilir. Ama siz bir taraftan dar gelirliye, emekliye, çiftçiye, KOBİ'ye, esnafa hak ettiği geliri sağlamıyorsunuz, vermiyorsunuz, borç batağı altında bunların ezilmesine ve yüzmesine sebep teşkil ediyorsunuz; bir taraftan da üstüne üstlük emekli maaşlarına da haciz uygulamasını getirdiniz. 23.552 TL alıyor, 30 bin TL alıyor, kaynağından SGK prim borçlarıyla ilgili kesinti yapıyorsunuz. Yani 30 bin lirayı alanın 10 bin lirasını direkt kesip 20 bin lira... Zaten aç, sefalet içerisinde, bir de emekli maaşlarının SGK prim borçları nedeniyle kesilmesi doğru değil. Bu konuda kanun teklifi verdik, bekliyor Mecliste, raflarda. Bu uygulamadan da vazgeçilmesi lazım.

Bu araştırma komisyonunun mutlaka kurulması gerekiyor diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Adalet Kaya.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Meclise sunulan çerçeve yasayla yarım asırlık çatışmalı süreci geride bırakmak için tarihî bir adım atıldı. Tüm yurttaşlar için hayırlı olmasını diliyorum.

Ülkenin en önemli sorununun çözümünde önemli adımlar atarken bir diğer can yakan meselesini konuşuyoruz bu önergeyle; hayat pahalılığı ve enflasyon. Dün DİSK-AR Ücret Kayıpları İzleme Raporu'nu açıkladı. Enflasyonda yurttaşların yaşadığı kayıp gerçekten içler acısı boyutlarda. Yalnızca bu yılın ilk yedi ayında 17 milyon kayıtlı işçinin enflasyon ve vergi kesintileri nedeniyle yaşadığı toplam kayıp 1,5 trilyon liraya ulaşmış. İşçiler temmuz ayının neredeyse yarısında sadece vergi, kesinti ve enflasyon için çalışmak zorunda kalmış. Net asgari ücretin alım gücü 22.500 liraya kadar gerilemiş. Enflasyona dair TÜİK farklı bir oran açıklıyor, bağımsız değerlendirme kuruluşları farklı ama yurttaşlar açıklanan sayılara değil, cebinde olmayan paraya, dolmayan pazar çantasına bakıyor, her ay daha yüksek gelen faturaları dert ediyor. Ücrette ve vergide adalet toplumun ortak ve öncelikli bir diğer talebidir çünkü etkilenmeyen kesim neredeyse hiç yok.

Mesela, çiftçilere bakalım. Pamuk ve buğday üretiminde öncü olan Diyarbakır'da çiftçiler büyük bir krizle baş başa bırakıldı. Bu yıl rekolte artsa da çiftçinin gelirinde iyileşme yok. Buğday alım fiyatı enflasyon karşısında geriledi. Mazot ve gübrede maliyet artışı yüzde 60'ı buldu. Yüzde 40 oranında gelir kaybı yaşayan çiftçiler 1,3 trilyon lirayı aşan borçla baş başa bırakıldı. Tarım Kanunu'nun emrettiği millî gelirin yüzde 1'i oranındaki destekleme bütçesi maalesef uygulanmıyor, üstelik vadedilen tohum ve mazot destekleri de zamanında ödenmiyor. Ödemesi geciken alacaklar, yüksek enflasyon karşısında pula dönüyor. Çiftçiler için destekleme sistemi derhâl güncellenmelidir ve ödemeler üretim döneminde yapılmalıdır.

Çiftçiler borç batağında çırpınırken yerli üreticiyi ayakta tutacak kaynaklar iktidar eliyle ithalata aktarılıyor. 2026 yılının ilk altı ayında canlı hayvan ve kırmızı et ithalatı için 1 milyar 173 milyon dolar harcanırken aynı dönemde hayvancılık destekleme hizmetlerine ayrılan kaynak sadece 405 milyon dolarda kalmış. İthalata ödenen döviz üreticiyi desteklemek için ayrılan kaynağın neredeyse 3 katı. Yurttaşların artık dayanacak gücü kalmadı. Ücretli, emekçi, esnaf borçlu, fabrikalar bir bir konkordato ilan ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KAYA (Devamla) - Toparlıyorum hemen.

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ADALET KAYA (Devamla) - Emeklileri çok önce gözden çıkardınız zaten, seslerini duyuracak takatleri kalmadı; bu böyle devam edemez. Sorumluluk alması gereken yer Türkiye Büyük Millet Meclisidir, bir an önce aksiyon alma sorumluluğu bu Meclistedir. İşçiyi, çiftçiyi, emekliyi ve tüm emekçileri enflasyona ezdiren, ücretleri bastırıp faturayı yoksula kesen bu düzeni değiştirmenin tam zamanıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Yeni Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Aykut Kaya.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün yaşanan ekonomik krizde faturanın büyük bir kısmı esnafımıza kesiliyor. Esnafımız kirasını, elektriğini, vergi ve prim borçlarını ödemekte zorlanıyor. Bırakın borcunu ödemeyi kazandığı ancak evinin mutfak parasına yetiyor. Bir taraftan da zincir marketlerle rekabet etmek zorunda kalıyor. Bugün zincir marketlerde neredeyse a'dan z'ye her ürün satılıyor. Soruyorum: Bu şartlarda mahalle esnafımız nasıl ayakta kalsın? Perakende yasası bir an önce çıkarılmalı, zincir marketlerin faaliyet alanları yeniden düzenlenmeli ve küçük esnafımız korunmalıdır; aksi takdirde, mahalle esnafımızı bir bir kaybedeceğiz. Turizm esnafımıza bakıyoruz, esnafımız "Turist var ama para harcayan yok." diyor. Turizm esnafımızın büyük bir bölümü de bu yıl dükkân kirasını bile ödemekte zorlanacak. Bugün birçok esnafımızın faiz borcu anapara borcunun 3 katını aşmış durumda. Esnafımızın 10 liralık borcu nedeniyle 100 liralık malına e-haciz konuyor. Bu durumda esnafımız nasıl ayakta kalsın, soruyorum.

Esnafımızın krediye erişiminin önündeki engeller kaldırılmalı, SGK ve vergi borçlarının geçmiş dönem faizleri silinmeli, anapara borcu yapılandırılmalı ve e-haciz uygulamalarına son verilmelidir. BAĞ-KUR prim gün sayısı da 9000 günden 7200 güne düşürülmelidir. Esnafımız devletimizden uzanacak bir el bekliyor.

Yine, bugün restoran ve lokanta işletmecilerimizin büyük bir bölümü ayakta kalmakta zorlanıyor. Açılan birçok işletme ne yazık ki belli bir süre sonra kapısına kilit vurmak zorunda kalıyor. Bu sektörün yaşadığı sorunlara da bir çözüm üretmek gerekiyor. Bakın, restoran ve lokanta işletmecilerimiz birçok ürünü yüzde 1 KDV'yle alıyor, satış yaparken yüzde 10 KDV uygulamak zorunda kalıyor. Bu farkı fiyatlarına tam olarak yansıtamadıkları için kazandıkları para ceplerine kalmıyor. Bununla da bitmiyor, yemek kartı şirketleri yüzde 7 ila 8 oranında, bankalar POS işlemlerinden yüzde 3 ila 4 oranında, dijital yemek platformları ise sipariş başına yüzde 20 ila 30 oranında komisyon alıyor. Bu kadar yüksek oranlar olabilir mi? Bugün restoran ve lokanta işletmecilerimizden başka herkes para kazanıyor. Ay sonunda giderler ödendikten sonra cepte kâr değil, borç kalıyor.

Yeme içme sektöründe uygulanan yüzde 10 KDV oranı yüzde 5'e düşürülmelidir. Yemek kartı şirketlerinin, bankaların POS komisyonlarının ve dijital yemek platformlarının uyguladığı komisyon oranları denetlenmeli ve makul seviyelere indirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

AYKUT KAYA (Devamla) - SGK ve vergi borçları yapılandırılmalı, e-haciz uygulamalarına son verilmelidir. Restoran ve lokanta işletmecilerimizin yaşadığı bu sorunları görmeye ve çözüm üretmeye davet ediyorum.

Bugün muz üreticilerimiz gerçekten zor günlerden geçiyor. 30-35 liraya mal ettikleri muzu 25 liradan satıyorlar yani maliyetlerinin altında satıyorlar. Bugün ülkemizde üretilen muz Türkiye'nin muz ihtiyacını karşılayabilecek durumda. İthal muza geçmişte uygulanan yüzde 145,8 oranındaki gümrük vergisi yeniden yürürlüğe konulmalı, büyük zincir marketlerde satılan muzun en az yarısı yerli üretim olmalıdır.

Yine, tropikal meyvelerde, mango ve avokadoda hasatlar başlıyor. Burada da ithal ürünlere kısıtlama getirilmeli ve yerli üreticilerimizi koruyacak ilave vergiler getirilmelidir.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sakarya Milletvekili Sayın Ertuğrul Kocacık.

Buyurun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz araştırma önergesi, ekonomik sorunlara çözüm üretmekten çok siyasi algı oluşturmayı amaçlayan bir metindir. Muhalefet küresel ekonomide yaşanan gelişmeleri yok sayarak bütün sorunları tek taraflı bir bakış açısıyla değerlendirmekte ve Türkiye'nin ortaya koyduğu mücadeleyi görmezden gelmektedir. Hiç kimse enflasyonun vatandaşlarımız üzerindeki etkisini inkâr etmiyor. Ancak pandemi sonrası küresel ekonomide yaşanan kırılmalar, enerji ve emtia fiyatlarındaki artışlar, savaşlar ve jeopolitik riskler sadece Türkiye'yi değil dünyanın birçok ülkesini derinden etkilemiştir. Böyle bir dönemde uygulanan ekonomi programı günü kurtarmaya değil fiyat istikrarını kalıcı hâle getirmeye, üretimi güçlendirmeye ve sürdürülebilir büyümeyi sağlamaya yönelik kapsamlı bir programdır. Muhalefet, hedeflerdeki güncellemeleri başarısızlık olarak göstermeye çalışmaktadır oysa ekonomik programlar değişen küresel şartlara göre revize edilir. Önemli olan istikameti korumak ve kararlılıkla hedefe yürümektir. Hükûmetimiz de tam olarak bunu yapmaktadır.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarları boyunca Türkiye sadece ekonomik büyüklüğünü artırmamış; ulaşımda, sağlıkta, savunma sanayisinde, enerji ve altyapıda tarihî yatırımlara imza atmıştır ve atmaya da devam etmektedir. Bugün, şehir hastanelerimiz, bölünmüş yollarımız, hızlı tren projelerimiz, Togg'umuz, İHA'larımız, SİHA'larımız, KAAN'ımız, HÜRJET'imiz, TCG ANADOLU'muz, Karadeniz gazı, Gabar'daki petrol üretimi, savunma sanayisindeki yerli ve millî atılımlarımız, dünyanın en büyük deprem konut seferberliği güçlü devlet iradesinin ve istikrarlı yönetimin bir eseridir.

Şimdi, sizlere sormak istiyorum: Eğer muhalefetin iddia ettiği gibi ekonomi tamamen başarısız olsaydı Türkiye aynı anda bu kadar büyük yatırımı gerçekleştirebilir miydi? Deprem bölgesinde yüz binlerce konutu inşa edebilir miydi? Savunma sanayisinde dünya çapında başarı hikâyeleri yazabilir miydi? Üretimini ve ihracatını artırmaya devam edebilir miydi? Gerçekler ortadadır.

Biz sorunları inkâr etmiyoruz. Çözümü popülizmde değil üretimde, ihracatta, yatırımda ve mali disiplinde görüyoruz. Enflasyonla mücadele Hükûmetimizin en önemli önceliklerinden biridir ve uygulanan program bu hedef doğrultusunda kararlılıkla sürdürülmektedir.

Bu önergeyle muhalefetin yaptığı ise her ekonomik gelişmeyi siyasi malzeme hâline getirmekten ibarettir. Devlet kurumlarını tartışmaya açarak güveni zedelemek ekonomiye değil ülkeye zarar verir. Eleştiri elbette yapılmalıdır ancak karalama siyaseti milletimize hiçbir fayda sağlamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERTUĞRUL KOCACIK (Devamla) - Saygıdeğer milletvekilleri, 2002'nin Türkiyesi ile bugünün Türkiyesi arasında çok büyük bir fark vardır. 2002 yılında yaklaşık 240 milyar dolar olan millî gelirimiz 2025 yılında 1 trilyon 596 milyar dolara çıkarak cumhuriyet tarihimizin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Sağlıkta, ulaşımda, savunma sanayisinde, enerjide ve diplomaside elde edilen kazanımlar AK PARTİ'nin eser ve hizmet siyasetinin en güçlü göstergeleridir çünkü AK PARTİ konuşan değil icraat yapan, mazeret üreten değil çözüm üreten bir anlayışın temsilcisidir. Biz sadece bugünü değil, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye Yüzyılı'nı planlıyoruz. Milletimizin refahını kalıcı olarak artıracak adımları kararlılıkla atmaya devam ediyoruz. Bu nedenle, peşin hükümler üzerine kurulan, ekonomi programını siyasi saiklerle hedef alan bu araştırma önergesinin ülkemize ve milletimize herhangi bir katkı sağlamayacağını belirtiyor, önergeye katılmadığımızı belirterek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, önerinin oylanmasından önce yoklama talebine dair bir önerge gelmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

YENİ YOL Partisi grup önerisi oylaması öncesinde toplantı yeter sayısı aranması teklifimizi arz ederiz.

Selçuk Özdağ
Muğla
YENİ YOL Grubu
Başkan Vekili

BAŞKAN - Selçuk Özdağ? Burada.

Necmettin Çalışkan? Burada.

Bülent Kaya? Burada.

Medeni Yılmaz? Burada.

Mehmet Atmaca? Burada.

Mustafa Kaya? Burada.

Şerafettin Kılıç? Burada.

Cemalettin Kani Torun? Burada.

Sema Silkin Ün? Yok.

Mehmet Karaman? Burada.

Haydar Altıntaş? Burada.

Mustafa Bilici? Burada

Mehmet Emin Ekmen? Burada.

Turhan Çömez? Yok.

Mehmet Akalın? Burada.

Yüksel Selçuk Türkoğlu? Yok.

Ayyüce Türkeş Taş? Burada.

Rıdvan Uz? Burada.

Şenol Sunat? Burada.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu? Yok.

Burhanettin Kocamaz? Burada.

Lütfü Türkkan? Burada.

Uğur Poyraz? Burada.

Lütfullah Kayalar? Burada.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Kapansa ne olacak yani ne geçecek elinize? Anneler kanun bekliyor, kanun.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hangi kanunu bekliyor?

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Vallahi annelerle konuşursanız hangi kanunu beklediklerini öğrenirsiniz.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Öyle mi? Evet, hainleri affetme kanununu bekliyor(!)

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.57

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.11

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 121'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, temmuz ayı enflasyon verileri çerçevesinde uygulanan ekonomi programının hedeflerinden sapmasının, Merkez Bankası tahminlerinin tutmamasının, orta vadeli program öngörülerinin gerçeklikle örtüşmemesinin ve öngörülebilir ekonomik ortamın yokluğunda ödenen ağır bedellerin toplumsal yansımalarının, vatandaşların alım gücünde meydana gelen kayıpların, gıda ve temel tüketim kalemlerindeki fiyat artışlarının, reel ücretlerin aşınmasının ve gelir adaletsizliğinin sosyoekonomik etkilerinin araştırılarak gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, 5/8/2026 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesiyle daha kapsamlı bir şekilde hüküm altına alınmak istendiği anlaşılan "2013-2015 çözüm süreci" döneminde çıkarılan 6551 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesindeki "sorumsuzluk" hükmünün kapsam ve sonuçlarının, operasyonların ertelenmesi veya durdurulmasına ilişkin talimatların neden

ve sonuçlarının, hendek-barikat olaylarına zamanında müdahale edilmemesinin neden ve sonuçlarının araştırılması, bu süreçte şehit olanların sayısı ile siyasi ve idari sorumluların tespit edilmesi amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/8/2026 Perşembe günü toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez
Balıkesir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili ve Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ile Grup Başkan Vekili ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, 5/8/2026 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesiyle daha kapsamlı bir şekilde hüküm altına alınmak istendiği anlaşılan "2013-2015 çözüm süreci" döneminde çıkarılan 6551 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesindeki "sorumsuzluk" hükmünün kapsam ve sonuçlarının, operasyonların ertelenmesi veya durdurulmasına ilişkin talimatların neden ve sonuçlarının, hendek-barikat olaylarına zamanında müdahale edilmemesinin neden ve sonuçlarının araştırılması, bu süreçte şehit olanların sayısı ile siyasi ve idari sorumluların tespit edilmesi amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 6/8/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Antalya Milletvekili Sayın Uğur Poyraz.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

(Uğultular)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Çok ses var, uğultu var!

UĞUR POYRAZ (Devamla) - Süremi yeniden başlatabilir miyiz Başkanım?

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ocak ayı itibarıyla İYİ Parti Grup Başkan Vekili olarak göreve başladım ve 23 Nisanda Grup Başkan Vekili sıfatıyla Birinci Meclisteki törenlere katıldım. Birinci Meclisteki törenlerde o tahta sıralara, Grup Başkan Vekillerine ayrılan yerlere oturduğumda aklımdan geçenleri...

(Uğultular)

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Başkanım, duyamıyoruz!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen sükûneti sağlayalım.

Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Devamla) - O tahta sıralara oturduğumda Gazi Meclisin hükmi şahsiyetini, İstiklal Harbi'ni, o tahta sıralar üzerinde Parlamentoyu, Gazi Meclisi bir karargâh olarak kullanan o mebusların zorluklar içerisinde, çaya atacakları şekeri bulamadan, yiyecek ekmeği bulamadan

o mücadeleyi nasıl verdiklerini, büyük Türkiye Cumhuriyeti devletini ve bu cumhuriyeti nasıl yarattıklarını düşündüm ve o, bir an olsun aklımdan çıkmadı. Burada, bu koltuklarda oturuyor, karnımız acıktığında Meclis lokantasında yemek yiyor, dilediğimiz kadar çayı, ekmeği, suyu burada bu cumhuriyetin imkânlarıyla, bu devletin imkânlarıyla, bu milletin imkânlarıyla tüketebiliyoruz. O yüzden o tahta sıralarda oturup Türkiye Cumhuriyeti devletini kuran, cumhuriyeti ilan eden ve bugün muhakkak ki inanıyorum Rabb'imin cennetinden bu Mecliste olanları ve yapılanları seyredenlerin kemiklerini sızlatmamak adına bugün kürsüdeyim.

Bu bahsettiğiniz kanunla, çok anlam yüklediğiniz kanunla ilgili ben size kısaca süreci canlandırayım, vatandaşımızı da doğru bilgilendirelim: Büyük Türk milleti, bu kanunla, kırk yıl boyunca Türkiye Cumhuriyeti devletini bölmeye çalışan, bu ülkenin Türk-Kürt ayırt etmeksizin vatandaşlarına namlu doğrultmuş teröristler ve terör örgütü yöneticileri silahları teslim edecekler. Bunların elinde kaç silah olduğunu nereden biliyorsunuz ki teslim aldığınız silahların o silahlara karşılık geldiğine ilişkin bir rapor sunacaksınız? Bu birinci soru. Hadi bunu yaptınız, Millî Güvenlik Kurulu da dedi ki: "Tamam, silahlar teslim edildi, devam..." Terörist geldi, "Selamünaleyküm!" "Aleykümselam!" "Ben teröristim." "Evet." "Bu da silahım." "Evet." "Siz ne imzalatacaksanız imzalayayım." "Evet." "Benimle ilgili hangi adli işlem yapacaksınız?" "Adam öldürdün mü?" "Yok, öldürmedim ya, ne alakası var? Tövbe!" "O zaman sana bir denetimli serbestlik verelim, aha burası da evin, haftada bir de gidip karakola imza verirsin. Tamam, sana bir de iş vereceğiz, toplumla bütünleştireceğiz, seni toplumun içine salacağız." "Ben ne öğrendim dağda? Ağaç kovuğundan yemek yemeyi öğrendim, mağarada, inde yaşamayı öğrendim, bomba yapmayı öğrendim, adam öldürmeyi öğrendim, silah sökmeyi ve takmayı öğrendim, gerektiğinde askerden, polisten, istihbarattan kaçmayı öğrendim; ben dağda terörist olarak bunları bilerek gittim." Neyle korkutuyorsunuz? İnfazı yanacakmış! Ya kardeşim, bu adam askerden, polisten, silahtan, mermiden korkmamış, buna karşı gelmiş; dağda örgüte katılmış, terör örgütüne katılmış. Neymiş, bu adamın infazını yakacakmışsınız! Kimin infazı yanıyor? Tutuklu hükümlünün infazı yanıyor. Dağdan gelenin hakkında bir tutuklama, bir soruşturma yok ki; kendi beyanıyla bağlısınız. Bunu ne yapacaksınız? Toplumun içine salacaksınız. Toplumun içinde ne olacak? Yarın öbür gün bunlar -kanunda ne diyor, getirdiğiniz kanunda- tekrar terör suçu işlerse infazı bozulacak. Mafya kurarlarsa ya da uyuşturucuya, çocuklarımıza ilişkin adi suçlara girerlerse ne olacak? Yok, orada yok, normal yargılanacak, infazı bozulmayacak; getirdikleri kanun bu. Yarattıkları ve ortaya koydukları kanun yapma tekniğindeki vizyonları da bu. E, şimdi bir de koymuşlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Devamla) - Bir de kamuoyunda tartışılan meşhur 10'uncu madde: "Bu kanunun amaç ve faaliyetleri kapsamında verilen görevleri yerine getiren kişilerin bu görevleri nedeniyle hukuki, idari ve cezai sorumluluğu doğmaz." Bunu ne zamandan hatırlıyoruz? İlk açılımdan hatırlıyoruz. Sonra ne zaman hatırlıyoruz? Bu Komisyon raporu hazırlanırken hatırlıyoruz. Şimdi, tekrar bu teklifte önümüze geliyor. Her seferinde eller yıkanıp çıkılıyor, her seferinde eller yıkanıp çıkılıyor; olan, bu ülkenin askerine, polisine, evlatlarına oluyor. Kim sorumlu? Uygulayan sorumlu değil, bu yasayı yapanlar da sorumlu değil ama bedelini Türk milleti ödüyor, bedelini Türk askeri ödüyor, bedelini Türk polisi ödüyor. İşte bunun araştırılması için, bu sorumlular kimdir, sorumluluk sınırları nedir; bunlar için bu önergeyi verdik.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ekim 2024 tarihinde "terörsüz Türkiye" girişimiyle başlayan, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir komisyon ve ortaklaşa yayımlanmış rapor, son olarak da dün önemli bir katılımla Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Yasa Teklifi'yle yürütülen süreç hakkında verilmiş olan önerge üzerine söz almış bulunuyorum.

Önümüzdeki günlerde bu konuyu enine boyuna çokça değerlendireceğiz. Ben bugün bir girizgâh olması babında, böyle bir girişimin meşruluk sorunu veya temellendirilmesi üzerine birkaç söz ifade etmek istiyorum.

Aslında sorulması gereken soru, kamu hukuku açısından da devletler hukuku açısından ve milletimize karşı sorumluluk açısından da şudur: Silahlı isyan ya da terör örgütlerinin görüşmeler yoluyla feshi, silahsızlandırılması veya sonlandırılması çabaları meşru mudur?

Bu meşruluk meselesine kendi yakın tarihimizden örnekler vermeden önce modern devletler döneminde yani yaklaşık son iki yüz yıldır herhangi bir ülke içi çatışma, isyan ya da terör faaliyetinde hiçbir isyan ya da terör örgütünün modern bir ulus devlete diz çöktüremediğini ama aynı şekilde de hiçbir modern devletin isyan eden veya teröre başvuran örgüt mensuplarının her birini tek tek ve son ferdine kadar etkisizleştirmek suretiyle de ortadan kaldıramadığını tespit etmek lazım. Çatışma çözümü, tecrübesi ya da akademik birikimi olarak adlandırılabilecek bu başlıkta Kolombiya, İspanya, Güney Afrika, Filipinler ve Endonezya'dan birçok örneği konuşacağız ki Endonezya gibi, Filipinler gibi birinde devlet, birinde isyancı örgütün İslam'la ilişkili olduğu örnekler de Avrupa, Amerika ya da Afrika örneklerinin her biri de özel birer numunedir.

Bizim kendi tarihimize baktığımızda, 1920 ile 1938 arasında en meşhuru 1928 Ağrı isyanı sonrası çıkarılan yasa olmak üzere birçok isyan girişiminin Ankara'dan, Meclis tarafından ya da hükûmet tarafından yapılan görüşmelerle sonlandırıldığını ve daha sonra birtakım yasal muafiyetler sağlandığını, İstiklal Mahkemesinin bütün kararlarının 1937'de bütün sonuçlarıyla Atatürk hayattayken İsmet İnönü'yle birlikte ortadan kaldırıldığını da not etmemiz gerekiyor. Somut olayda PKK örneğine baktığımızda, 1980'den bu yana bütün liderler ve hükûmetler döneminde şu Mecliste en az 10 yasa çıkarılmış; ismi "pişmanlık" olmuş, "eve dönüş" olmuş, "topluma kazandırma" olmuş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Görüşmeler yoluyla yani askerî mücadele, bir zafer ve yenilgi ikilemi dışında bir kapı açılmaya çalışılmış ama sonuç alınamamış. Bu çabaları gösteren iktidarlara baktığımızda rahmetli Turgut Özal'ı, Süleyman Demirel'i, Necmettin Erbakan'ı görüyoruz. AK PARTİ döneminde 2004, 2009, 2011, 2013 ve şimdi 2024 girişimini görüyoruz. Aynı şekilde, en az 13 sayısı kayıt altına alınmış tecrübeye baktığımızda, siyasetin dışında MİT ve Genelkurmay Başkanının da çabalarını görüyoruz.

Bütün bunlara baktığımızda, kamu düzeninden feragat etmeden, Türkiye'nin demokratikleşme sorunlarını masaya koymadan, Kürt halkı adına temsiliyet makamını kimseye tevdi etmeden ve Türkiye'nin demokratikleşmesini siyasi zeminde konuşmak suretiyle böyle bir girişimin meşru olduğunu düşünüyoruz. Bütün eleştirilerimizle birlikte bu sürecin hedefinin doğru olduğunu düşünüyoruz. Önümüzdeki günlerde detaylı konuşacağız. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kütahya Milletvekili Sayın Ali Fazıl Kasap.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bakın, her milletvekilinin okumuş olduğu bir metin var, onu okumak istiyorum: "Devletin varlığı ve bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini koruyacağıma; hukukun üstünlüğüne, demokratik ve lâik Cumhuriyete ve Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı kalacağıma; toplumun huzur ve refahı, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerden yararlanması ülküsünden ve Anayasaya sadakattan ayrılmayacağıma; büyük Türk milleti önünde namusum ve şerefim üzerine andiçerim." Hepimiz bu yemini etmiştik.

Şimdi, kuruluşun partisi olarak biz tabii ki sorumluluğumuzu biliyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak hiçbir siyasi menfaat düşünmeden elimizi taşın altına koyuyoruz. Eşit yurttaşlık ve olmazsa olmazımız üniter devlet yapısının korunması ekseninde tarihî bir misyon var, o misyonu koruyoruz. Doğrulanabilir silahsızlanma, demokratik reformlar, bölgesel güvenlik ve dış müdahalenin -hani "dış güç" diyorsunuz ya- sınırlanarak egemenliğimizin korunması stratejisi temel olmak üzere terörün bitmesi ve -tekrar vurgulamak istiyorum- üniter devlet yapısının güvence altına alınması şartıyla Türkiye'nin güvenliği, dış politikası için gerçekten önemlidir. Bölgede bir güçlü aktör olabilmek için bu sorunu yenmemiz gerektiği kanaatindeyim, kanaatindeyiz.

Silahın siyasetin dışına çıkarılmasına "Evet." diyoruz. TBMM'de daha açık şekilde görüşülmesine "Evet." hukuk devletine "Evet." eşit yurttaşlığa "Evet." üniter devletin korunmasına -tekrar tekrar söylüyoruz- ve bölgesel barışa "Evet." diyoruz. Bu kanunu bir siyasi malzeme yapmamak şartıyla ve propaganda aracı olarak kullanmamak şartıyla bu kanunun yanında yer alıyoruz ama şunu da söylemek istiyorum: Bu kanunun amaç ve faaliyetleri kapsamında çalıştırılacak olan görevlilerle ilgili olan hukuki, idari veya cezai sorumluluğun olmaması bahsine gelince; kamu görevlilerinin Anayasa'nın ilgili maddelerine göre -Anayasa 40'ın ikinci yani son fıkrası ve 129'un beşinci fıkrası- cezai, adli ve hukuki sorumlulukları var; onu da hatırlatıyorum, kanun teklifinde orada bir eksik var.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Cengiz Çandar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarihî bir anın, Türkiye Büyük Millet Meclisine düşen tarihî bir görevi yerine getirmenin eşiğindeyiz. Birkaç gün içinde buradan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin çıkması bekleniyor. Kanun taslağının altında Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen partilerin ezici çoğunluğunu yansıtan 360'ın üzerinde milletvekilinin imzası bulunuyor. Bu, Türkiye Yüzyılı'nın, cumhuriyetimizin içinde bulunduğumuz 2'nci yüzyılının çok önemli bir hukuki adımı, bir başka söylemle barış ve demokratik toplum amacına gidilecek yolun ilk hukuki adımı olacaktır. Daha gidecek çok uzun ve zorlu bir yol var ama bu yola revan olmak için bu hukuki giriş şarttır ve bu nedenle söz konusu kanun tarihî önemde ve değerdedir.

Kökleri yüz yıl geriye giden, ülkemizin giderilmesi ve çözülmesi gereken bir numaralı sorunu olarak âdeta üzerinde ittifak edilmiş bir sorun var ve bu soruna son elli yıl silahla, şiddet yoluyla çözüm aranmıştır. Artık o dönemi tarihimizin karanlık sayfalarına terk etmek imkânı elimize geçmiştir. Ne yazık ki Kürt ve Türk kayıp canlarımızı geri getiremeyeceğiz ama bu acılara son vermek ve bu acıları bir daha yaşatmamak ve yaşamamak artık elimizde.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, "Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesi" başlıklı kanun teklifini çıkararak tarihî bir rol oynamanın, yüz yıldır var olan, elli yıldır büyük acılar yaşatmış sorununun çözümünde çok değerli bir adım atmanın eşiğindedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir mensubu olarak, kişisel bir özelliğim var; tam 1991 yılından beri bu sorununun barış yoluyla çözümü konusunda çaba gösterdim, bundan önceki tüm barışçıl çözüm girişimlerinde karınca kararınca yer aldım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bütün ihanet süreçlerinde bulundunuz yani.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - 2013-2015 süreci başta olmak üzere gizli, açık barış ve çözüm girişimlerini konu alan, 2020 yılında basılmış 320 sayfalık bir kitabın yazarıyım; ilgilenenlere bu konuda daha geniş bilgi verebilirim.

Değerli arkadaşlar, şimdi içinde bulunduğumuz ve yerine getireceğimiz görev...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - ...2013-2015 döneminde akim kalmış olan bir süreci bu kez başarıyla sürdürme amacını ifade etmektedir. Bu nedenle, bu büyük ve kutlu amaca, ülkemizin millî birlik ve bütünlüğüne ve barış umuduna yarar sağlamayacak, bu yüce amaca gölge düşürecek her türlü girişimden kaçınılmasının isabet olacağını belirtmek istiyorum.

Saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Umut Akdoğan.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; evet, tarihî zamanlardan geçiyoruz, güç koşullardan geçiyoruz ve hepimize düşen sorumluluklar var.

Benim yaşamımın tümüne, birçoğumuzun yaşamının tümüne etki edecek şekildeki bir zaman dilimi Türkiye'de maalesef terörle boğuşarak, kan dökülerek, çatışma yapılarak geçti. Türkiye'de 86 milyonun içinde kimse yoktur ki çatışma istesin. Türkiye'de 86 milyonun içinde kimse yoktur ki terör istesin. "Terör" dediğimiz, "çatışma" dediğimiz şey her zaman ülkemizin belirli bölümlerinde -açık söyleyelim- doğusunda, güneydoğusunda, oranın kırsalında gelip birini bulmaz; bazen terör gelir, Ankara'nın bir ilçesinde bir taksici esnafımızı bulur. Dolayısıyla, bugün burada ne yapacaksak belki de ileride bir gün, gelecekte bir gün birimizin çocuğunun, birimizin torununun ölümünü engellemek için yapacağımız faaliyettir. Evet, Ahmetler göreve gelmelidir; evet, Demirtaş evine dönmelidir ama Can Atalay da bu Meclise gelmelidir. Silahlar ateşe gömülmelidir ama mutlaka demokratikleşilmelidir, illaki demokratikleşilmelidir.

Ben, bu Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun üyelerinden birisiydim. Bizim, altına imza attığımız metin budur. Bu metnin tamamına sadık kalınmalıdır. 6'ncı maddesi ne kadar önemliyse 7'nci maddesi de o kadar önemlidir. "Yüz yıllık bir meseleyi çözüyoruz, elli yıldır akan kanı durdurmaya çalışıyoruz, o hâlde detaylara takılmamalıyız." denmemelidir. Aksine, elli yıldır akan kanı durduracaksak, yüz yıllık bir meseleyi çözeceksek detaylarda gerekirse birileri boğulmalıdır, geriye kalanlar yüzerek karaya çıkmalıdır çünkü mesele bu kadar önemlidir.

Biz Yeni Parti olarak, SHP, CHP ve Yeni Parti geleneğini sürdüren bir grup olarak tarihsel tutarlılığımız içindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Hemen tamamlıyorum Sayın Başkan.

Kimilerinin "Bu topraklarda Kürt var mıdır yok mudur?" diye tartıştığı dönemde biz "Kürt sorunu vardır." diyenleriz.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Dâhil olma.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - İşte, bu gerçeklikle "Kürt sorunu vardır." diyerek bu mücadeleyi sürdürmüş insanlar olarak bir belirsizlik içinde değiliz ama izaha muhtaç konuların da aydınlatılması gerektiğinin altını çizmek yine bizim görevimizdir.

Tekrarlıyorum: Ahmetler görevine dönmelidir, Demirtaş evine dönmelidir, Can Atalay Meclise dönmelidir, silahlar ateşe verilmelidir ama illaki demokratikleşilmelidir, illaki demokratikleşilmelidir, illaki demokratikleşilmelidir.

Çok teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (Yeni Parti ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Kemal Çelik.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KEMAL ÇELİK (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'yle ilgili Meclis araştırması istenmesi konusunda AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Kırk yıldan bu yana Türkiye'nin kalkınmasına, gelişmesine ve geleceğine...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Hep aynı terane.

KEMAL ÇELİK (Devamla) - ...ipotek koyan kanlı terör olaylarının son bulmasında ve terörün ülke gündeminden tamamen çıkarılmasında büyük mücadele veren ve "terörsüz Türkiye" sürecine geçiş ortamını sağlayan tüm şehitlerimizi rahmetle anıyorum, gazilerimize minnet duygularımı ifade ediyorum ve tüm güvenlik teşkilatlarımıza şükranlarımı sunuyorum. Bugün çok şükür ki ülkemiz ve bölgemiz huzur ve güven içerisindedir.

Değerli milletvekilleri "terörsüz Türkiye ve terörsüz bölge" süreciyle ülkemizin kırk yıllık sorununu kalıcı biçimde çözmenin gayreti içerisindeyiz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Sayın Devlet Bahçeli'nin bir buçuk yıl önce başlattıkları "terörsüz Türkiye" hedefi hiçbir şart, hiçbir pazarlık ve hiçbir vaat söz konusu olmadan gerçekleştirilmekte ve bu konuda çok önemli mesafeler alınmaktadır.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yalan söylemekten utanmıyor musunuz?

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Millî iradenin temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi bu görevi üstlenmiş; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu, ülkemiz adına üzerine düşen görev ve sorumluluğu büyük bir başarıyla yerine getirmiştir. Bugün Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi Gazi Meclisimizin iradesine sunulmuştur.

Daha Meclisimiz bu kanun teklifinin görüşmelerine başlamadığı hâlde ülkemizde ve bölgemizde yaşanan "terörsüz Türkiye"yle ilgili çok önemli bazı gelişmeleri hatırlatmak istiyorum. PKK, silah bırakma ve kendini feshetme süreçlerini sürdürmüş; bir buçuk yıldan bu yana ülkemizde tek bir kurşun atılmamış, tek bir can kaybı olmamıştır. Kimse bu gerçeği göz ardı etmemeli ve bu gelinen noktayı küçümsememelidir.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - TUSAŞ ne oldu, TUSAŞ?

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Yine hatırlatmak isterim, bugün Suriye'nin kuzeyinde oluşturulmaya çalışılan terör devletçiğinin ortadan kaldırılması ve Suriye'nin toprak bütünlüğünün sağlanması ülkemiz ve bölgemiz açısından çok önemli bir gelişmedir, kimse bu gelişmeyi hafife almamalıdır. Bunlar şimdiden yapılmış, gerçekleşmiş olaylardır.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ayıp be, bir de Emniyet kökenli olacak, yazık, yazık!

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Yine, bölgedeki Kürt kardeşlerimizin Amerika Birleşik Devletleri'nin İran'a yapmayı düşündüğü kara harekâtına katılmama kararı bölge istikrarı açısından son derece önemlidir ve kimse bu gelişmeleri hafife almamalıdır.

İşte tüm bu gelişmeler, ülkemizin "terörsüz Türkiye ve terörsüz bölge" hedefi için çok önemli ve ciddi kazanımlardır. Bu yasal düzenlemenin sonraki süreçte artık silahların tamamen geride bırakıldığı, terörün konuşulmadığı, kardeşliğin pekiştiği; Kürtler, Türkler, Araplar ve Farslar arasındaki senaryoların huzur ve güven ortamına dönüştüğü bir güne kavuşuyoruz Allah'ın izniyle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - PKK Kürtlerin temsilcisi mi be!

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Bu yasa, kritik bir eşiği tamamlayan, geçici ve müstakil bir yasadır; asla bir genel af ve şahsa ait bir af tasarısı değildir.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Özel af...

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Tek amacı, millî dayanışma ve kardeşliğin güçlendirilmesi, ülkede ve bölgede huzur ve güvenin hâkim olması ve sürdürülebilir kalkınma hedefinin gerçekleşmesidir. Bu büyük hedef, elbette, emperyalistlerin, Türkiye düşmanlarının, politikasızların, provokatörlerin ve ölümden, kandan beslenenlerin hiç şüphesiz işine gelmeyecektir.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Kes be!

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Allah'tan kork ya!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, ayıptır, ayıp!

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Utan, utan!

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Milletimizin, Türkiye'mizin huzur, güven ve istikrar hedefine yaklaştıkça istismar ve provokasyonlar olacak. Bunların da farkındayız ve asla da bu senaryolara geçit vermeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, İYİ Parti sıralarından gürültüler)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Utanmaz! Yazıklar olsun!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Apo'nun sözcülüğüdür bu!

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Bütün milletimizin, yüce Meclisimizin ittifakla sahip çıktığı "terörsüz Türkiye" hedefine ulaşmak için bu fırsatı en iyi şekilde değerlendirmeliyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Size vaktiyle birisi "Bizim oylarımızla oturuyorsunuz." demişti de cevap verememiştiniz, "Bizim oylarımızla oturuyorsunuz." demişlerdi size.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - İttifakla değil, biz dâhil değiliz, "ittifakla" deme!

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Allah'ı karıştırma ya!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz yokuz! Bu ihanet yasasında yokuz!

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Ya, niye rahatsız oldunuz, size ne oluyor? (İYİ Parti sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Çelik...

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Bunun karşısında sadece siz varsınız, herkes destekliyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Ya, sen koltuğundan kaldırılan, oturamayan adamsın! Ne anlatıyorsun?

BAŞKAN - Sayın Çelik, teşekkürler.

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Size ne oluyor?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Size ne oluyor?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sana ne oluyor?

(İYİ Parti sıralarından gürültüler)

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Huzurdan mı rahatsız oldunuz?

BAŞKAN - Sayın Çelik...

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Neden rahatsızsınız? Huzurdan mı rahatsız oldunuz?

BAŞKAN - Sayın Çelik...

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Sadece sizsiniz, başka var mı? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çelik, teşekkürler.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Evet, biziz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Allah'a şükür!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - "Sadece sizsiniz, başka var mı?" diyor; rezil bir Meclis işte, rezil!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Poyraz, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

63.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Antalya Milletvekili Kemal Çelik, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ile Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, öncelikle, sondan sondan başa doğru gitmeyi tercih ediyorum.

Biraz önceki Adalet ve Kalkınma Partisinin saygıdeğer hatibi, aynı zamanda seçim bölgem olan Antalya Milletvekili ve kırk yılın yani terörle mücadeleyle geçen kırk yılın yirmi beş yılında Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarda ama bu kırk yılda hatiple ilgili başka bir detay var: Hatip bu kırk yıl içerisinde aynı zamanda Emniyet teşkilatında görev yaptı. Yani konuşmasının özünde şunu kendisi çok iyi bilir ki -bildiğini var sayıyorum yani sahip olduğu meslek dâhil olmak üzere bugüne kadarki milletvekili sıfatıyla da- örgütlü suç iki türlüdür: Siyasi ve ideolojik amaç öndeyse terördür, çıkar amacı öndeyse mafya tipi suçtur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi, bir terör örgütü silahını bırakıyorsa -doktrinde böyledir, uygulamada da böyledir yani bunu biliyor olmanız lazım- "Silahımı bıraktım ve kendimi feshettim." diyorsa o zaman örgüt siyasi ve ideolojik amacına ulaşmış anlamına da gelir; bu, bir.

Kaldı ki örgütün yöneticileri... Takip etmiyor olabilirsiniz, siz önünüze gelen kanun teklifini okumuyorsunuz; adamların ne söylediğini nereden takip edeceksiniz?

Örgütün yöneticileri "Biz amacımıza ulaştık. Biz pişmanlık yasası istemiyoruz, pişman da değiliz. Biz her şeye ulaştık." deyip kendi tabanına bu mesajı veriyor. Örgütün tabanı teröristler, örgütün tabanı Kürtler değil.

Yine, hatip çok enteresan bir cümle sarf etti: "Bölgedeki Kürt kardeşler İran'daki sürece katılmadı." dedi. "Bölgedeki Kürt kardeş" dediğin senin PYD/YPG-SDG, PKK/KCK. Senin "Kürt kardeş" dediğin adamlar terör örgütü, tamam mı?

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Kimi kastettiğini sen daha mı iyi biliyorsun?

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi "pazarlıksız" dedi. On dokuz aydır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bitiriyorum efendim, lütfen...

İSMAİL ERDEM (İstanbul) - Başkanım, buna bu kadar süre mi verilecek?

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Yeterli Başkanım.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Dinleyin!

BAŞKAN - Lütfen, son cümle... Bunun sonu gelmiyor ama!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi "pazarlıksız" dedi, bu sürecin başında kendisi de ifade etti, "PKK kendini feshetme beyanında bulundu." dedi, "Silahları bıraktı." dedi; o zaman bu kanunu niye çıkarıyor, önce kanunu niye çıkarıyorsunuz o hâlde madem silah bıraktı? Kanunu çıkarıyorsun, silahları teslim alacaksın; almamışsın, alacaksın; öyle de, böyle de! Ya, milletin gözünün içine bakarak halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaydınız alayınız.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sayın Başkanım...

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, bir sataşma yok, bir şey yok! Böyle bir şey yok!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - İç Tüzük ihlali var. İç Tüzük'ü ihlal eden Anayasa'yı zaten ihlal eder!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Yeni Partiye ilişkin de hatiplere bir tek şey söyleyeceğim: Şu "Kürt meselesi" demek yerine cumhuriyetin eşit yurttaşlığın teminatı olduğu fikrini benimseyip cumhuriyet mevzisini terk etmeseydiniz, gerçekten cumhuriyet mevzisini terk etmeseydiniz bugün bu tartışmanın tarafı değildik, yanımızda bu mücadeleyi veriyordunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Siz, Mustafa Kemal'i ve cumhuriyeti terk ettiniz! Bunu kendinize itiraf edin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun, buyurun.

64.- Antalya Milletvekili Kemal Çelik'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Sayın Başkanım, öncelikle Uğur Bey'den başka konuşacak bulunamamış herhâlde İYİ Partide, iki günden beri o konuşuyor ama Uğur Bey, iyi hazırlanmamışsın, bazı gerçekleri de bilmiyorsun; seni severiz ama maalesef, bu böyle.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Hadi be!

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Şimdi, ben şunu söyledim: Bakın, daha bir buçuk yıl önce Sayın Devlet Bahçeli, Sayın Cumhurbaşkanımız bu süreci başlattı; devlet bir karar aldı, Millî Dayanışma, Kardeşlik Komisyonu kuruldu, sadece siz hariç bütün partiler katıldı; böyle güzel bir şey oldu ve bu arada da Türkiye'de hiç eylem olmadı. Aşağıda bir devlet vardı...

RIDVAN UZ (Çanakkale) - TUSAŞ var.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Operasyon yapmazsan olmaz.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Dinle, dinle!

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Dinle.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 2.700 güvenlik noktasını kaldırdınız.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Dinle, dinle; atlama her şeye!

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Aşağıda bir terör devletçiği vardı, Suriye'ye entegre oldu. Bakın, bölgede bir huzur oldu. Bunun hiç mi önemi yok?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bırakın bu işleri! Bir de silah bıraksaydınız!

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Ben bunu hatırlatmak istedim, daha bu kanun çıkmadan bunun çıktısını hatırlatmak istedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Büyük başarı elde edildi ama sadece siz burada yalnız kaldınız; onu düşünün, sorgulayın.

Benim söyleyeceğim bu kadar.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Bilgilen biraz, bilgilen!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Başkanım... Başkanım...

BAŞKAN - Uğur Bey, bunu ne kadar sürdüreceğiz? Yapmayın ama lütfen. 3 defa size söz verdim ama yapmayın.

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, bakın, kırk yıldır devam eden bir konuyla ilgili tarihî bir süreçten geçiyoruz.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Böyle bir usul yok.

BAŞKAN - Tamam ama bunun da bir usul erkânı var ama.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, buna cevap vereceğim ama.

BAŞKAN - Karşılıklı cevap vereceksiniz.

Bir dakika, son kez bir dakika.

Buyurun.

65.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Antalya Milletvekili Kemal Çelik'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Öncelikle, Sayın Vekilim, Değerli Vekilim, ayakkabı numaralarına kadar bildiğiniz, gözlerinin rengine kadar bildiğiniz teröristlerin bir buçuk yıldır -sizin beyanınızla söylüyorum- bir eylem yapmamış olmasından dolayı Kurtuluş Savaşı'nı vermiş bu Gazi Meclisin parlamenteri olarak ben şükretmem, bu ülkenin hiçbir vatandaşı şükretmez. Bunların kafasını ezmek mecburiyetindedir Türkiye Cumhuriyeti devleti; bu, bir.

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Ezdik.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - İkincisi: Bu süreçte bir şeye hazırlanmak ya da hazırlanmamak değil bir buçuk yıl önce siz burada ne dediniz? "Terörsüz Türkiye, millî kardeşlik, dayanışma..." Ortaya çıkan ne? Teröriste af. Sen diyorsun ki: "Terör örgütü ve terörist seni affedeceğim, sesini kes, on sekiz ay bekle." Sizin yaptığınız pazarlık bu kadar net, bu kadar net!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teröristle pazarlığı yapıp ondan sonra bana diyorsun ki: "Ya, sen bu dersine çalışmamışsın." (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Adamlara umut oldunuz ya, umut; on dokuz aydır umut oldunuz! Aha getirdiğin yasa da burada.

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Uğur bey, bu işi bırak, başka adam bulun, sen bırak.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Hepsi seçimde bırakacak zaten.

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

66.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Uğur Poyraz birçok eleştiri ortaya koyabilir, saygı duyarım ama Yeni Partiye ve bize "Cumhuriyeti ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü unuttunuz." derse bunu hakaret olarak kabul ederim ve onu, bunu söylemekten menederim, asla böyle öyle bir şey olmaz. Lütfen, konuşmalarınıza dikkat edin! (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ama Atatürk ilkelerine uymuyorsunuz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Konuşmacımız bundan otuz yedi yıl önce hazırlanan bir raporla ilgili bilgi verdi, önce o raporu okuyun; SHP o raporda ne demiş, bugün benim arkadaşım ne demiş; ondan sonra yorum yapın ama siz burada tüm konuşmacılara -makineli tüfek gibi tarayarak- cevap veriyorsunuz. Ne dedi arkadaşımız? Ne söyledi arkadaşımız?

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Raporla bunun bir alakası yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ulus devlete sahip çıkın Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Başkanım, bitiriyorum. Başkanım, ilk kez konuşuyorum, bana neden bir dakika veriyorsunuz, onu anlamadım Sayın Başkanım.

Yani, evet, burada kızgınlığım ve kırgınlığım Sayın Grup Başkan Vekilinin Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve cumhuriyetle ilgili yorum yapmasıdır. "Yeni Parti" demek "Gazi Mustafa Kemal Atatürk" demek "Yeni Parti" demek "cumhuriyet" demektir.

Teşekkür ediyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, 5/8/2026 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesiyle daha kapsamlı bir şekilde hüküm altına alınmak istendiği anlaşılan "2013-2015 çözüm süreci" döneminde çıkarılan 6551 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesindeki "sorumsuzluk" hükmünün kapsam ve sonuçlarının, operasyonların ertelenmesi veya durdurulmasına ilişkin talimatların neden ve sonuçlarının, hendek-barikat olaylarına zamanında müdahale edilmemesinin neden ve sonuçlarının

araştırılması, bu süreçte şehit olanların sayısı ile siyasi ve idari sorumluların tespit edilmesi amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Uğur Bey, şu oylamayı bir yapalım.

Evet, öneriyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, birleşime bir saat ara vereceğim, kapatacağım bu konuyu.

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Söz vermeyin, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Bakın, Sayın Poyraz...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Poyraz, bir saniye...

Sayın Poyraz, bakın, başka bir kanun görüşülüyor. Hafta sonu bu kanun görüşülürken komisyonda, Genel Kurulda bol bol konuşursunuz ama işin aslından uzaklaşıyoruz, lütfen...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, Değerli Başkanım...

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Ya, müzakere değil bu, müzakere değil; bu, kavga çıkarmak.

BAŞKAN - Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

67.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi, bakın, değerli milletvekilleri, bu "Kürt sorunu" başlığı PKK terör örgütünün kendi kalkanı. Bu ülkedeki her yurttaşı eşitleyen şey Mustafa Kemal Atatürk'ün banisi olduğu cumhuriyettir. Cumhuriyete ve cumhuriyetin ortaya koyduğu eşit yurttaşlık kavramına rağmen çıkıp da Kürt sorunu üzerinden bir eşit yurttaşlık tanımı yapılıyorsa o zaman cumhuriyet kavramını ve cumhuriyet değerlerini terk etmiş, yeni bir kavramın esareti altına girilmiş olur. Bu, benim, şahsınızı itham ettiğim değil, eylemlerinizi, karar alma süreçlerinizi, haddizatında iki gündür hatiplerinizin söylemlerinin durduğu yeri işaret ettiğim nokta. Bunu lütfen ikaz ve uyarı alın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Cumhuriyetle yaşıt ve kurucusu Mustafa Kemal Atatürk olan partinin gereği gibi hareket edin. Benim söylediğim bu kadar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, şimdi, Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Bir saniye... Ya, bir saniye...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu tartışmayı ben de uzatmak istemiyorum.

BAŞKAN - Sayın Başarır, bir saniye...

Bakın, mikrofonu açacağım ama bundan sonra bütün samimiyetimle söylüyorum, bu kadar toleranslı davranmayacağım. Her şeyin bir usulü var ya! Bir konuyla ilgili 6 kez konuşulmaz ki!

Buyurun.

68.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, yani konuşmacılar gayet olumlu bir şekilde konuşmasını yaptı ama siz bu konuşma üzerine söz verdiniz, sizin verdiğiniz söz üzerine de sataşma üzerine ben söz almak durumunda kaldım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Haklısın, ilk defa haklısın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Benim söylediğim şey şudur: Sosyal Demokrat Halkçı Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Yeni Parti; bugüne kadar söylemleri, raporları ciddi anlamda incelendiği zaman cumhuriyetin ortaya koyduğu "eşit yurttaş" kavramının bizim söylemlerimizle örtüştüğü ortaya çıkacaktır ama sayın konuşmacının yapmadığı, kastetmediği cümleleri sanki cumhuriyet karşıtıymış gibi buraya koymak doğru değil.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Cumhuriyete rağmen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tabii ki bu raporla ilgili, çerçeve yasayla ilgili eleştirilerinizi ortaya koyun, hiçbir sözüm yok ama burada partilere, bizlere, tarihimize saldırmayı ben doğru bulmuyorum, yakıştıramıyorum.

Teşekkür ediyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç tarafından, kredi kartı ve bireysel kredi kullanımındaki artışın faiz politikaları, bankacılık uygulamaları ve vatandaşın borçluluğu üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla 4/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

6/8/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/8/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sevda Erdan Kılıç
İzmir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ile Mersin Milletvekili Gülcan Kış tarafından, kredi kartı ve bireysel kredi kullanımındaki artışın faiz politikaları, bankacılık uygulamaları ve vatandaşın borçluluğu üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla 4/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 6/8/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Sayın Gülcan Kış.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi olarak verdiğimiz bu araştırma önergesiyle sadece kredi kartı borçlarını araştırmayı amaçlamıyoruz. Bu önergemizle, kredi kartı ve bireysel kredi borçlarındaki patlamanın nedenlerini, faiz politikalarının vatandaş üzerindeki etkilerini ve bankacılık sisteminin bu süreçteki rolünü ortaya çıkarmayı amaçlıyoruz çünkü bugün Türkiye'nin en büyük ekonomi sorunu enflasyon olduğu kadar, borçlanarak yaşamak zorunda bırakılan milyonlardır.

AKP'nin yirmi üç yıllık ekonomi politikasının özeti şudur: Üretimi değil borcu büyüttüler, refahı değil faizi büyüttüler, geliri değil kredi limitlerini büyüttüler ve bugün bunun bedelini vatandaş ödüyor. Bakın, saray ve AKP iktidarı 2026 yılı bütçesinde 2 trilyon 508 milyar lira açık öngörüyor; yine, kendi bütçesinde 2 trilyon 800 milyar liralık faiz ödemesini kabul ediyor. Yani iktidarın yönettiği ekonomi de devlet de faize çalışıyor ama o faizin yükü dönüp dolaşıp vatandaşın omzuna yükleniyor çünkü maaşlar eriyor, hayat pahalılığı büyüyor, borç ise katlanıyor. Son BDDK verileri bu gerçeği bütün gerçekliğiyle ve açıklığıyla ortaya koyuyor. Vatandaşların tüketici kredileri ve bireysel kredi kartı borcu 6 trilyon 677 milyar liraya ulaştı. Bunun 3 trilyon 279 milyar lirası yalnızca bireysel kredi kartı borcu.

Daha çarpıcı olan ise şu: 2 trilyon 44 milyar lirası taksitsiz kredi kartı borcu. Bu rakam bize çok şey anlatıyor çünkü artık insanlar kredi kartıyla televizyon almıyor, telefon, mobilya ve ev eşyası almıyor. Kredi kartıyla market alışverişini yapıyor, elektrik faturasını ödüyor, eczaneden ilacını alıyor. Eskiden taksit otomobile, beyaz eşya ve televizyon gibi ürünlere yapılırdı; bugün ise vatandaş sofrasına koyacağı sebze ve meyveyi bile pazarda 5 taksitle almak zorunda bırakılıyor. İşte Türkiye'nin acı gerçeği de budur. Borç, artık yatırım için değil hayatta kalabilmek için yapılıyor. Üstelik sadece kredi kartı da değil, ihtiyaç kredileri 2 trilyon 544 milyar liraya ulaşmış durumda. Vatandaşın "eksi hesap" dediği kredili mevduat hesapları ise 910 milyar lirayı aşmış. Vatandaş maaşıyla ay sonunu getiremiyor; gelir, gideri karşılamıyor.

Bunun en ağır sonucu bugün yargı dosyalarında da karşımıza çıkıyor. 178 milyar 800 milyon liralık kredi kartı borcu artık yasal takipte. Toplam takipteki bireysel kredi ve kredi kartı borcu ise 337 milyar liraya ulaşmış durumda. Bu rakam sadece bankaların kayıtları değildir; bu rakamlar icra kapısındaki ailelerdir, haciz korkusuyla yaşayan insanlardır, çocuğunun ihtiyaçlarını karşılayamadığı için uykusuz kalan anne-babalardır. Bir tarafta bankalar tarihî kârlar açıklıyor, diğer tarafta vatandaş borcunun faizini ödeyebilmek için yeniden borçlanmak zorunda kalıyor.

Değerli milletvekilleri, biz sadece bu tabloyu eleştirmiyoruz, aynı zamanda çözüm de öneriyoruz. Bu nedenle, kredi kartı ve bireysel kredi borçlarında işlemiş faizlerin silinmesini, vatandaşın yalnızca anapara borcunu faizsiz şekilde ödeyebilmesini sağlayacak kanun teklifimi de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş bulunmaktayım. Çünkü amacımız, bankaların faiz sarmalına mahkûm olan ve bu borç yükünün altında ezilen milyonlarca insanımıza nefes aldırmaktır.

İşte, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu düzenin, bu çarpık düzenin araştırılmasını istiyoruz çünkü sorun kredi kartında değil sorun vatandaşı kredi kartıyla yaşamaya mahkûm eden ekonomi anlayışıdır; sorun üretimi değil borcu, emeği değil faizi büyüten iktidar politikalarıdır.

Değerli milletvekilleri, vatandaşı bu borç ve faiz sarmalından çıkarmak artık ekonomik olduğu kadar toplumsal bir zorunluluktur. Aksi hâlde, sadece borçlar büyümeyecek, icra dosyaları büyüyecek, hacizler artacak, aile dramları derinleşecek ve ne yazık ki umudunu kaybeden, bu ağır yükün altında ezilen daha fazla insanın acısına tanıklık edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLCAN KIŞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Bu Meclis milyonlarca vatandaşın feryadına sessiz kalmamalıdır. Bu düşüncelerle, kredi kartı ve bireysel kredi borçlarındaki artışın, faiz politikalarının ve bankacılık uygulamalarının vatandaş üzerindeki etkilerinin araştırılmasını öngören Meclis araştırması önergemizin kabul edilmesini umut ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Sema Silkin Ün. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Bankalar Birliği Risk Değerlendirme Merkezinin güncellenmiş bazı veriler üzerinden bireysel borçlanmanın kritik eşikte olduğuna dair bir uyarısına muhatap olduk. Neydi o veriler? 44,2 milyon insanımız bankalara borçlu; 6,7 trilyon lira bankalara bireysel borç var, kredi kartı borcu nedeniyle yasal takibe düşmüş kişi sayısı 1 milyon 813 bine yükseldi, her gün 7 bin vatandaşımız icra takibine düşüyor. Peki, bunlar neden oluyor? Bakın, daha iki yıl önce bugün için öngördüğünüz enflasyon yüzde 9'du. Bugün sizin kendi hesaplamanıza göre kaç? Yüzde 32. Peki, tutmayan bu hesap hangi enflasyon politikanıza dayanıyordu söyleyelim. "Maliyetleri düşüremiyoruz, o zaman talebi kısalım. Vatandaş pahalı olduğu için alamayınca satıcı da fiyatı düşürmeye mecbur kalır." dediniz ama çarşıda işler öyle yürümedi, hesabınız tutmadı. Aldığınız her tedbir bu imkânsız kurguyu gerçek yapmak için ama nafile, enflasyonu düşüremiyorsunuz. Altı ay önce 28 bin lira olan market sepeti, bugün dünya 3'üncülüğünü elde ettiğimiz gıda enflasyonuyla 38 bin liraya doluyor, geliri ile gideri arasındaki makas açılınca da vatandaş kredi kartına daha çok yükleniyor. Alım gücü eriyen vatandaş daha fazla borçlanmaya mecbur bırakılıyor, en temel ihtiyaçlarını dahi kredi kartı olmasa karşılayamayacak olan bir halkla muhatabız arkadaşlar. Nakit harici ödeme imkânı olan her alanda kredi kartı vatandaşın kurtuluş kapısı olmuş durumda ve kredi kartlarıyla hayatı yıllarca geriden gelen insanımızın geleceği de ipotek altına alınmış oluyor. Bakın, bu döngüyü bir örnekle izah edelim: Türkiye'de gerçekte aylık yüzde 5-6 enflasyon var, aylık 100 bin lira geliri olan bir ailenin alım gücü on iki ayın sonunda eksile eksile 40 bin liraya gidiyor yani aylık ortalaması 75 bin lira. Yıl sonu, hesabında 290 bin lira cebe girmeden buharlaşmış demek oluyor. Bu ailenin aylık 150 bin lira harcaması olsa her ay 75 bin lira kredi kartı borçlanması yapıyor demek. Kredi kartı gecikme faizi ne kadar? Yüzde 4. Her ay asgarisini ödeyen ve kalan 50 bin liralık borcu gecikmeye bırakan bir aile bu borç için yılda 24 bin lira sadece faiz ödemek zorunda. Hesap ortada; vatandaşın cebinden enflasyonla yüzde 5 bu sistem çalıyor, yüzde 2 de bankalar çalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

Bakın, sistem kredi kartından hem büyük rant elde ediyor hem kredi kartıyla açığı kapatmaya çalışıyor hem de bütün faturayı, yükü halkın üzerine yıkıyor.

Değerli milletvekilleri, maalesef, ülkemizde adil gelir paylaşımı, refah üretilemediği için bazı meselelere esaslı çözümler üretemiyoruz. Konuşulması, tartışılması gereken bir öneriyle sözlerimi tamamlamak istiyorum. Temel ihtiyaçlarla sınırlı olmak kaydıyla, kredi kartı limitlerinin belli bir yüzdesini aşmamak şartıyla, makul bir süreyi de geçirmemek koşuluyla kredi kartı harcamalarında faiz sıfır olmalı, milletin yükü hafifletilmeli diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum, önergeyi de sonuna kadar milletimiz adına destekliyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Burak Dalgın.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURAK DALGIN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bizim hiç yaşamadığımız tip bir ekonomik buhranın ortasındayız. Bizim Türk krizinin parametresi bellidir; V tipidir, böyle vurur, aynı senede geri gelir. Hatırlayalım, 1994 böyleydi, 2001 böyleydi, daha sonraki krizler hep böyleydi. Şimdi, içinde yaşadığımız buhran L tipi, bu aşağı indi, böyle uzun bir kuyrukla devam ediyor, altı senedir, yedi senedir, sekiz senedir devam ediyor. Bunun neticesinde biz hem ekonomik olarak hem toplumsal olarak çürüyoruz. Neticede de geçen hafta "4K" dediğim yani kolay para, kayıt dışı para, kara para ve kredi batağı denen 4K'lik bir tuzağa düşmüş durumdayız.

Bu araştırma önergesi vesilesiyle bu kredi batağına bir bakalım: Şimdi 2023 senesinde bu Meclis toplandığında, 28'inci Dönem başladığında Türkiye'deki kredi kartı borcu 1 trilyona varmıştı, varmak üzereydi. Şimdi trilyon tabii çok büyük bir para; 1'in yanında 12 tane sıfır, milyon kere milyon, hepimiz şaşırmıştık o zaman, bugün 3 trilyon liradayız. İhtiyaç kredisi benzer bir seviyedeydi, bugün 2,5 trilyon liradayız. Ben şimdi size soruyorum: Son üç senede geliri üçe katlanan orta direk vatandaş var mı bu ülkede, yok mu? Borç zaten tam da bunu finanse ediyor. Kredi kartı takibine düşen 900 bin vatandaşımız vardı bu Meclis başladığında, bu dönem başladığında; bugün bunun 2 katındayız; 1,8 milyondayız, 1 milyon 800 bin kişideyiz. Balıkesir nüfusunun neredeyse 1,5 katı kadar insandan bahsediyoruz. İktidar 25'inci yaşına geliyor, 25'inci yaşını 25 milyon icra dosyasıyla kutluyor, her gün icra dairelerine 8.500 dosya geliyor. Şimdi, bütün bu rakamların arkasında bir insan var, bir aile var; bunlar sayı falan değil, yani borç kamçısıyla boynu bükülen insanlar var, o açmazla iş yerinde mobbinge, uzun süreli çalışmaya boyun bükmek zorunda kalan insanlar var, aydan aya hatta günden güne çalışmak zorunda olan, geçinmek zorunda olan insanlar var.

Şimdi, tabii "Borç artıyor." demek önemli ama eksik bir yaklaşım çünkü eskiden bu borç iki anahtar için alınırdı: Bir ev ve bir araba. Bugün bu borç günü geçirmek için alınıyor yani mutlu yarınlar için değil de günü kurtarmak için alınıyor. Şimdi, tablo ortada; 2022'den bugüne kadar kredi kartı borcu 7 kat artmış, ihtiyaç kredisi 3,5 kat artmış, ev kredisi 2 kat artmış. İnsanlar mutlu yarınlarını değil de günlerini finanse etmek için karşı karşıyalar bu borçlarla. Ekonomi yönetiminden arkadaşlarımız da ne diyorlar? "Vatandaş kredi kartı borcunu kessin." diyorlar; oldu paşam! Arkadaşlar, bu vatandaş, bu kredi kartıyla havyar falan almıyor; bu vatandaş bu kredi kartıyla evine peynir alıyor, çocuğuna defter alıyor; onu bir bilelim.

Şimdi, ülkemizde borcun millî gelire oranı görece düşük, OECD'ye göre çok düşük ama ciddi bir borç baskısı var. Neden? Buna bakmadan meseleyi çözemeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURAK DALGIN (Devamla) - Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BURAK DALGIN (Devamla) - Bu borç stresinin sebebi Türkiye'de faizin yüksek olması, vadenin kısa olması, reel gelirlerin artmaması. Bütün bunların neticesinde biz bu borç krizini yaşıyoruz. Neden bu böyle? Uyguladığınız ekonomi politikası sebebiyle böyle. Yani biz bir finans kriziyle falan karşı karşıya değiliz, bir refah meselesiyle karşı karşıyayız; o bakımdan biz bu önergeyi destekliyoruz. Türkiye'nin refaha ulaşması için bu borçla yüzleşmesi şart.

Sözlerimi şunu söyleyerek bitireyim: Değerli arkadaşlar, bu tablo "ekonomi programı" denilen, iflas ettiği artık tamamen tescilli, "talep baskılama" denilen yani aslında milleti fakirleştirme odaklı ekonomik programın doğal sonucudur. Biz, bunun yerine arzı artıran, lobileri değil KOBİ'leri önceleyen, Londra bankerlerini değil orta direği öne alan bolluk, bereket ekonomisi programıyla, inşallah, buradan çıkacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Heval Bozdağ.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

TÜİK, temmuz ayı enflasyon oranlarını yine düşük açıkladı, hepimiz gördük; ENAG ve İTO'ya göre enflasyon oranları arasında yine açık ara fark var. Maalesef, yıllardır bu şekilde toplum enflasyona ezdiriliyor, yoksullaştırılıyor. TÜİK kendini haziran ayında açıkçası aştı, yüzde 1 civarında bir enflasyon açıkladı. Biliyorsunuz, işçi ve memur emeklileri kümülatif olarak bu sonuçlar üzerinden zam aldılar, almaları gereken ücretlerin çok altında ücretler aldılar.

Sayın vekiller, toplumun alım gücü çok azaldı. Bir asgari ücretli ocak ayında 23.450 lirayla alabildiğini bugün bütün maaşıyla, 28.075 lirayla alamıyor. Geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 30'larda. Merkez Bankasının hedef enflasyonu tutturamayacağı da ortada, yine yüzde 30'ların üzerinde enflasyonla kapatacak. Bu durumda, günlük ihtiyaçlarını karşılayamayan toplum ancak borçlanarak yaşamını sürdürüyor, esnaf ise krediyle dükkânını döndürüyor. Türkiye'de 147 milyon kredi kartı sahibinin borçları 3 trilyon lirayı aşmış durumda. Bireysel ve ticari kredi ve kredi kartı faiz oranları o kadar yüksek ki borç yükleri giderek artıyor. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 31 Temmuz Cuma gününe ait haftalık bankacılık sektörü verileri ise çok çarpıcı. Tüketici kredileri 3 trilyon 430 milyar lira ve bunun 2,5 trilyonu ihtiyaç kredisi; içinde taşıt yok, konut yok, sadece geçinebilmek için borçlanmış insanlar. Bireysel kredi kartları 3 trilyon 422 milyar civarı. Toplamda 7 trilyona dayanmış bir borç yükü var. Türkiye nüfusunun yarısı bankalara borçlu. Yetişkinlerin yalnızca yüzde 14'ünün borcu yok. 2 milyon kişi yasal takipte. Yılın başından bu yana takibe düşen alacaklarda yüzde 33 oranında bir artış olmuş. İcra ve iflas dairelerine ise 5 milyona yakın yeni dosya gelmiş. Sistemdeki toplam icra iflas dosya yükü 25 milyon. Burada -büyük sanayici de küçük ve orta işletmeler de- kimse tutunamıyor. Tüm bunların karşısında kazanan kim? Bankalar. Bankaların faiz kârları 3,1 trilyon lirayı aşarak rekor kırmış. Öyle ki sadece son beş ayda borçludan tahsil edilen gecikme ve ceza faizi yüzde 142 oranında artış göstermiş. Bu tablonun sorumlusu kim? İşçi değil, emekçi değil, iktidarın ekonomi politikaları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) - Teşekkürler.

Bu duruma karşılık bazı düzenlemelerin yapılması, toplumun borç yükünden çıkması ve en önemlisi emeğinin karşılığı adil bir ücret alması kaçınılmazdır. Gelir ile gider arasındaki açık kapanmadığı sürece borç yapılandırması gibi palyatif tedbirlerle ise çözüm üretilemez. İktidar bu konuda derhâl adım atmalıdır. Ekonomi politikalarında radikal dönüşümlere ihtiyaç var; sermaye lobilerine, bankacılık ve finans sektörüne bağımlı olmayan daha toplumcu ekonomi politikalara. Tüm toplumun üretkenliğini ve refahını önceleyen daha kolektif ekonomik tercihlere, modellere ihtiyaç var. Ancak böyle, bu politikalarla bu cendereden çıkılabilir.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu.

Buyurun.

YENİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, değerli milletvekilleri, ülkemizde esnaf, çiftçi, KOBİ'ler, yurttaşlar, vatandaşlar derin bir borç ve faiz yüküyle karşı karşıya. Benden önceki hatipler trilyonlarca liralık rakamları verdi. Ben rakamlara boğulmak istemiyorum, ben artış oranlarından bahsetmek istiyorum. Mesela, bireysel kredilerde bir

yıl içerisinde yüzde 42'lik bir artış olmuş, ihtiyaç kredilerindeki artış yüzde 44, bireysel kredi kartı tutarlarındaki artış ise yüzde 43. Evet, bunlar enflasyonun üzerinde artmış; problem var ama esas problem takipteki alacaklar; ödenemeyen, takibe düşmüş olan borçlardaki artışlar. Bireysel kredilerdeki takibe düşmüş olan borçlar, alacaklarda yüzde 78'lik bir artış var, ihtiyaç kredilerinde yüzde 72'lik bir artış var. Sıkı durun, bireysel kredi kartı takibe düşme oranlarında yüzde 84'lük bir artış var; 96 milyar liradan 178 milyar liraya çıkmış durumda. Ticari kredilere bakıyorsunuz, bankaların takipteki alacakları ticari kredilerde yüzde 86 artmış bir yıl içerisinde ama esas problem, esas karanlık tablo ise tarım sektöründe. Haziran 2025 yılında 1 trilyon 45 milyar lira olan borç Haziran 2026'da 1 trilyon 444 milyar liraya çıkmış, yüzde 40lık bir artış var ama takipteki borçlar, ödenemeyen borçlardaki artış tam 3,5 katına çıkmış yani 7 milyar liradan 25 milyar liraya çıkmış. Şimdi, bu rakamlara baktığımız zaman rakamlar bize şunu söylüyor: Çiftçimiz iflasın eşiğine gelmiş, iflas etmiş, KOBİ'ler iflas etmiş, esnaf iflas etmiş, biz günlerden beri hep kapanan şirketlerden, iflas eden şirketlerden bahsediyoruz ama esas büyük problem, vatandaşlarımız artık iflasın eşiğine gelmiş, bireysel iflaslar kaçınılmaz. Peki, bir insan nasıl iflas eder yani belli bir geliri olan, aylık geliri olan bir insan nasıl iflas eder? Şöyle iflas ediyor: Geliri giderlerini karşılamıyor. Peki, neden geliri giderlerini karşılamıyor? Çünkü geliri enflasyonu, artışı karşılamıyor. Ne yapıyor insanlar? Borçlanıyor, borçlandıkça borç daha fazla artıyor, faiz yükü ortada çünkü şu anda bir ihtiyaç kredisindeki ortalama faiz yüzde 65 arkadaşlar, yüzde 65. Yani bir vatandaş 100 bin lira kredi çekmek için bankaya gittiğinde, ihtiyaç kredisi için bankaya gittiğinde ödeyeceği aylık faiz oranı yüzde 5.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) - Koy, bunun üzerine yüzde 15 KKDF, koy onun üzerine yüzde 15 BSMV, 6,41'e geliyor. Yıllık ne kadar biliyor musunuz? Yüzde 110. Avrupa'da bu oran yüzde 7 yani 100 bin lira kredi çeken birisinin 36 ayın sonunda toplam ödeyeceği tutar 260 bin lira, 160 bin lira faiz ödüyor. Bunun adı soygundur.

Değerli dostlar, 2021 yılında Recep Tayyip Erdoğan "Faiz sebep, enflasyon sonuç." dediğinde, "Nas var." dediğinde memlekette toplam kredilere ödenen faiz 118 milyar liraydı. 2025 yılında bu rakam tam 10 katına çıkmış durumda yani "Nas." diye, diye insanları faize mahkûm etmiş durumdasınız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Yaşar Kırkpınar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bu önergenin aslında teknik bir boyutu var fakat fazla vaktimiz olmadığı için onu es geçeceğim.

Değerli arkadaşlar, Hükûmetimiz makroekonomik istikrarı kalıcı kılmak, enflasyonu tek haneli rakamlara indirmek ve finansal güvenliği artırmak adına kararlı ekonomik bir program yürütmektedir. Dolayısıyla, sıkı para politikası ve mevcut faiz oranları aslında bir tercih değil, fiyat istikrarını sağlamak ve vatandaşımızın alım gücünü kalıcı olarak korumak için uygulanan zorunlu bir araçtır, özellikle bunu ifade etmek istiyorum. Erken veya popülist bir faiz indiriminin enflasyonu yeniden tırmandırarak dar gelirli vatandaşlarımızın çok daha büyük mali külfetler altına gireceğini özellikle ifade etmek istiyorum.

Diğer taraftan, kredi kartı ve bireysel kredi sınırlandırmaları ise hane halkının ödeyemeyeceği bir borç yükünün altına girmesini engellemek için finansal istikrarın da bir gereği olarak ifade ediliyor. Amacımız tabii ki tüketime dayalı değil, üretime, istihdama ve ihracata dayalı sürdürülebilir bir büyüme modelidir.

Diğer taraftan, bankacılık sektörümüzün güçlü sermaye yapısı ise küresel şoklara karşı ekonomimizin en büyük kalkanı ve vatandaşlarımızın da birikimlerinin güvencesidir. Bu geçici sıkılaşma döneminde dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızı bizler asla yalnız bırakmadık; sosyal yardım bütçelerini artırdık, borç ödeme güçlüğü çekenler için de kamu bankaları ve yasal düzenlemeler vasıtasıyla yapılandırma imkânlarını da vatandaşlarımızın hizmetine sunduk.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Millet icralık, icralık.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Ekonomide günübirlik reçetelerin ağır bedellerini milletimiz geçmişte maalesef ödemiştir. Kararlı programımız meyvelerini verdikçe enflasyonla birlikte faizlerin de sağlıklı şekilde gerilediğini hep birlikte göreceğiz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Olur mu, faiz ince enflasyon düşecek; indirin faizleri, enflasyon düşecek.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Değerli arkadaşlar, kıymetli milletvekillerimiz; kesintisiz olarak 24 çeyrektir ekonomimiz büyüyor. Yine, ihracat rakamlarımızın yükseldiğini hep birlikte müşahede ediyoruz. İşsizlik oranları tek haneli rakamlarda seyrediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Diğer taraftan, gayrisafi millî hasılamızın 1,7 trilyon doları aştığını da özellikle sizlere bir kere daha buradan ifade etmek istiyorum. Yine, kişi başı millî gelirin 17 bin dolarlar seviyesine çıkmış olması yakın gelecekte ekonomimizin istenilen seviyeye ulaşacağını da bize gösteriyor.

Ben bu vesileyle önergeye "hayır" oyu vereceğimizi belirterek Genel Kurulu ve aziz milletimizi bir kere daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- DEM PARTİ Grubunun, Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan ve arkadaşları tarafından, ceza infaz kurumlarında yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/8/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/8/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli
Muş
Grup Başkan Vekili

Öneri:

6 Ağustos 2026 tarihinde Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan ve arkadaşları tarafından (19353 grup numaralı) ceza infaz kurumlarında yaşanan sorunların araştırılması amacıyla Türkiye

Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 6/8/2006 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Şırnak Milletvekili Sayın Nevroz Ulusal Aslan. Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizleri ekranları başında izleyen hapishanedeki siyasi tutsakları, tüm mahpusları ve halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Hapishanelerde sistematik hâle gelen sürgünlerin, ağır tecridin, geciktirilen tedavilerin, keyfî biçimde uzatılan infazların, her gün en az 2 kişinin yaşamını yitirdiği hapishanelerdeki yapısal sorunların ve tüm şüpheli ölümlerin araştırılması için bugüne kadar şahsım, grubum ve başka birçok grup tarafından onlarca önerge verdik; bir kez daha veriyoruz çünkü ihlaller büyürken Meclisin suskunluğu artık kayıtsızlık değil bu düzenin devamına verilmiş örtülü bir onay hâline gelmiş durumda. Meclis sustukça hapishanelerden gelen binlerce hak ihlali başvurusu birikmeye devam ediyor. Üstelik Meclis, önüne gelen bu başvuruların sayılarını ve kategorizelerini bile tam olarak yapamıyor; rakamları birbirini tutmayan İHİK raporlarındaki hususlar maalesef gerçeği değiştirmiş olmuyor.

Peki, Meclise gelen bu başvuruların ilk muhatabı, İHİK'e bağlı Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu ne yapıyor? Başvuruları alıyor, sınırlı şekilde, belli aralıklarla hapishane ziyaretleri yapıyor, aynı ihlalleri tekrar tekrar raporlara yazıyor ama ne sorunları ortaya çıkarmaya dair bir mesele var ne ihlaller sona eriyor ne de bunu sağlayabilecek bir irade ortaya koyabiliyor; denetim mekanizması üretmek yerine, hak ihlallerini Meclis eliyle tutan bir arşivi büyütme mekanizmasına dönüşüyor. Bu kurumsal etkisizliğin en önemli örneklerinden biri de ağız içi arama dayatması. Sorun Komisyonun her raporuna girdi, gidilen her cezaevinde söylendi ama çözüm hiçbir rapordan çıkmadı çünkü insan haklarına, onuruna bu denli aykırı bir tutumu Komisyon savunuyor. Nasıl mı? Yasal dayanağı olarak savunamıyor, yasal dayanağı yok ancak Komisyon kimi raporlarında Jandarma Genel Komutanlığının 5 Ağustos 2021 tarihli emri ve tek bir Yargıtay kararıyla meşrulaştırmaya çalışıyor. Oysa, ne tek bir yargı kararı ne de bir idari emir kişinin beden bütünlüğüne müdahale etmesi için yetkisini vermez, bu hukuksuzluğu da hukuki hâle getirmez, getiremez. Bu dayatma 2017 yılında çıkarılan, 3 Bakanlık arasında imzalanan üçlü protokolün yarattığı düzeni hâlâ sürdürüyor. Defalarca kez bu protokolün 2020'de yürürlükten kaldırılan bir tüzüğe atıfla kendini meşrulaştırmaya çalıştığını, hasta mahremiyetini zedeleyen hükümler taşıdığını dile getirdik. Hâlâ "çıplak arama" ifadesinin yer aldığı bu protokole dayanılarak hapishanelerde çıplak aramalar yapılıyor. Arkadaşlar, 3 Bakanlık dokuz yıl boyunca onlarca kez söylememize rağmen bir protokolü güncellemez mi? Güncellemiyor. Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları insanlık onurunu korumaya zaman bulamıyor ama bu protokoller üzerinden hapishanelerde sistematik bir ihlal mekanizması kuruyor. Mahpuslar hapishanelere giderken defalarca kez aranıyor, üstü, ayakkabısı bile arananlar var, dedektörden, x-ray cihazından geçiriliyor ancak sistematik bir biçimde, hâlâ jandarma eliyle ağzını açmaya zorlanıyor, kabul etmeyenlerin hastane sevkleri iptal ediliyor. Bu hukuksuzluk o kadar sıradanlaşmış bir durumda ki Burdur Yüksek Güvenlikli Cezaevindeki mahpuslar havalandırmaya çıkarken bile ağız içi arama yapmaya çalışan gardiyanlar var. Espiye L Tipi Hapishanesinde, Aydın Oğuz bu uygulamayı insanlık onuruna aykırı bulduğu için, ayağı kırık olmasına rağmen hastaneye gidemiyor ve kırık hâliyle cezaevinde tutuluyor. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Hapishanesinde Orhan Çaçan defalarca kez, aort damarı yırtığı ve genişlemesi olmasına rağmen, hayati riskini geçirmesine rağmen ağız içi arama dayatmasıyla karşı karşıya bırakılıyor. Adını andığım birkaç hapishane ve birkaç mahpusla sınırlı değil, tüm hapishanelerde sistematik hâle getirilen bu uygulamayı Meclisin araştırmasını talep ediyoruz. Bu başvuruları almak, kayıt altına almak, ihlallerini belgelemek yetmiyor.

Değerli vekiller, tüm kamuoyunun bildiği gibi hapishanelerde tutulan binlerce insanın, ailelerin ve halkın gözü kulağı Meclisten çıkacak kök yasada. Onlar da bu sürecin hapishanelerdeki ağır hak ihlallerine son verecek bazı hukuki, idari değişimler yaratmasını bekliyor, özellikle hasta mahpuslar çünkü onların ne bekleyecek günü ne bekleyecek bir zamanı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin, buyurun, tamamlayın.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) - Bizim beklentimiz kök yasanın hapishaneler bakımından kapsamlı bir demokratikleşmenin bir başlangıcı olması, daha fazla gecikmeden cezada adalet, infazda eşitlik ilkesinin hayata geçirilmesidir. Bunun için, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını fiilen ölüm cezasına dönüştüren infaz rejimi sonlanmalı; hasta mahpusların yaşam ve tedavi hakları güvence altına alınmalı; özgürlük gasbına dönüşen idare ve gözlem kurulu kararları sonlandırılmalı; "tecrit", "sürgün", "sevk", "arama" adı altındaki tüm uygulamalara son verilmeli; TCK, TMK, İnfaz Kanunu demokratik hukuk ve insan hakları temeli bakımından yeniden düzenlenmelidir.

Hapishanelerdeki hukuk dışı, insanlık dışı davranışlar bütünüyle sonlandırılana kadar hapishanelerdeki hak ihlaline sessiz kalmayın, bu araştırma önergemize "evet" deyin diyerek bitiriyorum.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Aslan'ın bıraktığı noktadan devam etmek istiyorum. Cezaevlerinde ve tutukevlerindeki insanlık dışı, hukuk dışı uygulamalar son buluncaya kadar burada, cezada adalet, infazda eşitlik demeye devam edeceğiz. Evet, cezada adalet diyoruz çünkü adil yargılanmadığını iddia eden pek çok hükümlü ve tutuklu var ve onların beklentisi şu: Yargının bağımsız ve tarafsız olduğuna dair şüpheleri var; uygulamada da biz bunları görüyoruz. Dolayısıyla, adil yargılanamayanlar hiç olmazsa infazda eşitlik çerçevesi içerisinde Parlamentonun adım atmasını bekliyorlar ve idare ve gözlem kurulu kararlarıyla, disiplin süreçleriyle, şartlı salıverilmenin geri alınmasıyla pek çok hükümlünün mağdur edildiğini ve insan hakları ihlaline maruz kaldıklarını görüyoruz. Evet, cezaevi ve tutukevlerini izleme kurulları kuruldu. Ne zaman kuruldu? 2001'de kurulan ve fevkalade güzel niyetlerle, icrai faaliyetler deruhte eden bir kurumdu. Aslında o kurulların ruhunda bağımsızlık vardı, ruhunda sivil toplum inisiyatifiyle cezaevlerindeki hak ihlallerini araştırma vardı ve uzunca süre bu kurullar gerçekten çok saygın bir görev ifa ettiler ama bugün geldiğimiz nokta itibarıyla 309 bin kapasiteli cezaevlerinde 430 bini geçen hükümlü ve tutuklu sayısıyla bir feryat, bir figan cezaevlerinden duyuluyor.

Biraz önce çerçeve yasayla alakalı sayın milletvekilimiz burada dedi ki: "İnşallah, bazı şeylerin habercisi olur." Bakınız, hükümlü ve tutuklulara yapılabilecek en büyük kötülük onlara umut vermektir. Dün de yine bu çerçeve yasa açıklanırken iktidar sahiplerinden bir kısmı hem Seçim Yasası'nda hem Siyasi Partiler Yasası'nda hem de İnfaz Yasası'nda ekimi adres göstererek bir düzenleme yapılacağını ifade ettiler, cezaevleri televizyonlara odaklandı, Meclisten çıkacak haberleri bekliyor. Oysa şu anda cezaevlerinde televizyonları kapattılar arkadaşlar. Bu çerçeve yasa geçinceye kadar cezaevleri burada olup bitenleri seyredemiyor. Bu kadar korkak olmanıza gerek yok, yaptığınız işin arkasında durun, yaptığınız iş doğruysa elbette ki sonuna kadar bunu destekleyin ama hükümlü ve tutuklulara umut vermeyin. Umut nedir biliyor musunuz hükümlü ve tutuklular için? Macun tüpten çıktı, onun geri

dönüş olmaz ya, o beklenti hem içerdekileri kahrediyor hem de onların dışarıdaki ailelerini çok ciddi bir beklentiye sokuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Lütfen, değerli arkadaşlar, siyaset uğruna o garibanların, içerideki o hükümlü ve tutukluların ve dışarıdaki ailelerinin umutlarını sömürmeyin. Yapacaksanız, atacaksanız bir adım, atın ve getirin buraya. Söylüyorsunuz ya "İnfaz Yasası yamalı bohçaya döndü." diye, kesinlikle katılıyoruz. Topyekûn İnfaz Yasası değişmeli mi? Değişmeli. Bizde YENİ YOL Grubu olarak sonuna kadar buna destek vereceğiz. İdare ve gözlem kurulunun kararlarının, disiplin süreçlerinin sağlıklı yürümediğinin farkındayız ve bunlara dair atacağınız her adımda peşinen buradan Adalet Komisyonu üyesi olarak size söz veriyorum, size destek olacağız ama bu mağdurları beklentiye sokup da ekimi bekletmek, bir sonraki yılı bekletmek iktidar mensuplarına yakışmaz. Böyle bir umut vermeyin, veriyorsanız da yaptığınız işleri şeffaf yapın diyoruz.

Bu araştırma önergesi son derece kıymetli. İçeridekilerin ve onların yakınları adına bu araştırma önergesine destek vereceğimizi ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, DEM PARTİ, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; öncelikle dün Gazi Mecliste Gazi Meclise ve ismine yakışmayan yaşanan bir hadiseyi buradan bir kez daha Genel Kurulun ve yüce Türk milletinin dikkatine sunmak istiyorum.

Bu fotoğraf -dün- Millî Savunma Komisyonu toplantı salonunun önünden. Burada, koridorda yerlerde oturanlar ise gazilerimiz, şehit aileleri; kimi kopmuş bacağıyla, kimi görmeyen gözleriyle oradaydılar. Ne yaşandı biliyor musunuz? Hiç sözü uzatmayalım.

Millî Savunma Komisyonuna bu ikinci açılım ihanet süreciyle alakalı getirilen, malum çerçeve yasayla paralel ve sanki onun mezesiymiş gibi getirilen bir taslak var, yasa teklifi. Bunun görüşmeleri gaziler ve onların haklarıyla alakalı ama yirmi beş gündür hemen bu Güvenpark'ta eylemde olan, son beş gündür açlık grevinde olan, beş gün önce bir gazimizin rahatsızlanarak Denizli'ye giderken vefat ettiği, işte, o gazilerimizin temsilcileri Komisyona katılmak istedi, Komisyon Başkanı Hulusi Akar müsaade etmedi. Orada uzun süre, bırakınız Komisyon salonuna girmeyi, binaya girmeyi Meclisin güvenlik güçleri engellemeye çalıştı. Biz vekillerimizle birlikte bir mücadele sonucunda kata kadar aldık ve orada dakikalarca bu eylem devam ettikten sonra yalnızca birisi, temsilcileri Erdem Bey katıldı, meramını anlatmaya çalıştı. Gazi Meclis gazisine bu muameleyi yaptı. Bu utanç vericidir, bu kabul edilemez. Erdem Başkan ne dedi biliyor musunuz? Onun söylediğiyle söyleyeyim. "Biz burada siyaset yapmak için değil, bu ülke için can verenlerin emanetlerini savunmak için bulunuyoruz, parayla pulla da işimiz yok. Ayrıca, vereceğiniz bu üç kuruşluk artışı da kabul etmiyoruz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - "Şehit aileleri ve gazilerin kendileriyle ilgili alınacak kararlarda yok sayılmasını kınıyoruz." dedi ve "Bize getirdiğiniz cep harçlığı gibi bir artışla..." Asıl talepleri olan eşitliği sağlamadığınız, sosyal haklarını vermediğiniz bu teklifi de Genel Kurula gelmeden, peşinen Komisyon kapısında reddettiler. Kabul edilecek bir kanun teklifi olmadığını bizzat kendileri söyledi.

Ben buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum, açlık grevindeki gazilerimizin 6'sı hastanelik oldu. Buradan çağrı yapıyorum: Gazim, bu sizin ayıbınız değil, bu, bu Meclisin ayıbı.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, Yeni Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Barış Bektaş.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri, gelinen noktada, idarenin bilinçli bir şekilde mahkûmlara reva gördüğü uygulamaları da aşarak yapısal sorunlar nedeniyle âdeta zulme dönüşmüştür. Bu yüzden insan onurunu zedeleyen uygulamalar çözüme kavuşuncaya kadar bu kürsüden sürekli dile getirilmelidir. Hukuk devleti olmanın ölçüsü yalnızca özgür insanların değil, özgürlüğünden yoksun bırakılmış insanların da temel haklarının güvence altına alınmasıyla sağlanır. Devlet ceza tedbiri uyguladığı kişilerin yaşamından ve sağlığından sorumludur. Ceza özgürlüğün kısıtlanmasıdır, insan onurunun askıya alınması değildir. Bu nedenle sadece işkence ve kötü muamele değil, bu sonuçları doğurabilecek yapısal eksikliklerin de çözülmesi şarttır.

1 Temmuz 2026 itibarıyla cezaevlerimizde 427.525 kişi bulunuyor, resmî kapasite ise 304.956. Avrupa Konseyinin 22 Mayıs 2026 tarihli raporuna göre Türkiye, 100 bin kişide 458 mahkumla kıtanın en yüksek oranına sahip, cezaevlerindeki doluluk oranı ise yüzde 131. Bu oranla Türkiye Avrupa ülkeleri arasında zirvede yer alıyor. Cezaevleri ıslah ve tedbir kurumlarından insan onurunun ayaklar altına alındığı mekânlara dönüşmüştür. Mahkûmlar nöbetleşe ya da yatakları birleştirerek uyuyabilmekte ve çoğunlukla da yerde yatmaktadırlar. Üstelik birçok hükümlü ve tutuklu ailelerinden yüzlerce kilometre uzağa sevk edilmekte ve aileler için de çileli bir süreç başlamaktadır. Eşlerin, çocukların hayatlarındaki zorluklar yetmezmiş gibi ziyaret süreçlerini de -uzun yol- konaklama gerektirir bir eziyete dönüştürmek vicdani değildir. Yaşlıların ve ekonomik kısıtlığı olan ailelerin görüş hakkı fiilen yasaklanmaktadır. İktidarın bu konudaki çözümü ise doğrudan kapasite algısıyla, 2028'e kadar 50 adet cezaevi yapmaktır.

Değerli milletvekilleri, hiçbir ülke cezaevi inşa ederek adalet üretemez. İktidar ekonomi gibi adaleti de inşaat üzerine bina etmekte ve yeni cezaevi inşaatlarını çözüm gibi sunmaktadır. Suçun önlenmesi ve sosyal politikaların artırılması yerine cezaevi inşaatıyla ilgilenen iktidar, yüksek güvenlikli Y ve S tipi cezaevleri ile ağır tecrit uygulamaları inşa etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BARIŞ BEKTAŞ (Devamla) - Tek kişilik odalara dayalı sistemin ve sosyal alanların sınırlandırılması mahkûmların fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerinde olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Tekrar suç işlemenin önüne geçmek, ıslah ve rehabilitasyon yerine tecrit ve tamamen kriminal hâle getirmek doğru bir yöntem değildir.

Bizler farklı siyasi görüşlere sahip olabiliriz ancak insan onurunun korunması, adil infaz rejiminin tesisi ve hukukun üstünlüğünün sağlanması hepimizin ortak sorumluluğudur. Ülkemizin gelişmişlik düzeyi devletin infaz rejimine emanet edilmiş bireylerin şartlarıyla doğru orantılıdır ve acilen bu şartların rehabilite edilmesi gereklidir. Cezaevleri, intikamın değil modern rejimlerin uygulandığı kurumlar olmalıdır. Bu nedenle, bu önerge desteklenmelidir.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Sibel Suiçmez.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP, iktidara gelmeden önce Türkiye'deki mahpus sayısı 59.429 iken bugün 421.583 olmuştur. Bugün 304.390 kapasiteli hapishanelerde 421.583 mahpus vardır. Kısaca, hapishanelerde kapasite üstü 117.193 mahpus bulunmaktadır. Üstelik 2028 yılına kadar 50 cezaevi daha açmayı hedeflemektesiniz. Yeni cezaevi açmakla hiç uğraşmayın, ülkeyi zaten açık cezaevi hâline getirdiniz. Cezaevlerinde kapasite üstü 117.193 mahpus varken cezaevlerinden her gün kötü muamele, yatacak yatak bulamama, hijyen, ağır tecrit, sağlık hakkına ulaşamama, ailelerinden uzak cezaevlerine gönderilme gibi mahpus haberlerinin ve şikâyetlerinin gelmesi şaşırtıcı değildir. Anayasa'nın 17'nci maddesi açıktır: "Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz." Buna rağmen İnsan Hakları Derneği 2025 yılına ilişkin raporunda cezaevlerinde 24 bini aşkın hak ihlali tespit etmiştir. Türkiye Barolar Birliğinin, baroların, insan hakları kuruluşlarının, Meclis cezaevi izleme komisyonunun raporlarında da cezaevlerindeki hak ihlalleri vurgulanmıştır. Buna rağmen iktidar ihlalleri ortadan kaldırmak için ciddi ve kalıcı çözümler üretmemektedir. Cezaevlerindeki kadın mahpus sayısı 20.298, suça sürüklenen çocuk sayısı ise 4.666'dır. Cezaevlerindeki hukuka aykırı uygulamalardan en çok etkilenenler kadınlar ve çocuklardır. Kamuoyunda kuyu tipi olarak bilinen S ve Y tipi yüksek güvenlikli cezaevleri insan hak ve özgürlüklerini ortadan kaldıran yapılardır. Neden belirtmeden, talep olmadan ailelerinden yüzlerce kilometre uzağa yapılan rıza dışı sevkler sadece mahpusu değil aileyi de cezalandırmaktadır. Bu uygulama nedeniyle görüşme hakkı kâğıt üzerinde kalmakta, cezalandırma aileye de yansımaktadır. Bunun son örneklerini geçtiğimiz günlerde Üsküdar Belediye Başkanımız Sayın Sinem Dedetaş'ın Silivri'ye sevk edilecekken ailesine ve avukatlarına haber verilmeden Tekirdağ Cezaevine nakledilmesinde de gördük. Çiğdem Mater ve Mine Özerden de ailesinin ve avukatlarının bilgisi olmaksızın başka cezaevine sevk edildi. Artık sevkler, kötü muamele ve işkence hâline gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SİBEL SUİÇMEZ (Devamla) - İdare ve gözlem kurulları soyut gerekçelerle "İyi hâlli olduğuna kanaat getirmedik." diyerek koşullu salıvermeleri engelleyebilmektedirler. Kısaca, infaz süresi artık mahkeme kararlarına göre değil, idarenin kanaatine göre belirlenmektedir.

Türkiye son yıllarda çok ağır bir adalet krizi içindedir. Cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri de bu büyük adalet krizinin bir parçasıdır. Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmadığı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmadığı, iddianamelerin aylarca, yıllarca hazırlanmadığı, tutukluluğun tedbir olmaktan çıkıp için cezaya dönüştüğü, muhalefet belediye başkanlarının, gazetecilerin, avukatların, sanatçıların, öğrencilerin cezaevlerinde olduğu bir Türkiye'de ceza infaz sistemine ilişkin günden güne artan hak ihlali iddiaları ciddiye alınmalıdır.

Bu nedenle, verilen önergenin kabul edilmesini talep ediyoruz. (Yeni Parti, DEM PARTİ, CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın İbrahim Yurdunuseven.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ Grubunun verdiği önerge üzerine grubum adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Hükûmetimiz cezaevlerinde Yunusça "Yaratılanı severiz Yaradan'dan ötürü." ve Şeyh Edebali'nin dediği gibi "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." şiarıyla hareket etmektedir. Konuşmalarımda defalarca dile getirdim ama tekrar söylemekte fayda görüyorum: Hükümlü ve tutuklular devletimize emanet edilmiş birer candır; ırkı, dili, dini mezhebi, milliyeti, rengi, cinsiyeti, felsefi inancı, millî ve sosyal kökeni ve siyasi ve diğer hiçbir fikir, düşünce veya ekonomik güçleri veya diğer toplumsal konumları yönünden ayrım yapılmaksızın her türlü tedavileri tıbbi gereklilik ve mevzuat çerçevesinde yerine getirilmektedir. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumlarında ani rahatsızlanmaları hâlinde vakit kaybedilmeksizin kurum idaresince 112 Acil servisi çağrılmakta -ve bakın, Türkiye'de bugün cezaevlerine, infaz kurumlarına bir ambulansın intikal süresi ortalama altı dakikadır- ceza infaz kurumlarında ayrıca bunlardan hariç olarak 60 adet muhtelif modelde de hasta nakil ambulansı bulunmaktadır.

Önergede geçen iddialardan biri olan idare ve gözlem kurullarıyla ilgili bazı verileri de sizlerle paylaşmak istiyorum: Bakın, 1/1/2021 ve 31/7/2026 tarihleri arasında adli suçlularda açığa alınma, ayrılma oranı yüzde 88 kabul, terör suçlarında ayrılma oranı yüzde 92 kabuldür. Adli suçlularda denetimli serbestlik ayrılma oranı yüzde 98 kabul, terör suçlarında denetimli serbestlik ayrılma oranı yüzde 95'tir. Yine terör suçlularına bakacak olursak -2026 yılı için söylüyorum- PKK'dan açığa ayrılma oranı yüzde 93, denetimli serbestlik oranı yüzde 94. FETÖ terör örgütünün ayrılma oranı yüzde 96, denetimli serbestliğe geçiş oranı da yüzde 99 oranında gerçekleşmiştir.

Yine önergede ismi geçen Özcan Aksu hakkında toplam 7 kez hastaneye sevki sağlanmış, muayene ve tedavileri yapılmış ama Özcan Aksu'nun vefatıyla ilgili adli ve idari soruşturma da başlatılmış olup konu derinlemesine incelenmektedir. Yine adı geçen Aydın Oğuz hakkında 71 kez kurum revirinde, 3 kez hastanede poliklinikte muayene ve tedavi yapılmış, düşme sonrası aile hekimi tarafından yapılan muayenede ortopedi servisine sevki uygun görülmüş ancak adı geçen mahkûm ağız içi aramaya izin vermediği için sevki yapılamamıştır. Yine Orhan Çağan hakkında ceza infaz kurumunda barındığı süre zarfında 12 kez kurum revirine, 3 kez de hastaneye ilgili polikliniğe gönderilmiş ancak yine aynı ağız aramasına izin vermediği için tedavisi gerçekleştirilememiştir. Hükümlü ve tutukluların sevk ve nakli sırasında kaçmalarını önlemek amacıyla kelepçe takılması, sevk edilenin koluna girilmesi, ağız içi arama yapılması, yeterli sayıda personelle etrafında çember oluşturulması gibi sağlığa zarar vermeyecek şekilde bütün önlemlerin alınması Jandarma görevlilerince yapılmaktadır. Bu kapsamda, ceza ve tevkifevlerinde her ne suretle olursa olsun CİMER, dilekçe, internet yoluyla gönderilen ihbarlar, şikâyetler, mektuplar dâhilinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - ...başvurularda ileri sürülen iddialar ve talepler titizlikle araştırılmak ve etkin soruşturma yürütülmek üzere cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilmekte, başlatılan adli ve idari soruşturmanın takibi yapılmakta, yürütülen soruşturmalarda somut delil elde edilmesini teminen kask ve yaka kamerası kullanımıyla kamerasız alanda hükümlüyle ilgili görüştürme yapılmamasına yönelik talimatlar yerine getirilmediği takdirde gerekli önlemler, tedbirler alınmaktadır.

Ayrıca, başvuruların ceza infaz kurumları hakkında ilgili iddia ve talepleri gerekli uygun görüldüğü takdirde Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Kontrolörler Kurulu Başkanlığınca değerlendirilmek üzere görevlendirmeler yapılmakta olup mahallinde incelemeler de yapılmaktadır. Hak ihlaline ilişkin tespitlerin ortaya çıkması hâlinde gereği, takdir ve ifasına yönelik ilgili cumhuriyet başsavcılıklarına da suç duyurusunda bulunulmaktadır.

Bu nedenle, verilen önergeye "hayır" oyu vereceğimizi belirtir, Gazi Meclisi saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Oylama öncesi bir karar yeter sayısı talebimiz var efendim.

BAŞKAN - Oylamadan sonra karar yeter sayısı arayacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Karar yeter sayısı için elektronik oylamaya başvuracağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.51

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.57

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 120'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi kabul edenler... Kabul Etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Yeni Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

5.- Yeni Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkede son dönemde ifade ve basın özgürlüğü alanında yaşanan ihlallerin araştırılması amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/8/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/8/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkemizde son dönemde ifade ve basın özgürlüğü alanında yaşanan ihlallerin araştırılması amacıyla 6/8/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (28 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 6/8/2026 Perşembe günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Buyurun lütfen. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP'nin ifade ve basın özgürlüğünü abluka altına alan baskı, sansür, engelleme girişimleri maalesef artarak devam etmekte. Türkiye 2026 yılı itibarıyla dünya basın özgürlüğü sıralamasında 180 ülke arasında 163'üncü sıraya geriledi çünkü haberi, yazısı, paylaşımı nedeniyle gazeteciler soruşturma, gözaltı ve tutuklamalarla karşı karşıya. Bakın, temmuz ayının üçte 1'i adli tatildi ama o ayda bile gazeteciler en az 40 kez hâkim karşısına çıktı; 8 gazeteci gözaltına alındı, 2

gazeteci tutuklandı. Yılın başından bu yana yedi aylık süreçte 350 kez hâkim karşısına çıktı gazeteciler haberini, yazısını savunmak için. En az 50 gazeteci gözaltına alındı. İsmail Arı, Alican Uludağ, Nedim Oruç, Pınar Gayıp, Yıldız Tar, Sibel Gürcihan'ın da aralarında olduğu 15 gazeteci aylarca tutuklu kaldı. Merdan Yanardağ, uydurma casusluk davanızdan tam iki yüz seksen beş gündür, otuz beş yıllık gazeteci Ali Çağatay "tweet" attı diye bir buçuk aydır özgürlüklerinden, sevdiklerinden mahrum, zindandalar.

Değerli arkadaşlar, Meclisimiz tarihî günlere tanıklık ediyor. Bir yandan terörü bitireceğiz, toplumsal barışı sağlayacağız diyoruz; peki ama bu tarihî süreci kim yazacak, kim anlatacak? Gazetecileri cezaevine koyarak, haberlerini sansürleyerek, siteleri karartarak mı yapacaksınız? Gazeteciler emekli eyleminde, madenci direnişinde, 19 Mart darbesinde, 1 Mayıs, 8 Mart, NATO protestolarında meydanlardan haber yapacak ama engelleniyor. Tutuklu meslektaşına destek için yürümesine dahi abluka konuluyor. Dünyanın öbür ucundan gelen gazeteci Ankara'da zirve izliyor ama kendi gazetecimize yasaklanıyor, siteleri, sosyal medya hesapları kapatılıyor; yetmiyor, hepsi bir de zindana tıkılıyor. Silivri'de ve diğer adliyelerde habercilere mahkeme salonları yasaklanıyor; davaları anbean aktaran gazeteciler gerekçesiz gözaltına alınıyor.

Yine, gün geçmiyor ki yolunu milletimizin açtığı Yeni Partimizdeki yol arkadaşlarımıza, belediye başkanlarımıza operasyon olmasın. Tam beş yüz günü aşkın süredir haksız, hukuksuz tutuklu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız, 15,5 milyon yurttaşın Cumhurbaşkanı adayı Ekrem İmamoğlu'nun savunmasına, sesine, afişine ve hatta adına bile tahammül edemeyenler, şimdi de onu dijital darbe yöntemleriyle susturmaya çalışıyor. Tam 11 kez hesaplarını engellediniz. Bu karartma sadece İmamoğlu'nun sesini kısmak değil, milletimizin haber alma, siyasal bilgiye erişim ve demokratik tercih oluşturma hakkını da yok etme girişimidir. İşte bu yüzden, değerli arkadaşlarım, biz, bu "erişim engeli" denen karartma ve sansürün hayatımıza, toplumsal hafızamıza ve demokratik alanımıza hasarını konuşmak zorundayız çünkü durum çok vahim.

Bakın, İfade Özgürlüğü Derneğinin rakamları ortada: 2025 sonu itibarıyla Türkiye'den erişime engellenen "web" sitesi ve alan adı sayısı 1,5 milyonu aşmış durumda. Sayenizde erişim engelleri sistematik ve kalıcı bir dijital sıkıyönetim rejimine dönüşmüş durumda. Vatandaşın sesini duyurduğu neredeyse her kitlesel olayda X, YouTube, Instagram ve WhatsApp gibi platformlara bant daraltmak rutine binmiş oysa Anayasa Mahkemesi keyfî erişim engellemenizi, haber karartmanızı hukuksuz bulmuştu.

Peki, siz ne yaptınız? Bu ayıbı ortadan kaldırmak yerine "millî güvenlik" ve "kamu düzeni" kılıfıyla bu dijital sansürü misliyle sürdürüyorsunuz. Siyasetçi görüş veriyor, gazeteci haberini paylaşıyor, yurttaş yorumunu yapıyor; hepsine anında karartma, anında sansür. Son bir ayda Alican Uludağ, Can Bursalı, Yıldız Tar ve daha birçok gazetecinin hesaplarını; İBB davasındaki büyük iftira ve kumpasları anlık paylaşan İstanbul Yargılanıyor Platformunu; AKP'nin bu kara düzenini, vergi adaletsizliklerini yayınladığımız siteyi ve yüzlerce belgeli içeriği ve hesabı kapattınız.

Sayın milletvekilleri; burada, gözlerimizin önünde bu ülkenin toplumsal hafızası sistematik bir biçimde silinmekte, karartılmaktadır. Bugünlerin tarihini yazacak olan arşivler yok edilmektedir. Gerçeğin üstünü tek tıkla kapatabileceğini sanan bu anlayış, gazetecinin haberine de yurttaşın haber alma hakkına da açıkça savaş ilan etmiştir. Siz interneti kısarak, hesapları karartıp bant daraltarak sadece gerçeği değil bu ülkenin ekonomisini, akademisini, gençlerini ve dünyayla olan bağını cezalandırmaktasınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Teşekkür ederim.

İşte, bu nedenle bu önergeyle diyoruz ki: Gelin, bir Meclis araştırma komisyonu kurulsun ve bu dijital sıkıyönetimin tahribatı bütün boyutlarıyla ortaya çıkarılsın.

Sayın milletvekilleri, bilgiye erişim hakkı aktif yurttaşlığın ve demokratik denetimin temelidir. Demokrasi, bilgiye özgür ve güvenilir erişim olmadan yaşayamaz. Biz Yeni Parti olarak baskılarınıza, sansürünüze ve yasaklamalarınıza asla boyun eğmeyeceğiz. Milletimizle halkın iktidarını kuracak, demokrasi ve hukuk devletinin olmazsa olmazı basın ve ifade özgürlüğünü tam güvence altına alacağız.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Cemalettin Kani Torun.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İfade özgürlüğü Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde açıkça ifade edilmiş, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarında geniş yer bulmuş bir alandır hatta 2003 yılında AK PARTİ iktidarı döneminde yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nde de açık açık tarif edilmiştir. Ben, tabii, burada bu maddeleri saymayacağım, zira iktidarın hukukçuları bunları adları gibi biliyorlardır. 2003 yılında sözleşmenin kabulünden tutun, temel hak ve hürriyetler konusunda yıllarca yapılan bunca iyileştirmeden sonra son on yıldır maalesef bu alanda geriye gidiyoruz.

Kıymetli milletvekilleri "özgürlük" dediğimiz şey sınırlarını muktedirin belirlediği bir alan değildir ya da ucu size dokunduğunda daralan ancak muhalifinize yöneldiğinde genişleyen bir alan da değildir. Siz hiç muhalefet kurumunun varlığının hikmetini düşündünüz mü ya da eleştiri kültürünün topluma kazandırdığı geniş ve renkli bakış açısının kıymetini sorguladınız mı?

"Eleştiri" dediğimiz şey, insanın yaratılışı gereği kaçınılmaz hatalarını fark edebildiği bir kontrol mekanizmasıdır. Eleştiri, iktidarların yanlış politikalarına karşı ortaya çıkan toplumsal rahatsızlığın hatta öfkenin toplumsal huzuru etkilemeden tahliye edilmesini sağlayan bir kanaldır. Eğer siz bu tahliye kanalını kapatırsanız, insanların söz söyleme, eleştirme, farklı fikirler ortaya koyma özgürlüklerini ellerinden alırsanız çok daha kötü bir tabloyla karşılaşırsınız. Vatandaşlarımız, gençlerimiz her gün sadece fikirlerini, eleştirilerini ifade etti diye gazetecilerin, sanatçıların, siyasetçilerin tek tek içeri alındığını gördüğünde içlerinde bu ülkenin istikbaline dair bir umut kalır mı sanıyorsunuz? Tutuksuz yargılanmasında hiçbir beis olmayan bu isimlerin şafak baskınlarıyla, kelepçelerle gözaltına alınması, siyasi saiklerle kolluğun ve yargının harekete geçirilmesi karşısında toplumumuz bir siyasetsizliğe sevk ediliyor. Siyasete olan güven, yargıya olan güven yerle bir oldu; kaldı ki, değerli arkadaşlar, siz ifade özgürlüğü hakkındaki mevzuatı istediğiniz kişiye özel yasalar hâline getiriyorsunuz. Bakıyoruz, iktidara karşı en ufak bir eleştiri hakarete, halkı kin ve düşmanlığa sevke girerken muhaliflere karşı yapılan küfür ve hakaret ağır eleştiri sınırlarında kabul edilebiliyor. Tam da barış ve demokrasi süreci yürütülürken muhalefete karşı yapılan siyasi operasyonlar sürecin ruhuna da sürece verilecek toplumsal desteğe de zarar veriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - İktidarı her insanın ihtiyacı olan eleştiri mekanizmasını sert tedbirlerle bastırmak yerine bu eleştirilere kulak vermeye davet ediyorum. Barışı büyütelim, demokrasiyi genişletelim, toplumsal huzur ve refahı her anlamda kalıcı kılmak için beraber çalışalım; bunun yolu özgürlükleri genişletmekten geçer, ifade özgürlüğü de bunun başında gelir.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Taşcı.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk basını bugüne dikensiz gül bahçelerinden geçerek değil darbelerle, sürgünlerle, zindanlarla sınanarak, gün yüzü görmeden gelmiş, darbe dönemlerinin baskısını bugünün yani sözde sivil dönemin sözde özgürlüklerine tercih eder hâlde olduğuna göre; görüp görebildiği ferahlığı bugüne kadar düşünün işte. Dünden bugüne böyle direne direne, dövülse de sövülse de öldürülse de hatta tam da Uğur Mumcu'nun dediği gibi her parçasından yeni ve toplumla yaptığı sözleşmeden başka güç tanımayan kalem savaşçıları doğurmuş Türk basını kendisine yönelen zulmün şiddeti ne olursa olsun hep var olacak, hep haber yapacak; o haberler de hep toplumun gözü, kulağı, vicdanı olmaya devam edecektir. Keza ben çok güvenirim Anadolu'nun o kadim dayanıklılığına. "Zulmünüz artsın ki tez zeval bulasınız." Çeyrek asırdır kâh "Ananı al git!" diye, kâh "Sus, nankörlük yapma!" diye, kâh "Çapulcular!" diye susturulmaya çalışılan Türk milleti Silivri'de defaatle yıktığı, Saraçhane'de yıktığı, en son Ankara'da Tandoğan'da yıktığı korku duvarlarını 16 Ağustosta da Kuvayımilliye'nin beşiğinde, Balıkesir'de ve ilk seçim sandığında da egemenlerin bir daha asla yeniden inşa etmeye cüret edemeyeceği şekilde yıkacaktır.

Bütün bunlardan hiç şüphem yok da "ifade özgürlüğü" deyince ne anlaşıldığından hayli şüpheliyim çünkü kurucumuz Atatürk'e hakaretin hiçbir maliyetinin olmadığı, rejimin temel niteliklerine saldırının hiçbir maliyetinin olmadığı, cumhuriyete "zulüm rejimi" demenin mesela serbest olduğu, en ağır insanlık suçlarını övmenin, onlara kutsiyet atfetmenin serbest olduğu, en azılı suçluları, katilleri, canileri övmenin serbest olduğu bir düzende ifade özgürlüğü olmadığını söylemek güç, fazla bile var! Bu ülkede ifade değil, gerçek yasağı var aslında, doğru yasağı var; Truman Show'a benzetiyorum çoğu kere. Erişim engelleriyle bir gecede ülkeyi 1 trilyondan fazla zarara uğratmak pahasına kurgulanan bu halüsinatif düzenin duvarlarını yıkıp narkozlanan kitleleri gerçekle buluşturacak şeyleri söylemek yasak sadece bu ülkede, insanların sorgulamasını sağlayacak işaretler bırakmak yasak hafızaya. Zaten basın da bu yüzden hedef tahtasında, yüzleştirmesin diye ve fakat atlanan küçücük bir detay var; gelinen ahval ve şerait öyle ki, hanidir tekrarlıyorum bunu, artık göstermemek yetmez, konuşturmamak yetmez hâli pürmelalimizi yok saydırabilmeye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Konuşulmayınca yok olmayacak kadar derin çünkü yoksulluk artık, okulda baygınlık geçiren çocukların boş midelerinde. Konuşulmayınca yok olmayacak kadar derinde adaletsizlik; Gülseren Çalık'ın yüreğinde, Yasemin Minguzzi'nin, Güvenpark'taki gazilerimizin yüreğinde. Söküp atabilir misiniz yürekleri de?

Değerli milletvekilleri, biz bu önergeyi destekliyoruz ve bu önergenin binlerce insanın haksız ve hukuksuz şekilde operasyona uğramaya devam ettiği bir ülkeye demokrasinin bir terör örgütüne imtiyazla geleceği sanrısından uyanılmasına vesile olmasını da temenni ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bazı mesleklerin hayaletleri ömür boyu takip ediyor insanı. Sizler basın özgürlüğüne böyle darbe indirdikçe bir zamanlar medyada çalışmış ne kadar milletvekili varsa sırayla kürsüye gelerek bu uygulamalarınızı eleştirmek zorunda kalıyoruz.

Bu kaçıncı konuşmam, ben hatırlamıyorum açıkçası, sizlerin de hatırlamasını beklemiyorum. Aslında ekip belli; önerge sahibi Yeni Parti adına Utku Çakırözer'in konuşması tesadüf değil, CHP adına ben, Selcan Hanım, belki Tuncay ve Okan Konuralp de olsaydı onlardan biri benim yerime ya da başka bir yerde kürsüde olacaktı, Ali Öztunç zaten arkada oturuyor, bizi dinliyor. Ya, bu rutin aslında bir şekilde çalışıyor ama derde çare değil.

Son söyleyeceğimi baştan söyleyeyim: Tabii ki bir siyasetçinin, suçluluğu hiçbir şekilde, hiçbir mahkemede şu ana kadar kanıtlanmamış bir kişinin, sosyal medya hesaplarını ve kurumsal hesaplarını yasaklamak düşünce, ifade ve medya, ne derseniz bu tür özgürlüklerin tamamına karşıdır. Dolayısıyla, grubumuz bu önergeyi destekliyor.

Şimdi, bu girizgâhtan sonra samimi bir iki düşüncemi ve hissiyatımı da sizinle paylaşmak isterim: Başkanlık sisteminin son on senede getirdiği nokta öyle ki herkes iktidar kaybına uğruyor; Meclis iktidar kaybına uğruyor, bazı siyasetçilerin "yargı kolları" dediği yargı itibar ve iktidar kaybına uğruyor, medya da bunun dışında kalamıyor maalesef.

Yıllar önce çalıştığım bir gazetenin çok popüler bir yazarı vardı. Hiçbir fikrine de katılmıyordum ama basın özgürlüğü adına -bizde, eski mesleğimde öyle bir laf vardır "Haber hür, yorum kutsaldır." diye- kendisinin yazma hakkını ve basma yani onun okurla buluşma hakkını sonuna kadar desteklerdim fakat anlamazdım insanlar niye onu okur diye. Bir gün kelli felli, gayet aydın bir insanla karşılıklı otururken sordum: Niye seviyorsunuz bu şahsı? "Aynen benim gibi düşünüyor." dedi yani medya genel olarak... Bir kendinizi yoklayın bakın, medyada seyrettiğiniz programlar, diziler, okuduğunuz makaleler size ne kadar yakınsa size o kadar cazip gelir ve bu, aslında medyanın iktidar kaybıdır. Sizi memnun etmek için ben canımı günlerce, haftalarca, defalarca tehlikeye atmadım savaş meydanında ya da ekmeğimden olma pahasına yöneticiyken insanları savunmadım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (Devamla) - Teşekkür ederim.

Size şirin gözükmek için yapmadım ben mesleğimi, ne olur bunu doğru anlayın ve medyanın şu anda geldiği noktada, emin olun, siyasi yelpazenin tamamı için söylüyorum, popülist ve insanlara beklediğini veren bir hâl almasından ciddi anlamda rahatsızlık duyuyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, sevgili milletvekili arkadaşlarım; hepinize iyi bir akşam diliyorum. Ekranları başında bizi izleyen, dağdan bayıra, cezaevine, sürgüne kadar herkese çok selam, çok sevgiler.

Şimdi, burada basın özgürlüğünü tartışıyoruz ve konuşuyoruz. Basın özgür değilse bir ülke özgür değil. Biz yıllardır bu basın özgürlüğünü savunuyoruz. Sürekli bize sundukları bir şey "Ülke terörle mücadele ediyor." diye getirip götürüp oraya sıkıştırmaya çalıştılar. Şimdi geldiğimiz noktada hep beraber iç barışımızı sağlayacağız. Genelde derler ki "Yol yoktur, yolcunun attığı ilk adımdan yolculuk başlar." Biz de ilk adımı atan, bu yolculuğu bu halklara armağan eden herkese teşekkür ediyoruz. Bu süreci yaşatanlar... Sevgili Musa Anter der ki -o da bir gazeteci ve yazar- "Ben bu yaşanan büyük kaosların mağduruyum, sanığıyım ve davacısıyım." Biz de işte, bu topraklarda bu kadar uzun yıllar acılar yaşadık; şimdi tarih bize yeni bir süreci yaşatıyor.

Bundan tam kırk iki yıl önce bir ağustos ayında Kürt çocukları silahlara sarıldılar, Kürtler ve Türk çocukları birbirlerini öldürdüler. O savaşta, o çatışmada yaşamını yitiren her insan; adı asker, polis, gerilla, hepsi bizim yüreğimizde. Biz onları çok geride bırakıp yeniden ülkemizi birlikte inşa etmek istiyoruz. Bu ülkeyi inşa ederken -acılarımızı kaşıyarak değil- yeniden demokratik bir cumhuriyeti hep birlikte inşa etmeliyiz. Silahlara veda edilmişken artık halklarımız, kimliklerimizi demokratik siyasetle savunacağız ve bu ülkenin demokratik bir ülke olması için çaba sarf edeceğiz. Bu, hepimizin görevidir; bu silahların, bu ülkenin gündeminden çıkması DEM PARTİ'nin olduğu kadar bütün siyasi partilerin sorumluluğudur. İşte, bu konuda bizim üzerimize düşen bütün sorumlulukları biz bugüne kadar yerine getirdik ve bu yasayı eksik buluyoruz ama sonuna kadar destekliyoruz. Bu yasada daha çok özgürlükler olmalı, "ama"lar "lakin"ler yer almamalıdır; barış böyle sağlanır. Kürtler kendilerini bu yasalarda, anayasalarda özgürce görmek istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

SIRRI SAKİK (Devamla) - İlk başta da söylediğimiz gibi, atılan her adımı önemsiyoruz. Bu adımları bugüne kadar taşıyan bütün siyasi aktörler bu ülkenin geleceğinde önemli aktörler olarak anılacak diyoruz.

Şimdi, biz Kürtler ve Türkler, bu halkın evlatları yıllarca dağlarda, çatışma alanlarındayken hepimizin eli yüreğindeydi "Çocuklarımız ölecek." Askere gidenin annesinin, babasının feryadı buydu. Polis ve asker ailelerinin elleri hep yüreklerindeydi; Kürt annelerinin, babalarının da elleri hep yüreklerindeydi. Ne için? "Çocuklarımız ölmesin." diye. Şimdi, işte, tarihî bir fırsatı hep birlikte yakaladık. Şimdi, ellerimiz yüreğimizde; bu, çok kutsal bir selamlaşmadır. 4 kitaptaki dualarla ülkemiz için dua ediyoruz.

Artık çatışma olmasın, artık ölüm olmasın, barış olsun diyorum; hepinize teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Rize Milletvekili Harun Mertoğlu.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HARUN MERTOĞLU (Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yeni Partinin vermiş olduğu grup önerisi üzerinde söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, elbette ifade özgürlüğü demokratik hukuk devletinin temelidir; buna hiçbirimizin itirazı olamaz. Anayasa'mızın 12'nci maddesi açık: "Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir." Anayasa'mızın 26'ncı maddesi de "Herkes, düşünce ve kanaatlerini açıklama ve yayma hakkına sahiptir." der. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesi de diyor ki: "Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar." Ancak hukuk devletinde temel hak ve hürriyetler mutlak değildir. Bunu yine Anayasa ve diğer insan hakları mevzuatında görmekteyiz. Mevzuatın yalnızca birinci fıkralarını okumak yetmez, ikinci fıkraları da okumak ve bir bütünlük içerisinde değerlendirme yapmak gerekir.

Şimdi sizlere Anayasa'mızın ilgili maddelerinin ikinci fıkrasını hatırlatayım. 12'nci maddenin ikinci fıkrası: "Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder." 26'ncı maddenin ikinci fıkrası: "Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının korunması amaçlarıyla sınırlanabilir." Görmezden gelseniz de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesinin ikinci fıkrası da şunun altını

çiziyor: "Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir."

Dolayısıyla, mesele, ifade özgürlüğü var mı yok mu meselesi değildir; mesele, özgürlüğün hukuk içerisinde kullanılıp kullanılmadığıdır. Hiç kimse sosyal medya hesabına sahip olduğu için hukukun üstünde değildir. Hiçbir gazeteci de siyasetçi de hiçbir vatandaş da suç işlediği iddiası varsa yargısal denetim dışına çıkamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Araştırma önergesinde mahkeme kararları, erişim engelleri ve yürütülen soruşturmalar peşinen hukuksuzluk olarak nitelendirilmektedir. Oysa devam eden adli süreçler hakkında hüküm verme yetkisi siyaset kurumunun değil bağımsız ve tarafsız mahkemelerindir.

Kısacası, ifade özgürlüğü, hakaretin kalkanı olamaz. İfade özgürlüğü, iftiranın, dezenformasyonun ve kaos çabalarının sığınağı olamaz. İfade özgürlüğü, devam eden yargı süreçlerini baskı altına alma kampanyalarının mazereti hiç olamaz. Bizler ifade özgürlüğünü de basın özgürlüğünü de hukuk güvenliğini de birlikte savunuyoruz. Özgürlüğü güvenlikten, güvenliği hukuktan, hukuku da adaletten ayırmıyoruz.

Bu gerekçelerle, tamamen siyasi mülahazalar üzerine inşa edilen ve yürüyen yargısal süreçler hakkında peşin hüküm içeren araştırma önergesine katılmadığımızı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

VIII.- SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1.- (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi için Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.27

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.58

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 121'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Müşerref Pervin Tuba Durgut ve Antalya Milletvekili Mustafa Köse ile 98 Milletvekilinin Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Müşerref Pervin Tuba Durgut ve Antalya Milletvekili Mustafa Köse ile 98 Milletvekilinin Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3771) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 286) [1]

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin maddelerine geçilmesi kabul edilmişti.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 9'uncu maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde söz isteyen, YENİ YOL Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun lütfen.

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanunun esas amacı, çocuklarımızı her türlü suçtan koruyacak, fail veya mağdur olmalarını engelleyecek bir düzenlemenin hayata geçirilmesi olmalıdır. Çocukların fail olduğu ağır şiddet olayları karşısında cezasızlığı savunmak mümkün değildir. Çocuğunu kaybeden, ağır biçimde yaralanan ailelerin adalet talebini biliyor ve önemsiyoruz.

İktidarın kanun teklifine yönelik birinci eleştirimiz, bu sorunun sadece cezaların artırılmasıyla çözülebileceğini düşünmeleridir. Teklifin gerekçesi, çocukların suça sürüklenmesinin dar kapsamlı bir ceza hukuku meselesi olmadığını bizzat kabul etmektedir. Aile, okul, sosyal çevre, dijital ortam,

[1] *286 S. Sayılı Basmayazı 5/8/2026 tarihli 120'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.*

sosyal hizmet kapasitesi belirtilmektedir ancak gerekçeden sonra gelen maddelere baktığımızda, ceza sürelerini arttırma, çocukluk dönemindeki mahkûmiyetleri tekerrüre esas alma, infazı kapalı kurumda başlatma, koşullu salıverilmeyi geciktirme gibi düzenlemeler getirmektedir. Gerekçe olarak sosyal ve toplumsal politikayı esas alıp düzenlemelerde ise ceza politikasını öncelemek çelişkidir ve Genel Kurulda bu durumun dikkate alınması gerekmektedir.

Bu teklif 14 Temmuzda Meclise sunuldu, 16 Temmuzda Komisyonda görüşülmeye başlandı, aynı hafta on ikinci yargı paketi Genel Kurul gündemindeydi, tali komisyon olan Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda ise görüşülmedi. Ayrıca, Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'taki olayları araştırmak üzere kurulan Meclis Araştırması Komisyonu hâlâ çalışıyorken, o Komisyonun raporu ortada yokken bu teklif kanunlaştırılmak isteniyor. Sormak istiyorum: Bu Meclis kendi kurduğu araştırma komisyonlarını hangi amaçla çalıştırıyor? Uzman dinlemenin, saha ziyaretinin, muhalefet şerhi yazmanın yasama sürecindeki karşılığı nedir? Eğer yapılan işler ve sonuçları beklenmeyecekse, muhalif görüşler dikkate alınmayacaksa o zaman kendiniz çalarsınız ve -tabirimi mazur görün- kendiniz söylersiniz.

Teklifin 2'nci maddesi mutlaka revize edilmelidir. 12-15 ve 15-18 yaş gruplarındaki çocuklar için ceza aralıklarını yükseltmektedir; daha da önemlisi, kasten öldürme ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçlarında hâkime çocuğa özgü ceza rejimini tamamen bir kenara bırakma yetkisi vermektedir. 12-15 yaş grubundaki bir çocuk, kendi yaş grubunun güvencelerinden çıkarılıp 15-18 yaş grubunun ağır rejimine taşınmaktadır. 15-18 yaş grubundaki çocuk ise doğrudan yetişkin cezasıyla karşılaşabilecektir. Anayasa'mızın 38'inci maddesi ceza sorumluluğunun kusura dayanmasını, 41'inci maddesi devletin çocuğu koruma yükümlülüğünü belirler. Yaşa dayalı ceza rejimi çocuğa tanınan bir lütuf değildir, muhakeme ve dürtü kontrolü kapasitesinin gelişmemiş olmasının hukuki sonucudur. Suçun ağırlığı çocuğun gelişim yaşını büyütmez değerli arkadaşlar. Bir daha söylüyorum, bu maddede mutlaka bir revizyona gidilmelidir.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Ne yapalım?

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - 3'üncü maddeyle, tekerrür istisnasının yaş sınırı 18 yaşından 15 yaşa indiriliyor yani 15 yaşını doldurmuş bir çocuğun mahkûmiyeti ileride mükerrirlere özgü ağır infaz rejiminin dayanağı olabilecektir, üstelik bunun için önceki cezanın infaz edilmiş olması bile aranmamaktadır. İlk müdahalenin sonuç verip vermediğini beklemeden 2'nci dosyayı ağırlaştırmak, tekrarın nedenini araştıran ve ortadan kaldırmaya çalışan değil çözümün sadece çocuğu cezalandırmakta olduğunu öne süren bir yaklaşımdır. Sorulması gereken soru, cezanın neden yeterince ağır olmadığı değil riskin olay olmadan önceki aşamada neden fark edilmediğidir. O nedenle bu madde mutlaka bu kanun teklifinden çıkarılmalıdır.

6'ncı ve 7'nci maddelerle, çocuk hükümlüler bakımından infaz artık kapalı kurumda başlıyor; eğitimevi, iyi hâl gösterildiğinde ulaşılabilen ikinci bir aşamaya dönüştürülüyor. Oysa eğitimevi, çocuğun eğitilmesi ve topluma kazandırılması için kurulmuştur; mahkûma iyi davranışları karşılığında verilen bir ödül değildir.

8'inci madde ise belirli suçlarda 15 yaşından önce kurumda geçirilen sürenin koşullu salıverilme hesabındaki avantajını kaldırmaktadır.

Bu 3 madde birlikte değerlendirildiğinde -6, 7 ve 8'inci madde beraber değerlendirilmelidir- aynı çocuk üzerinde ceza miktarı, infaz kurumunun türü ve fiilen kurumda geçirilecek süre aynı anda ağırlaştırılmaktadır. Ölçülülük ilkesinin dikkate alınmadığının bir örneği gösterilmektedir. 6, 7 ve 8'inci maddeler mutlaka revize edilmelidir; aksi takdirde, bu kanun eksik çıkacaktır ve aynı zamanda da sorunlarla karşılaşmış olacağız.

10'uncu maddeyle getirilen yönlendirme tedbirlerinde hiçbir alt yaş sınırı yoktur. Ceza sorumluluğu bulunmayan 8 yaşındaki bir çocuk ile 14 yaşındaki bir çocuk aynı hükümle, üç yüz saate kadar zorunlu çalışma yükümlülüğüyle karşılaşabilecek, dijital cihazları iki yıl kadar kamu gözetimine açılabilecektir. Hukuk düzeni bu çocuğun fiilen anlamını kavrayamadığını kabul ederken ona ceza niteliğinde bir yük eklenmesi ise yönlendirme değil açıkça adı değiştirilmiş bir yaptırım hükmüdür.

11'inci maddede yer alan "davranışsal bağımlılık" ifadesi tıbbi ve hukuki bakımdan son derece belirsizdir. Bir çocuğun özgürlüğünün kısıtlanmasına ve kapalı bir sağlık kurumuna yatırılmasına dayanak olamaz. Komisyon aşamasında bu ibarenin madde metninden çıkarılmasını istedik, ısrarımızı burada da tekrar ediyoruz. Aynı şekilde, hâkim kararından önce uygulanabilecek tıbbi müdahale, yalnızca gecikmesinde sakınca bulunan acil hâllerle sınırlandırılmalı, çocuğa süreç başından itibaren zorunlu müdafi atanmalıdır.

5'inci ve 14'üncü maddelerle getirilen zorunlu sosyal inceleme ve iddianamenin iadesi mekanizmasını destekliyoruz. Bu, doğru yönde atılmış bir adımdır ancak bu güvence 15 yaşını doldurmamış çocuklarla sınırlı tutulmuş, 15-18 yaş grubunda sosyal inceleme yapılmamasının gerekçesiz kalmasının usulü sonucu ise düzenlenmemiştir. Bir hakkın etkili olabilmesi için denetlenebilir bir yaptırım olması gerekir; aksi hâlde, kanunda yazan gerekçe yükümlülüğünün kâğıt üzerinde kalacağı aşikârdır.

14'üncü maddede, aile hukukundan doğan yükümlülüğün ihlali ile çocuğun işlediği ağır suç arasında otomatik bir nedensellik kuruluyor. Oysa Anayasa'mızın 38'inci maddesi ile Türk Ceza Kanunu'nun 20'nci maddesi ceza sorumluluğunun şahsiliğini güvence altına almaktadır. Bir ebeveynin cezası, kendi somut ihmali değil çocuğun bağımsız fiilinin ağırlığı üzerinden artırılamaz. Sosyal devletin sağlamadığı desteğin bedeli yoksul bir aileye hapis cezası olarak geri dönmemelidir.

15'inci maddede, koruyucu tedbirlerin uygulanmasında kolluktan yardım istenmesi ve tedbire uymayan ebeveyne tazyik hapsi öngörülmektedir ancak aynı hassasiyet, tedbiri zamanında uygulamayan kamu kurumları için gösterilmemektedir. Anne ve babayı, ebeveyni sorumlu tutacaksınız ama kamu kurumlarına gelince de onlar layüsel olacak öyle mi? Bu ne yaman çelişki arkadaşlar? Devlet kendi gecikmesine... Yani "hükûmet" diyeyim "devlet" demeyeyim, sözümü geri alıyorum. Hükûmet, kendi gecikmesine tolerans gösterip ailenin veya çocuğun davranışında en ağır karşılığı asla uygulayamaz.

Mukayeseli hukuka baktığımızda durum şudur: Portekiz'de ceza sorumluluğu yaşı 16 ve istisna kabul edilmez. Fransa'da çocuk adaletinin temel ilkesi cezalandırılmadan önce eğitmektir. Hollanda erken, hızlı ve çocuğa özgü müdahaleyi esas alır. Karşılaştırmalı hukukun, başka bir ülkenin en sert hükmünü çekip almak için değil o hükmün hangi uzmanlık ve denetim mekanizmaları içinde uygulandığını görmek için yapılması gerekir.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Allah size insaf versin, insaf.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - İstanbul ve Ankara Barolarının ortak değerlendirmesi de aynı noktaya işaret ediyor. Nitelikli uzman desteği, bilimsel sosyal inceleme, tutuklamanın son çare olması ve toplum temelli alternatiflerinin güçlendirilmesi gerektiği açıktır.

Teklifin etki analizi de mevcut değildir. Hangi suçlarda mevcut ceza sınırlarının yetersiz kaldığı, ceza artışının yeniden suça sürüklenmeyi azaltıp azaltmayacağı, kapalı kurumlarda oluşacak kapasite ihtiyacı, gerekli uzman personel sayısı belirtilmemiştir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 37'nci ve 40'ıncı maddeleri özgürlükten yoksun bırakmanın son çare olmasını ve çocuk adaletinin yeniden topluma kazandırıcı biçimde kurulması gerektiğini belirtir. Ayrıca, Çocuk Hakları Komitesinin 24 no.lu Genel Yorumu ise suçun

ağırlığı ne olursa olsun çocuğun yetişkin ceza rejimine geçirilmesine karşı çıkmaktadır. Bu kadar eleştiriye rağmen teklifin 9'uncu maddesiyle getirilen bıçak satışı yasağını doğru buluyoruz. Çocukların bu tür aletlere denetimsiz erişiminin önlenmesi gereklidir ancak çocuğa satış yapıp ekonomik kazanç sağlayan yetişkin ile o aleti taşıyan çocuğun aynı maktu para cezasına tabi tutulması sorumluların ağırlığıyla bağdaşmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, gerekli olan, çocuğa suç örgütünden önce ulaşmak, okuldan kopmasını engellemek, ailesini ve yaşamını desteklemek, mağduru ise korumak ve başka bir ailenin aynı acıyı yaşamamasını sağlayacak sistemi kurmaktır. Bu Meclisin görevi kolay olanı birkaç günde kanunlaştırmak değildir, zor olana emek verip kalıcı bir devlet politikası hâline getirmektir.

Teklifte belirtilen itirazlarımız dikkate alınarak ceza ve infazı ağırlaştıran hükümlerin geri çekilmesi, yaş gruplarına ve suç türlerine göre ayrıştırılmanın sebebi olan verilerin netliğe kavuşturulması, etki analizinin gerekliliği, devam eden Meclis araştırması komisyonunun, baroların, üniversitelerin yani akademinin, çocuk alanındaki uzmanların, sosyal hizmet uzmanlarının ve kuruluşların değerlendirmeleri sonucunda gerçek bir yasama sürecinin gereklilikleri karşılanarak mutabakat şeklinde gerekli kanunlaştırmanın yapılması gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Aksi hâlde, bugün burada kabul edeceğimiz teklif çocuk adalet sisteminde onarılması güç sonuçlar doğuracaktır.

Değerli milletvekilleri, üç senedir Parlamentodayız; bugüne kadar, burada kanunların hemen hemen tamamı, hemen hemen tamamı Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından getirilmiştir. Bu kanunlar getirildikten sonra buradan geçmiştir, geçirilmeyen kanun yoktur, önlerinde bir engel yoktur. Bugüne kadar -bunlarla ilgili olarak da bir çalışma yapıyoruz- çıkarılan kanunların karşılığı ne olmuştur toplum nezdinde, bununla ilgili olarak da bir araştırma komisyonu teklifimiz olacaktır. Göreceğiz bunların çıkarmış olduğu kanunların ne kadar topluma faydalı olduğunu yani bütün kesimlere, meslek gruplarına ve katmanlara ne kadar faydalı olduğunu da burada kamuoyuyla paylaşmış olacağız. Bu kanunu geçirecekler ama bu kanun böyle alelacele çıkarılmış bir kanundur ve kanun paydaşlarla çok fazla görüşülmemiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - "Ben yaptım, oldu." mantığı içinde hareket edilmektedir. O nedenle, bu kanun teklifinin geri çekilerek -hatta bazı maddelerin çıkarılması da yetmez- yeniden değerlendirilerek ekim ayında tekrar getirilmesinde fayda vardır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, Yeni Parti ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Taşcı.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de işlenen her 100 cinayetten 15'inin faili çocuk hâline geldiyse, bir yılda 200 binden fazla çocuk suç işler, 300 bine yakın çocuk da suçtan mağdur olur hâle gelmişse bu bir toplumsal çöküş tablosudur. Şimdi, bu teklifle, toplumsal adalet duygusu okşanmaya çalışılıyor ama bunca suçun zemininin bu iktidar döneminde oluşmuş olduğu gerçeğini değiştirmeyeceği gibi onları üzerlerindeki sorumluluk ve vebalden de kurtarmaz. Zira, bir çocuğu suçlulaştıran en temel faktör ekonomik yoksunluk olduğu hâlde siz derin yoksulluk gerçeğine "algı" der, okullarda bir öğün ücretsiz yemek

dahi vermezseniz çocuk suçluluğunu önleyemezsiniz. Çocuğu suçtan korumaktaki birincil mevzi olan aileyi açlık sınırının altında yaşamaya mahkûm ederseniz çocuk suçluluğunu önleyemezsiniz. Okulları, hastaneleri ticarethaneye dönüştürürseniz, fırsat eşitliğini tarihe gömerseniz, okullarda rehber öğretmen dahi istihdam edemez... Ya, 2.200 öğrencisi olan bir okulda 4 rehber öğretmen olur mu Allah aşkına? Bu öğretmenler hangi çocuğu tanıyacak, hangi çocukla ilgili erken risk tespiti yapacak da hangisini rehabilite edecek? Çocuk suçluluğunu böyle önleyemezsiniz. Önleyemediğiniz gibi öğretmenlerimizi de maalesef katilleşen çocuklara kurban edersiniz. Rahmet olsun Fatmanur Çelik'e, rahmet olsun Ayla Kara'ya.

Arkadaşlar, çocuk suçluluğunu toplumun yozlaşmasına seyirci kalarak, suçu magazinleştiren, pedofiliyi, ensesti magazinleştiren yayınlarla suçu karşısında ailecek çekirdek çitlenen bir izlenceye dönüştürerek önleyemezsiniz. Bakın, Casperlar suç örgütü ana iddianamesindeki 223 sanıktan 20'si 18 yaş altı; aynı örgütle ilgili bir başka davada 57 çocuk cinayetten gasba kadar 41 farklı suçla suçlanıyor; keza, Daltonlar, Redkitler suç örgütleri de aynı şekilde ve biz tam da bu yüzden, çocuklar dolaylı fail olarak kullanılamasın diye bu teklifteki birçok maddeye destek verirken çocukların şuur altına bazı katillerin iyi, bazı çetelerin iyi, bazı suçların toplumsal adalet için gerekli olduğu kanaatini yerleştiren ve devletin boşalttığı alanların suç örgütlerince doldurulmasını meşru gösteren dizileri överek, dizi karakterlerini rol model göstererek çocuk suçluluğunu önleyemezsiniz. Çocuk suçluluğunu devletin besleyemediği, barındıramadığı, eğitemediği çocukları "Al bunları sen besle, sen barındır, sen eğit." diye cemaatlerin kucağına atarak, devletin yükümlülüklerini paralel yapılara devrederek önleyemezsiniz. FETÖ'nün azılı birer devlet ve millet düşmanına dönüştürdüğü çocuklar -unutmayacağız bunu hiçbir zaman- bu iktidarın himayesinde teröristleştirildi.

Çocuk suçluluğunu, çocuk katillerini affederek önleyemezsiniz. Hiçbir çocuğu, çocuk katillerini affederek çocuk katletmenin kötü bir şey olduğuna ikna edemezsiniz. 2012'den itibaren terör örgütlerinin çocuk militan sayısı yüzde 159 artmış. Neden diye düşünmek ister misiniz? Cezai sorumsuzluk, çocukları daha kullanılabilir hâle getiriyor olabilir mi mesela? "Koruyoruz." derken kaç çocuğu bu yolla çetelerin, örgütlerin kucağına attık, düşünmek ister misiniz üzerine? Bir yandan çocuklara kurşun sıktıran, bomba attıran terör örgütlerini kutsayıp da diğer yandan çocuklara cezasızlık istemek, çocukların haklarını değil kullanıldıkları o kirli, kanlı zeminin sürdürülebilirliğini korumakla ilgilidir ve sevgili arkadaşlar, suçu suç olarak tanımlamaktan dahi imtina eder hâle gelirseniz, "fail çocuk" diye eğilimi suç olmaktan çıkarmaya kalkarsanız çocuk suçluluğunu önleyemezsiniz.

Değerli arkadaşlar, bu ülke, son yirmi beş yılda çocuklarına içinde açlık olmayan, yokluk olmayan, şiddet olmayan milyonlarca yuva borçlanmıştır, yüzü gülen ebeveynler borçlanmıştır. Bu ülke, psikopatın birinin tekmeyle dalıp da önüne geleni tarayamayacağı güvenli okullar, sınıflar borçlanmıştır, kaygısız öğretmenler borçlanmıştır, tehlikesiz sokaklar borçlanmıştır ve her güvendiğinde başına yıkılmayan, sırtını dayayabileceği dağ gibi bir devlet borçlanmıştır, adalet borçlanmıştır en çok da. 18 yaş altı 10-15 kişi tarafından katledilen 16 yaşındaki Emir'e adalet borçludur bu ülke. Akranınca öldüresiye dövülen ve iki yıldır bilinci kapalı olan 14 yaşındaki Murat Duha'ya adalet borçludur. Biri 17, biri 14 yaşında 5 canice katledilen Hakan Çakır'a; 13 yaşındaki fail tarafından öldürülen 15 yaşındaki Alperen Ömer'e; 15 yaşındaki fail tarafından katledilen 17 yaşındaki Atlas'a; biri 14, biri 15, biri 16, biri 17 yaşındaki faillerce hunharca katledilen 14 yaşındaki Mattia Ahmet Minguzzi'ye adalet borçludur. 31 bıçak darbesiyle katledilen Gülden Coni'ye adalet borçludur. Biri 13, biri 14 yaşındaki iki failin tecavüzüne uğrayan, haftalarca yoğun bakımda kaldıktan sonra can çekişerek hayatını kaybeden 2 yaşındaki Sıla bebeğe adalet borçludur ve adalet; suç-ceza dengesiyle tesis edilir, suçun karşılığını bulabilmesiyle tesis edilir; failin değil mağdurun hakkını önceleyerek inşa edilir.

Sloganlaşan bir cümle var: "Cezaları artırmak suç oranını düşürmez." Peki, cezaları düşürmek suç oranını düşürür mü? Almanya, diversiyon uygulamalarına örnek ülkelerden; 2025'te ağır şiddet suçları bir önceki yıla göre, evet, gerçekten de yüzde 2,3 azalmış gözüküyor Almanya'da ama aynı istatistiklerde bir de ne gözüküyor biliyor musunuz? Şiddet içeren suçlara karışan çocukların sayısının bir önceki yıla göre yüzde 3,3 arttığı; cezalar az ama suça karışan çocuk sayısı artmış. İspanya'da kapatma, istisnai tedbir; parmakla gösterilen eğitim merkezleri var. Son yılların en önemli gündem merkezi ne İspanya'da biliyor musunuz? Çocuk suçluluğundaki artış, 2024 yılında 18 yaş altı suçlar bir önceki yıla göre yüzde 3,8 artmış. İngiltere bu 2 örneğe göre daha katı; cezai sorumluluk yaşı 10, müebbetle yargılama var. 2024 yılında çocuk adalet sistemine giren çocuk sayısı bir önceki yıla göre yüzde 4 düşmüş, son on yılda yüzde 65'lik bir düşüş yaşanmış. Bunlara bakarak şimdi "Cezalar artınca suç oranı düşüyor." diyebilir miyiz? Bence hayır. "Cezalar azalınca suç artıyor." diyebilir miyiz? Onu da diyemeyiz. Dememiz gereken şu: Çocuk suçluluğu tek bir değişkenle açıklanamaz. Dolayısıyla biz İYİ Parti Grubu olarak ağır suçlarda yaşa bağlı otomatik ceza indiriminin kaldırılmasını destekliyoruz; rehabilitasyonu infaz sürecinin bileşeni olarak kurgulamak kaydıyla. Çünkü biz kanunlara, kurallara uyanın değil uymayanın bedel ödediği bir düzeni savunuyoruz; toplumu kendi adaletini tesise yöneltmeyeceği bir hukuk düzenini savunuyoruz. Komisyonda da ifade ettim; 18 yaşını doldurduğu gün bir kadını katleden fail için "Ceza indiriminden faydalanmasın." çağrıları yapıp da "Failin değil mağdurun haklarını önceleyin." çağrısı yapıp da aynı fail aynı suçu sadece bir gün önce işlediğinde onun için otomatik ceza indirimi istemek akla da mantığa da vicdana da aykırıdır. Suç bilinci herhâlde bir günde gelişebilen bir şey değildir. Biz, ebeveyn yükümlülüğünün ihlaline cezai yaptırımı destekliyoruz ama teklifin misyonunun sorumluluktan kaçmak değil sorumluluğu yaymak olması gerektiğine inanıyor ve aileyle birlikte, ailesinin yanında sağlıklı bir gelişim gösterme imkânı bulunmayan çocuklarla ilgili koruyucu mekanizmaları işletmeyen bütün kurum ve kuruluşları da yaptırım kapsamına alalım diyoruz. Korumakla mükellef olduğu çocuk açken karnını doyurmayıp, açıkça iken çatı olmayıp, onun elinden tutup okulla buluşturmayıp, onunla ilk defa ve en heybetli hâliyle mahkeme salonunda tanışan devlet, o saatten sonra vereceği ceza ne olursa olsun sorumludur diyoruz.

Biz, hâkime takdir yetkisi verilmesini destekliyoruz ama önce hükmün sosyal medya mahkemelerinde verilmeyeceği bir adil yargılama garantisi istiyoruz. Yargı mensuplarının yüzde 72,5'inin çocuk adalet sistemindeki deneyimi üç yılın altında. Takdir yetkisi tanınan hâkimler için ihtisaslaşma şartı arayalım diyoruz. Takdir yetkisi usul güvencesine kavuşturulsun diyoruz. Biz, evet, canavarca suçu işlemiş bir fail doğrudan eğitimevine gitmemeli diyoruz. Bir çocuğa onu sağlıklı bir birey olarak yetiştirmekle mükellef olduğunuz süreçte sağlamadığınız imkânları o suç işledikten sonra sağlarsanız ve ceza olarak tanımladığınız süre içinde sadece sağlarsanız, cezayı çocuğun kafasında konfor olarak kodlarsanız suç işlemenin kötü bir şey olduğu değil, çok da kötü bir şey olmadığı bilincini oluşturursunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Biz sosyal inceleme raporlarının iddianamenin kabul şartına dönüştürülmesini destekliyoruz. 15-18 yaş aralığı da dâhil, hiçbir dava eksik soruşturmayla açılmamalı diyoruz.

Çok şey var söylenecek özellikle sosyal politikalar anlamında ama özetle, aslında biz, hukuk çocuk da olsa kimseye suç işleme özgürlüğü tanımaz, tanımamalı diyoruz. Adalet yerini bulsun, isterse kıyamet kopsun diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde söz almış bulunuyorum.

Sunulan kanun teklifi, çocuk adalet sisteminin temel taşı olan koruyucu, önleyici ve onarıcı yaklaşımı terk ederek çocuklara yönelik cezalandırıcı anlayışı merkeze almaktadır. İktidar, bu teklifle çocukları suça iten yoksulluk, eğitimden kopma ve aile içi şiddet gibi toplumsal nedenlerle mücadele etmek yerine cezaları ağırlaştırarak sorunları çözebileceğini zannetmektedir. Çocukların suça sürüklenmesi olgusu içinde yaşadıkları ekonomik ve toplumsal yapıdan bağımsız değerlendirilemez. Çocuk suçluluğu, bireysel ahlak eksikliği, aile içi iletişimsizlik veya dijital araçların yanlış kullanımından ibaret değildir; çocukların yaşam koşullarını belirleyen sınıfsal eşitsizlikler ve kamusal politika tercihleri bu olgunun merkezindedir.

Ölenin de öldürenin de çocuk olduğu vakalardaki rekor artışı TÜİK verileri ortaya koymaktadır. 2025'te olaylara karışan mağdur ve suçlu çocukların sayısı tam 610 bin olmuştur. Bu olaylarda çocukların 267.794'ü mağdur olarak, 196.308'i ise suça sürüklenme sebebiyle; kalanlar ise tanık, kayıp ve çeşitli kabahatler nedeniyle güvenlik birimlerine getirilmişlerdir. Suça sürüklenme nedenleriyle güvenlik birimine getirilen çocukların yüzde 41,6'sı yaralama, yüzde 14,7'si hırsızlık; yüzde 9,7'si uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, satmak veya satın almak; yüzde 5,1'i ise tehdit suçlarına sebep olmuşlardır. Suça sürüklenen çocuk istatistiklerinde son on yılda yaşanan artış alarm vermektedir. 2015 yılında güvenlik birimlerine getirilen çocuk sayısı 447.575'tir, bu sayı 2025 yılında 609.959'a ulaşmıştır. Yeni nesil çetelerin tetikçisi olan çocukların büyük bir kısmı, 197 bini tehdit ve yaralamadan işlem görmüştür. Emniyetin verilerine göre 2022-2025 yılları arasında suça sürüklenen çocuklarda organize suçlar bakımından artış yüzde 234 olmuştur. Son derece çarpıcı bir seviyedeki bu artış, suç örgütlerinin çocukların yoksulluğundan ve gelecek kaygısından yararlanma kapasitesindeki büyümeyi de ortaya koymaktadır.

Bizim amacımız, çocuğu cezalandırmak değil çocuğun suça sürüklenmesini önlemek, suçla temas etmişse yeniden aynı koşullara dönmesini engellemek ve eğitimle toplumsal yaşama güvenli biçimde katılmasını sağlamaktır. Çünkü çocuk suçluluğunun önlenmesi çocuk yoksulluğunun azaltılmasını zorunlu kılar. Her çocuğa yeterli beslenme, barınma, sağlık, eğitim ve sosyal katılım hakkı sağlanmalıdır. Okullarda ücretsiz ve sağlıklı bir öğün yemek kamusal hak olarak sunulmalıdır. Ailelere sağlanan sosyal ve ekonomik destekler enflasyon karşısında korunmalıdır.

2024-2025 örgün eğitim istatistikleri çocukların eğitimden kopuşunun ulaştığı boyutu ortaya koymaktadır. Bir önceki yıla göre örgün eğitimde bulunmayan çocuk sayısı artarken ilkokul çağında 273.179, ortaokul çağında 484.476; lise çağında 1 milyon 130 bin çocuğun örgün eğitime kaydı olmadığı görülmektedir. Açık öğretime kayıtlı 1 milyon 50 bin öğrenci ile mesleki eğitim merkezlerine kayıtlı 420.633 öğrenci de dikkate alındığında örgün eğitim dışında kalan veya tam zamanlı okul eğitimiyle bağı zayıflayan çocukların sayısı 3 milyon 359 bin 288'e ulaşmaktadır. Eğitimden kopuş, çocukları güvensiz çalışmaya, çocuk işçiliğine, bağımlılık riskine ve suç örgütlerinin istismarına daha açık hâle getirmekte, okulun sağlayabileceği erken uyarı ve koruyucu müdahale imkânlarını da ortadan kaldırmaktadır.

Eğitimden kopuşun bir sonucu da çocuk iş cinayetlerindeki artıştır. Son on yılda iş cinayetlerinde hayatını kaybeden çocuk sayısı en az 852'dir. Bunlar kayıt altına alınmış olanlardır. Sayı her yıl katlanarak artmaktadır. Bu sayıların içinde devlet eliyle çocuk işçi çarkı olarak işleyen MESEM kapsamında çalışan ölen çocuklar da var.

Avrupa'yla bir karşılaştırma yaparsak çocuklara sağlıklı beslenme, barınma ve nitelikli eğitim ortamı sağlayan, aileleri maddi olarak destekleyen ülkelerde suça sürüklenen çocuk sayısı net biçimde Türkiye'nin çok altındadır. UNICEF'in araştırmasına göre genel suçlular içerisinde çocukların payı İtalya, Hollanda, Finlandiya ve Çin'de yüzde 6; Norveç'te yüzde 5; Japonya'da yüzde 3; aynı verilere göre Türkiye'deki çocuk suçlu oranı ise yüzde 11; neredeyse Avrupa'nın 2 katı. Örneğin, Almanya'da 2025 polis suç istatistik raporuna göre ülke genelinde geçen yıl şiddet içeren suçlara karışan çocukların sayısı 14.000 ama aynı yıl Türkiye'de suça karışan çocuk sayısı ise 196.308.

Türkiye, 2025 Küresel Organize Suç Endeksi'ne göre organize suçluluk düzeyinde 193 ülke arasında 10'uncu sırada yer almaktadır. Avrupa'daki tüm ülkeleri geride bırakan Türkiye, kıtada organize suçun en yaygın olduğu ülke konumunda, Asya'da ise 46 ülke arasında 3'üncü sırada. Türkiye'nin suçluluk puanı 10 üzerinden 7,2'dir. Bu puan, yasa dışı ekonominin ve suç örgütlerinin ülke çapında nasıl kökleştiğini, neredeyse sistematik bir nitelik kazandığını gösteriyor. İnsan ticareti, göçmen kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, eroin ve sentetik uyuşturucu ticareti gibi kategorilerde Türkiye'nin ön sıralarda yer alması maalesef tesadüf değildir. Ülkeyi bir suç koridoruna dönüştüren bu tablo en çok geleceksiz bırakılan çocuk ve gençlerimizi vurmaktadır.

İçişleri Bakanı Sayın Mustafa Çiftçi dün yeni nesil suç örgütleriyle ilgili yaptığı açıklamada çarpıcı bir bilgi paylaşmıştır. Sayın Çiftçi nisan ayında Adana'da faaliyet gösteren bir suç örgütüne yönelik operasyonda 300 şüphelinin tutuklandığını kaydediyor. Manzaraya bakar mısınız? Tek bir ilimizde, tek bir suç örgütünün en az 300 üyesi var. Durumun vahameti bu kadar net anlatılamazdı. Bu örgütler eleman havuzunu çocuklarımızdan oluşturuyor. Peki, çocuklarımız asıl kim ve kimlerden korunmalıdır? Çetelerin hortladığı, yerli ve yabancı mafyanın kentlerimizi parsellediği, suç ordularının terör estirdiği bir ülkede geleceksiz bırakılan, yoksulluk içinde kıvranan çocuklarımızı bu iktidarın yönetimi altında başka hangi gelecek bekleyebilir? Suç örgütlerinin ağına düşen, çetelerin kanlı planlarına alet olan, tarikat evlerinde hayatı karartılan çocuklarımızı bu kanunlarla koruyabileceğimiz mı düşünüyorsunuz?

Bakın, size yüzlerce vaka içinden sadece 3 örnek vermek istiyorum:

Fatma Nur Çelik çocuk yaştayken Kur'an'a Hizmet Vakfı yöneticisi Ayhan Şengüler tarafından istismar edildi, sonra aynı kişiyle zorla evlendirildi. Sadece kendisinin değil, 8 yaşındaki öz kızının da sözde babası tarafından yıllarca istismar edildiği ortaya çıktı. Anne Fatma Nur aylarca adliye önünde adalet nöbeti tuttu ancak ne fayda, çığlığı bir türlü duyulmayan Fatma Nur ve 8 yaşındaki kızı Hifa İkra'nın cansız bedenleri 2 Mart günü Kazlıçeşme sahilinde bulundu. Koskoca devlet 8 yaşındaki Hifa'ya sahip çıkamadı. Şimdi, Çocuk Koruma Kanunu'ndan bahsediyorsunuz.

Hiranur Vakfı kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel 6 yaşındaki kızını 29 yaşındaki müridiyle evlendirdi; on dokuz yıl dokuz ay hapis cezasına çarptırıldı ancak sadece üç buçuk yıl yatıp çıktı. Tarikat üyeleri tahliyesinde davul-zurna çaldırdı. Küçücük bir kıza cehennem hayatı yaşatanlar kahraman muamelesi görürken siz çocukları korumaktan bahsediyorsunuz.

Başka bir çocuğumuz, 11 yaşındaki M.K. yaklaşık bir aydır hastanede yaşam savaşı veriyor. Bitlis Sağlık Müdürü Şaban Ergene'ye tahsisli makam aracı aşırı hızla seyir hâlindeyken 11 yaşındaki M.K.'ye çarptı. Kaza anında araçta Tatvan Devlet Hastanesi Başhekimi ile Güroymak İlçe Emniyetinden üst düzey bir amirin de bulunduğunu öğrendik. Görgü tanıkları, kazanın ardından bölgeye gelen Emniyet güçlerinin plakayı gizlediğini, araçtakilere alkol ve uyuşturucu testi yapılmadığını ve böylece delillerin karartıldığını belirtiyorlar. 11 yaşındaki bir çocuk yaşam savaşı verirken, failler korunurken siz Çocuk Koruma Kanunu'ndan bahsediyorsunuz.

Çocuklarımızı korumak, suçtan uzak tutmak, suça karışmış olanları kurtarmak için çok katmanlı, ekonomik tabanlı, eğitim odaklı kapsamlı çözümler şarttır. Özetle, cumhuriyet kültürünün sosyal devlet

ilkesini hâkim kılmalı, çeteleri değil çocukları koruyacak politikalar üretmeliyiz yoksa suça sürüklenen çocuklara yönelik ceza oranlarını arttırmak çözüm değildir. Çocuklarımızı kurtarmak için önce bu iktidardan ve onun yarattığı bu kara düzenden kurtulmamız gerekmektedir.

Teşekkür eder, saygılarımı sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Yücel Bulut.

Buyurun lütfen. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA YÜCEL BULUT (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 286 sıra sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde MHP Grubu adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Tabii "suça sürüklenen çocuk" kavramı ve çocuk suçlulardaki artış, sadece Türkiye'ye ilişkin değil evrensel boyutta artık küresel bir sorun hâlini aldı dolayısıyla da Türkiye'yle birlikte birçok ülke de özellikle bu artan çocuk suçlu meselesiyle ilgili bir çözüm üretmek üzere kafa yoruyorlar, değişik projeler üretiyorlar. Bunların tabii, en başında da kanuni düzenlemeler geliyor.

İstatistiklere baktığımız vakit oluşan tablo, bu toplumsal kaygıyı, bu küresel kaygıyı haklı kılar mahiyette. Önemli istatistikler var elimizde; 2025 yılına ilişkin veriler, Türkiye'ye ilişkin veriler aslında toplumda bu yönde oluşmuş olan kaygıyı haklı kılar mahiyette. 186.256 çocuğumuz 2025 yılında adli işlem görmüş, 2015 yılı verileriyle karşılaştırdığımız zaman bu yüzde 17,5'luk bir artışa işaret ediyor dolayısıyla on yıl içinde yaklaşık yüzde 20 oranında çocuk suçlu oranında artış söz konusu. 186.256 çocuğumuzdan 9.905'ini adli işlem neticesinde tutuklamışız yani bu da yaklaşık yüzde 5'inin, adli işlem gören çocukların yüzde 5'inin tutuklandığı anlamına geliyor. Bunların yüzde 43'üyle ilgili kamu davası açılmış, yüzde 47'siyle ilgili de kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin karar verilmiş. Bu çocuklarımızdan yüzde 85'i erkek çocuklardan oluşuyor, bunların yüzde 15'i kız çocuklarından oluşuyor. Yine, 15-17 yaş arası çocuklarımız, bu suça sürüklenen çocuk istatistiğinde yaklaşık yüzde 71 oranında ciddi bir orana tekabül ediyor. Dolayısıyla, bu istatistikler, hem toplumda oluşan bu kaygıyı haklı kılıyor hem de Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Gazi Meclisin de bugün huzurda görüşülmekte olan bu kanun teklifini ivedi bir şekilde gündeme almasının da meşru gerekçesi hâlini alıyor.

Tabii ki birçok milletvekili arkadaşımız kanunun hem tümü üzerinde hem birinci bölümünde söz alırken şunu ifade ettiler: "Cezai müeyyidelerle çocuk suçluların önlenmesi, suça sürüklenen çocuk sayısının azaltılması mümkün değil." Bu eleştiri elbette ki kısmen haklı fakat cezayla suçun önlenmesinin mümkün olmadığını, cezaları artırarak suçun engellenmesinin, önlenmesinin tek başına yeterli olmadığını biliyoruz. Sadece çocuklar için değil, yetişkinler için de bunun yeterli olmadığının da farkındayız ama işi bütünüyle de dramatize etmek suretiyle tam bir cezasızlık hâline sürüklemenin de büyük bir gaflet olduğu inancındayız. Dolayısıyla, bu sorun birçok bileşeni olan bir sorun olmakla beraber, bu konuda çözüme dönük atılacak adımlardan ilki elbette ki bu konudaki ceza mevzuatını daha etkili bir hâle getirmek ama elbette ki tek başına bu yeterli olacak mı? Olmayacak çünkü "suça sürüklenen çocuk" kavramını ele aldığımızda aslında sadece çocuklar için değil yetişkinler için de suçu doğuran nedenleri, suçu oluşturan nedenleri ve buna ilişkin sosyolojiyi analiz etmeden, birbiriyle bağlantılı olan birden çok gerekçeyi kümülatif bir şekilde ele alıp her biriyle ilgili senkronize bir şekilde çözüm metodu oluşturmadan da bu konuyu kökten, temelden çözmemizin mümkün olmadığı gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Şimdi suçu doğuran nedenleri söyledik, suçu doğuran nedenlerin başında hem Türkiye'nin hem dünyanın -ama tabii ki özelinde Türkiye'nin- hazırlıksız yakalandığı, belki de çağın en hızlı dijitalleşme süreci içerisindeyiz. Bu dijitalleşmeye Türkiye hazırlıksız yakalandı, dünyayla beraber hazırlıksız

yakalandı. Dijitalleşme, beraberinde çok yoğun bir sosyal medya kullanımını getirdi ve bu sosyal medya kullanımına karşı maalesef hem mevzuat olarak hem sosyoloji olarak hem de kültürel anlamda hazırlıklı değiliz. Dolayısıyla, bizi bütünüyle esir almış, içerisindeki denetimsiz bilgiyi toplumun bütün hücrelerine kadar sirayet ettiren bir sosyal medya kuşatmasıyla karşı karşıyayız. Bu, bu kadar önemli bir mesele mi? Evet, bu kadar önemli bir mesele çünkü yine 2025 yılının istatistiklerine göre Türkiye'de 15-17 yaş arasındaki çocukların yüzde 93,6'sı sosyal medyayı istikrarlı ve düzenli bir şekilde kullanıyorlar ve bunların yine yüzde 37'si günde iki saatten fazla vaktini sosyal medyada geçiriyor. Yani bu istatistiklerin anlamı ne, okuması ne? Bir çocuk ebeveyniyle geçirdiği vakitten çok daha fazlasını sosyal medyanın içerisinde, bu dijital dünyanın içerisinde geçiriyor. Tabii, bu sosyal medya ağlarının, maalesef, temiz, şeffaf bilginin yanında zehirli ve kirli bilgiyi de toplumun bütün hücrelerine kadar enjekte etmesi, sosyal yapımızı hazırlıksız yakaladığı için bizi bambaşka bir tabloyla karşı karşıya bıraktı. Hayatımıza girdiği dönemden bugüne kadar yaklaşık on beş yıllık süre içerisinde sosyal medya kuşatması altında yetişmiş gençlerimizin bugün nasıl bir iklimin içerisine sürüklendiğini az evvel size okuduğum istatistiklerle çok rahat bir şekilde mukayese edebilir ve görebiliriz. Geçen sene -az evvel de söylediğim gibi- yaklaşık 186 bin gencimiz, çocuğumuz; 11 ile 18 yaş arasındaki 186 bin gencimiz -bunların hepsi bu sosyal medya ikliminin içerisinde yetiştiler- adli işlem gördüler.

Şimdi, elbette ki bunun çözümü sosyal medya platformlarının kökten bir şekilde yasaklanması mı? Değil. Ama az evvel bu teklif görüşülürken bu teklife dönük eleştirilerini dile getiren milletvekili arkadaşlarımız -ben de ifade ettim- ceza tek başına yeterli değildir, cezayla netice alamayız minvalinde konuşmalar yaptılar; kısmen haklı bulduğumu da ifade ettim ama sosyal medyayla ilgili düzenlemeyi bu Parlamentoya getirdiğimizde de hakeza o günün şartlarında da birçok milletvekili arkadaşımız bunu bir sansür yasası olarak gördüler, muhalefetin susturulması olarak gördüler; bunu bir baskı iklimi oluşturmanın aracı ve metodu, aparatı olarak gördüler ve burada sosyal medya yasasının dilediğimiz gibi etkili bir şekilde, her türlü denetime elverişli bir şekilde yasalaşması da bu eleştiriler nedeniyle maalesef mümkün olmadı. Hem Adalet Komisyonu aşamasında hem Genel Kurulda arzu ettiğimiz sosyal medya düzenlemesini maalesef oluşturamadık. Bunun neticesi olarak... Hatta o günün şartlarında muhalefet içerisinde birçok arkadaşımızla, kişisel hukukumuz olan arkadaşlarımızla görüştük; bunun bir sansür yasası olmadığını, hepimizin çocuğunu, geleceğini etkileyecek bir kuşatmaya karşı Türkiye Büyük Millet Meclisinin almış olduğu tarihî bir sorumluluk ve tedbir olduğunu dile getirmiş olmamıza rağmen, maalesef, bugün geldiğimiz noktada Türkiye'nin sosyal medya düzenlemesine ilişkin mevzuatının yetersiz olduğunu görüyoruz.

Dolayısıyla, özellikle çocuklarımızı bu suç örgütlerinin içerisine çeken bütün dinamiklerin bu sosyal medya platformlarındaki denetimsizliği kullanmak suretiyle, propagandayı buradan yürütmek suretiyle, mesajlaşmaları buradan yürütmek suretiyle ve gençlerimiz için asla ve asla rol model olmayacak, hastalıklı, suça meyyal, suça meyilli suç örgütü yöneticilerinin yine bu platformlar vasıtasıyla birer rol model olarak sunduğunun gerçeğiyle karşı karşıyayız. Öyleyse ne yapmamız gerekiyor? Bu kürsüde geçen dönem şunu dile getirmiştim, birçok milletvekili arkadaşımız da söylediler: "TikTok" diye çok zehirli bir platform var. Bura belki de sosyal medya platformları içerisinde en denetimsiz kalmış olan mecra. Bu çağrıyı buradan yaptık, benim dışımda birçok milletvekili arkadaşımız da hem bu kürsüden yaptılar hem dışarıda düzenledikleri basın toplantısıyla yaptılar ama hâlen müteredditbir hâldeyiz, tereddüt içerisindeyiz. Bu platformu dünyanın birçok ülkesi yasaklamış olmasına rağmen hâlâ açık ve biz günden güne yayıldığını da görerek faaliyetine izin veriyoruz. Dolayısıyla, bizim bir an evvel bu karar radikal bir karar olarak kabul edilse bile bir adım atmak suretiyle, artık bizim 18 yaşından daha küçük olan gençlerimizi yani muhakeme ve mukayese yetenekleri henüz kanunun aradığı şartlara uygun olmayan arkadaşlarımızı, evlatlarımızı, gençlerimizi zehirleyen, onların karakterini şekillendiren bu

platformlara karşı bir tedbir alıp kapatmamız gerekiyorsa cesaretle kapatmak zorundayız. Dünyadaki hiçbir kavramın, "fikir hürriyeti", "basın hürriyeti", "özgürlük" vesaire adına ne derseniz deyin, süslenmiş, cilalanmış bir şekilde bize bir paket içerisinde dayatılan hiçbir kavramın bizim millî güvenliğimizden, gelecek nesillerimizden, sosyolojimizden ve gençlerimizin ahlaki yapısından ve onun teminatı olan Türkiye Cumhuriyeti'nin işleyişinden, kurumlarımızın işleyişinden daha mukaddes kavramlar olmadığını bilerek cesur bir adımla, gelecek nesilleri şekillendirmenin bu Parlamentonun ve bu Parlamentonun mensuplarının omuzlarına yüklenmiş en büyük tarihî vebal olduğu bilinciyle bir an evvel harekete geçmemiz ve bu radikal akımlardan, bu gayriahlaki akımlardan, bu suça teşvik eden akımlardan gençlerimizi bir an önce alıkoymamız gerekiyor. Bunu yapmadığımız vakit istediğimiz cezai müeyyideyi getirelim, istediğimiz kadar artıralım, istediğimiz yaptırımı oluşturalım, sadece ama sadece cezaevlerine adam doldurmakla, genç doldurmakla vakit kaybetmiş oluruz.

Dolayısıyla, bu işin bataklığını ve kökünü kurutmanın tedbirleri üzerine hep beraber kafa yormak mecburiyetimize bir kere daha işaret ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her kanun değişikliği teklifi adında taşıdığı iki kavram gereği önümüze iki temel soru koyar: Neyi teklif ediyor? Hangi değişikliklerle bu teklifi yerine getiriyor?

Şimdi önümüzde duran bu teklif ve kamuoyunda çokça tartışılan Çocuk Koruma Kanunu'nda değişiklik öngören bu teklif için de aynı soruyu soralım: Bu düzenleme topluma ve çocuklara ne teklif ediyor? Suçu doğuran yoksulluğu, şiddeti, ihmali ve istismarı, uyuşturucu düzenini, örgütlü suç ağlarını ortadan kaldıracak kamusal politikaları mı geliştirmeyi öngörüyor? Hayır. Çocuklara daha ağır cezalar, daha uzun süreyle kapatılmalar getirerek sorunu çözeceğini sanıyor.

Teklif, 15 yaşından itibaren tekerrür rejiminin önünü açıyor. Bazı suçlarda 15 yaşından küçük çocuklar için infazda bir günün iki gün sayılması güvencesini kaldırıyor. Çocuğun infazının eğitimevinde başlanması anlayışını tersine çevirerek kapalı kurumu temel esas bir mekanizma hâline getiriyor. Paralel yargılama pratiği olduğunu yıllarca eleştirdiğimiz, bugün dahi verdiğimiz önergede konuştuğumuz idare ve gözlem kurulu kararlarını şimdi de çocuklar için devreye sokmaya çalışıyor. Bu kurullar çocuğun eğitimevinden kapalıya, kapalıdan yeniden eğitimevine geçiş sürecinde temel, yegâne bir kurum hâline getirilecek. Üstelik, çocukla ilgili bir disiplin soruşturması varsa, bu disiplin soruşturmasının sonunda verilen disiplin cezası kesinleşmeden dahi bunu yapabilecek.

Burada özellikle tekerrür hükmüne dikkat çekmek istiyorum çünkü yasanın ruhunu da biraz burada aramak gerekiyor. Çocuk ikinci kez, üçüncü kez kanunla ihtilaf hâline geliyorsa, burada asıl sorulması gereken çocuğa ne yapacağımız değil, ilk olayda devletin ne yaptığı, ne yapmadığıdır. İlk olaydan sonra artık çocukla ilgili durum devletin bilgisi dâhilinde midir? Evet; savcılık bilir, kolluk bilir, sosyal hizmet bilir, okul bilir. Buna rağmen, çocuk ikinci ya da daha fazla kez suçla karşı karşıya kalıyorsa burada tekerrür eden yalnızca çocuk değil, devletin koruma yükümlülüğünü yerine getirmemesinin de tekerrür etmesi hâli ortaya çıkmıştır. Siz ise devletin bu başarısızlığını çocuğu daha ağır cezalandırarak bir gerekçelendirme hâline dönüştürüyorsunuz. Bunları ve teklifteki daha fazla birçok düzenlemeyi yan yana koyduğumuzda ise çocuk adalet sisteminde, çocuk ceza sisteminde çocuğun hukuki statüsünün büyük bir risk altında olduğunu görürüz.

Değerli vekiller, çocukluk hukukta sadece bir yaş bilgisinden ibaret sayılmaz, sayılamaz. O yaş çocuğa özel koruma, güvenceler, ilkeler, ayrı bir adalet sistemi getirir. Aslında biz bunun hayatımızın birçok yerinde olduğunu kabul ederiz. Örneğin hepimizin çocuğu var ya da kardeşleri var. Hastalandığında, doktora gittiğimizde çocuk doktoru isteriz, cerrahisi isteriz, psikiyatristi isteriz. Çünkü biliyoruz ki çocuk küçük bir yetişkin değildir. Yalnızca tıbbın değil, hukukun da kabul ettiği temel bir gerçekliktir. Bunu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde, Birleşmiş Milletlerin çocuklarla ilgili temel Pekin İlkeleri'nde de açıkça görürüz. "Çocuk, yetişkinden farklı davranılması gereken kişidir."i temel bir ilke olarak kabul eder. Bu, çocuk olmanın hukuki bir sonucudur. Peki, biz çocuk kanunla ihtilaflı hâle geldiğinde neden bu bilgiyi unutuyoruz? Çocuk mahkeme kapısından içeri girdiği andan itibaren çocuk olmaktan çıkmaz. Çocuk mahkemeleri, çocuk savcıları, çocuk kolluğu da tam da bu gerçeklik üzerine varlığını korur. Bu ülke, çocukları daha ağır cezalandırabilmek, hatta idam edebilmek için çocukların yaşını büyüten bir hafızaya sahip. Unuttuk mu Erdal Eren'i, Resik Hüseyin'i? Bugün bile Rojavalı Zaim Hişman Ali örneği. Burada defalarca dile getirdik: Çocuklara daha ağır cezalar vermek adına kâğıt üstünde yaşları büyütülmüyor mu? Gerçi yeri geldiğinde buna bile gerek duyulmayan bir hafızaya sahibiz. DGM pratiklerinde çocuk kimliği yok sayılarak yetişkin bir fail gibi yargılanan Cüneyt Ertuş'tan "taş atan çocuklar" diye hafızamıza kazınan, kanun eliyle yetişkin muamelesi gören TMK mağduru çocuklara kadar sayısız bir örnek hafızası yaşamadık mı? Maalesef ki yaşadık. Ancak tüm bu hukuksuz uygulamalarda dahi bile hukukta "çocukluk" kavramı bir güvence olarak vardı. Şimdi, bu çocuk güvencelerini, tüm bu idari ve yargısal pratikleri aşan, doğrudan kanun teklifiyle daraltmaya yelteniyorsunuz, üstelik toplumda infial yaratan ağır olayları buna gerekçe göstererek. Oysa öfke, bütün çocukların hukukun daraltma gerekçesine dönüştürerek istisnai kurala, acıyı ise kalıcı bir cezalandırma politikasına çevirmekle olmaz.

Elbette bizler Türkiye'deki ağır vakaların, dünyada yaşanan krizin, bölgemizdeki çocuklarla ilgili ortaya çıkan suç örgütlerinin farkındayız; mağdurun hakkını da yaşam hakkını da toplumun güvenlik talebini de görmezden gelmiyor, önemsiyoruz. Ancak, yasama organı toplumsal infialı bir ceza süresine, çocukluk statüsünün değiştirilmesine, bir kanun teklifine dönüştüremez. Ceza hukuku, hele ki çocuklar söz konusu olduğunda, öfkenin belki de en yükseldiği anda sınırı, ölçüyü, adaleti, uluslararası hukuk ve temel ilkeleri korumak, hatırlamak zorundadır. Gerekçe olarak, bize "caydırıcılık" deniliyor. O hâlde soruyoruz: Çocuklara daha fazla hapis cezası vermenin suç işlemeyi azalttığını gösteren bilimsel bir veri nerede? Elimizde çocukların gelişimsel özelliklerini esas alan, özgürlükten alıkonulmasının son çare olmasını öngören; onarıcı adalet, toplum temelli müdahalelerle ilgili geniş bir bilimsel ve uluslararası hukuk birikimi var. Burada her ne kadar pozitif gibi anlatılan ama yasaya dâhil edilmeyen, SSÇ Komisyonunda çıkan bir anket ve değerlendirme raporu var. Gelin, bunlara dayanalım, bunlara yaslanalım, bunlara göre gidelim. Sadece "Belçika'da böyle." "Hollanda'da böyle." deyip kimi istisnaları alarak o sistemdeki uzmanlaşmış yargı, bireyselleştirilmiş gelişim değerlendirmesi, çocuğa özel sosyal hizmetler, rehabilitasyon kapasite modelini dışarıda bırakarak dünya örnekleriyle karşılaştırma yapmış olmuyorsunuz. Kamuoyunun tepkisi olaydan olaya değişir hukuk ise dalgalanma konusu olmayacak kadar ilkesel durmak zorundadır. Çocukluğu gerektiğinde geri alınabilecek bir imtiyaz gibi ele alan bu yaklaşımı kabul etmiyoruz. Ağır vakalarda caydırıcılık söylemi üzerinden çocukluk statüsünü ortadan kaldırma riskine kapı aralayan bu teklifi kabul etmiyoruz. Bunları söylediğimiz için sosyal medyada kimi yerlerde hedef bile gösterildik. Bir çocuğun "çocuk" olduğunu söylerken işlediği fiilin ağırlığını inkâr etmek anlamında kullanmıyoruz. Aksine, ırkçılığı, yoksulluğu, çocukların işçileştirilmesini, okuldan kopuşunu, şiddetini, ihmalini, çeteleri ve uyuşturucu ağlarını ve devletin zamanında ve gerektiği gibi müdahale etmediği bütün eşitsizlikleri, bütün eşikleri görünür kılmak istiyoruz çünkü yalnızca suçun sonucuna bakarsak karşımızda kanunla ihtilaflı bir çocuk görürüz ancak buna kadar

giden sürece baktığımızda ise oraya nasıl geldiğini, devletin hangi aşamalarda onu koruyamadığını, nerelerde müdahale imkânı varken müdahale etmediğini görmüş oluruz; devletin, iktidarın kendi sorumluluklarıyla yüzleşmesini görürüz; toplum olarak belki de her birimizin kendi sorumluluğuyla yüzleşmesini görürüz.

Bir sorumluluğu doğru bir yerden kurmak yerine teklifin kendisi sorumluluğu çocuktan aşağıya doğru dağıtma mantığıyla gidiyor; çocuğa daha ağır yaptırım getiriyor, aile için ise yükümlülük ve yeni sorumluluklar yüklüyor ancak devletin anayasal koruma yükümlülüğüyle ilgili yani aynı açıklıkla yaptırım, denetim, sorumluluk, kapasite, bunlarla ilgili hiçbir meselede bir açıklama yapma gereği dahi duymuyor. Elbette anne-babaların, ebeveynlerin çocuklarına karşı sorumluluğu var, bunu kimse inkâr etmez ancak çocuk hakları, çocukların korunması ve ebeveynlerin sorumluluğu dahi devletin anayasal sorumluluğunun yerine geçmez. Tam tersine, Anayasa 41'inci madde ne der? "Çocukların üstün yararını gözetme ve koruma yükümlülüğü var." der. Bu yükümlülük, Anayasa 2'nci maddedeki sosyal devlet ilkesini, 5'inci maddesindeki kişilerin temel hak ve özgürlüklerini engelleyen sosyal ve ekonomik koşulları ortadan kaldırmayı devletin temel bir görevi olarak değerlendirdiği... Ortaya çıkan tablo açıktır. Çocuk suç işledikten sonra cezalandırmak devletin asli görevi değildir. Çocuğu korumak, suçu önlemek devletin asli görevidir. Devlet, çocuk suçla karşılaşmadan önce orada olmak zorundadır. Çocuk okulu terk ettiğinde, yoksulluk nedeniyle çalıştırıldığında, MESEM'de yaşamını yitirdiğinde, istismara uğradığında, uyuşturucu kullandığında, suç ağlarıyla temasa geçtiğinin tespit edildiği anlarda devlet devreye girmek, gerekli önlemi almak zorundadır ve çocuk koruma hukukunun temel ilkesi şudur: Devlet ya da iktidar -adına ne derseniz deyin- çocukla ilk kez mahkeme veya karakol salonlarında karşılaşmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) - Okulda, oyun alanlarında, mahallede, sosyal hizmette karşılaşmalıdır ki gerektiği kadar önlem alabilsin. Biz bu nedenle itirazlarımıza karşı somut bir yol haritası sunuyoruz; çocuğun suçla ilişkilenmesi beklenmeden, risk ortaya çıktığı anda devreye girebilecek güçlü, erişilebilir, anlaşılır bir mekanizma, çocuğun okuldan kopuşunu, işçileştirilmesini önleyebilecek bütçe, çocuk mahkemeleri, uzman savcılık, sosyal çalışmacı gibi yeni gerçekçi kadroların çocuk adalet sistemine eklenmesi, her çocuğun gelişimsel, ailesel, toplumsal koşullarını ayrı ayrı değerlendirilebilecek bireyselleştirilmiş raporlar. Bu önerilerimiz doğrultusunda, çocuğun üstün yararını esas alan bütüncül, onarıcı, toplumu ve ceza dışında alternatifleri önceleyen yeni bir kanun teklifi hazırlanmalı. Bu nedenle bu teklife "hayır" oyu vereceğimizi söylüyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Aliye Coşar.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA ALİYE COŞAR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Meclis çatısı altında oy birliğiyle oluşturulan Suça Sürüklenen Çocukları Araştırma Komisyonunun raporu henüz tartışılmadan, okul olaylarını ve dijital riskleri araştırma komisyonunun çalışmaları devam ederken getirilen Çocuk Koruma Kanunu Teklifi iktidarın soruna nasıl bir anlayışla yaklaştığını gösteriyor. Böyle önemli bir konuda araştırma komisyonlarının raporuyla birlikte hareket etmek gerekirken, bütüncül bir politika üretmek gerekirken komisyonların raporları değerlendirilmeden böyle bir kanun teklifi hazırlanması soruna çözüm odaklı değil, cezalandırma odaklı bir sistem yaratıyor.

Çocuklar suç işledikten sonra daha ağır biçimde cezalandırarak değil, suçtan önlenerek korunur. Öncelikle çocuklarımızı suça iten nedenlere bakmalıyız. Sosyolojik nedenler, sosyoekonomik koşullar, yoksulluk ve eğitim durumu gibi etkenler çocukları organize suç çetelerinin hedefi hâline getiren çevresel faktörlerin başında gelmektedir. 2003 yılında çocuklara verilecek ceza yirmi yıl iken bu süre 2005 yılında yirmi dört yıla çıkarılmış, şimdi ise çocuklara verilecek ceza yirmi yedi yıl olarak karşımıza getirilmiştir. Cezalandırma yöntemiyle bu sorunun çözülmediği açıktır çünkü cezalar artıyor, suç oranı da artıyor. Dolayısıyla, tartışmamız gereken asıl mesele de budur. Çocuk adalet sisteminde ağır bir biçimde cezalandırmak değil, suça sürükleyen etmenlerle, yoksulluk, eğitimden kopuş, ihmal, istismar, bağımlılık, şiddet, çocuk işçiliği ve örgütlü suç ağlarıyla etkin mücadele etmektir.

Teklif Anayasa'ya aykırılıklar içermektedir, bu yönüyle dahi aceleye getirildiği açıkça ortadadır. Çocukların doğrudan eğitimevlerine gönderilmesi ilkesinden vazgeçiliyor, Anayasa 42'nci maddeye aykırı, eğitim hakkı elinden alınarak direkt kapatma yoluna gidiliyor. Teklifin 10'uncu maddesinde çocuğun dijital cihazlarının takip yazılımlarıyla iki yıl izlenmesi Anayasa 20'ye göre özel hayatın gizliliğine de aykırı bir düzenlemedir. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) Anayasa 41 çok açıktır, çocuğun yüksek yararını ve korunmasını hükme bağlamıştır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye tarafız. Bu sözleşmenin bağlayıcılığı bulunmaktadır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde ve Birleşmiş Milletler öncülüğünde çocuklar ve gençler için yapılan toplantılarda belirlenen kural ve ilkelerde çocuğun üstün yararı gözetilmektedir. Cezaların artırılması değil kapsayıcı, sosyal politikalar üreterek onarıcı ve yönlendirici uygulamaların hayata geçirilmesi tavsiye edilmektedir. Pekin Kuralları da çocuk adalet sisteminde orantılılığı ve çocuğun sosyal ihtiyaçlarının gözetilmesini öngörmektedir. Buna göre çocuğa verilecek tepki hem fiille hem de çocuğun ihtiyaçlarıyla orantılı olmalı, yargılama çocuğun yaşı ve gelişimi dikkate alınarak yürütülmelidir. Bu kanun teklifiyle cezaların artırılmasına dayalı yaklaşım bu ilkelerle de çelişmektedir. Diğer ilkeler ise çocuk suçluluğunun önlenmesinde kurumsal cezalandırma yerine kapsayıcı sosyal politikaların zorunluluğunu ön plana çıkarmaktadır. Bu ilkeler ışığında, çocuklarda suçun önlenmesi için daha fazla mahkeme ve cezaevi inşa etmek yerine aile, okul ve mahalle düzeyinde kapsayıcı sosyal politikalar uygulanmalıdır.

Teklife baktığımızda, siyasi iktidarın çocukların suça sürüklenmesini münferit bir sorun olarak gördüğünü de görüyoruz. Oysa karşımızda yoksulluk, eğitimden kopuş ve sosyal devlet ilkesinden uzaklaşılmasıyla bağlantılı yapısal bir kriz vardır. Türkiye, çocuk yoksulluğunda OECD ülkeleri arasında 2'ncidir. Çocuk yoksulluğu, çocuk işçiliği, MESEM uygulamalarında ölen çocuklar, çeteler, uyuşturucu sorunu, eğitimde fırsat eşitsizliği ve okul terkleri çözülmeden, bunlarla ilgili etkin politikalar üretilmeden çocukları kapatmak ve cezalandırmak suçu önlemeyecektir. Sosyal devlet ilkesinden uzaklaştıkça bu sorunlar daha da büyümektedir. Çocuk yoksulluğu ile çocuğun suça karışması arasındaki ilişki Suça Sürüklenen Çocukları Araştırma Komisyonunun çalışmalarında ortaya çıkmıştır. Eğitim hayatından kopuş ile suça yönelme oranı arasında bağlantı vardır. Yoksulluk içinde yaşayan, eğitimden, sosyal faaliyetlerden uzak kalan çocukların suça karışma oranları da artmaktadır. Uyuşturucu ve çetelerle mücadele edilmiyor, çocuklar ve gençler çetelerin ve uyuşturucunun tuzağına düşüyor, bireysel silahlanmayla etkin mücadele edilmiyor ancak sonuç odaklı olarak cezaların artırılması yoluna gidiliyor. Çocuk Koruma Kanunu'na göre çocukları suç öncesinde koruyacak önleyici ve destekleyici tedbirler alınmalıdır, dünyada bunun olumlu sonuçlarını vermiş birçok örneği vardır. Mahallelerde çocuk merkezleri kurulmalı, çocukları suça sürükleyen etmenler önleyici ve destekleyici politikalarla ortadan kaldırılmalıdır. Burada sosyal devlet devreye girmeli, çocuklara fırsat eşitliği yaratılmalıdır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesinin çoğunluğu sosyal yardımlara ayrıldığı için çocuklara fırsat eşitliği sağlayacak ve çocuk yoksulluğunu önleyecek politikalara daha az

bütçe ayrılıyor. Sorunun çözümüne yönelik önleyici, destekleyici tedbirler için ayrılan bütçenin her yıl giderek artması gerekirken maalesef her yıl giderek düşüyor. Önleme ve korumaya yönelik bir etkin çocuk adalet sistemi oluşturulmalı, adalet mekanizması ile sosyal hizmetler arasında daha güçlü bir bağ kurulmalıdır. Kurumlar arası koordinasyon sağlanmak zorundadır. Yaşanılan süreçte bakanlıklar arasında bile kopukluklar vardır, bakanlıkların verileri dahi birbiriyle örtüşmemektedir. Çocuk adalet sisteminde adli süreçte veya öncesinde çocuklarla iletişim kuracak ihtisaslaşmış uzman personel konusunda hâlâ sıkıntılar vardır. Çocuk Koruma Kanunu'na göre sosyal inceleme raporlarının bu kişiler tarafından hazırlanması gerekmektedir. Kanun teklifinde sosyal inceleme raporlarının 15 yaş altındaki çocuklar için zorunlu olması, 15 yaş üstü çocuklar için hâkimin ve savcının takdirine bağlı kalması düzenlenmektedir. Suç işlediği iddia edilen bütün çocuklar yaş grubu ayrımı yapılmaksızın sosyal inceleme raporuna tabi tutulmalıdır. Çocuk adaletinde sosyal inceleme istisna değil kural olmalıdır.

Teklifin 6'ncı maddesiyle hükümlü çocukların eğitimevine gönderilmesi ilkesinden vazgeçilerek kapalı kurum esas hâline getirilmek isteniyor. Burada çocuk hükümlünün kapalı kurumda tutulması istisna uygulamadan çıkarılıyor. Çocuk infaz sistemi yetişkin gibi düşünülüyor, çocuğun üstün yararına göre hareket edilmelidir. Eğitimevlerinin şartlarının daha iyi hâle getirilmesini konuşmamız gerekiyorken bu düzenlemeyle öncelikle kapalı ceza infaz yöntemi getiriliyor. Çocuk eğitimevleri ve çocuk kapalı infaz kurumlarında hak ihlallerinin önüne geçilmelidir. Buralar için etkili bir denetim mekanizması kurulmalıdır.

Kollukta yaşanan yapısal sorunlar devam ediyor, çocuklara yetişkin gibi muamele ediliyor. Çocuk mahkemelerinin yetersizliği çocuklar açısından hak ihlallerine neden oluyor. Her ilde çocuk mahkemeleri oluşturulmalı ve çocuklarla bağ kuracak mekanizmalar doğru bir şekilde yapılandırılmalıdır, uzman personel ihtiyacı da giderilmelidir. Çocukların eğitimi, sosyal gelişimi ve topluma uyum süreçleri etkin biçimde takip edilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİYE COŞAR (Devamla) - Cezalandırma yerine destekleme, rehabilitasyon ve topluma kazandırma yöntemlerine başvurulmalıdır. Tahliye edilen çocukların durumu takip ediliyor mu? Çocukların yeniden suça karışmaması ve suçtan uzak tutulması için onlarla kurulan bağ koparılmamalıdır. Barınma, çalışma ve eğitim durumlarıyla ilgili toplumsal ve sosyal hayata uyum süreçleri takip edilmelidir. Çocuk adalet sisteminde eğitimle topluma kazandırma esas alınmalıdır, birçok ülke bunu uygulamaktadır. Salt cezalandırmaya dayanmayan birçok kurumun içinde yer aldığı kapsayıcı uygulamalar bulunmaktadır. Mesele "Çocuk suç işledi diye cezayı artıralım." demek değildir, çocuğun suçla karşı karşıya gelmesini önlemek, tekrar suç işlemesinin önüne geçmek ve onu topluma kazandırmak gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, bir dakika daha verelim, çok güzel konuştu sayın hatip.

BAŞKAN - Hadi, Kâtip Üye olduğu için açalım.

ALİYE COŞAR (Devamla) - Yapılan çalışmalar, eldeki veriler ve geçmişteki uygulamalar cezaların artırılmasının çocukların suça sürüklenmesi sorununu çözmediğini açıkça göstermektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Mustafa Köse.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sizin şahsınız adına da konuşmanız olduğu için süreniz on beş dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA KÖSE (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri, Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bizler Çocukların Suça Sürüklenmesine İlişkin Araştırma Komisyonu olarak 16 Aralık 2025 tarihinde çalışmalarımıza başladık. Aslında üç aylık bir süremiz vardı, ilave bir ay daha süre aldık ve dört ay boyunca Mecliste 20 toplantı, çeşitli illerde 8 çalışma ziyareti gerçekleştirdik. Cezaevlerini, eğitimevlerini, MESEM'leri, rehabilitasyon merkezlerini yerinde gördük. Akademisyenleri, sivil toplum kuruluşlarını, kamu kurumu yetkililerini, pedagogları, psikologları, sosyal çalışmacıları, yerel yöneticileri, valileri, kaymakamları, belediye başkanlarını, mağdur aileleri ve çocuklarımızı dinledik. 765 çocuk hâkimimizle ve cumhuriyet savcımızla bire bir anket ve görüşmeler gerçekleştirdik. 1.306 meslek elemanıyla saha araştırması yaptık. Yaptığımız bütün bu çalışmalarda, bazı doğru işler yapılmış olsa da geçmişte önemli düzenlemeler yapılmış olsa da birtakım eksiklerimizin bulunduğunu tespit ettik. İşte, bugün burada bu eksikleri gidermek için önemli bir adım atıyoruz. Bu teklifle, çocukların suçtan korunmasını, suç örgütlerinin oyuncağı, maşası olmaktan kurtulmalarını, risk altında bulunan çocukların erken dönemde tespit edilmesini, suç işleyen çocukların ıslah ve rehabilite edilerek yeniden topluma kazandırılmalarını amaçlıyoruz.

Değerli arkadaşlar, suç ve ceza insanlık tarihî kadar eskidir. Ortada bir suç varsa orantılı olarak ceza da kaçınılmazdır. Çocuk suçluluğu dünyanın bütün ülkelerinin karşı karşıya olduğu çok boyutlu bir sorundur. Artık suçun niteliği değişmiş, suça karışma yaşı giderek düşmüştür, yeni önlemlerin alınma zamanı da gelmiştir. İşte, bugün burada bu sebeple bu düzenlemeleri gerçekleştiriyoruz.

Biraz önce de ifade ettim, biz Komisyon olarak yerinde saha çalışmaları gerçekleştirdik, cezaevlerini, eğitimevlerini ziyaret ettik, buradaki çocuklarımızla konuşma fırsatı bulduk, 610 çocuğumuzla anket gerçekleştirdik. Maalesef, yaygın olarak şöyle bir anlayışla karşı karşıya kaldık; diyor ki çocuk: "Ben suç mu işlerim, üç beş ay babalar gibi yatar çıkar, çıktıktan sonra arkadaşlarıma hava mı atar, cakamı satar, ondan sonra da bulunduğum ortamlarda sosyal statü sahibi olur, keyfime bakarım." İşte, biz bugün burada su anlayışı değiştirmek için bir düzenleme gerçekleştiriyoruz.

Değerli arkadaşlar, eğer bir çocuk kasten, tasarlayarak başka bir çocuğu, bir kadını veya masum bir insanı öldürdüyse veya ağır şekilde yaraladıysa ve bunun da sonuçlarını takdir edebilecek durumdaysa, bu vaziyet de sosyal inceleme raporlarıyla tespit edilmişse bu çocuğun cezasında büyük oranlarda indirim yapmak, hem o çocuğa hem mağdura hem de mağdurun ailelerine ve topluma karşı zulümdür. Biz, çocuklar bilgisayar başında, tablet başında, ekran başında evde tıkılıp kalmasınlar, anne-babalar rahatça onları okula, sokağa, meydana, spor salonlarına, çarşıya, pazara, bakkala, manava, alışveriş merkezlerine gönderebilsinler istiyoruz. Aileler çocuklarını dışarı gönderdikten sonra "Acaba bir akran zorbalığıyla mı karşılaşacak çocuğum, yoksa birilerinin saldırısına maruz kalacak? Eve dönebilecek mi?" diye tedirginlik yaşamasını istiyoruz.

Kıymetli arkadaşlar, suç işleyen çocuğun üstün yararını gözetelim, tamam ama öbür tarafta mezara giren veya ömür boyu bitkisel hayatta yaşamak zorunda kalacak çocuğun üstün yararı yok mu? Onlar bu milletin evladı değil mi? Onların aileleri bu vatanın çocukları değil mi? Onların hukukunu, hakkını korumak da bizim anayasal ödevimizdir. Ama burada şu hususu dile getirmekte fayda var: Değerli arkadaşlar, biz bu kanunla çocuklara verilecek cezayı doğrudan artırmıyoruz, biz hâkime takdir yetkisi veriyoruz. Hâkim, olayın oluşuna bakacak, vakanın ağırlığına bakacak, ortada bir haksız tahrik var mı, yok mu değerlendirecek, öngörülemeyen bir durum oluşmuş mu, oluşmamış mı bunun hesabını yapacak, ona göre takdir hakkını kullanacak. Eğer ortada vahşice, canavarca hisle işlenmiş bir cinayet varsa, cani eyleminden hiçbir pişmanlık duymuyorsa...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Cani demeyin çocuklara!

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Ne diyeceğiz, madalya mı takacağız?

MUSTAFA KÖSE (Devamla) - ...masum bir insanın ve ailesinin hayatı kararmışken, sırf eylemi yapanın yaşı küçük diye hâkime takdir yetkisi vermemek, hâkimin elini kolunu bağlamak doğru değildir; işte, biz bunu düzeltiyoruz.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Hâkimin takdir yetkisi olduğunu avukat olarak biliyorsunuz değil mi?

MUSTAFA KÖSE (Devamla) - Kıymetli arkadaşlar, biz bu teklifle diyoruz ki: Artık organize suç örgütleri "Çocuklara zaten ceza yok, ceza varsa da çok düşük." diye onları istismar etmesin, çocukları suç makinası olarak kullanılmasın.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Suç örgütlerini ortadan kaldırın önce!

MUSTAFA KÖSE (Devamla) - Biz bu kanunda "Anne-baba ateşli silahını çocukların erişebileceği yere koymasın, eğer koyuyorsa ve çocuk da o silahı alıp bir suç işliyorsa dikkatsiz ve özensiz davranışından ötürü ebeveynin sorumluluğu olsun." diyoruz. Değerli arkadaşlar, biz bu kanunla diyoruz ki: Kesici, delici, bereleyici, yaralayıcı aletler çocuklara satılamasın, çocuklar bunları taşımasın, ki bu aletler, Allah korusun, bir suçun konusu olmasın. Değerli arkadaşlar, eğer ceza sorumluluğu olmayan bir çocuk suç işlemişse biz bu çocuğumuza yönlendirme tedbirlerini uygulayalım diyoruz bu düzenlemeyle, uygulayalım ki kurumlarımız eliyle bu çocuklar topluma kazandırılsın. Biz bu teklifle diyoruz ki: 15 yaşını doldurmamış bir çocuğumuz suç işlemişse eğer, sosyal inceleme raporu alınmadan iddianame düzenlenmesin, eğer iddianame düzenlenmişse hâkim bu iddianameyi geri göndersin. Eğer çocuk 15 yaş ile 18 yaş arasındaysa, bir sosyal inceleme raporu alınmaksızın karar verilmişse, hâkim gerekçesinde niye bunu yaptığını izah etsin diyoruz.

Değerli arkadaşlar, biz diyoruz ki: Ortada ağır bir suç varsa hüküm verildikten sonra çocuk doğrudan eğitimevine gitmesin, ıslahı veya rehabilitasyonu tamamlanana kadar kapalı cezaevinde kalsın, ondan sonra eğitimevine gitsin. Biz bunları söylüyoruz, vaktiyle Cem Karaca da şöyle demişti: "Düştüm mapus damlarına öğüt veren bol olur/Toplasam o öğütleri buradan köye yol olur." Bizim bu düzenlemeyle yaptığımız, çocukların mapus damlarına düşmemeleri için hem öğüt vermek hem de gerekli yasal düzenlemeleri hayata geçirmektir.

Kıymetli arkadaşlarım, Komisyon toplantımız sırasında Selcan Taşcı Vekilimizin verdiği bir örneği burada paylaşmak istiyorum: "Bir kişi 17 yaş 11 ay 29 günlükken bir kadını katlederse hukuk onu çocuk olarak tanımladığı için..."

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Ya, kadın cinayetlerini araçsallaştırmayın.

MUSTAFA KÖSE (Devamla) - "...bu suçun karşılığı olan cezadan muaf olacak 'Cezasını çeksin.' diyenler 'Ama çocuk...' diye linç edilecekler. Ama aynı kişi, aynı suçu sadece iki gün sonra işlerse artık hukuk onu çocuk olarak tanımlamadığı için, suçu iki gün önce işlese onu çocuk diye savunanlar, kollayanlar ve ceza isteyenleri linç edenler sokaklara dökülecek ve 'İyi hâl indirimi olmasın, cezalar artırılsın.' diyecekler."

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Hukuk böyle bir şey yani! Bir avukat olarak çok ilginç!

MUSTAFA KÖSE (Devamla) - Gördüğünüz gibi, suç bilinci, ceza ehliyeti iki günde değişmiyor. Bu ülkede sizin çok iyi yetiştirdiğiniz ahlaklı çocuklar zorbalandığında, öldürüldüğünde çocukların yaşama hakkını konuşmadığımız kadar eğer faillerin hak ve hukuklarını konuşmak durumunda kalıyorsak ortada bir problem var demektir. İşte, biz, bu teklifle bu problemi ortadan kaldırmak için önemli bir adım atıyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu teklifle biz tek başına çocuk suçluluğunu ortadan kaldıracak değiliz, böyle bir iddiamız da yok. Araştırma komisyonumuzun verileri de böyle bir sonuca işaret etmemekte. Çözüm erken çocukluk döneminden başlayan aile desteklerinde, okula devamın güçlendirilmesinde, ruh sağlığı ve bağımlılık hizmetlerine erişimde, güvenli mahallelerde, sağlıklı akran ilişkilerinde, dijital risklerin azaltılmasında, etkili sosyal incelemede, bireyselleştirilmiş rehabilitasyonunda ve ölçülü bir adalet sisteminde yatmaktadır. Ceza hukukuna ilişkin hükümler bu bütünün önemli fakat tek başına yeterli olmayan bir parçasıdır. Çocuğu korumak işlenen ağır bir fiilin sonuçlarını görmezden gelmek demek değildir, mağdurun hakkını savunmak da çocuklardan ümidi kesmek anlamına gelmez. Teklifimiz bu dengeyi bilimsel veriler, çocuğun üstün yararı, ölçülülük ilkesi, mağdur hakları ve toplum güvenliği temelinde kurmayı amaçlamaktadır. Uygulama sürecinin de düzenli bir biçimde objektif göstergeler üzerinden izlenmesi gerektiğine inanıyoruz. Uygulamada ortaya çıkabilecek eksikliklerin giderilmesi ve sistemin sürekli geliştirilmesi hepimizin ortak sorumluluğudur. Bu meselenin günlük siyasi tartışmaların ötesinde ortak bir toplumsal sorumluluk olduğunu düşünüyoruz. Üstat Necip Fazıl'ın çok güzel bir sözü var "Aldığımız nefesi bile geri vermek zorundaysak bu dünyada hiçbir şey bize ait değildir, her biri emanettir." diyor. Bu makamlar, mevkiler hepsi gelecek ve geçecek ama bu makamların sahibiyken bizler, emanetin hakkını teslim etmek ve toplumun ihtiyacı olan böylesi düzenlemeleri hayata geçirmek mecburiyetindeyiz. Çocuklarımızı suçtan koruyan, suçla temas etmiş çocukları yeniden topluma kazandıran, mağdurların hakkını gözeten ve toplumun adalete olan güvenini güçlendiren bir sistemi hep birlikte kurmalıyız.

Bu düşüncelerle, kanun teklifimizin ülkemiz, milletimiz ve çocuklarımız için hayırlı olmasını diliyor, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, on beş dakika süreyle soru-cevap işlemlerine başlayacağız.

İlk soru Sayın Abdürrahim Dusak'a aittir.

Sayın Dusak, buyurun.

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türk Ceza Kanunu'nun 31'inci maddesine eklenen kasta dayalı kusurun ağırlığı, amaç ve saik ile suçun işleniş şekli ölçütleri zaten temel ceza belirlenirken Türk Ceza Kanunu'nun 61'inci maddesi uyarınca dikkate alınmaktadır. Aynı hususların çocuğun aleyhine ikinci kez değerlendirilmesi mükerrer değerlendirme yasasını ihlal etmeyecek midir?

BAŞKAN - Sayın Akyol...

MELİHA AKYOL (Yalova) - Sayın Başkan, bazı ağır suçlardan hükümlü çocuklar bakımından koşullu salıverilme hesabında infaz kurumunda geçirilen bir günün iki gün sayılmasına son verilmesi çocuk adalet sisteminin koruyucu yaklaşımıyla bağdaşmakta mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Elmas...

NAZIM ELMAS (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından "çocuk eğitimevleri" diye bir uygulama başlatıldı. Bu, çocuk eğitim uygulamalarına yönelik ne tür bir düzenleme yapılıyor? Buralarda ne tür hizmetler veriliyor? Bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Mertoğlu...

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarına uymayan ana, baba, vasi veya bakım ve gözetiminden sorumlu kişiler hakkında tazyik hapsi öngörülmesi ölçülü müdür? Bu yaptırıma neden ihtiyaç duyulmuştur? Mevcut uygulamada hangi sorunlarla karşılaşılmıştır? Bu düzenlemenin çocukların korunmasına nasıl bir katkı sağlamasını beklemektesiniz?

BAŞKAN - Sayın Bayırcı...

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türk Ceza Kanunu'nun 31'inci maddesinde çocuklar için yaş küçüklüğü indiriminde düzenleme yapılmasına ve kasten öldürme ve neticesi sebebiyle yaralama suçlarında çocukların yetişkin gibi cezalandırılmasına dair düzenlemeye neden ihtiyaç duyulmuştur?

BAŞKAN - Sayın Üçüncü...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çocuk hükümlülerin infazına çocuk eğitimevi yerine kapalı ceza infaz kurumunda başlanması özgürlükten yoksun bırakmanın son çare olması ilkesine aykırı değil midir? Bu düzenlemeyle eğitim bir hak olmaktan çıkarılıp çocuğun iyi davranış karşılığında kazanacağı bir ödüle dönüştürülmüyor mu? Ayrıca, yasa teklifimizin öngördüğü hâkime takdir hakkı mevcut yasal düzenlememizde yok muydu?

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, hâkimlere geniş takdir hakkının tanınmasının yaratacağı farklı uygulamaların yol açacağı sorunlar nasıl önlenecektir? Yani aynı suçu işleyen çocuklara farklı cezalar verilmesinin, farklı illerde farklı ceza verilmesinin önü nasıl kesilecektir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Esen...

ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çocukların dürtü kontrolü, uzun vadeli sonuçları değerlendirme ve yetişkin baskısına direnme kapasitelerinin yetişkinlerden farklı olduğu kabul edilirken ceza sürelerinin artırılmasının çocuk suçluluğunu azaltacağı hangi bilimsel araştırmalarla ortaya konulmuştur? Mevcut cezaya tabi çocuklar ile daha uzun süre kurumda kalan çocukların yeniden suça sürüklenme oranlarını karşılaştıran bir çalışma yapılmış mıdır? Yapılmadıysa "caydırıcılık" ifadesi bir temenni dışında neye dayandırılmaktadır?

BAŞKAN - Sayın Yaz...

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Amaç dışı bıçak ve benzeri aletlerin yasaklanmasına yönelik düzenlemeye neden ihtiyaç duyuldu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Komisyon, buyurun.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İlk soru Sayın Dusak tarafından sorulmuştu.

Şimdi, değerli milletvekilleri, Türk Ceza Kanunu'nun 61'inci maddesi uygulanacak cezanın kanuni sınırlar içerisinde temel cezanın belirlenmesine ilişkindir. Teklifle 31'inci maddeye eklenen fıkra ise belirli ağır suçlarda çocuklara özgü yaş küçüklüğü hükmünün uygulanıp uygulanmayacağının değerlendirilmesini düzenlemektedir. Dolayısıyla iki hüküm farklı hukuki değerlendirme aşamalarına ilişkindir. Bununla birlikte tabii ki bu düzenleme aynen maddi olgunun çocuğun aleyhine 2 defa kullanılmasına izin vermemektedir. Burada hâkim temel cezayı belirlerken ve yaş küçüklüğü hükmü

hakkında karar verirken hangi somut olguları esas aldığını ayrı ayrı göstermek zorundadır. Aynı hususun mükerrer biçimde değerlendirilmesi hâlinde karar gerekçe ve hukuka uygunluk yönünden tabii ki istinaf ve temyiz denetimine tabi olacaktır. Ayrıca, fıkranın uygulanması zorunlu olmayıp hâkimin takdirine bırakılmıştır ve bu takdir yalnızca kanunda sayılan ölçütlerle sınırlandırılmıştır. Bu nedenle hâkime sınırsız veya denetimsiz bir yetki verilmemektedir.

Diğer soru, Sayın Meliha Akyol tarafından soruldu. Burada da mevcut düzenlemede hükümlünün 15 yaşını doldurunca kadar infaz kurumunda geçirdiği bir gün koşullu salıverilme hesabında iki gün olarak dikkate alınmaktadır. Teklifle bu uygulama genel olarak korunmakta ancak kasten öldürme, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticaretiyle suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçları kapsam dışında bırakılmaktadır. Dolayısıyla düzenleme mahkeme tarafından hükmedilen cezayı artırmamakta, yalnızca sınırlı sayıdaki ağır suç bakımından koşullu salıverme süresinin hesaplanma yöntemini değiştirmektedir. Böylece, çocuğun ıslahı ve yeniden topluma kazandırılması için gerekli eğitim, denetim ve rehabilitasyon faaliyetlerinin yeterli süreyle uygulanması amaçlanmaktadır.

Sayın Nazım Elmas'ın sorusuna gelince... Burada 5275 sayılı Kanun'da mevcut düzenlemeyle çocuk tutuklular çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılırken hükümlü oldukları andan itibaren herhangi bir değerlendirmeye tabi tutulmaksızın firara karşı engelleri bulunmayan çocuk eğitimevlerinde barındırılmaktadır. Burada dün de aslında buna benzer bir soru vardı, kanunun 15'inci maddesinde yapılan değişiklikle çocuk eğitimevine geçiş iyi hâl şartına bağlanmakta; ayrıca istisna suçlar hariç, kasıtlı suçlarda üç yıl, taksirli suçlarda beş yıl ve daha az hapis cezası alan çocukların cezalarının doğrudan eğitimevinde yerine getirilmesi sağlanmaktadır. Dolayısıyla, bu düzenlemeyle çocuk hükümlüler açık ceza infaz kurumu statüsündeki eğitimevlerinde barındırılırken tutukluların kapalı ceza infaz kurumunda barındırılmalarının ortaya çıkardığı çelişkinin giderileceği değerlendirilmektedir.

Diğer bir soru Sayın Mertoğlu tarafından soruldu. Değerli milletvekilleri, burada da koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının etkili olabilmesi, çocuk üzerinde bakım ve gözetim sorumluluğu bulunan kişilerin bu kararlara uymasıyla ancak mümkündür. Öngörülen tazyik hapsi çocuğun işlediği fiil nedeniyle değil, mahkeme tarafından verilmiş tedbir kararına kasten aykırı davranılması nedeniyle uygulanmaktadır. Amaç burada cezalandırmak değil, mahkeme kararlarının yerine getirilmesini sağlamak ve çocuğun üstün yararını korumaktır.

Sayın İsmail Bayırcı'nın sorusuna gelince... Burada, yine, TCK 31'inci maddesinin mevcut (2)'nci ve (3)'üncü fıkraları uyarınca çocuklar hakkında hükmedilecek cezalardan belirli oranlarda indirim yapılması ile bazı suçlar bakımından bu indirimlerin kaldırılması veya azaltılmasına ilişkin sorular var. Bu teklifte, TCK 31'inci maddesinin (2)'nci ve (3)'üncü fıkralarında biliyorsunuz, değişiklikler yapılıyor. Buna göre fiili işlediği sırada 12-15 yaş grubunda bulunan çocuklar ile 15-18 yaş grubunda bulunan çocuklar hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis ve müebbet hapis cezaları yerine hükmedilecek süreli hapis cezalarının alt ve üst sınırları artırılmakta, ayrıca süreli hapis cezaları bakımından her bir fiil için verilebilecek hapis cezasının azami sınırı yükseltilmektedir. Tabii, bu teklif çocuklara yönelik ceza indirimlerini genel olarak ortadan kaldıran bir düzenleme değil, yalnızca toplumda en ağır suçları doğuran kasten öldürme ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçları bakımından hâkime somut olayın özelliklerini değerlendirme imkânı tanıyan, amacıyla sınırlı ve ölçülü bir düzenleme yapıldığını da söylemem gerekiyor ki son yıllarda biliyorsunuz, bazı suç çeteleri ile örgütlü yapıların çocukları kendi suç faaliyetlerinde kullanmaya yöneldiği, çocukların hukuki statülerinden kaynaklanan koruyucu düzenlemeleri istismar etmeye çalıştığı görülmektedir. Getirilen düzenlemeyle, çocuk adalet sisteminde cezasızlık algısının oluşmasının önüne geçilmesi ve çocukların suç örgütlerinin etkisine daha açık hâle gelmesinin engellenmesi hedeflenmektedir.

Burada Sayın Mehmet Sait Yaz'ın sorusuyla ilgili olarak da teklifle 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamı dışında kalan her tür bıçak ile diğer kesici, delici veya bereleyici aletlerin ruhsatlandırılan iş yerleri dışında satışı ve sergilenmesi ile 18 yaşından küçük çocuklara satılması ve çocuklar tarafından satın alınması veya taşınması yasaklanmakta ve aykırılık hâlinde idari para cezası, el koyma ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine yönelik düzenlemeler getirilmektedir. Bu düzenlemeyle çocukların kesici, delici veya bereleyici aletlere erişiminin sınırlandırılması, bu aletlerin kontrolsüz dolaşımının önlenmesi, çocukların suça sürüklenmesinin azaltılması ve kamu güvenliğinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca düzenlemede bir sanat veya mesleğin icrası ve eğitim için gerekli bıçak, şiş ve benzerlerinin icra yerinde ve icra eden kişilerce kullanılması, bulundurulması ve taşınması hukuka uygunluk sebebi olarak kabul edilmektedir. Böylece, günlük yaşamın olağan akışı içerisinde zorunlu kullanım alanları korunmaktadır.

Yine, Sayın Oğuz Üçüncü'nün sorusuna ilişkin olarak, düzenlemede tabii bütün çocuk hükümlülerin cezalarının tamamını kapalı ceza infaz kurumunda geçirmesini aslında öngörmüyoruz. Terör ve örgüt suçları hariç olmak üzere kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az, taksirli suçlardan ise toplam beş yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm edilen çocukların cezaları doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilecek; diğer çocuklar bakımından ise infazın başlangıcında çocuğun bireysel özellikleri, risk durumu ve rehabilitasyon ihtiyacının değerlendirilmesi burada amaçlanmaktadır. Çocuğun eğitimevine ayrılmasına ilişkin değerlendirme, psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimcisi, rehberlik uzmanı veya öğretmen gibi en az bir uzmanın katılımıyla idare ve gözlem kurulu tarafından en geç üç ayda bir yapılacaktır. Kurul kararları da infaz hâkimliğinin yargısal denetimine açıktır.

Burada çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında da örgün eğitim, biliyorsunuz, psikososyal destek, bağımlılık tedavisi, aileyle çalışma ve mesleki eğitim faaliyetleri devam etmektedir. Dolayısıyla eğitim hakkı kapalı kuruma girişle ortadan kalkmamakta ve eğitimevine geçiş bir ödül olarak düzenlenmemektedir. Amaç, burada çocukların herhangi bir değerlendirme yapılmaksızın firara karşı engeli bulunmayan eğitimevlerine gönderilmesinden kaynaklanan riskleri azaltmak ve çocuğu güvenli, kademeli ve bireyselleştirilmiş bir infaz süreci sonunda eğitimevine ayırmaktır.

Burada Sayın Suiçmez'in sorusu, özellikle hâkime takdir hakkı tanınması noktasında. Takdir edersiniz ki tüm yargı sistemlerinde kanunla belirli kriterler belirlenir ve hâkimler buna göre tabii ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Tamamlayayım Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Şöyle yapalım...

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Sayın Suiçmez'in sorusunu yanıtlamamız lazım.

BAŞKAN - Tamam yani çok geniş kapsamlı cevaplar veriyorsunuz.

2 soru var, onları da alalım, hepsini birlikte cevaplandırın.

Sayın Çalışkan, buyurun.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Sayın Suiçmez'inkini tamamlamam lazım.

BAŞKAN - Beraber cevaplandırırsınız, süreniz bitti gerçi de.

Buyurun Çalışkan, çok hızlı bir şekilde.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu suçlu çocuklar toplumun eseri. Acaba siyasi kadro olarak AK PARTİ iktidarının yirmi beş yıllık süreç içerisindeki politikalarının bu neslin ortaya çıkmasına herhangi bir katkısı olmuş mudur? Acaba siyasi iktidar bu konuda vicdanen kendilerinin suçlu olduklarının bilincinde midirler? Bunu hatırlatmak isterim.

İkinci olarak da...

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, pişman etme söz verdiğime.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Evet, bu açıdan da ne yazık ki önerilen çözümler içerisinde sadece cezalar söz konusudur, bunun dışındakilerin tümü temenniden öteye geçmemektedir. Acaba bu temennilerin de yeniden hayata geçişi için herhangi bir düzenleme söz konusu mudur?

BAŞKAN - Peki.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben burada bir konuya açıklık getirilmesinden yanayım. Soruyu soran AKP'li vekiller, cevap veren Adalet Komisyonu Başkanı da AKP'li milletvekili. Arkadaşlarımız Bakana erişemiyorlar da Komisyon Başkanına da mı erişemiyorlar, soru soruyorlar, onu merak ettim.

İkincisi, elimdeki kanun teklifinde adı yazılı olan arkadaşlarımız var -kendileri rencide olmasınlar diye söylemeyeceğim- kendi verdiği kanun teklifiyle ilgili soru soruyor. Bu nasıl bir şey? Yani, kendi verdiği kanun teklifini okumamış, burada kalkıp kendisinin imzası olan teklifle ilgili soru soruyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gürer, Genel Kurulda bütün milletvekilleri, hangi partiye mensup olurlarsa olsunlar, soru-cevap işleminde soru sorma hakkına sahipler. Öncelikle biz soru-cevabı açtık, AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlar girdi, onlara da söz vermek durumundayız.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Hiçbir şey anlamamışlar yani.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ama muhalefetin soru sorma hakkını engelliyorlar Sayın Başkan. Bir de kanun teklifi vermiş.

BAŞKAN - Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan...

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Bir dakika Başkanım, cevap vereyim.

BAŞKAN - Pardon, buyurun.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben yine sırasıyla devam edeyim. Sayın Suiçmez'in sorusuna cevaben, özellikle hâkimlerin takdir hakkıyla ilgili olarak tabii, dediğim gibi yani burada tüm yargı sisteminde kanunla belirli kriterleri belirliyoruz ve hâkimler buna göre, vicdanlarına göre karar veriyorlar. Dolayısıyla, bu düzenlemede de aslında bu hususun öngörüldüğünü söylemem gerekiyor.

Sayın Esen'in sorusu: "Cezaların artırılması, suçun artırılmasını engelleyecek mi?" Burada tabii ki malumunuz, cezaların önleyici fonksiyonu da bulunmaktadır. Dünyada ve ülkemizde yapılan araştırmalarda -zaten Araştırma Komisyonu raporunda da bu belirtiliyor- cezanın artırılmasının suçun önlenmesinde önleyici etki doğurduğu, tabii, yalnızca cezaların artırılmasını kastetmiyorum yani sadece "Cezaları artırarak bizler suçu önleriz." demiyorum çünkü bu bir bütüncül yaklaşım gerektiriyor ama bu noktada da önleyici etki doğurduğu sonucunu da söylemem lazım.

Şimdi, Sayın Çalışkan, yani sorulan soru... Tabii ki siyaseten her soruyu sorma hakkına sahipsiniz. Ben de cevabı bir kelimeyle vereyim: Olmamıştır. Yani siz diyorsunuz ya "Bu çocuklar, tabii, toplumun eseri midir yirmi beş yıllık iktidarın neticesi olarak?" diye, Sayın Çalışkan, değildir, olmamıştır; bunu da böyle bilin. Bunu da çok açık, net bir şekilde söyleyeyim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yüzde 55-60 oldu, yüzde 55; 2015'ten bugüne kadar.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Amerika'daki artışı da mı AK PARTİ yapmış? Avrupa'daki artışı da mı AK PARTİ yapmış?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Bilakis AK PARTİ hükûmetleri zamanında, yirmi beş yıllık iktidarımızda, yaklaşık yirmi beş yıllık iktidarımızın döneminde çocuk haklarının geliştirilmesi ve çocukların korunması bakımından -siz de biliyorsunuz- birçok yasal ve idari tedbirler alınmıştır ve bunlar da başarılı bir şekilde uygulanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Tamamlıyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, bu yasa teklifi hem caydırıcılık boyutu hem koruma boyutu hem eğitici ve onarıcı boyutu yani yönlendirme tedbirleri dâhil olmak üzere birçok boyutu ele almıştır ve bu şekilde bir düzenleme yapmıştır.

Şimdi, son olarak, Sayın Fethi Gürer'in sorusuna... Gerçekten Sayın Gürer, hepimiz milletvekiliyiz, ben Komisyon Başkanıyım, siz milletvekilleri olarak her türlü soruyu sorma hakkına sahipsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Ben de vereyim cevabını, siz verdiniz, ben de vereyim cevabını: Teklif sahipleri de milletvekilidir, burada sadece 3 kişi veya 5 kişi bu teklifi imzalamamıştır, neredeyse bütün milletvekillerimiz bu teklifi imzalamıştır.

Dün, muhalefetten gelen yaklaşık 17-18 soruya cevap verdim. Tüm muhalefet milletvekilleri bu soruları sorma hakkına sahiptir ve bunların cevabını da ben dün verdim. Bugün de yine soru-cevap kısmında bu, sisteme açıldı ve tüm milletvekilleri bu sisteme girme hakkına sahipti. Ben dikkat ederseniz sırasıyla da cevap vermeye çalıştım, sizlerin de sorusuna cevap verdim; eğer varsa teknik bir sorunuz, buyurun, sorun, cevap vereyim.

Teşekkür ediyorum sayın milletvekilleri.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Dünkü 3 soruma cevap vermediniz Sayın Başkan, dünkü 3 sorum cevapsız kaldı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, benim sorduğum şu: Bu kanun teklifini veren arkadaş kendi teklifiyle ilgili soru soruyor, bu garip değil mi?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, dünkü 3 sorum cevapsız kaldı.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Şimdi, soru sorma hakkı milletvekilinindir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Soru sorma hakkı kanun teklifini veren kişinin mi?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Kanun teklifini veren sadece 3 kişi de değil, kanun teklifini veren burada diğer imza sahibi milletvekilleri.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Diyorum ki kendi kanun tekliflerini okumadılar mı da soru soruyorlar.

BAŞKAN - Sayın Yüksel, tamam, sonlandıralım bunu.

Birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Kifayetimüzakere olmuştur, yazılı cevap verirsiniz.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Bütün soruları cevapladım Sayın Başkanım, merak etmeyin.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - "Okay" kifayetimüzakere tamamdır Başkanım.

BAŞKAN - Bırakmıyorlar, bıraksalar başlayacağız.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Bıraksınlar Başkanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Komisyon Başkanına da görevini öğretiyor Grup Başkan Vekili.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Sayın Başkanım, varsa...

BAŞKAN - Ama bitirdik soru-cevabı.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Bitirdik, bitirdik Değerli Başkanım, bitirdik.

BAŞKAN - İstiyorsanız bir on beş dakika açalım.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Yok; yani görevim varsa...

BAŞKAN - Sayın Yüksel, ya, bunu kapatın artık lütfen. Siz Komisyondasınız, ha bire cevap vermeye çalışıyorsunuz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Değerli Profesörüm, bitirdik.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, karar yeter sayısı istiyorum.

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde 5 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Vezir Coşkun Parlak	Dilan Kunt Ayan	Zülküf Uçar
Hakkâri	Şanlıurfa	Van
Nevroz Uysal Aslan	Mehmet Kamaç	Ali Bozan
Şırnak	Diyarbakır	Mersin

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, bir eksiklik yok mu?

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, teknik anlamda bir eksiklik yok mu? Şahısları adına konuşmacılardan mesela Sibel Suiçmez konuşmadı.

BAŞKAN - Sayın Tanal, bir müsaade edin.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Üstadım, teknik anlamda bir sıkıntı var. Şahısları adına konuşacak konuşmacıyı çağırmadınız ki konuşsunlar.

BAŞKAN - Yok.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İç Tüzük'ü atladınız.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan.

Buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, üzerinde konuştuğumuz 1'inci maddeyle, ateşli silahını dikkat ve özen yükümlülüğe aykırı şekilde muhafaza ederek çocuğun silaha erişimine neden olan kişiye ceza verilmesi öngörülüyor.

En başında biz ifade edelim: Bizim DEM PARTİ olarak çocukların ateşli silahlara erişiminin zorlaştırılmasına, çocukların ateşli silahlardan korunmasına herhangi bir itirazımız söz konusu değil. Bizim esas itirazımız, sorunun yapısal nedenlerinin ortadan kaldırılmamasınadır.

Şimdi iktidara soralım, yine, Komisyona soralım: Sorunun yapısal nedenlerinin ortadan kaldırılmasına dair herhangi bir çözüm öneriniz var mı? Bu kanun teklifinde herhangi bir çözüm önerisi yok.

Bugüne kadar ne zaman bir sorun, sıkıntı yaşandıysa sorunun, sıkıntının çözümü olarak ceza vermek, yeni suç ihdas etmek ve cezaların artırılmasını öngören bir siyaset izledi maalesef iktidar. "Ceza verelim." "Cezaları artıralım." "Yeni cezaevleri yapalım."ı çare olarak gören bir iktidar gerçeğiyle karşı karşıyayız ama AKP'nin yirmi dört yıllık iktidarına baktığımızda bunun çare olmadığı açık. Bunun çare olmadığı neyle açık arkadaşlar? Tek başına cezaevlerindeki mevcuda baktığımızda ceza artırmanın, yeni cezaevleri yapmanın, yeni suç tipleri üretmenin çare olmadığı ortada.

2002 yılında cezaevi mevcudu 60 bin iken bugün cezaevi mevcudu 427 bin. Yani yirmi dört yıllık AKP iktidarında cezaevi mevcudu tam 7 kat artmış. Bu yirmi dört yıllık süre içerisinde birçok kez ceza kanunlarında değişiklikler yapıldı, cezalar artırıldı. Demek ki neymiş? Dmek ki yeni suç tipleri üretmek ve cezaları artırmak çare değil.

Gelelim şimdi çocukların silaha erişimine. Gençler veya çocukların ebeveynleri bu silahları nereden buluyor? Dileyen, dilediği zaman silaha nasıl erişebiliyor? Neden peynir ekmek gibi silah satışı yapılabiliyor? Bunlara verilecek herhangi bir cevabınız var mı? Yok. O silahlar satış için sokak sokak dağıtılırken siz neredeydiniz, siz neredesiniz? İşte, bunların tamamı yapısal sorunlar ve sizin çözmeniz gereken sorunlar, iktidarın çözmesi gereken sorunlar. İşte, asıl konuşmamız gereken bunlar.

AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında bu ülkede ruhsatsız silah sayısı 6-7 milyon civarında iken aradan geçen yirmi dört yıllık süre içerisinde bu ülkede ruhsatsız silah sayısı 30 milyon arkadaşlar. Şu anda bu ülkede en az 30 milyon ruhsatsız silah var, AKP'nin yirmi dört yıllık iktidarında ruhsatsız silah sayısı tam yüzde 500 artmış. Peki, yirmi dört yıllık süre içerisinde ruhsatsız silah sayısı yüzde 500 artarken siz neredeydiniz, yüzde 500 artarken siz ne yapıyordunuz? Gelin, işte, asıl biz bunları konuşalım; gelin, bu sorulara cevap verin.

Gelelim, ruhsatlı silah almaya. Ruhsatlı silahın nasıl alınabileceği kanunda düzenlenmiş ama AKP iktidarında öyle bir hâle geldi ki ilden ile değişiklik gösteriyor. Bir ile bir vali geliyor, ruhsatlı silah almayı zorlaştırıyor; başka bir vali geliyor, kolaylaştırıyor. Valinin tutumuna, ruhsat birimindeki memurun tutumuna göre ruhsatlı silah almak kolay ya da zor. Başka bir şey arkadaşlar, daha açık bir şekilde ifade edelim: AKP'ye yakınlığınız varsa kimi illerde kolaylıkla silah ruhsatı alabiliyorsunuz, hatta bazen yurttaşlar aralarında konuşuyor, diyor ki: "Ya, falan ilin valisi var, kolay silah ruhsatı veriyor; hadi, ikametgâhımızı oraya alalım, gidip oradan kolaylıkla silah ruhsatı alalım." İşte, bunlar da AKP iktidarının yirmi dört yıllık gerçeği. Yani bu ülkede yaşayan yurttaşlar silah ruhsatı almak için ikametgâhını değiştiriyor AKP'ye olan yakınlığına göre.

2002 yılında sivil halkın elindeki ruhsatlı silah sayısı 1 milyon iken 2026 yılında bu sayı 2,5 milyona ulaşmış yani yüzde 150 artmış.

Değerli arkadaşlar, şu an bu ülkede yaşayan yurttaşların neredeyse 2'sinden 1'inde silah var ruhsatlı ya da ruhsatsız. 86 milyon yurttaşın yarısının evinde, arabasında, belinde silah var ruhsatlı ya da ruhsatsız. Her 2 yurttaştan birinin silaha rahatlıkla erişebildiği, silaha sahip olduğu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Devamla) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Her 2 yurttaştan 1'inin ruhsatlı ya da ruhsatsız silaha sahip olduğu, silaha sahip olabildiği bir yerde çocukların silaha erişimini ceza vermekle engelleyemezsiniz. Öncelikle yapısal sorunlara çare bulmak gerekiyor, öncelikle bireysel silahlanmanın önüne geçmek gerekiyor.

Az önce Komisyon Başkanı sevgili Cüneyt Hoca sorulara cevap verirken "Ah Ali!" dedim kendi kendime. Şundan bahsetti; cezaların önleyici fonksiyonundan bahsetti, bütüncül yaklaşımdan bahsetti. Cezaların önleyici fonksiyonunun olmadığı az önce söylediğim cezaevi rakamlarıyla ortada ama bunun yanı sıra yasada bütüncül bir yaklaşım var mı, yapısal sorunlara çözüm var mı? Elbette yok.

Ben şundan da eminim değerli arkadaşlar: Eğer Cüneyt Hoca şu an üniversitede olsaydı, benim yaptığım bu eleştirilerin tamamına katılacaktı, tamamının altına imza atacaktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Devamla) - Ama şu anda AKP sıralarında olduğu için bence bir şey diyemiyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Kabul edilmiştir.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Kabul edilmemiştir.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Elektronikle oylayalım.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Elektronik oylama yapalım.

BAŞKAN - Peki, elektronik oylamaya başvuracağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Önerge reddedilmiştir.

Herhâlde iki dakika çok uzun geliyor, bundan sonra yoklama istenirse bir dakika süre vereceğim.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesiyle 6136 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen 13/A maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz:

"MADDE 13/A- Ateşli silah üzerinde hukuki ve fiilî hâkimiyeti bulunan ruhsat sahibi, zilyet ya da muhafazasından sorumlu kişi, silahı kullanım dışında konut, işyeri ve araç dâhil bulundurulduğu veya geçici olarak bırakıldığı her yerde boş, mühimmatından ayrı ve çocuğun erişimini engelleyen kilitli kasa ya da eşdeğer güvenlik düzeneği içinde muhafaza etmekle yükümlüdür.

Bu yükümlülüğe aykırı davranarak ateşli silahın çocuk tarafından ele geçirilmesine neden olan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Failin silahın ruhsat sahibi olması hâlinde ruhsatı iptal edilir ve mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesinden itibaren beş yıl süreyle kendisine yeniden silah ruhsatı verilmez.

Silah ve mühimmatın güvenli biçimde muhafazasına ilişkin teknik usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir."

Sema Silkin Ün — Denizli
İdris Şahin — Ankara
Selçuk Özdağ — Muğla
Necmettin Çalışkan — Hatay
Mustafa Kaya — İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, şunu ifade etmem lazım ki madde üzerindeki görüşlerimizi elbette ifade edeceğiz. Bu madde, bu kanun teklifinin en anlamlı maddelerinden biri; her ne kadar gerekçesine ve yazılış şekline katılmasak da bu maddeyi desteklediğimizi ifade etmek isteriz çünkü biz sadece çocuklarımızı değil ülkemizdeki her bir canlıyı silahtan korumamız gerektiğine inanıyoruz, silahların varlığından rahatsızız ve silahların her alanda son bulmasını arzu ediyoruz, bunu özellikle ifade edeyim.

Şimdi, burada biraz önce, imza sahiplerinden Sayın Mustafa Köse "Biz istiyoruz ki" diyerek çok naif bir dille 16 maddeyi tek tek ifade etti. Keşke Komisyonda da Mustafa Bey söz almış olsaydı da bu 16 maddeyi tek tek, kendi diliyle, kendi lisanıyla anlatmış olsaydı. Komisyon Başkanımız burada, resmen cenk ettik, harp ettik arkadaşlar, 16 maddenin tam manasıyla ne gerekçesini bilen ne de yazımının hangi altlığa dayandığını ifade eden bir açıklamayı biz orada göremedik. Adalet Komisyonu üyelerimiz burada, eğer Adalet Bakanlığının yetkilileri olmasaydı biz suça sürüklenen çocuklara ilişkin Komisyonun raporu da bizlere dağıtılmadığı, inceleyemediğimiz için bu maddelerin ne ihtiva ettiğini anlayamayacaktık. İşte, o yüzden "Biz istiyoruz ki" diyerek naif bir şekilde bu sözleri Sayın Mustafa Köse Komisyonda da ifade etmiş olsaydı böyle sayfalar dolusu muhalefet şerhi yazmazdık çünkü bu çocuklar hepimizin arkadaşlar.

Yanlış anlamayın ama burada dün bir konuşma yapıyoruz, bütün mağdur ailelerine telefonumuz gönderilmek suretiyle baskı yaptırılıyor. Her bir mağdur ailenin gözyaşı ve acısına biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak topyekûn ortağız ve onların acılarını paylaşıyoruz. O evlatlar bizim evlatlarımız, biz ne suça sürüklenen çocukları ne mağdur olan çocukları birbirinden ayıramayız 86 milyonu ayırmadığımız gibi çünkü biz bu gök kubbenin altında bu ülkenin her bir vatandaşını eşit vatandaş ve yurttaş olarak kabul ediyoruz, o çocukları da eşit olarak görüyoruz, hepsi bizim canımız, ciğerimiz, kalbimizin tam köşesinde. O yüzden bir kez daha ifade ediyoruz: Bakın, bu madde yine yanlış ve eksik hazırlanmış.

Çok teşekkür ediyoruz, biz Komisyondaki itirazlarımızı dile getirdik, muhalefet şerhlerimizi yazdık, iktidar milletvekilleri de buradaki bazı haksız ve hukuksuz teklifleri önergeyle çekeceklerini, anladıklarını, bizim feryadımızın ne olduğunu, dile getirdiğimiz hususların ne anlam ifade ettiğini düşünerek bir kısım önergeler vererek bazı maddelerin çekilmesini istiyorlar birinci bölümde. Bunu son derece kıymetli bir adım olarak görüyoruz çünkü biz inanıyoruz ki bu evlatlar hepimizin ve hepimiz üzüm yemek istiyoruz, asla ve asla bağcıyı dövmek gibi bir niyetimiz yok ama maddenin çocuğu ateşli silahlardan korumaya yönelik amacını desteklediğimiz gibi, güvenli muhafazaya ilişkin önleyici sistem kurmakta zorlandığınızı, buna ilişkin altyapıyı oluşturmadığınızı ifade ediyoruz.

Şimdi, Allah için, baktım biraz önce kanuna, Türkiye'de sivil bir vatandaşın yasal olarak alabileceği ateşli silahlar sayısında kanunen doğrudan bir üst sınır bulunmuyor arkadaşlar. Ben yıllarca ceza avukatlığı yaptım ve o günün cumhuriyet başsavcısının talebi üzerine bir silah aldım, on sekiz senedir bir şarjör mermi boşaltmadım. Bu kadar silah merakı niye? Bu kadar birden fazla silah edinme arzusuna, isteğine Hükûmet olarak niye cevaz veriyorsunuz? Yani bu ülkede silahların dışında da bir uzlaşmanın olduğunu özellikle ifade etmek istiyorum. O yüzden, buradaki önerilerimizin dikkate alınmasını ve kanun teklifi yasalaşmadan, Genel Kuruldan geçmeden inşallah düzeltilmesini talep ediyoruz.

Nedir buradaki itirazlarımız? Biri, nitelikli hâl düzenlemesi. Temel suç tanımı korunmalı ancak silahın dolu olarak veya uygun mühimmatla birlikte çocuk tarafından ele geçirilmesi çok daha yüksek bir risk oluşturduğu için daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâl olarak düzeltilmeli; şarjörü boş bir silahın teminiyle şarjörü dolu, emniyeti açık bir silahın temini arasında bir fark olmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Yine, açık standartlar getirilmeli, kilitli kasa, tetik kilidi gibi güvenli muhafaza standartları kanunla netleştirilmeli ve bu standartlar ruhsat alma, yenileme şartları arasına dâhil edilmelidir, idari tedbirlerle desteklenmelidir. Ceza yaptırımı güvenli muhafaza yükümlülüğüne uyulmaması durumunda ruhsatın askıya alınması veya geri alınması gibi etkili bir idari tedbirle tamamlanmalıdır. Önleyici bir sistem kurulmalıdır. Amaç, sadece cezalandırmak değil, çocuğun silahla temasını olay gerçekleşmeden önce engelleyecek ruhsatlandırma ve denetim mekanizmalarını güçlendirmek olmalıdır.

Sözün özü, değerli milletvekilleri, bu madde mutlaka düzenlenmeli ama revize edilerek bu Parlamentodan geçirilmeli, bu yapıldığı takdirde emin olun, sizler de vicdani bir huzur içerisinde olursunuz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, Yeni Parti, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunmadan önce, yoklama talebine dair bir önerge gelmiştir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kanunun 1’inci maddesinin önerge oylaması öncesinde toplantı yeter sayısı aranması teklifimizi arz ederiz.

Selçuk Özdağ
Manisa
Grup Başkan Vekili

BAŞKAN - Mehmet Atmaca? Burada.

Elif Esen? Burada.

Necmettin Çalışkan? Burada.

İdris Şahin? Burada.

Mustafa Kaya? Burada.

Sema Silkin Ün? Burada.

Haydar Altıntaş? Burada.

Ömer Fethi Gürer? Burada.

Nurten Yontar? Burada.

Cevdet Akay? Burada.

Yüksel Selçuk Türkoğlu? Burada.

Burak Dalgın? Burada.

Şenol Sunat? Burada.

Ayyüce Türkeş Taş? Burada.

Selcan Taşcı? Burada.

Lütfü Türkkan? Burada.

Turhan Çömez? Burada.

Burhanettin Kocamaz? Burada.

Yavuz Aydın? Burada.

Hasan Toktaş? Burada.

Sadullah Ergin? Burada.

Bülent Kaya? Burada.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

On dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.03

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.13

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 121'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde Ankara Milletvekili İdris Şahin ve arkadaşlarının önergesinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Müşerref Pervin Tuba Durgut ve Antalya Milletvekili Mustafa Köse ile 98 Milletvekilinin Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3771) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 286) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesiyle 6136 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen 13/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan "dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı şekilde muhafaza edilmesi suretiyle" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Yüksel Arslan	Rıdvan Uz	Turhan Çömez
Ankara	Çanakkale	Balıkesir
Burak Dalgın	Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu
Balıkesir	Bursa	Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İzmir Balçova'da 16 yaşında bir çocuk karakol bastı, 2 polisimiz şehit oldu; Tekirdağ Malkara'da 2 yaşındaki Sıla bebek 13 ve 14 yaşındaki 2 çocuk tarafından tecavüze uğradı, günlerce yoğun bakımda kaldıktan sonra maalesef vefat etti; İstanbul Güngören'de 17 yaşındaki Atlas Çağlayan 15 yaşındaki bir çocuk tarafından katledildi; İstanbul Kadıköy'de 14 yaşındaki Mattia Ahmet Minguzzi 14, 15, 16 ve 17 yaşındaki çocuklar tarafından hunharca katledildi. Bu isimlere ah vah ettik, üzüldük ama sonra unuttuk. Unutmayan birileri var, aileleri; onların evine düşen yangın dinmedi, dinmiyor, dinmeyecek. Buradan tekrar kederli ailelere sabrıcemil diliyorum.

Değerli arkadaşlar, çok ciddi bir meseleyle karşı karşıyayız. Küresel Organize Suç Endeksi'nde 193 ülke arasında 10'uncu sıradayız, Avrupa'nın en kötüsüyüz. İçişleri Bakanlığının kendi raporu ortada, Türkiye'deki 100 cinayetten 15 tanesi çocuklar tarafından işleniyor. Yılda 266 tane vakadan bahsediyoruz. Bir yılda 200 binden fazla çocuğumuz suç işlemiş ama 300 bin çocuğumuz da bu işin mağduru olmuş. Organize suça sürüklenmiş çocuk sayısı 2020'den 2025'e kadar 3,5 katına çıkmış. Ulusal olarak organize çeteleri idare edenlerin çoğunluğu 18 yaşın altında bu işlere başlamış. Narkoterör örgütü PKK'nın yaptıkları zaten ortada; çocukların eline silah vermek gibi, çocuklara uyuşturucu satmak gibi işleri bunlar yıllardır yapıyorlar.

Karşımızda çeyrek asırlık bir hükûmet var yani bugünkü bütün çocuklar mevcut Hükûmetin döneminde doğmuş ve büyümüşler ama Hükûmet bugüne kadar bir mesele yokmuş gibi davranmayı tercih etti. Bu kelimeyi özellikle kullanıyorum, burada bir tercih var maalesef.

Sayın milletvekilleri, yapmamız gereken şey, üç tane şeyi aynı anda başarmak; hem suçla ve suçluyla mücadele etmemiz lazım tavizsiz bir şekilde hem rehabilitasyon imkânlarını geliştirmemiz lazım hem de suça sebep olan sebepleri kurutmamız lazım yani bataklığı kurutmamız lazım. Bunlardan sadece bir tanesine odaklanmak, masayı devirmek demektir. Çocuğun üstün yararı başka bir çocuğun hayatı pahasına korunamaz.

Kamu vicdanı ile evrensel hukuku birbirinin alternatifi gibi göstermeye çalışanlara sesleniyorum: "Çocuktur yapar." diyemeyiz, "Ne yapalım, o da suça sürüklenivermiş." diyemeyiz. Evlatlarımızın mükerrer suçlara bulaşmalarına, hapishanede rütbe takmalarına, terör örgütlerinin aparatı olmalarına göz yumamayız. Tabii, burada bizim amacımız "çocuk" kavramını tartışmaya açmak değil ama kelimeleri değiştirerek gerçeği değiştiremezsiniz. Kasten adam öldürene "suça sürüklenmiş çocuk" diyemezsiniz, nasıl ki öldürülen çocuklara "15 yaşında kadın" diyemeyeceğiniz gibi. Bu laflara müsamaha göstermemizi kimse beklemesin. Açık söyleyeyim: Temenni ile tedbir arasında kaldığımızda bizim tercihimiz her zaman ve her zaman mazbut vatandaşın lehine tedbirleri almaktır.

Değerli arkadaşlar, ülkemizde bir cezasızlık algısı olduğu çok açıktır. Genelde ve özel olarak son yıllarda işlenen cinayetler neticesinde, canice işlenen cinayetler neticesinde bir ceza verilmediğine yönelik net bir kanaat var toplumumuzda. İlgili Meclis komisyonunun analizlerinde de bu kanaatin yargı mensuplarında da yankı bulduğu, yüzde 90'dan fazlasının bu kanıyı paylaştığı ortaya çıkıyor. İşin özünü net bir şekilde ifade edeyim: Suçluya ceza vermemek mazlumu cezalandırmaktır. Bu Meclisin vazifesi mazbut vatandaşa sahip çıkmak, onun hukukunu korumak, onun önünü açmak, onun hayatını kolaylaştırmaktır. Üzülerek görüyorum ki Meclis mesaisinin çok ciddi bir kısmı suçluları affetmek, teröristleri affetmek, yanlış yapanları affetmek üzerine kuruludur. Kader kurbanı denilecek olan kişi suçlular, teröristler, katiller değil, onların canını yaktığı çocuklar, vatandaşlar ve onların aileleridir. Biz burada çocuk cinayetlerini konuşurken bu heyetin büyük bir kısmı teröristleri affetmek için sıraya girmiş

durumdadır. O kadar ki, o kadar büyük bir hevesle bu yapılmaktadır ki kanun metnini görmeden boş kâğıtlar imzalanmaktadır. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar) Açık bir şekilde söylüyorum: Bizim işimiz mazbut vatandaşı korumaktır, siz mazbut vatandaşı umursamıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURAK DALGIN (Devamla) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

BURAK DALGIN (Devamla) - Vergisini bir gün geciktirince faiz ödetilen, üç kuruş borcu kaldı diye hesaplarına bloke konulan, trafik cezalarıyla perperişan edilen vatandaş derdiyle yalnız bırakılıyor. Yanlış yapan sürekli affediliyor, doğruyu yapanın ensesine biniliyor. Orta direğin sırtına yük, suç makinelerinin önüne indirim sunuluyor. Mazbut vatandaş sokaklarda suç makineleriyle, teröristlerle baş başa bırakılıyor. Biz mazbut vatandaşın sesi olmaya devam edeceğiz.

Sayın milletvekilleri, hem suçla hem suçluyu yaratan nedenlerle mücadele edeceğimizi söyledik. Bu çerçevede, elbette ki aile içi şiddetle, yoksullukla, eğitimden uzak kalmakla, başka bir suçun mağduru olmakla, madde bağımlılığıyla da mücadele edeceğiz. Bu çerçevede, okul devamsızlığını tetikleyen açlık meselesini de özellikle gündeminize getirmek istiyorum. Yıllardır savunduğumuz bir öğün ücretsiz öğle yemeğini de bir an önce yasalaştırmanızı diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 286 sıra sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan "çocuk tarafından ele geçirilmesine neden olan kişi" ibaresinin "çocuk tarafından ele geçirilmesinin neden olduğu adli tıp incelemesiyle sabit olan kişi" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nurten Yontar	Ömer Fethi Gürer	Cevdet Akay
Tekirdağ	Niğde	Karabük
Sevda Erdan Kılıç	İnan Akgün Alp	Barış Bektaş
İzmir	Kars	Konya
Ahmet Baran Yazgan		Ali Karaoba
Edirne		Uşak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar.

Buyurun. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; birçok eksik ve hatalı ifadenin yer aldığı, aileye yönelik cezai sorumluluğun artırıldığı, Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesine göre Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılmadığı, kısacası şu an için çekilmesi gerektiğini düşündüğümüz, çok acele şekilde önümüze getirilmiş Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerine söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu maddeyle, ateşli silah bulunduran ve bunu gerekli dikkat ve özeni göstermeden muhafaza eden, yetersiz saklama sebebiyle çocuğun bu silaha erişmesine imkân sağlayan kişiye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası öngörülmekte ancak suçun oluşması için çocuğun silahı ateşlemesi ya da bir kişiye zarar verme şartı aranmamaktadır. Düzenlemede yer alan "dikkat ve özen yükümlülüğü" kavramının sınırları net biçimde belirtilmemiş, somut hiçbir ölçüt getirilmemiştir.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de çocuk ve gençlik adaleti münferit olaylarla açıklanmayacak kadar derin ve yapısal bir kriz içindedir. Her yeni doğan çocuk masumdur, suçlu ve tehlikeli değildir. 2020 ve 2025 yılları arasında suça sürüklenen çocukların kişilere karşı işlediği suç oranı yüzde 59, organize suçlar bakımından bu artış yüzde 236'ya kadar ulaşmıştır. Suç oranlarının bu kadar çok artmasının sebebi ise çocuk yoksulluğu, gelecek kaygısı, aidiyet arayışı ve korunmasız oluşlarından kaynaklanmakta. Suç örgütleri bu çocukları uyuşturucu kuryeliğinde, gözcülükte, tahsilatta, silah taşıma ve saklamada, cinayette, yasa dışı bahiste, şiddet eylemlerinde ve buna benzer kanun dışı eylemlerde kullanmakta. Karşımızda suç işlediği iddia edilen çocuklar değil, yetişkinler tarafından sömürülen, yönlendirilen ve suç ekonomisinin içine çekilen çocuklar vardır. 2025 yılında 168.964 çocuk suça sürüklendiği iddiasıyla güvenlik birimlerine getirilmiştir. Soruşturma aşamasında şüpheli sıfatıyla işlem gören çocuk sayısı 330 bini aşmıştır. Mahkeme önüne çıkan çocuk sayısı ise 184 bine çıkmıştır. Kolluk, yargı ve koruma sistemlerindeki toplam işlem yükü 1 milyon 300 bini geçmiştir. Krizin merkezinde özellikle 13 ila 17 yaş çocuk grubu bulunmakta. Sanık çocukların yaklaşık yüzde 78'i bu yaş grubundadır çünkü bu çocuklar örgün eğitimden kopmakta, açık öğretime, güvencesiz çalışmaya ve çocuk işçiliğine yönelmekte; mahallelerde uyuşturucu, yasa dışı bahis ve organize suç ağlarının hedefi hâline gelmektedir. Bugün ilkokul, ortaokul ve lise çağında yaklaşık 1 milyon 900 bin çocuk örgün eğitimin dışındadır, açık öğretim ve MESEM kapsamındaki öğrencilerle birlikte tam zamanlı okul eğitimiyle bağı zayıflayan çocuk sayısı 3 milyon 300 bini aşmaktadır.

Çocuk işçiliği bu krizin en ağır boyutlarındandır; 2013 yılından bu yana kayda geçmiş ve duyduğumuz, bildiğimiz en az 869 çocuk çalışırken hayatını kaybetti, MESEM kapsamında kayda geçen 21 çocuk iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. Çocuğun mesleki eğitim alması ile ucuz ve güvencesiz iş gücü olarak kullanılması aynı şey değildir.

Değerli milletvekilleri, çözüm, daha ağır cezalar değildir; çözüm, çocukları suçtan önce koruyan güçlü sosyal devlettir. Her okulda sosyal hizmet uzmanı ve psikolojik danışmanlardan oluşan erken uyarı ekipleri kurulmalıdır; devamsızlık, şiddet, madde kullanımı ve okuldan kopuş adli vakaya dönüşmeden önce tespit edilmelidir. Bütün illerde uzmanlaşmış çocuk ve gençlik savcılıkları ile çocuk mahkemeleri kurulmalı, her çocuk hakkında sosyal inceleme raporu hazırlanmalıdır. İlk kez ve şiddet içermeyen bir fiille sisteme giren çocuklar ceza yargılaması yerine eğitim, tedavi, aile desteği ve onarıcı adalet programlarına yönlendirilmelidir. Tutuklama, çocuklar bakımından mutlak son çare olmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NURTEN YONTAR (Devamla) - Kapalı cezaevleri yerine eğitimevleri, rehabilitasyon merkezleri ve toplum temelli destek modelleri güçlendirilmelidir. Çocuk adaleti güvenlik politikasının alt başlığı değildir; çocuk adaleti sosyal devletin, hukuk devletinin ve insan onurunun sınavıdır. Güçlü devlet çocuklarını en ağır biçimde cezalandıran değil çocuklarını yoksulluğa, şiddete, istismara ve suç örgütlerine teslim etmeyen devlettir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 286 sıra sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan "gerektiren" ibaresinin "gerekli kılan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül	Aliye Coşar	Sibel Suiçmez
Aydın	Antalya	Trabzon
Mahmut Tanal	Turan Taşkın Özer	Ayça Taşkent
Şanlıurfa	İstanbul	Sakarya
Türkan Elçi	Şeref Arpacı	
İstanbul	Denizli	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Denizli Milletvekili Sayın Şeref Arpacı.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Ahmet Minguzzi, Ata Emre Akman, Atlas Çağlayan, Abdurrahman Balcı, Gülden Coni, Fatih Acacı, Kıvanç Uman, Murat Duha Yıldız, Alperen Ömer Toprak, Hakan Çakır, Eyüp Arıcı ve son olarak da İzmir'de kalbinden bıçaklanan Mehmet birkaç sene içinde cinayete kurban giden, ülkenin geleceği gençlerimizden sadece birkaçı.

Şanlıurfa'da, Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen okul saldırılarında kaybettiğimiz çocuklarımızın acısı hâlâ kalbimizde, en derininde. Hepsinin acısı çok taze, üzerinden yıllar da geçse unutamayacağımız pırıl pırıl, bir hiç uğruna kaybettiğimiz gençlerimiz.

2025'te mağdur olan çocuk sayısı tam 268 bin. Bu çocukların yüzde 60'ı yaralanma suçundan mağdur, belki de ölmekten kıl payı kurtuldular. Korkunç bir rakam, korkunç. Bir senede suç işleyen çocuğumuzun, gencimizin sayısı 200 bin. Belki bir suç örgütünün elinde, belki kötü yaşam koşulları, berbat eğitim sistemimiz, ekonomik zorluklar ya da ruhsal problemleri yüzünden suç işlemiş yüz binlerce çocuğumuz var. Biz bu ülkede nasıl yaşayacağız? Hangi aile sokak güvenliği olmadığı bir ülkede evladını başka bir şehirde eğitim almaya gönderebilecek? Birçok aile çocukları hayal ettiği okulu kazandığı hâlde özellikle büyükşehirlerde okumasını istemiyor. Çocuklarımızı nasıl bir geleceğe hazırlıyoruz? Allah aşkına, kim bu ülkede yaşamak istiyor? Türkiye'den dünyaya ilk önce doktorlarımızı, mühendislerimizi, yetişmiş insan gücümüzü gönderdik. Üniversiteden mezun olan gençlerimizin tek hayali Avrupa'da çalışmak ve artık en sonunda liseden mezun olan çocuklarımız bile yurt dışında üniversite eğitimi almak istiyorlar. Bütün gençler bir fırsatını bulup ülkeyi terk etmek istiyor, farkında mısınız? Geleceğimiz gidiyor ve giden de geri gelmiyor. Yirmi yılda ülkeyi derin yoksulluğa sürükleyen, hukuku keyfî uygulamalarla işlemez hâle getiren, düşünce, ifade ve sosyal medya özgürlüğünü ortadan kaldıran sizsiniz. Uyuşturucu baronları başta olmak üzere, suç örgütleriyle mücadele ediyormuş gibi yaparak ülkeyi bu hâle getirdiniz; suçlusu da sorumlusu da sizlersiniz.

1'inci maddeyle, ateşli silahını gerekli dikkat ve özeni göstermeden saklayan ve bir çocuğun silahı ele geçirmesine neden olan kişiye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilmesi öngörülüyor. Elbette bir evde silah bulunuyorsa o silahın çocuğun eline geçmesini önlemek yetişkin bir bireyin en temel sorumluluklarından biridir. Silahı çocuğun rahatça ulaşabileceği bir yerde bırakmak basit bir ihmal değildir, geri dönüşü olmayan sonuçlara yol açabilecek ağır bir sorumsuzluktur ve en ağır şekilde cezalandırılmalıdır; bu nedenle düzenlemenin amacını doğru buluyoruz.

Sayın milletvekilleri, bakın, veriler önümüzde çok açık bir tabloyu ortaya koyuyor, 2020-2025 yılı arasında çocukların karıştığı organize suç olayları yüzde 236 arttı. Bu veri suç örgütlerinin çocukların yoksulluğundan, yalnızlığından, okullarından kopuşundan ve gelecek kaygısından daha fazla yararlandıklarını gösteriyor. Çocukları uyuşturucu taşımada, silah saklamada, gözcülükte ve şiddet eylemlerinde kullanılması yalnızca bir asayiş meselesi değil, bu tablo çocuk koruma sisteminin zamanında da çalışmadığını gösteriyor.

Teklifin gerekçesinde yoksulluktan, aile içi şiddetten, eğitimden kopuştan ve sosyal hizmet eksikliğinden söz ediliyor ancak çözüm bölümüne gelindiğinde yeniden sadece cezaları artırıyor, infaz ağırlaştırılıyor, aileye yeni ceza hükümleri getiriliyor. Devlet çocuğa okuldan koptuğunda ulaşamıyorsa, ailesi yoksullukla mücadele ederken yanında değilse, bağımlılık ve ruh sağlığı desteğini zamanında sunamıyorsa yıllar sonra yalnızca ceza kanunuyla karşısına çıkamaz. Bizim ihtiyacımız çocuğu suç işledikten sonra hatırlayan bir sistem değil, riski önceden gören, aileye zamanında ulaşan, çocuğu okulda tutan ve suç örgütlerinin elinden kurtaran bir kamu düzenidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞEREF ARPACI (Devamla) - Adalet, Aile ve Sosyal Hizmetler, Millî Eğitim, Sağlık ve İçişleri Bakanlıkları ile yerel yönetimler aynı çocuk için hep beraber çalışmalıdır. Çocuk adaletinde başarı kaç çocuğa ceza verdiğimizle ve bunun ne kadar uzun olduğuyla ilgili değil, kaç çocuğun suça sürüklenmesini önlediğimizle ölçülür diyorum.

Yüce Meclisi ve ekranları başında bizi izleyen değerli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

2’nci madde üzerinde 6 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergelerini okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Vezir Çoşkun Parlak	Dilan Kunt Ayan	Nevroz Uysal Aslan
Hakkâri	Şanlıurfa	Şırnak
Zülküf Uçar	Mehmet Kamaç	Özgül Saki
Van	Diyarbakır	İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül	Mahmut Tanal	Aliye Coşar
Aydın	Şanlıurfa	Antalya
Turan Taşkın Özer	Sibel Suiçmez	Türkan Elçi
İstanbul	Trabzon	İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ömer Fethi Gürer	Barış Bektaş	Ali Karaoba
Niğde	Konya	Uşak
Cevdet Akay	İnan Akgün Alp	Sevda Erdan Kılıç
Karabük	Kars	İzmir
Ahmet Baran Yazgan		Tahsin Becan
Edirne		Yalova

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Özgül Saki.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Evet, adının "Çocuk Koruma Kanunu" olduğu teklifi konuşuyoruz ama bu teklif sahiplerinin çocukları korumak gibi bir niyeti yok. Bunu nereden anlıyoruz? Biraz önce teklif sahiplerinin daha baştan "cani" sözcüğünü kullanarak başlamasından anlıyoruz mesela.

Ayrıca, yine, biraz önce konuşmasında şöyle bir gerekçe söyledi yani insanın aklı almıyor: Çocuk az ceza alır ise suç örgütleri nasıl olsa az ceza alıyor diye çocukları çeteleştiriyormuş, o yüzden çocukları fazla ceza verelim ki suç örgütleri kullanmasın. Bu nasıl bir düşünce sistematiği? Suç örgütlerinin dibini kurutamıyorsunuz; aksine, onları organize olarak siz kullanıyorsunuz, sonra da diyorsunuz ki: "Suç örgütleri lazım ama çocukları da şey yapmasınlar, biz çocukları cezalandıralım." Böyle bir mantık içindesiniz.

Sonra bu madde 2, o kadar korkunç bir madde ki siz de bunun ne kadar korkunç olduğunu biliyorsunuz. O yüzden Komisyonda mesela "Burada revize edeceğiz, değişiklik yapacağız." dediniz ama yapmadınız.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Kim veriyor o kadar çocuğun eline silahı?

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Neden yapmadınız? Çünkü aynı o mantık içindesiniz.

Sonra gelelim madde 2'nin ayrıntılarına. Bakın, bütün temel prensipler çocuk adalet sisteminde koruyucu, önleyici, onarıcı yaklaşımı söyler ama siz ne yapıyorsunuz? Güvenlik, denetim ve kapatma. Üstelik burada suç örgütlerini mazur gösterip çocukları suçlu gösteriyorsunuz, böyle bir anlayışı kabul etmek mümkün değil.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Suç örgütüne af isteyen sizsiniz, af istemeyin o zaman PKK'ya.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Ayrıca bu maddenin "çocukluk" kavramını ortadan kaldırmasının inanılmaz boyutları var, bunu siz de biliyorsunuz. Nedir o? 12 yaştan 18 yaşa kadar olanları "çocuk" kavramının dışına ittiğinizde bakın ne yapacaksınız, daha önce de yaptınız çünkü: 12 yaştan itibaren çocukların işçileştirilmesi artık meşru olacak. "Erken yaşta evlilik" deyip çocuk istismarını meşrulaştırmanın zeminini hazırlıyorsunuz. Cinsel istismarlarda "küçüğün rızası" söylemini meşrulaştırmaya zemin hazırlayan bir şey, 12 yaşından 18 yaşına kadar "çocukluk" kavramını yok saymak.

Ayrıca, sanki suç işleyen, ağır suç işleyen -tırnak içinde- çocuklara öyle bir manipülasyonla politikalar yapıyorsunuz ki sanki hiçbir yaptırımı olmayacak.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - O kadar duyarlısınız ki onlarca bebeği katledene af istiyorsunuz!

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Buradaki hiç kimse çocukların suçla ilişkilendirilmiş olmasının hiçbir şekilde yaptırımı olmasın demiyor ama ne diyor? Çocuklar çocuktur, o yüzden yetişkinler sorumludur. Siz, MESEM'lerde çocuklar ölürken "Patronlar böyle istiyor." diye meşrulaştırırsanız, çocukların geleceğine ilişkin hiçbir sosyal, toplumsal tedbir almazsanız ve bütün sorumluluğu çocuklara yüklerseniz işte bu suç sisteminden çıkamazsınız. Ayrıca, tabii ki ağır suçlarda hem suça sürüklenen çocuğu hem mağdur olan çocuğu ve onun yakınlarını dikkate almak gerekir; onları yok saymak mümkün değildir. Zaten çeşitli yaptırımlar da uygulanıyor ama siz yine kendi sorumluluğunuzu üstünüzden atmak için bu acıları araçsallaştırıyorsunuz, manipülasyona konu yapıyorsunuz ve çocukları birbirinin karşısına koyarak, üstelik çocuğu suça sürükleyen sistemin en temelinde yoksulluk, ayrımcılık, ırkçılık varken bir de böyle gerekçelendirerek ırkçılığı ve ayrımcılığı meşrulaştırıyorsunuz. Sonra da bütün bu sistemin içinde diyorsunuz ki: "Biz çocukları koruyoruz." Nereden koruyorsunuz çocukları? İlk yaptığınız, çocuklar... Ya, bunu gerekçelendiriyorsunuz, insanın aklı almıyor. Çocuk -12 yaş, 18 yaş- ilk defa çocuk eğitimevlerine gitsin, kapatılma son çaredir diyoruz. Ya, rahat rahat burada "Hayır, önce kapatılsın, sonra idare ve gözlem kurullarından geçsin, sonra eğitimevine gitsin." diye akıllara ziyan önerileri bize "Çocukları koruyoruz." diyerek dayatıyorsunuz. Peki, bunu neden yapıyorsunuz? Çünkü hep yaptığınız gibi kendi sorumluluğunuzu görünmez kılmak istiyorsunuz. O kadar gözünüz kararmış ki her gün 3 kadın öldürülüyor, koruma kararıyla öldürülüyor. Dokuz gün önce başvuru yapmış, dokuz gün sonra öldürülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Bunlara ilişkin hiçbir tedbiriniz yok, her defasında kadını odağa alıyorsunuz ve sorumluluk duymuyorsunuz. Ama her zaman yaptığınız gibi burada "Çocukları koruyoruz." diyerek kadın cinayetlerini araçsallaştırıp çocukları kapatmayı meşrulaştırmayı bize dayatıyorsunuz. Böyle bir şeyi kesinlikle kabul etmiyoruz.

Örnekler çok açık; eğer niyetiniz çocukları korumak olsa, çocukların suça sürüklenmesini engellemek olsa eğitim müfredatından başlayarak tüm siyasal, toplumsal, hukuksal düzeni çocukların yararına kurgulardınız. Ama siz, her zaman yaptığınız gibi, kendi suçlarınız görünmez kılınsın, elinizi yıkayıp kenara çekilin, çocuklar suçlu olsun, kadınlar suçlu olsun istiyorsunuz. Siz, bu suç ilişkilerinin içinde kendi iktidarınızı devam ettirin; tek istediğiniz bu. Ne kadınlar umurunuzda ne çocuklar umurunuzda. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Turan Taşkın Özer.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

"Suça sürüklenen çocuk" ifadesi şeklî bir ifadenin çok ötesindedir. Bu nedenle, çocuklara ilişkin değerlendirmelerde yalnızca cezaya konu olan eylemlerin ceza hukuku bakımından ele alınması, asıl meseleyi yani çocuğu suça iten ve bu koşulları üreten düzeni gözden kaçırmaya neden olacaktır. Ancak, ne yazık ki kanunlarla ihtilafa düşen çocuklarla ilgili ülkemizin yasaları, devlet kurumları, yürütme sorumluları sınıfta kalmıştır ki önümüzdeki kanun teklifi de bunun en açık örneği.

Teklifin tamamı çocuk adalet sisteminin koruyucu ve onarıcı anlayışından uzaktır. Çocuklara yetişkin ceza hukuku uygulanmasının önünü açmaktadır. Teklifte çocuklar bakımından uygulanan ceza indirimleri iddia edildiği gibi bir imtiyaz veya bağışlama mekanizması da değildir. Bir çocuğun iradesini ve kusur yeteneğini yetişkinlerle aynı ölçüde değerlendirmek ne hukuka uygundur ne de bilimsel verilere uygundur. Ayrıca, teklifle hâkime verilen takdir yetkisi nesnel ölçütlerden uzak ve cezaların alt-üst sınırlarını muğlak bir aralığa terk ediyor. Oysa çocuk adaleti anlamında en deneyimli hâkimlerin bile bu konuda yeterli uzmanlaşmaya sahip olmadığı Komisyonda çok tartışıldı, çok konuşuldu. Çocuk adaleti gibi özel uzmanlık gerektiren bir alanda yeterli uzmanlığı bulunmayan hâkimin takdirine bırakılan kararlar yarın telafisi güç sonuçlar doğurur ki doğuracaktır.

Türk Ceza Kanunu ve Çocuk Koruma Kanunu'na egemen olan çocuğun üstün yararı ile özgürlükten yoksun bırakmanın son çare olması ilkelerini imajınız uğruna ihlal ediyorsunuz. Ceza hukuku doktrini, ceza miktarlarının artırılmasının ve hürriyeti bağlayıcı cezaların süre itibarıyla uzatılmasının suçu önlemede tek başına caydırıcı bir etki doğurmadığını açık olarak göstermekte. 18 yaş altı çocuklar sistemden dışlanıp damgalanmamalı; sosyal inceleme raporları zorunlu ve etkili olmalı; çocuk hakları konusunda uzmanlaşmış yargı ve kolluk mensupları görev almalıdır. Ceza ehliyeti yaşı bilimsel veriler ve uluslararası standartlara göre değerlendirilmelidir. Yapısal sorunlara odaklanılmadan sadece cezasızlık algısını kırmak elbette yetmez. Bakın, Avrupa'da başarılı örnekler bunu gösteriyor. İspanya'da uzman çocuk mahkemeleri ve disiplinler arası ekiplerle tekrar suç işlememe oranı yüzde 74'e çıkıyor. Almanya'da eğitim düşüncesi ilkesi ile fail-mağdur uzlaşması, sosyal eğitim kursları ve 21 yaşa kadar genişletilmiş çocuk hukuku uygulanıyor, minimum müdahale ve rehabilitasyon öncelikli.

Sayın vekiller, bu teklifte iktidar âdeta sorumsuzluğunu ilan etmektedir. Çocuğa ve ebeveynlere ceza yükünü yükleyerek işin içinden sıyrılma çabası peşindedir. Özellikle bu kanuna imza atan, bu Komisyonun Başkanlığını yapan sizler, iktidarın ve devletin sorumluluğunu nereye koyuyorsunuz? Çocukların gündelik hayatında sürekli ve yeniden üretilen sosyal eşitsizlik, buna eşlik eden değersizlik, utanç, öfke gibi duygular suça yönelim riskini artırırken bu sorunlara karşı devletin sorumluluğu nerede? Kent çeperlerinde yaşayan çocuklar için eğitim, sağlık, ulaşım gibi kamusal imkânlara erişimin sınırlı hatta bazen olmaması kimin sorumluluğu? Bunların tartışılması gerekir. Uyuşturucu, silah gibi yasa dışı gelir kaynaklarının mahalle ölçeğinde kolay erişilebilir hâle gelmesinin sorumlusu sadece çocuklar mı, devletin burada hiçbir sorumluluğu yok mu? Çocuklar ve gençler suç ekonomisi içinde en kolay devşirilen, kullanılan ve gerektiğinde en hızlı gözden çıkarılan kesim olarak görülürken bu sorunlu yapının çözümü çocuklara verilen cezaların artırılmasında mı saklı? Yani biz cezaları artıracağız ve bu sorunların tamamı çözülecek(!) Bu kanun teklifinde devletin sorumluluğu nerede? Bakıyoruz, bakıyoruz, biz devletin sorumluluğunu göremiyoruz çünkü yok.

Peki, öyleyse şimdi tüm vekillere soruyorum: Bizler, yasama mensupları olarak bizler bu çocukları bu sistemden kurtarmayı mı hedefliyoruz yoksa zaten gözden çıkarılmış çocukları bu teklifi kabul ederek biz de mi gözden çıkaracağız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN TAŞKIN ÖZER (Devamla) - Başkanım, tamamlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURAN TAŞKIN ÖZER (Devamla) - Tekrar ediyorum: Bizler, buradaki milletvekilleri yani yasama mensupları olarak bizler bu çocukları bu sistemden kurtarmayı mı hedefliyoruz yoksa zaten çoktan gözden çıkarılmış bu çocukları bu teklifi kabul ederek biz de mi gözden çıkaracağız?

Yeni Parti olarak biz burada tabii ki yokuz, biz çocukları gözden çıkarmayacağız ve sorumluluğunuzun bedelini -burada birçok milletvekili arkadaşımız bahsetti- iktidar olarak sorumluluğunuzun bedelini çocuklara ödetmenize elbette izin vermeyeceğiz diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen...

Pardon, çok özür dilerim. Gerçekten 38-39 derece ateşle, soğuk terler dökerek oturuyorum öğleden beri. Lütfen kusura bakmayın, bu tür aksaklıklar oluyor.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı Yalova Milletvekili Sayın Tahsin Becan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

TAHSİN BECAN (Yalova) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün ele aldığımız Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yalnızca hukuki bir değişiklik metni değildir; bu teklif, çocuklarımızın geleceğini, çocuk adalet sisteminin işleyişini ve toplumumuzun yarınlarını doğrudan ilgilendirmektedir. Maalesef, bu düzenleme, çocukları koruyan değil onları daha ağır cezalarla karşı karşıya bırakan, sosyal devletin sorumluluğunu ceza hukukunun arkasına saklayan bir anlayışın ürünüdür. Oysa çocukları korumaya yönelik her düzenlemenin temelinde Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin öngördüğü çocuğun üstün yararı ilkesi bulunmaktadır. Maalesef, bugün önümüze gelen metin bu en temel ilkeyi güçlendirmekten çok uzaktır. Çocuk hakları alanında yıllardır çalışan ve emek veren sivil toplum örgütleri, kanun teklifini "çocuk koruma politikası değil çocuklardan vazgeçme politikası" sözleriyle tanımlamaktadır. Çünkü teklif; yoksulluğu, eğitimsizliği, bağımlılığı, ihmali, istismarı ve sosyal dışlanmayı ortadan kaldırmayı değil bu sorunların mağduru olan çocukları daha ağır cezalarla cezalandırmayı tercih etmektedir. Oysa çocukları suça iten nedenleri ortadan kaldıran politikalar kalıcı çözüm üretir.

Değerli milletvekilleri, ekonomik kriz, yoksulluk, eğitimde fırsat eşitsizliği, ailelerin yaşadığı geçim sıkıntıları, çocuklarımızı ve gençlerimizi suç örgütlerinin, uyuşturucu tacirlerinin ve yasa dışı bahis ağlarının hedefi yapmıştır. Böyle bir tabloda sadece cezaları artırarak veya çocukları ağır adli süreçlerin içine çekerek sonuç almak da mümkün değildir. Bugün ülkemizde çocuk ve gençlerde uyuşturucu ve sanal kumar bağımlılığı alarm verici seviyelere ulaşmıştır. Daha önce hazırladığım araştırma önergemde de bu konuya dikkat çekmiştim. Bugün kumarla tanışma yaşı 14-15 yaşa kadar inmiştir. Öğrenciler arasında sanal kumara katılım oranının yüzde 30'un üzerine çıktığı ifade edilmektedir. Sadece bu tablo dahi çocuklarımızın nasıl büyük bir risk altında olduğunu açıkça göstermektedir.

Sayın milletvekilleri, kumar ve uyuşturucu başta olmak üzere bağımlılıkların Türkiye ekonomisine yıllık maliyeti yaklaşık 78 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Yasa dışı sanal kumar ve bahis piyasasının 100 milyar lirayı aşan bir büyüklüğe eriştiği belirtilmektedir. Bu rakamlar sadece ekonomik kayıp değildir; parçalanan aileler, eğitim hayatından kopan çocuklar, üretimden uzaklaşan gençler ve kaybedilen hayatlar demektir. Böyle bir dönemde çocuklarımızı koruyan sosyal politikaları güçlendirmemiz gerekirken koruyucu sistemimizi zayıflatabilecek düzenlemeleri tartışmamız kabul edilebilir değildir.

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan verilere göre 2020-2025 yılları arasında suça sürüklenen çocuklara ilişkin olaylarda dikkat çekici bir yükseliş yaşanmıştır. Bu dönemde aylık ortalama suça sürüklenen çocuk olay sayısı kişilere karşı işlenen suçlarda yüzde 60 artarken organize suçlar bakımından bu artış yüzde 240'ı bulmuştur. Bu tablo, yalnızca çocuklara ilişkin daha fazla suç olayının kayıtlara geçtiğini değil çocukların giderek daha yoğun biçimde şiddet, suç ekonomileri ve organize suç ağlarıyla temas ettiğini göstermektedir.

Teklifte 15-18 yaş grubundaki çocukların belirli şartlarda müebbet veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarıyla karşı karşıya kalabilmesinin önü açılıyor. Soruyorum: Bugüne kadar cezaları artırarak hangi toplumsal sorunu çözdünüz? Çocuk cezaevleri dolup taşarken yeni cezalar getirmek hangi aklın ürünüdür?

Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizler, çocukların daha fazla ceza almasını değil daha iyi eğitim almasını istiyoruz; daha fazla hapishane değil daha fazla okul istiyoruz; daha fazla infaz düzenlemesi değil daha güçlü sosyal hizmetler istiyoruz; daha fazla güvenlikçi politika değil çocukların geleceğine yatırım yapan sosyal devlet istiyoruz çünkü çocukları kurtaracak olan demir parmaklıklar değildir; çocukları kurtaracak olan, adaletli gelir dağılımı, güçlü sosyal politikalar, nitelikli eğitim, etkin çocuk koruma sistemi ve fırsat eşitliğidir. Unutmayalım ki çocukları cezalandıran devlet güçlü değildir, çocukları koruyabilen devlet güçlüdür. Bu çocuklardan vazgeçmeyecek, onların haklarını korumaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TAHSİN BECAN (Devamla) - Son olarak Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bir sözüyle konuşmamı bitirmek istiyorum: "Çocuklarımızın gözlerindeki ışıltı yarının aydınlık Türkiyesinin habercisidir. Çocuklarımıza vereceğimiz en büyük miras onlara iyi bir eğitim vermektir."

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Divanda ihtilaf var, elektronik cihazla oylama yapacağız.

İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 2- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 31'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Yaş küçüklüğü

MADDE 31- (1) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında ceza kovuşturması yapılamaz; ancak çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. İşlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı hâlinde, bu kişiler hakkında suç ağırlaştırmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan onbeş yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan onbir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların yarısı indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası yedi yıldan fazla olamaz.

(3) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında;

a) Kasten öldürme suçları (madde 81, 82) ile neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçlarında (madde 87), suç ağırlaştırmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde ondokuz yıldan yirmiyedi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde onbeş yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte biri indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası onbeş yıldan fazla olamaz.

b) Diğer suçlarda, suç ağırlaştırmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde onsekiz yıldan yirmidört yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte biri indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası oniki yıldan fazla olamaz.

(4) Kasten öldürme (madde 81, 82) ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama (madde 87) suçlarında;

a) Kasta dayalı kusurun olağan sınırların üzerinde ağırlık taşıması,

b) Güdülen amaç ve saikin fiilin ağırlığını belirgin biçimde artırması,

c) Suçun işleniş şeklinin özel bir planlama, süreklilik ve yoğunluk göstermesi,

d) Daha önce aynı veya benzer nitelikte kasıtlı bir suçtan dolayı kesinleşmiş hapis cezasına mahkûm edilmiş olması,

hususlarından en az ikisinin birlikte bulunması hâlinde mahkeme, sosyal inceleme raporu ile çocuğun bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimine ilişkin uzman değerlendirmesini dikkate alarak üçüncü fıkra hükümlerinin uygulanmamasına istisnai olarak karar verebilir. Bu kararda, ölçütlerin somut olayda hangi olgularla gerçekleştiği ve çocuklara özgü ceza rejiminin neden yetersiz kaldığı ayrı ve somut olarak gerçekleştirilir. Bu fıkra kapsamında değerlendirilen aynı olgu, temel cezanın belirlenmesinde çocuk aleyhine ikinci kez değerlendirilemez.'"

Sema Silkin Ün	Mustafa Kaya	Necmettin Çalışkan
Denizli	İstanbul	Hatay
Selçuk Özdağ	İdris Şahin	Elif Esen
Muğla	Ankara	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Teklifin 2'nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Bu madde, teklifin belki de en kritik, en ağır maddesi ve asıl kırılma noktası. Öncelikle, şunları ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum: Önerdiğimiz, savunduğumuz çocuk adalet sisteminin amacı cezasızlık değil; ağır suçların sonuçlarını önemsizleştirmek ya da mağdurların adalet talebini görmezden gelmek hiç değil. Ağır fiillerin mutlaka etkili ve orantılı bir karşılığı, cezası olmalı fakat veri analizi, veri, etki analizi, önleme, rehabilitasyon ve tahliye sonrası destek kurulmadan bütün sistemi cezaya doğru kaydırmak toplumu yeni risklerle karşı karşıya bırakmaktır. Bizim amacımız, cezaya gelene kadar çocuklarımızın ne kurban ne de mağdur olacağı koruma, onarma öncelikli planlamalar olmalıdır. Bir ceza söz konusu olacaksa mutlaka hassas vicdan terazisi çalışmalı ve çocuklara özgü ceza indirimi mekanizmalarının bir ayrıcalık olmadığı, çocukların beyin gelişimleri, algı kapasiteleri, dürtü kontrolü, akran etkisine açıklık, kısa vadeli düşünme, yoğun duygusal tepki verme ve davranışlarının sonuçlarını

öngörme kapasitelerinin yetişkinlerden daha farklı olduğu unutulmamalıdır. Teklifle 12-15 ve 15-18 yaş arası çocuklar için cezalandırma alt ve üst sınırları artırılmakta ve kasten öldürme ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçlarından yargılanan çocuklar için bir, kasta dayalı kusurun ağırlığı; iki, güdülen amaç ve saik; üç, suçun işleniş şekli; dört, daha önceden kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilmiş olma hususlarını dikkate alarak hâkime çocuk olmaktan kaynaklanan indirimde ağırlaştırma veya indirimi kaldırma yetkisi verilmektedir. Bu durum çocuk 12-15 yaş aralığında ise 15-18 yaş arasındaki çocuk gibi, 15-18 yaş aralığında ise yetişkin gibi cezalandırılabilecek olması hükmüdür. Bu kadar önemli bir konuda ceza sınırlarının yükseltilmesi ve cezaların ağırlaştırılmasının çocukların suça sürüklenmesine veya yeniden suç işlemesini önleyeceğine ya da azaltacağına ilişkin bilimsel değerlendirme de teklifte bulunmamaktadır. Sayın Adalet Komisyonu Başkanının tutanaklara geçen özellikle "Bu 2'nci madde Genel Kurula kadar çalışılsın." ifadesiyle de değişen bir şey olmamıştır. Bunca görüşmeden, bunca uyarıdan sonra uzmanların belirlilik ve koruyucu, onarıcı çocuk adaleti uyarılarını dikkate alan bir metin yerine hâlâ aynı noktada olmak yasama sorumluluğuyla da bağdaşmaz sayın teklif sahipleri. Çocuklar İçin Adalet Ortak Çağrısı imzacısı 160 sivil toplum örgütünün dikkat çektiği üzere maddede belirtilen yaş aralığındaki çocuklar için çocuk yerine "kişi" diye bahsedilmesi abes bir durum. Suç işlemiş olan çocuğun çocukluğunu yok sayan bir bakış açısı bulunuyor maddede, oysa suç isnadı çocuğun ne yaşını ne de hukuki statüsünü sona erdirmez.

Çocuklar hakkında daha uzun süreli hapis cezalarına hükmedilmesi, cezaların alt ve üst sınırlarının yükseltilmesi cezaevlerinde bulunan çocuk sayısının ve çocukların burada geçireceği toplam sürenin de artmasına neden olacaktır. Buna karşılık, teklifte buna hazırlık amaçlı planlama bulunmamaktadır. Çocuk ceza infaz kurumlarının kapasitesi, kurumların fiziki koşulları, eğitim ve rehabilitasyon hizmetleri, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, öğretmen ve infaz personeli ihtiyacı, çocukların aileleriyle teması, tahliye sonrası topluma dönüş çalışmaları ve olası etkiler değerlendirilmemiştir. Keza, geçtiğimiz yıl suçun faili olan çocuk sayısı yaklaşık 200 binken bugün cezaevlerinde yatan mahkûm sayısının yaklaşık 430 bin olması yani yarısı kadar olması bu konudaki vahim tabloyu gözler önüne seriyor. Bunu Komisyon ve Bakanlık yetkilileri nasıl görememiş, büyük bir soru işareti. Sonuçta daha uzun cezaların çocukların yeniden topluma kazandırılmasına nasıl katkı sağlayacağı ortaya koyulmadığı gibi, infaz sisteminin bu değişikliğin yaratacağı ek yükü hangi koşullarda karşılayacağı da belli ki planlanmamış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim.

Teklifte ayrıca, hâkime birbiriyle bağlantılı iki ayrı takdir alanı bırakılıyor. Hâkim önce kanunda sayılan ölçütlerden bir veya birkaçının bulunup bulunmadığını değerlendirecek, ardından da bu ölçütlerin varlığına rağmen yaş küçüklüğü indiriminin ağırlaştırılıp ağırlaştırılmayacağına veya tamamen kaldırılıp kaldırılmayacağına ayrıca karar verecek. Yaşı itibarıyla çocuk olmaya devam eden bir hükümlü hakkında yetişkinlere özgü ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmedilmesi hâlinde çocuğun hangi kuruma yerleştirileceği, gözlem ve sınıflandırmasının hangi esaslara göre yapılacağı, çocuklara özgü eğitim ve rehabilitasyon programlarından nasıl yararlanacağı, yetişkinlere özgü ağırlaştırılmış infaz rejiminin mi uygulanacağı... Ve bu teklif bu şekilde geçerse çocuk için ağırlaştırılmış müebbet rejimine uygun tek kişilik hücreler gerekecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ELİF ESEN (Devamla) - Çok teşekkür ederim.

Bitiriyorum Başkanım.

Son olarak, suç örgütlerinin çocukların hukuki statüsünü istismar ettiği tespit ediliyorsa asıl ağırlaştırıcı sorumluluk çocuğu yönlendiren, silahlandıran, kurye, gözcü veya tetikçi olarak kullanan yetişkinlere yöneltilmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesiyle 5237 sayılı Kanun'un 31'inci maddesine eklenmesi öngörülen (4)'üncü fıkrada yer alan "ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama (madde 87)" ibaresinin "intihara yönlendirme (madde 84), kasten yaralama (madde 86), neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama (madde 87), cinsel saldırı (madde 102), tehdit (madde 106) ve suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220)" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Şenol Sunat
Bursa	Bursa	Manisa
Mehmet Akalın	Turhan Çömez	Burak Dalgın
Edirne	Balıkesir	Balıkesir

Ayyüce Türkeş Taş	Mustafa Cihan Paçacı
Adana	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Adana Milletvekili Sayın Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bir devlet çocuklarını koruyabildiği ölçüde güçlü, onları suça teslim ettiği ölçüde zayıftır çünkü çocuk sadece ailesinin değil aynı zamanda devletin de emanetidir. Her çocuk bu milletin geleceği, en kıymetli hazinesi ve millî servetidir. Bir çocuğun suçun içine sürüklenmesi, çocukluğunu, gençliğini ve geleceğini cezaevlerinde tüketmesi yalnızca bir aile dramı değil aynı zamanda devlet adına çok büyük bir ayıptır. İşte bu bilinçle ifade etmek isterim ki bu topraklarda doğan her çocuğun sorumluluğu doğduğu andan itibaren devletin de omuzlarındadır. Ancak üzülerek görüyoruz ki bugün bu sorumluluk layıkıyla yerine getirilememektedir. Bunu sadece siyasi bir değerlendirme olarak söylemiyorum, resmî veriler bunu açıkça ortaya koymaktadır. Bir yılda 200 binden fazla çocuk suça sürükleniyor, yaklaşık 300 bin çocuk suçun mağduru oluyor. TÜİK verilerine göre, okulda olması gereken her dört çocuktan 1'i çalışıyor. Madde kullanım yaşı 8'e kadar düşmüş durumda, bağımlı sayısının 2 milyona ulaştığı ifade ediliyor, çocuk yoksulluğunda ise Avrupa'da 1'inciyiz. Bu rakamların her biri, devletin çocukları koruma mekanizmalarında ciddi zafiyetler bulunduğunu da göstermektedir.

Diğer taraftan, çocukların rol model aldığı toplumsal atmosfer de giderek ağırlaşmaktadır. Kabinedeki bazı bakanların mafya dizilerindeki derin karakterlere benzetilmekten memnuniyet duyması, siyasi parti Genel Başkanlarının mafya güzellemeleri yapması, sosyal medya gruplarında

suikast çağrılarının dolaşıma girmesi ve çocukların korunması amacıyla yapılmış yasal düzenlemelerin organize suç örgütleri tarafından istismar edilmesi çocuklarımızın suçla arasındaki mesafeyi her geçen gün daha da azaltmaktadır. Nasıl ki bir anne veya babanın çocuğunun yanında sigara içmesi ya da kötü söz söylemesi o çocuğun bu davranışları normalleştirmesine yol açarsa yönetenlerin ve toplumun oluşturduğu bu iklim de çocukların suçla arasındaki psikolojik eşiği aynı şekilde düşürmektedir.

Değerli milletvekilleri, biz caydırıcı ve işlenen fiile uygun, vicdanları rahatlatan ceza tarafıyız ancak cezadan önce devletin yerine getirmesi gereken çok daha önemli görevleri olduğunu söylüyoruz. Risk haritalanmasını ülke genelinde hayata geçirelim, veri temelli izleme mekanizmalarını kuralım, aile ve mahalle temelli sosyal destek sistemlerini güçlendirelim, okul terklerini önleyelim, devamsızlığı yakından takip edelim, okul ile sosyal hizmet kurumları arasında etkin iş birliği sağlayalım, rehberlik ve araştırma merkezlerinin raporları raflarda kalmasın, uygulamaya dönüşsün, çocuklarımızı siber zorbalıktan, çevrim içi istismardan ve dijital radikalleşmeden koruyacak mekanizmaları oluşturalım, ailelerimizi ve öğretmenlerimizi dijital okuryazarlık konusunda güçlendirelim, "dijital suç" kavramını açık ve net şekilde tanımlayalım. Bunu haber verme özgürlüğünü, akademik çalışmaları veya sanatsal ifadeyi baskılamak için kullanabilecek muallak bir alana dönüştürmeyelim. Algoritmik sorumluluğu konuşalım, vatandaşlık bilincini güçlendirelim. Suç ile mekânsal çevre arasındaki ilişkiyi dikkate alarak plansız ve rantsal şehirleşmeye son verelim. Çocukların suçla ilk karşılaşmasında cezadan önce sosyal destek ve rehabilitasyon mekanizmalarını devreye sokalım. 6112 sayılı Kanun açıktır; hiçbir yayın şiddeti ve suçu teşvik edemez, özendiremez. RTÜK, önce kendi kanununu eksiksiz uygulasın, kurumlar arasında koordinasyonu ve veri entegrasyonunu sağlayalım ancak bunu yaparken kişisel verilerin güvenliğinden ve erişim denetiminden de asla taviz vermeyelim ama tüm bunlar gerektiğinde uygulanacak cezaların suçun ağırlığıyla orantısız olması anlamına gelmemektedir.

Toplumsal adalet suçun karşılığını bulmasını gerektirir ancak bu karşılık gelişimini henüz tamamlamamış bir çocuğun kişiliğine değil, işlediği fiilin ağırlığına göre belirlenmelidir. Bu çerçevede, Türk Ceza Kanunu'nun 84'üncü maddesinde düzenlenen intihara yönlendirme, 86'ncı maddesinde düzenlenen kasten yaralama, 102'nci maddesinde düzenlenen cinsel saldırı ve 220'nci maddesinde düzenlenen suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçlarını da yaş küçüklüğüne bağlı ceza indiriminin uygulanamayacağı suçlar arasına dâhil edilmesini de gerekli görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Bunun mağdur haklarının daha etkin korunmasına, çocukların suç örgütleri tarafından istismar edilmesinin önlenmesine, ceza adalet sisteminde tutarlılığın sağlanmasına ve caydırıcılığın güçlendirilmesine önemli katkı sağlayacağı kanaatindeyiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesiyle 5237 sayılı Kanun'un 31'inci maddesine eklenen (4)'üncü fıkrada yer alan "(madde 87)" ibaresinin "(madde 87, fıkra 2 ve 4)" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu	Leyla Şahin Usta	Müşerref Pervin Tuba Durgut
Manisa	Ankara	İstanbul
Mustafa Köse	Fatma Serap Ekmekci	Abdürrahim Dusak
Antalya	Kastamonu	Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini okutuyorum.

Gerekçe:

Önergeyle, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçunu işleyen 15 ile 18 yaş arası çocukların fiillerinin bu suçu düzenleyen 87'nci maddenin (2)'nci ve (4)'üncü fıkrasındaki sonuçlara sebebiyet vermesi hâlinde bu çocuklar hakkında (3)'üncü fıkra hükümlerinin uygulanmayabileceği hüküm altına alınmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde aynı mahiyette 6 önerge vardır, önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu	Leyla Şahin Usta	Mustafa Köse
Manisa	Ankara	Antalya
Abdürrahim Dusak	Fatma Serap Ekmekci	Müşerref Pervin Tuba Durgut
Şanlıurfa	Kastamonu	İstanbul
	Oğuz Üçüncü	
	İstanbul	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Vezir Coşkun Parlak	Dilan Kunt Ayan	Zülküf Uçar
Hakkâri	Şanlıurfa	Van
Nevroz Uysal Aslan	Mehmet Kamaç	Ayten Kordu
Şırnak	Diyarbakır	Tunceli

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Cavit Arı	Süleyman Bülbül	Aliye Coşar
Antalya	Aydın	Antalya
Mahmut Tanal	Turan Taşkın Özer	Türkan Elçi
Şanlıurfa	İstanbul	İstanbul
	Sibel Suiçmez	
	Trabzon	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ömer Fethi Gürer	Cevdet Akay	Sevda Erdan Kılıç
Niğde	Karabük	İzmir

Barış Bektaş	İnan Akgün Alp	Ali Karaoba
Konya	Kars	Uşak
	Ahmet Baran Yazgan	
	Edirne	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Sema Silkin Ün	Mustafa Kaya	Necmettin Çalışkan
Denizli	İstanbul	Hatay
Selçuk Özdağ		İdris Şahin
Muğla		Ankara

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Burak Dalgın	Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu
Balıkesir	Bursa	Bursa
Mehmet Akalın	Turhan Çömez	Şenol Sunat
Edirne	Balıkesir	Manisa
Mustafa Cihan Paçacı	Lütfü Türkkan	
İstanbul	Kocaeli	

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki ilk önergenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, madde yeniden değerlendirilmek üzere teklif metninden çıkarılmaktadır.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki ikinci önerge üzerinde Tunceli Milletvekili Sayın Ayten Kordu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

AYTEN KORDU (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teklifin 3'üncü maddesi, çocuklarla ilgili, adaletin temel ilkelerini zedeleyen son derece sakıncalı bir düzenleme içermektedir. Bu yasa teklifi, çocuğun sabıka sicilini 15 yaşından itibaren ele alarak bir yetişkin gibi varsaymaktadır. Oysa 15-18 yaş arasındaki çocuklar fiilen yetişkin ceza hukuku mantığı içerisinde değerlendirilemez. Bakın, bu maddede bahsi geçen "tekerrür" ifadesi çok açıkça, devletin sadece ceza vererek çocukları suçtan koruyamadığının bir itirafı olmaktadır. Eğer cezaevleri suçtan rehabilitasyon mekanizmalarına sahip olabilseydi eğer çocuklar cezaevinden daha profesyonel bir suç bilgisiyle çıkmazlardı. Dolayısıyla, bu madde devletin adalet mekanizmasının işlemediğinin, çok açık başarısızlığının da aynı zamanda bir itirafıdır. Buradan tekrar sormak istiyoruz, defalarca bu kurulda soruldu ama cevaplanmadı: Çocuk yaşı 15 yaşa mı düşürüldü, biz mi bilmiyoruz, ne zaman düşürüldü? Buna ilişkin kaç kere soru soruldu ama burada cevapsız bırakıldı. 15 yaşa düşürerek aslında siyasal iktidar neyin hazırlığını yapmaktadır? Biz bunu buradan bir kere daha sormak istiyoruz.

Güvenli, adil bir yaşam sağlanması gereken çocuklar potansiyel suçlu olarak görülemez. Çocuk adalet sisteminin temel amacı intikam almak ya da cezayı ağırlaştırmak değildir; esas amaç, çocuğun üstün yararını gözeterek yeniden olası bir suçla ilişki kurmasını önlemek ve suçun ortadan kaldırılmasına yönelik kapsamlı çalışmalar yaparak suça temas ettirilmiş çocukların da topluma güvenli bir biçimde

yeniden katılımını sağlamak olsaydı, Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme başta olmak üzere uluslararası çocuk hakları belgeleri çocukların özgürlüklerinden yoksun bırakılmasının ancak son çare olarak ve en kısa süreyle uygulanmasını öngörmektedir, buna uyulabilirdi. Oysa bu teklif tam tersini yapmakta, çocuğun yeniden suç işlemesini, çocuk koruma sisteminin eksikleriyle değil cezanın yeterince ağır olmamasıyla açıklanmaktadır. Sorun da tam da bu bakış açısından ve sorunu böyle ele almaktan kaynaklanmaktadır. Bu yaklaşımın kendisi doğru değildir.

Bakın değerli vekiller, toplumsal adaletin bütünlükle ele alınmadığı, eşitsizliklerin ve yoksunlukların yeterince giderilmediği, eğitimden sağlığa, barınmadan yaşam hakkına kadar demokrasinin eksik kaldığı tüm toplumlarda temel yaşam kaygıları giderilmeden çocuklara yönelik sağlıklı bir gelecek inşa etmek çok gerçekçi değildir. Kadınların tacize ve tecavüze uğradığı, kaybettirildiği, katledildiği suçlara karşın etkin önlemler geliştirilmezken, cezasızlık politikalarıyla kadınlar her gün katledilmeye devam ederken Gülistan Doku davasında görüldüğü gibi, kaybettirilen kadınlar kamu gücüyle örtbas edilirken, yoksunluk ve yoksulluk en çok kadınları ve çocukları etkiliyorken, buna dair önergelerimiz yine bu Mecliste sürekli reddediliyorken, toplumsal adaleti sağlayabilecek pek çok sorumluluktan kaçılıyorken, çocuklara ilişkin okullarda bir öğün beslenme bile çok görülürken, MESEM'lerde sömürülerek çalıştırılan çocuklar her gün iş cinayetlerinde katlediliyorken, kız çocuklarının tecavüzleri evlilikle meşrulaştırılarak örtbas ediliyorken çocuklara ağır cezalar vererek bu meseleyi böyle ele almak devletin kendi sorumluluklarından kaçmasından başka bir şeyi ifade etmemektedir. İşte onun için, adalet sağlayamadığımız bir ülkede bireysel silahlanmadan, madde bağımlılığından, suç örgütlerinden, çetelerden, yoksulluktan ve istismardan koruyamayan bir anlayış çözümü çocuklara daha ağır ceza vermekte arayamaz. Çözüm, çocukları cezaevine göndermenin yollarını genişletmek değil, onları şiddetten, yoksulluktan, ihmalden, her türlü suistimalden koruyabilmekten geçmektedir. Bir çocuk yeniden suç işliyorsa bunun nedeni yeterince uzun süre cezaevinde kalmamış olması değildir. Çocuklar konusunda asıl tartışmamız gereken sistemsel adalet sorunudur çünkü bu ülkede çocuklar maalesef eşit koşullarda büyümüyor. Bir çocuğun yaşamını ve koşullarını doğduğu mahalle, ekonomik durumu, eğitime erişimi ve daha pek çok etken belirlemektedir. Çocuğu suça sürükleyen nedenleri ortadan kaldırmadan ceza sürelerini ağırlaştırarak çocuklar korunamaz. Aksine, çocukları daha uzun süre ceza infaz sistemi içerisinde tutmak, onların toplumsal yaşama yeniden katılımını daha da zorlaştıracaktır. Tüm dünya örneklerinde çocuk adalet sistemleri cezalandırmayı değil, koruyucu, önleyici, onarıcı olmayı ve koşulları iyileştirmeyi esas alır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AYTEN KORDU (Devamla) - Teşekkür ederim Başkan.

Biz, DEM PARTİ olarak, çocukların üstün yararını esas alan, hak temelli ve onarıcı çocuk adalet anlayışını savunuyoruz. Çocukları yetişkin ceza hukukunun mantığına yaklaştıran her düzenlemenin karşısındayız. Çocukların geleceğini daha fazla cezayla değil, eşit, özgür, bilimsel, her türlü ayırımcılığa son veren bir eğitimle, onarıcı adalet sistemiyle, daha güçlü sosyal politikalarla, nitelikli psikososyal destekle, etkin çocuk koruma mekanizmalarıyla güvence altına alabiliriz.

Bu nedenlerle, teklifin 3'üncü maddesini çocuk haklarına, çocuk adalet sisteminin temel ilkelerine ve Türkiye'nin uluslararası yükümlülüklerine aykırı buluyor, Genel Kurulu bu maddeyi reddetmeye davet ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Geri çektik maddeyi.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Antalya Milletvekili Sayın Cavit Arı.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Hayda! Ama çekiyoruz niye konuşuyorlar ki?

Çektik maddeyi Sayın Vekilim, çektik ya! Niye konuşuyorsunuz?

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; şimdi AKP Grubu "Bu maddeyi geri çektik." diyor.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - E, çektik çünkü.

CAVİT ARI (Devamla) - Peki, bugün bu saati mi buldunuz geri çekmek için?

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Yok, sabah verdik.

CAVİT ARI (Devamla) - Bu kanun teklifinin yanlışlığını Komisyonda Cumhuriyet Halk... Komisyonda Yeni Parti olarak... (Yeni Parti ve CHP sıralarından gülüşmeler, alkışlar)

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - O zaman Cumhuriyet Halk Partisiydi, evet.

CAVİT ARI (Devamla) - Yeni Parti olarak bizler vermiş olduğumuz önergeyle kanun teklifinin yanlışlığını ifade etmiştik.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Sabahtan çektik Başkanım.

CAVİT ARI (Devamla) - Peki, Komisyonda geri çekmediniz de şimdi niye çekmek zorunda kaldınız?

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Zorunda kalmadık.

CAVİT ARI (Devamla) - Çünkü yapılan düzenleme gerçekten hukuka aykırı.

Bakın, hukuk fakültesini bitirmiş olan herkes, hukukçu olan herkes burada çok iyi bilir ki 18 yaş altı tüm bireyler çocuk kabul edilir. Ceza hukukunun en temel düzenlemelerinde çocuklar için gerek yaptırımlar gerek infaz uygulamalarında ayrıcalıklar vardır. Eğer bu düzenleme geçseydi hepimizin hocalarının kemiklerini sızlatacaktınız, ben size söyleyeyim çünkü ceza hukuku hocalarının hepsi 18 yaş altı için yani çocuklar için infaz düzenlemelerinde bir ayrıcalık olması gerektiğini her zaman savunmuşlardır. İşte, burada da bu yanlışlığı gören Yeni Parti Grubu Komisyonda kanun teklifinin geri çekilmesi için önergeyi vermiş ama bu önerge tarafınızdan reddedilmiş. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) Şimdi ise "Maddeyi geri çektik." deyip sanki yeni bir hüner yapmış gibi bunu satmaya çalışıyorsunuz. Eğer bunun yanlış olduğunu biz söylemeseydik bu maddeyi siz buradan geçirecektiniz ve böylelikle de çok önemli bir yanlışa imza atacaktınız. Neyse ki Yeni Parti var da bu yanlıştan sizi de kurtardı.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Allah razı olsun(!)

CAVİT ARI (Devamla) - Değerli arkadaşlar, 18 yaş altı çocukların özel ilgiye ihtiyacı vardır, devletin özel desteğine ihtiyacı vardır, eğitimine ihtiyacı vardır. Şimdi, bir suç işlemiş bireyin, bakın, öncelikle, tekrar söylüyorum, bireyin yeniden suç işlemesinin önüne geçmek için devlet gerekli tedbirleri almalı, gerek cezaevinde ve gerek sonrasında o bireyin yeniden suç işlemesinin önüne geçecek tedbirler almalı. Hele ki bu kişi çocuk ise devlete düşen yük daha da artmakta. Eğer o çocuk cezaevinde ise önce, cezaevi koşullarında onun tekrar suç işlememesi için gerekli eğitimine, psikolojik desteğine ve varsa bağımlılıklarından kurtulmasına, yoksa meslek edinmesine dair iyileştirmeler, o bireyin kendini geliştirmesine dair destekler vermeli yani çocuğun yeniden suç işlemesinin önüne geçecek tedbirler almalı. Siz, o çocukların yeniden suç işlemesinin önüne geçmek yerine cezasını artırmayı tercih ettiniz, bu, Anayasa'ya aykırıdır. Anayasa'nın 41'inci maddesi 18 yaşını doldurmamış her bireyi çocuk sayar

ve çocukların kanunla korunmasını emreder. Siz, bu emre karşı gelip Anayasa'ya aykırı bir düzenleme getirdiniz, günlerce bu maddeyi savundunuz ve geçirmek üzereyken bizim yaptığımız müdahaleyle ve mücadeleyle geriye çekmek zorunda kaldınız; iyi ki Yeni Parti var. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

Hepinize çok teşekkür ediyorum arkadaşlar. (Yeni Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergelerden dördüncü önerge üzerinde Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çocuklarla ilgili önemli bir kanun teklifini yine görüşüyoruz. 2024-2025 yıllarında 1 milyon 222 bin 610 çocuk suça karışmış; bu vahim bir rakam. Peki, bunlarla ilgili nedeni ve niçini yeterince sorguladık mı? Örneğin, kırsaldaki tarım kesiminde yaşayan insanları kente sanayi işçisi olarak getirip kırsalı boşaltmanızın ve kentte de onları gecekondulardaki bir yaşama mahkûm edip yokluğun, yoksulluğun içinde yaşamasının yarattığı bir iklimin bunda etkisi var mı, yok mu? Keza, bunun gibi kent yaşamında, gidip Amerika'da çocuğunu doğuranın çocuğu ile tarlada doğurduktan sonra göbek bağını taşla kesenin çocuğunun arasındaki ayrımın ortaya çıkardığı tabloyu yeterince değerlendirdik mi? Bu ülkede sistemi oluşturanların, "Bozuk düzen!" dediğimiz zaman savunanların vicdanen bugün gelinen tabloda sorumluluğu yok mu? Onun için, sonucu konuşurken bunun yarattığı sistemin de tartışılması gerekir. Özelleştirme diye kamuya ait fabrikaların kapatılıp, orada dolaylı yoldan daha çok kişinin çalışmasını sağlayıp işsizliği düşüren bu yapıları yaşatmak yerine, onların çoğunun kapısına kilit vurmanın bugün geldiğimiz iklimde rolü yok mu? Eğitim sisteminde müzik, beden, tiyatro, sinema, münazara, el işi, tarım gibi dersleri ortadan kaldırıp ezberci bir zihniyetle çocukların yetişmesine yol açan anlayışın bir sorumluluğu yok mu? Sonucu ortaya çıktığında 10 yaşındaki çocukların madde bağımlısı olmasına göz yuman anlayışın sorumluluğu yok mu? Bütünüyle onların bugün işlediği suçlar üzerinden getirilecek cezalarla yarını kuracağımızı düşünüyorsak yanılıyoruz. Öncelikle iklimi doğru kılalım. Bu ülkede sorumluluk hepimize düşüyor. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçe görüşmelerinde milletvekili olduğumdan beri her yıl konuştuğum konulardan biri televizyonlarda silah, televizyonlarda cinayet dizilerini ortadan kaldıralım da biraz da ülkemizi tanıtan, toplumsal sorunlara çözüm üreten, gençlerimizi daha iyi yönlere kanalize edecek programlar olsun dedik. Kadın programlarında boşananlar, birbirine aldatanlar, onu bunu olumsuz kılanlar; diğer programlarda ise ne yazık ki aynı konuda günlerce süren tartışmalar. Bunun yerine farklı bir iklimi yaratacak televizyon programları neden olmadı? "Kurtlar Vadisi"ymiş, "Çukur"muş, şuymuş, buymuş; hepsi silah, gasp, kaçırma, vurma. Buradan beslenen çocuğun bilinçaltına ne yerleşir? Bugün kenar mahalledeki çocuk diyor ki: "Aldığım maaşla veya sağlayacağım gelirle ileriki dönemde ev sahibi filan olma şansım yok." Onları elde edenlerin verdiği olanaklarla birden bire ummadıkları yaşamın içine sürükleniyorlar. Öyle olunca o çocukların ekonomik anlamda yaşanan sorunlar ile ailelerinin içine düştüğü durumun, günümüzde geldiği durumun yansıması bunlar değil mi?

Bakana soru önergesi verdim, orada dedim ki: Çocukların suça sürüklenmelerindeki artışın nedenleriyle ilgili bir çalışma yapılmakta mıdır? Çocukların suça yönelmelerinde etken olan olgular nelerdir? Suça sürüklenen çocukların kaçının ailesiyle görüşme sağlanmıştır? Ailelerin gelir durumu nedir? Ailelerin ekonomik durumları çocuklar üzerinde yarattığı etki suça yönelişte bir etken midir? Kaç çocuğa işlediği suç sonrasında topluma geri kazanım kapsamında psikolojik destek verilmiştir? Suça karışan çocukların sonraki süreçte suç işlemeyi sürdürme oranları nedir? Çocukların suça sürüklenmemesi için sürdürülen çalışmalarda beklenen fayda artış oranı neden sağlanamamaktadır? Bu arada suça karışan çocukları sordum, hemen hemen her yıl da benzer sorular ve Meclis araştırma

önergeleri verdim. Sayın Bakan yürütülen projeleri anlatıyor. O projelere harcanan paralarla bu sonuç alınmadığına göre demek ki yapılan projelerde de bir sorun var. Yani her gün çocukların işlediği suçla ilgili televizyonda, gazetede bir haber okuyacağımıza bu projelerden keşke sonuç alınsaydı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Cumhuriyet döneminin okul eğitim anlayışında var olan izcilikten başlayarak çocuklara farklı beceri, yetenek ve birlikte yaşama anlayışını iyileştirecek olgunluğa sürükleyen düzenlemeleri sürdürseydik bugün Türkiye başka bir yere evrilirdi. Ucuz işçilik, yoksulluğu sömürmek, oy için sosyal yardım anlayışıyla üreten değil, iş bulan değil, yaşamı yıkılan değil; insanların varlığını artırmak bu ülkeye büyük sorun yarattı. 50 milyonun altında, yoksulluk sınırı altında geliri olan önemli bir kesimin 4,5 milyonu devletin sosyal yardımına muhtaç arkadaşlar. Öyle olunca da bugün çocuk için vereceğimiz cezai hükümlerin doğru bir yanı olmuyor. 18 yaşındaki çocuğu 15 yaşına, cezasını indirecek noktaya taşımak yerine o çocuğun suç işlemesini önleyecek iklimi yaratmak lazım diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki beşinci önerge üzerinde Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne yazık ki adı ayıbımız olan bir yasa görüşüyoruz: "Suça sürüklenen çocuklar" Kimin çocukları? Bu aziz milletin çocukları. Bilelim ki çocuklar bir toplumun ürünüdür. Ne yazık ki yirmi beş yıldır iktidarda olanların, millî görüş kökeniyle geldiğini söyleyenlerin kültür politikalarının, eğitim politikalarının, sosyal politikalarının, ekonomi politikalarının bir neticesi olarak bugün suç makinesi hâline gelmiş olan çocukların durumunu görüşüyoruz. Daha acısı şu: Burada pek çok derinlemesine tartışma konusu olduğu hâlde, tek çözüm olarak "Cezaları artıralım, iş çözülsün." deniyor. Zaten Komisyondan bile belli; aileyle ilgili, sosyal yönle ilgili komisyon değil, Adalet Komisyonunun sorunu çözmeye çalışmasından zaten nasıl yaklaşıldığı ortada.

Ben, sadece bir şeyi arz edeyim; 3'üncü maddenin kaldırılması talebimiz. Öyle bir teklif ki, alelacele 14 Temmuzda getirildi, hemen aynı gün, yangından mal kaçırırcasına, atlı kovalıyor, bir an önce Komisyon, ardından Genel Kurula geldi. Madem bu kadar önemli bir konuydu, aylardan beri neredeydiniz? Ne yazık ki paydaşların, akademisyenlerin, uzmanların, sivil toplum örgütlerinin, mağdurların yeterince dinlenmediği apar topar bir ceza yasasıyla karşı karşıyayız. Daha acısı ise şu: Hatırlarsınız, 12 Eylül ihtilali yaş büyüterek idam kararı vermişti, AK PARTİ iktidarı ise yaş büyüterek ceza veriyor, 12-15 yaş aralığını 15-18'e çıkarıyor. İşin özü bu ne yazık ki. Daha acısı şu ki mantık yoksunu bir yasa. Bir taraftan "Çocuk büyüktür." diyeceksin, sorumlu tutacaksın, bir taraftan da diyeceksin ki: "Yok, bu çocuktur, ebeveynleri de beraber sorumludur." Bu yasa -ne kadar iyi niyet taşır bilmiyoruz ama- bir kaprisin, bir inadın sonucu mu ortaya çıktı; o da tartışmaya açık bir soru.

Evet, yasada şunu görüyoruz: Az önce iktidar kanadı ek önergeyle maddeyle ilgili talepte bulundu. Daha getirdiğiniz teklif Genel Kurul aşamasında lekeli olduğu için bir taraftan önergeyle düzeltme peşindesiniz. 2'nci maddede ek önerge, 3'üncü maddede önerge, 4'üncü maddede önerge... 1'inci madde hariç 2,3,4; maddelerin hepsinde de AK PARTİ yeniden düzeltme veriyor çünkü bir iş yapacaklar. Evet, teklifte gördüğümüz şey şu: Teklifin bir ana hedefi var, ceza vermek; tali hedefi var, ıslah etmek.

Bakın, bu Komisyonun kurulmasını AK PARTİ istemedi. YENİ YOL Grubu olarak bizim verdiğimiz önergeyle tuşa geldiniz, istemeye istemeye kabul ettiniz, Komisyon çalıştı. Şimdi, müessif olaylar yaşandı; Şanlıurfa ve Kahramanmaraş... Bununla ilgili de komisyon kuruldu, aynı amaçla ilgili komisyon... Madem samimi bir ürün ortaya koymak derdindeydiniz, o ikinci komisyon da çalışmalarını tamamlar, raporunu ortaya koyar, ikisi birlikte hareket ederdi.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Katillere madalya mı takalım, ne istiyorsunuz?

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Buyurun Tuba Hanım.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Madalya mı takalım katillere, ne istiyorsunuz?

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Evet, anlayamadım ama problem değil.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Başkanım...

BAŞKAN - Siz Genel Kurula hitap edin.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Teşekkür ederim. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Dolayısıyla, burada bir kamu zararı var, kamu zararı şu: Madem bu ikinci Komisyona gerek yok, birinci Komisyon her şeyi bitirdi, öyleyse Şanlıurfa-Kahramanmaraş Komisyonunu derhâl feshedelim, kamu zararı var ortada ve Mecliste âdeta alay edilircesine bir yaklaşım söz konusu.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - El insaf!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bakın, baştan sona birçok... Evet, güzel yönleri muhakkak ki var ama...

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - El insaf!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Efendim?

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - El insaf!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Teşekkür ederim. "İnsaf." Evet, insaf, ben de zaten sizi insafa davet ediyorum. (YENİ YOL, Yeni Parti, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) 5 Ağustos gününde şu Meclisin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu Meclisten aziz milletimizin...

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

Sayın Çalışkan, zaman zaman sözünüz kesildiği için size iki dakika ek süre veriyorum.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Teşekkür ederim Başkanım.

Bu Meclis, bu demokrat, özgürlükçü kişiliğinizi hiç unutmayacak.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Başkana bir alkış. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Başkanım, Bahadır Bey, gerçekten bugün bizi çok mahcup ediyor centilmenliğiyle, gerçekten hep siz kalın.

Değerli milletvekilleri, evet, yasanın içerisinde güzel maddeler muhakkak ki var, özünde köküne karşı olduğumuz bir durum yok. Hepimiz bu ülkenin iyiliğini isteriz ama bilelim ki bu işleri çözmek sadece cezayla olacak şey değil. Bakın, basit bir hadise, bıçak satışıyla ilgili pazarcı esnafa diyorsun ki: Senin bıçak satman yasak ama o bıçağın mafya dizilerinde, televizyon ekranlarında teşhir edilmesine hiçbir engelin yok. Sen burada RTÜK'le ilgili, okul idaresiyle ilgili, kamu yöneticileriyle ilgili, kendi sorumluluklarınla ilgili hiçbir tedbir, çözüm almamışsın sadece diyorsun ki "Ben hapis cezası vereceğim, öylece olay bitecek." İşte hadise burada. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Bakın, başlangıçta iyi niyetle kurulan gözlem kurulu da artık yan sanayi mahkeme hâline geldi. Oluşturulan o âdeta iyi veya kötü niyetler -hepsini suçlamak istemiyorum- ama gözlem kurulu sanki hüküm almış tutukluya yeniden ceza veriyor. İşinize gelen kimselere lehte, kimisine aleyhte ceza veriyor. Evet, bugün, bir çerçeve yasası gündemde, bütün cezaevlerinde, bütün mahkûm yakınları pek çok davada -ki onlarca kez burada söyledik- hep düzeltme bekliyor ama bunların hiçbiri yok, sadece "Çocuklara ceza verelim."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - 12 Eylül taklitçiliği yaparak iş düzeltmeye çalışılıyor; yetersizdir, tekrar düzeltme yapılmalıdır. Bir de yasadan bu madde çıkarılmalıdır. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

OSMAN SAĞLAM (Karaman) - Çıkardık.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Elinize sağlık Tuba Hanım, teşekkür ederim.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Ya, çok kırdınız beni Necmettin Bey. Yani çok kırıldığımı ifade etmek isterim.

BAŞKAN - Evet, Sayın Çalışkan...

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, özellikle okullarda akran zorbalıklarıyla başlayan, daha sonra çocukların katledilmesine varacak kadar tehlikeli olan, bu boyutta toplumu rahatsız eden bu kanunu hazırlayanlara, başta Tuba Durgut Hanımefendi olmak üzere, katkı veren herkese teşekkür ediyorum, desteğimizin olduğunu da başından belirtiyorum.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Allah razı olsun, ben teşekkür ediyorum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bu teklif, bu çocukları suçtan koruma iddiasıyla önümüze geldi ama maalesef bu teklif, suçu doğuran nedenlerle değil, sadece ortaya çıkan sonuçla ilgileniyor. Suçun nedenlerini hiç konuşmuyoruz, sadece cezasını konuşuyoruz. Oysa biz diyoruz ki: Suça koşan çocuğu durduralım esas, esas mesele de burada. Peki, bu çocuklar nerede büyüdü? Bu çocuklar kimin döneminde yetişti? 2002'den 2025'e kadar Türkiye'de 30 milyon çocuk doğdu yirmi üç senede. Bu çocukların büyük bir kısmı rezidansların gölgesinde kalan yoksul mahallelerde büyüyorlar. Çetelerin yuvalandığı sokaklarda, sentetik uyuşturucunun dolaştığı mahallelerde yaşıyorlar. Yokluk sofralarında karınlarını doyuruyor bu çocuklar. TÜİK rakamları çok acı gerçeklerle dolu. TÜSİAD tarafından hazırlanan bir rapor var; öğrencilerin yüzde 31'i okuldan önce kahvaltı etmiyor, yüzde 20'si parası olmadığı için en az bir gün aç kalıyor; bakın, çok önemli. Ayrıca, öğrencilerin yüzde 2'si okuldan sonra akşam hiç yemek yemiyor; biz bu çocuklardan bahsediyoruz. Sonra, sosyal medyada sergilenen o lüks hayatları, o sofraları görüyor bu çocuklar ama o hayata çalışarak da ulaşamayacaklarını iyi biliyorlar. İşte, o noktada şiddeti meşru hâle getiriyorlar kafalarında; tehlikenin büyüklüğünün bilmiyorum farkında mısınız. "Terörsüz Türkiye" masalları anlatıyorsunuz, bu çocuklara hain terör

örgütüne gitmiyor, çetelere gidiyorlar. Sokakları, şehirleri esir alan bir yapılanmayla karşı karşıyayız şu anda. 16-17-18 yaşlarında bu çocuklar yeni nesil suç örgütlerinin eline düşüyor. Unutmayın, bu suç örgütleri yarının terör örgütleri. Tüm finansmanlarını uyuyan hücrelerine, terör örgütü PKK'yla paralel olan siyasi yapılanmalarına ve sözüm ona kendi siyasetlerini geliştirmeye harcıyorlar. Kolombiya'da bunu Escobar denedi, onun denediği bir yoldu bu; gelecekte Türkiye'de de deneyecekler, göreceksiniz. Terör artık sokağa çıktığınızda kapınızın önüne kadar çok yakın. Üst düzey Emniyet kaynaklarına göre Z kuşağı terörüyle karşı karşıyayız. Üzülerek söylüyorum: Çetelerin avucundaki mahalleler ve bazı okullarımız suça koşan çocuk üreten fabrikalara dönüşmüş durumda. Öğretmenlerin bile can güvenliği yok, örneklerini yaşıyoruz. Öğretmenler sinmiş durumdalar. Sosyal medya tamamen kontrolden çıkmış, suç örgütleri çocuk devşiriyorlar sosyal medyadan, suç propagandası yapılıyor sosyal medyada, şiddet özendiriliyor özellikle dizi filmlerde. Uyuşturucu artık normal hâle geldi maalesef, arabeskten bozma rap müzikleri, bazı sosyal medya fenomenleri suç kültürünü de cazip hâle getiriyorlar; siz bunlarla mücadele etmiyorsunuz maalesef. Sadece infazı ağırlaştırarak sorunu çözeceğinizi zannediyorsunuz. "Toplum güvenliği" diyorsunuz ama Türk Ceza Kanunu'nun 84'üncü maddesindeki intihara yönlendirme, 86'ncı maddesindeki kasten yaralama, 87'nci maddesindeki ağırlaşmış yaralama, 106'ncı maddesindeki tehdit suçlarını kapsam dışında bırakmışsınız. Organ kaybına neden olan yaralama ağır değil de nedir ağır olan? Bir çocuğu intihara sürüklemek ağır bir suç değil midir? Tehdit, nice cinayetin ve nice organize suçun ilk adımıdır; bunu toplumda yaşıyoruz. Bunları kapsam dışında bırakarak nasıl tutarlı bir infaz sistemi kurabilirsiniz bilmiyorum. Biz elbette çocukların yeniden topluma kazandırılmasını istiyoruz ama mağdurun hakkını da koruyan, toplumun vicdanını gözeten, gerçek anlamda caydırıcı bir sistem kurulmasını istiyoruz.

Bu mesele birkaç infaz maddesiyle çözülecek kadar basit değil. Çocuk suçlu doğmaz, çocuk içinde doğduğu düzenin aynasıdır; düzen bozuk. Sadece çocuklara suç yükleyerek bu işi çözemeyiz. Eğer gerçekten çocuklarımızı korumak istiyorsak cezalardan önce bu çocukları suça sürükleyen sebepleri ortadan kaldırmak zorundayız. Eğitimi düzelteceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Toplumda gelir adaletini sağlayacağız. Gelir adaleti konusunda Türkiye çok sıkıntılı durumda. Sayın Bakan 18 bin dolar izah etmiş; 3.600 dolardan 18 bin dolara, yaklaşık 850 bin lira yapıyor. Türkiye'de kimin 850 bin lira her ailede ortalama geliri var 23 bin lira asgari ücretin olduğu bir yerde? Gelir dağılımındaki adaletsizlik bitmeden bu işler bitmiyor.

Bizim mücadelemiz çocuklarla değil, çocukları suça iten düzenledir. Bu çocuklar maalesef sizin döneminizde yetişti. O yüzden bizlere kulak verin, bu düzeni hep beraber düzeltelim.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti, Yeni Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, kabul edilen aynı mahiyetteki önergelerle teklifin 3'üncü maddesi teklif metninden çıkmıştır. Herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için bundan sonra maddeler üzerindeki önerge işlemlerine mevcut sıra sayısı metnindeki madde numaraları üzerinden devam edilecek, kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

4'üncü madde üzerinde 6 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Vezir Coşkun Parlak	Dilan Kunt Ayan	Zülküf Uçar
Hakkâri	Şanlıurfa	Van
Nevroz Uysal Aslan	Mehmet Kamaç	Ömer Faruk Hülakü
Şırnak	Diyarbakır	Bingöl

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ömer Fethi Gürer	Cevdet Akay	Sevda Erdan Kılıç
Niğde	Karabük	İzmir
Barış Bektaş	İnan Akgün Alp	Ahmet Baran Yazgan
Konya	Kars	Edirne
Ali Karaoba	Cem Avşar	
Uşak	Tekirdağ	

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergelere Komisyon katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SAFFET BOZKURT (Zonguldak) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Maalesef, iktidar uzun süredir kamuoyunda yaratılan haklı infialleri ve kendi elleriyle ürettiği, kendisinin sebep olduğu krizlerin üzerini örtmek için bambaşka bir yol izlemektedir. Toplumdaki adalet arayışını cezasızlık algısı söylemiyle manipüle ederek bu ülkenin en korumasız kesimi olan çocukları hedef tahtasına oturtmuştur. Bu yaklaşım ne evrensel hukukla ne de çocuk hakları hukukuyla bağdaşmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz teklifin 4'üncü maddesi, çocuk adalet sisteminin dayandığı temel ilkeleri yani çocuğun üstün yararını, rehabilitasyonunu ve topluma yeniden kazandırılmasını tamamen askıya almaktadır. Çocukları yetişkin ceza hukukunun tecrit edici şartlarına mahkûm eden bu düzenleme kabul edilemez bir hukuk garabetidir. Hiçbir ülkede çocuklar suçla doğmuyor, iktidarın politik tercihleri toplumun tüm kesimlerinin olduğu gibi çocukların da hayatını belirliyor. İşte Türkiye'de çocukların kanunla ihtilaflı hâle gelmesinin ardında derin yoksulluk, eğitimden kopuş, uyuşturucu, çocuk işçiliği, MESEM adı altında açılan sefalet çarkları ve aile içi şiddet gibi devasa sorunlar vardır. İktidarın görevi, yarattığı bu krizlerle yüzleşmek ve yoksulluk sarmalındaki çocukları korumak iken siz ne yapıyorsunuz? Sorunun kaynağını kurutmak yerine çocuklara daha ağır cezalar vererek, cezaevinde kalış sürelerini uzatarak bu vahim tabloyu daha da fazla derinleştiriyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesinde ailenin rolü ve sorumluluğu elbette tartışılmazdır. Ancak önümüzdeki bu kanun teklifi, çocuk suçluluğu gibi son

derece karmaşık ve çok boyutlu bir olguyu göz ardı etmektedir, çözümü yalnızca ebeveynleri daha ağır cezalandırmakta aramaktır. Bu yaklaşım ne bilimsel gerçeklerle ne de hukuk sisteminin temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Hiçbir çocuk durup dururken ya da sadece ebeveynlerinin ihmali yüzünden bir günde suça sürüklenemez. Bunun temelinde yoksulluk, eğitimden kopuş, aile içi şiddet, madde bağımlılığı, sosyal dışlanma ve koruyucu kamu politikalarının yetersizliği gibi derin ve yapısal nedenler yatmaktadır. Önce bu nedenlerle yüzleşilmelidir ama iktidar bu sorumluluklarıyla yüzleşmek yerine, kendisini sosyal politikalardaki yükümlülüklerinden soyutlayıp tüm sorumluluğu ceza tehdidiyle ebeveynlerin sırtına yükleyerek büyük bir hukuki garabet yaratmaktadır. Bu düzenleme, ceza hukukunun en temel ilkelerinden biri olan ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesini de ciddi şekilde etkilemektedir. Ceza ancak kişinin kendi kusurlu fiiline verilir. Her ne kadar ebeveynlerin aile hukukundan doğan gözetim yükümlülüğü tartışılsa da teklifte getirilen ceza artırımı, doğrudan çocuğun işlediği suçun ağırlığına bağlanmaktadır yani açıkça "Çocuk ağır bir suç işlediyse anne-baba da ağır cezalandırılmalıdır." anlayışını meşrulaştırmaktadır. İktidarın "Aile Yılı" ilan ettiği 2026 yılında aileyi desteklemesi gereken sosyal devlet anlayışı bir kenara bırakılıyor. Ebeveynler bu kanunla hapishanelerle ve ağır cezalarla tehdit ediliyor. Emekliler Yılı'nda milyonlarca emekli yurttaşa açlık ve yoksulluğu reva görmüştü, Aile Yılı'nda da çocuklara ve anne babalara cezaevi yolu görünmektedir.

Kısacası, iktidar kendi üzerine düşen koruyucu ve önleyici tedbirleri almayıp bunun ağır sonuçlarını sadece anne-baba üzerine yıkamaz. Çocuk adalet sistemi, çocuğu suça sürükleyen bataklığı kurutan ve koruyucu önleyici mekanizmaları merkeze alan bir anlayışla inşa edilmelidir. Çocukların geleceğini ve hukuk devleti ilkelerini koruma sorumluluğumuz gereği, sosyal devlet ilkesine, çocuk adaletinin ruhuna ve ceza hukukun evrensel prensiplerine aykırı olan bu düzenlemenin mevcut hâliyle kabul edilmesi mümkün değildir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ, Yeni Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerge üzerinde ikinci konuşmacı Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar. Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 4'üncü maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu elimde görmüş olduğunuz -Mecliste kurulan, dört ay boyunca çalışan- suça sürüklenen çocukların nedenlerinin araştırılmasına ilişkin Komisyon raporu; tam 790 sayfa. Süreç boyunca toplantılar, saha çalışmaları gerçekleşmiş; bakanlık temsilcileri, yargı mensupları, akademisyenler, meslek grupları, yerel yönetimler dinlenmiş; sorunların tespiti yapılarak ilgili kurumların ödevleri ortaya konulmuştur. Verimli ve önemli bir çalışma ancak bütün bunlar ne zaman yapılıyor, ne zaman akla geliyor? Yirmi beş yılın sonunda, sorunlar ayyuka çıkınca, yeni nesil suç örgütleri mantar gibi türeyince, sokak ortasında çocuklar birbirinin canına kıyınca. Peki, toplam bilanço nedir? İçişleri Bakanlığının Komisyonda verdiği bilgiler, 2020-2025 arasında aylık ortalama suça sürüklenen çocuk olay sayısının kişilere karşı işlenen suçlarda yüzde 58,9 arttığını, organize suçlarda ise yüzde 236,9 arttığını, suça sürüklenen çocukların en çok karıştığı ilk 5 suç türünün başında kasten yaralama, hırsızlık, uyuşturucu, tehdit, cinsel suçlar olduğunu bize ifade ediyor. Uyuşturucu suçlarına ilişkin çocuk dosyalarında yüzde 21 oranında artış yaşanmış ve yalnızca mahkeme aşamasındaki çocuk dosya sayısı ise 14.224.

Hâl böyleyken görüşmekte olduğumuz kanun teklifine baktığımızda kafamızı iki soru kurcalamakta. Birincisi, hazırlanmış ve Genel Kurula sunulmuş bu Komisyon raporundan faydalanıldı mı, şayet faydalanılmadıysa bu rapor neden hazırlandı? İkincisi, bu raporlar Meclis arşivlerinde böyle

kalın kalın dolup taşmaya devam ediyor, hâlbuki bu raporlar kurumlara bir dizi ödev ve sorumluluk getiren çalışmalardır. Önemli olan, bu raporların ilgili kurumlardan paylarına düşeni alıp almadığıdır, ilgili kurumların ödevini hakkıyla yapıp yapmadığının takip edilmesidir.

Değerli milletvekilleri, kanun metnine baktığımızda birçok konuşmacı da defaatle belirtti, genel gerekçede etnik koordinasyon, çok disiplinli müdahale ve izleme, veri paylaşımı, vaka bazlı yönlendirme, koruyucu ve destekleyici hizmetler, çocuğun üstün yararları gibi yerinde, doğru, olması gereken tedbirlerden bahsetse de bu örtü altında kanun maddelerinde yine çözümü güvenlikçi tedbirler ve müeyyideleri arttırmakta bulma sorunudur, olayın kök sebeplerine ve çözümüne ilişkin kayda değer bir düzenleme olmayışıdır. Sunulan kanun teklifi, çocuk adalet sisteminin temel taşı olan koruyucu, önleyici ve onarıcı yaklaşımı terk ederek çocuklara yönelik ağır cezalandırıcı ve güvenlikçi bir tarzı, müdahaleyi merkezine almaktadır. Örneğin, bu metinde ceza kavramı 73 kez tekrarlanırken çocuk yoksulluğu hiç geçmemektedir. Hâlbuki, bu olayların en önemli sebeplerinden bir tanesi, kök sebeplerinden bir tanesi yoksulluktur. Yani, iktidar sebeplerle değil her zaman olduğu gibi yine sonuçlarla ilgilenmektedir, iktidar bataklığı kurutmak yerine sinek avlamanın peşinde koşmaktadır. Teklife baktığımızda, istisnasız tüm maddelerde bu sorunlar ortaya çıkıyor. Üzerinde konuştuğumuz madde, 4'üncü maddede de aynı durum söz konusu. Maddenin özeti şu, diyor ki: "Faile bu madde uyarınca verilecek cezanın yarısından 2 katına kadar artırılır." şeklinde ebeveynlere verilecek ceza artırımı ve ebeveyn sorumluluğunun altını çizmekte. Bu maddenin ilk üç fıkrasında ceza artırımları caydırıcılık yönünden savunulsa da çocuğun işlediği bağımsız ve kasıtlı bir suçun faturası bakım yükümlülüğünü ihlal ettikleri gerekçesiyle anne ve babaya kesilmektedir. Ailenin ihmaliyle çocuğun kasten adam öldürmesi arasındaki illiyet bağı ceza hukuku anlamında doğrudan ve kusura dayalı bir bağ değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

CEM AVŞAR (Devamla) - Kanunun bütününde olduğu gibi, suçun işlenmesinde sosyal etkenler göz ardı edilerek aileye objektif sorumluluk yüklenmektedir. Çocuğun suça sürüklenmesiyle ebeveynin yükümlülük ihlali arasında otomatik veya varsayımsal bir ilişki kurulması büyük hatalara yol açacaktır.

Değerli arkadaşlar, sistemin başarısı bu mesele bugün akut bir durumda olsa da çözüm güvenlikçi politikalarla kaç çocuğun mahkûm edildiği veya verilen cezaların uzunluğuyla ölçülemez. Asıl başarı, kaç çocuğun suç temasından önlendiği, kaç çocuğun resmî ceza sisteminin dışında tutulduğu, kaç çocuğun okuluna geri döndüğü, yeniden suça sürüklenme oranının ne ölçüde azaldığıdır. En fazla ceza veren değil, en fazla çocuğu suçtan, damgalanmadan, adli sistemden uzak tutabilen bir sistem olmalıdır.

Bu kanun metninin bu bağlamda yetersiz olduğunu, gerekli ama sorunu çözemeyeceğini bir kez daha dile getiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.01

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 00.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 120'nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan, 237 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan, 242 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 28 Nisan 1992 Tarihinde Bişkek'te İmzalanan Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2996) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 242)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 7 Ağustos 2026 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.03

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesine bağlı Mihraplı Mahallesi'nde yapılması planlanan okulun akıbetine,

- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'de bulunan okulların fiziki yeterliliğine,

- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, öğretmen atamalarındaki mülakat uygulamasına,

- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, İzmir'in Foça ilçesindeki bir lisede bir öğretmenin Türk Bayrağına saygısızlık yaptığı iddiasına,

- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Kocaeli'nin Başiskele ilçesindeki bir lisenin müdürüyle ilgili iddialara,

- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, Şırnak Üniversitesi tarafından yayımlanan bir kadro ilanına,

- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, 2025-2026 eğitim-öğretim yılı sonu itibarıyla Şanlıurfa'nın Harran ve Akçakale ilçelerinde ortaokuldan mezun olan öğrenci sayısı ile LGS'ye başvuru yapan öğrenci sayısına,

- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya ilindeki bir okulda yaşanan gıda zehirlenmesi olayına,

- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/46293), (7/46294), (7/46295), (7/46473), (7/46474), (7/46478), (7/46479), (7/46546), (7/46679)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 25.06.2026

Av. Mahmut TANAL
CHP Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa ili Eyyübiye ilçesi Mihraplı Mahallesi'nde bulunan okul binasının uzun yıllardır hizmet verdiği, meydana gelen depremler sonrasında fiziki durumunun daha da kötüleştiği, sınıf tavanlarında yoğun rutubet, küf, su sızıntısı ve sıva dökülmeleri bulunduğu yönünde çok sayıda başvuru yapıldığı anlaşılmaktadır. Eğitim ortamının sağlıklı ve güvenli olması gerekirken mevcut fiziki şartların öğrencilerin eğitim hakkı ile can ve sağlık güvenliği açısından risk oluşturduğu yönündeki iddialar kamuoyunda ciddi endişeye neden olmaktadır.

Mahalle Muhtarlığı tarafından Millî Eğitim Bakanlığı ve ilgili kurumlara defalarca başvuruda bulunulduğu, ayrıca Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 08.01.2025 tarihli ve 2024/10867 başvuru numaralı Dostane Çözüm Kararı'nda mahalleye 8 derslikli bir ortaokul yapılmasına yönelik çalışmaların yatırım programına alındığının belirtildiği bilinmektedir. Buna rağmen aradan geçen süreye karşın yatırımın hangi aşamada olduğu, mevcut okul binasındaki fiziki risklerin neden giderilmediği ve öğrencilerin güvenli eğitim ortamına ne zaman kavuşacağı hususları açıklığa kavuşturulmayı beklemektedir.

Bu bağlamda;

1. Şanlıurfa ili Eyyübiye ilçesi Mihraplı Mahallesi'nde yapılması planlanan 8 derslikli ortaokul yatırımının mevcut durumu nedir? Yatırım programında hangi aşamadadır?

2. Söz konusu okulun yapım ihalesi hangi tarihte gerçekleştirilecektir? İhalenin bugüne kadar yapılamamasının gerekçesi nedir?

3. İnşaatın planlanan başlama ve tamamlanma tarihleri nelerdir?

4. Mevcut okul binasında tespit edildiği belirtilen rutubet, küf, su sızıntısı ve sıva dökülmeleri hakkında Bakanlığınızca herhangi bir teknik inceleme veya risk değerlendirmesi yapılmış mıdır? Yapılmış ise sonuçları nelerdir?

5. Bu okulda eğitim gören öğrencilerin küf, rutubet ve mevcut fiziki koşullardan kaynaklanabilecek sağlık risklerine ilişkin İl Sağlık Müdürlüğü veya ilgili kurumlar tarafından herhangi bir rapor hazırlanmış mıdır?

6. Yeni okul tamamlanıncaya kadar öğrencilerin can güvenliği ve sağlıklı bir eğitim ortamında öğrenim görebilmeleri amacıyla hangi geçici tedbirler alınmıştır?

7. Mevcut okul binasının depreme dayanıklılığına ilişkin performans analizi yapılmış mıdır? Yapılmış ise sonuçları nelerdir ve bu sonuçlar doğrultusunda hangi işlemler tesis edilmiştir?

8. Bakanlığınız tarafından mevcut okul binasının güçlendirilmesi, onarılması veya yıkılarak yeniden yapılmasına ilişkin herhangi bir karar alınmış mıdır?

9. Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 08.01.2025 tarihli Dostane Çözüm Kararı'nda yatırım programına alındığı belirtilen ortaokul projesi bugüne kadar neden tamamlanamamıştır? Sürecin gecikmesine neden olan idari veya mali engeller nelerdir?

10. Şanlıurfa genelinde fiziki yetersizlik, rutubet, küf, yapısal bozulma veya deprem riski nedeniyle yenilenmesi, güçlendirilmesi ya da yeniden yapılması gereken kaç okul bulunmaktadır? Bu okullara ilişkin yatırım ve uygulama takvimi nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. Saygılarımla.

Nail Çiler

Kocaeli Milletvekili

22.08.2025 tarihinde Kocaeli ilimizdeki okulların fiziki durumlarına ilişkin verdiğim soru önergesine cevaben 2.10.2025 tarihinde verilen yanıtta; "İl genelinde 2020 yılı öncesi yapılan tüm okul binalarında deprem performans tahkiklerinin tamamlandığı ve yıkım kararı alınan 28 binanın yıkımının tamamlandığı, yıkılan binalar yerine 17 yeni bina yapımının karara bağlandığı, güçlendirme kararı alınan binalarına ilişkin güçlendirme çalışmalarının 2024 yılı sonu itibarıyla tamamlandığı, 2025 yılında yapılan deprem tahkikleri sonucu güçlendirme kararı alınan binaların proje çalışmalarına başlandığı" bilgisi tarafımla paylaşılmıştır.

Bu bağlamda;

1- Bakanlığınız tarafından yayımlanan faaliyet raporlarında yer alan tekli eğitim oranları dikkate alındığında, Kocaeli genelinde halen ikili eğitim yapan okul sayısı kaçtır? Bu okullarda öğrenim gören öğrenci sayısı ne kadardır? İkili ve tekli öğretim yapılan okullarımızda ortalama sınıf mevcudu kaçtır?
2- Kocaeli'de ikili eğitim uygulamasının tamamen sona erdirilmesi amacıyla 2026, 2027 ve 2028 yıllarında yapılması planlanan yeni okul ve derslik sayısı kaçtır?
3- Bakanlığınızın cevabında, deprem performans tahkikleri sonucunda yıkım kararı verilen 28 binanın yıkıldığı ve bunların yerine 17 yeni bina yapılmasının kararlaştırıldığı belirtilmiştir. Söz konusu 17 okul binasının kaçının yapımı tamamlanmıştır? Kaçı eğitim öğretime açılmıştır? Kaçı yeni eğitim öğretim yılında açılacaktır?
4- Yapımı tamamlanmayan okul binalarının tamamlanma takvimi nedir? Bu projeler için ayrılan toplam ödenek tutarı ne kadardır?
5- Kocaeli'de bulunan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının mevcut öğrenci kapasitesi ile fiilen eğitim gören öğrenci sayısı kaçtır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Uğur BAYRAKTUTAN
Artvin Milletvekili

Öğretmenler; atama süreçlerinde yaşanan belirsizlikler, mülakat uygulamaları nedeniyle ortaya çıkan hak kayıpları, özel öğretim kurumlarında düşük ücret ve güvencesiz çalışma koşulları ile mesleki itibarın zedelenmesi gibi birçok sorunla karşı karşıya bırakılmıştır.

Geçmişte öğretmen atamalarında mülakat sisteminin kaldırılacağı yönünde kamuoyuna verilen taahhütlere rağmen uygulamanın devam etmesi, KPSS'de yüksek başarı gösteren çok sayıda öğretmenin mülakat sonuçları nedeniyle atanamamasına yol açmıştır.

Diğer taraftan özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler ise düşük ücret, iş güvencesi eksikliği, taban maaş uygulamasının bulunmaması ve özlük hakları bakımından yaşanan eşitsizlikler nedeniyle uzun süredir hak arayışlarını sürdürmektedir.

Bu bağlamda;

1. KPSS puanı yüksek olmasına rağmen mülakat sonucunda atanamayan öğretmen sayısı kaçtır? Bu sayı branşlara göre nasıl dağılmaktadır?

2. Mülakat uygulamasının kaldırılacağı yönünde yapılan açıklamalara rağmen neden uygulanmaya devam edilmektedir?

3. Mülakat nedeniyle mağduriyet yaşayan öğretmenlerin durumlarının yeniden değerlendirilmesine yönelik bir çalışma bulunmakta mıdır?

4. Özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler için taban maaş uygulamasına ilişkin Bakanlığınızın bir hazırlığı var mıdır?

5. Özel okul öğretmenlerinin özlük hakları ve iş güvencesine kavuşturulmasına yönelik bir yasal düzenleme çalışması bulunmakta mıdır?

6. Son üç yılda özel öğretim kurumlarında ücret ve çalışma koşullarına ilişkin kaç denetim yapılmış, kaç kuruma idari işlem uygulanmıştır?

7. 2026 yılı içerisinde öğretmenlerin ekonomik ve özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik hangi somut düzenlemeler planlanmaktadır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Milli Eğitim Bakanı Sayın Yusuf TEKİN tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Hakan Şeref OLGUN
Afyonkarahisar Milletvekili

Basına yansıyan haberlere göre; İzmir'in Foça ilçesinde bulunan Reha Midilli Anadolu Lisesi'nde bir öğretmenin sınıflardaki Türk bayraklarını çöpe attığı yönünde iddialar ortaya atılmıştır. Söz konusu iddiaların öğrenciler tarafından okul yönetimine iletildiği, durumu yetkili mercilere bildiren iki öğretmen hakkında ise maaş kesimi ve görev yeri değişikliği cezası uygulandığı ileri sürülmektedir. Buna karşın çöpe bayrak atma iddialarının odağındaki öğretmen hakkında herhangi bir yaptırım uygulanmadığı yönündeki haberler kamuoyunda ciddi tepkiye neden olmuştur.

Türk Bayrağı; Anayasamızın, devletimizin bağımsızlığının ve milletimizin ortak değerlerinin en önemli sembolüdür. Bayrağa yönelik saygısızlık iddialarının tüm yönleriyle açıklığa kavuşturulması ve kamu vicdanını tatmin edecek şeffaflığın sağlanması devletin sorumluluğudur. Bunun yanında, hukuka aykırı bir fiili yetkili mercilere bildiren kamu görevlilerinin cezalandırıldığı yönündeki iddialar da kamu yönetiminde hesap verebilirlik ve ihbar mekanizmasının korunması açısından ayrıca değerlendirilmesi gereken ciddi bir husustur.

Bu çerçevede;

1. İzmir Foça Reha Midilli Anadolu Lisesi'nde bir öğretmenin sınıflardaki Türk bayraklarını çöpe attığı iddiası hakkında Bakanlığınızca idari inceleme veya soruşturma başlatılmış mıdır?

2. Söz konusu iddiaların doğruluğunun tespiti amacıyla öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer tanıkların ifadeleri alınmış mıdır? İnceleme sonucunda ulaşılan bulgular nelerdir?

3. İddiaların odağındaki öğretmen hakkında herhangi bir disiplin işlemi tesis edilmiş midir? Edilmemiş ise gerekçesi nedir?

4. Olayı okul yönetimine ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bildirdikleri belirtilen iki öğretmene maaş kesimi ve görev yeri değişikliği cezası verildiği iddiası doğru mudur? Doğru ise bu cezaların hukuki ve idari gerekçesi nedir?

5. Söz konusu öğretmenlerin görev yerlerinin Foça'dan Menemen'e değiştirilmesi hangi objektif kriterlere dayanılarak gerçekleştirilmiştir?

6. Olayla ilgili olarak okul yönetiminin öğrencileri tek tek odalarına çağırarak olayın yaşanmadığı yönünde tutanak tutulmasını istediği iddiaları araştırılmış mıdır? Bu konuda herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?

7. Bakanlığınız, kamu görevlilerinin hukuka aykırı veya kamu vicdanını yaralayan olayları yetkili makamlara bildirmeleri nedeniyle herhangi bir idari yaptırımla karşılaşmamalarını güvence altına alacak bir uygulama veya düzenleme yapmayı düşünmekte midir?

8. Son beş yıl içerisinde Türk Bayrağına yönelik saygısızlık iddiası nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığı personeli hakkında kaç disiplin soruşturması açılmış, bunların kaçında disiplin cezası uygulanmıştır?

9. Okullarda Türk Bayrağına ilişkin mevzuatın uygulanması, milli değerlerin korunması ve bu konuda personelin sorumluluklarının hatırlatılması amacıyla Bakanlığınız tarafından yürütülen denetim ve eğitim faaliyetleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin** tarafından Anayasanın 98 ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü 'nün 96 ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını için gereğini saygılarımla arz ederim. **30/06/2026**

Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU
Bursa Milletvekili

Kocaeli Başiskele ilçesinde, **Servetiye Cephesi Anadolu Lisesi Müdürü M.K.** hakkında; öğretmenlere yönelik mobbing, ticaret yasağını ihlal eden faaliyetler, ders ve ek ders usulsüzlükleri, yardımcı kaynak kitap satışı, öğrencilerin okul işlerinde çalıştırılması, kamera uygulamaları ve görevin kötüye kullanılması gibi çok sayıda ciddi iddia kamuoyuna ve sendikalara yansımıştır. Eğitim ortamını, çalışma barışını ve öğrencilerin haklarını doğrudan ilgilendiren bu iddiaların açıklığa kavuşturulması amacıyla aşağıdaki soruların cevaplandırılması önem arz etmektedir.

Bu kapsamda;

SORU 1- Servetiye Cephesi Anadolu Lisesi Müdürü M.K. hakkında öğretmenlere yönelik mobbing, baskı ve psikolojik yıldırma uyguladığı iddialarıyla ilgili **Bakanlığınızca** idari soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatılmış ise hangi aşamadadır?

SORU 2- Okul müdürünün, **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndaki** ticaret yasağına aykırı şekilde okul personeline **WhatsApp** grupları üzerinden bıçak satışı yaptığı iddiaları doğru mudur? Bu konuda herhangi bir idari işlem uygulanmış mıdır?

SORU 3- Okul müdürünün ders yükünü fiilen yerine getirmediği halde ek ders ve **DYK** ücreti aldığı yönündeki şikâyetler incelenmiş midir? Ders programları, sınıf defterleri ve ek ders çizelgeleri denetlenmiş midir?

SORU 4- Öğrencilere belirli bir kırtasiyeden yüksek bedelli yardımcı kaynak kitap aldırıldığı ve deneme sınavları için velilerden ücret toplandığı iddiaları hakkında **Bakanlığınızca** inceleme başlatılmış mıdır? Maddi menfaat ilişkisi araştırılmakta mıdır?

SORU 5- 18 yaşından küçük öğrencilerin ders saatlerinde okulun boya, bakım ve onarım işlerinde sigortasız ve iş güvenliği tedbirleri alınmadan çalıştırıldığı iddialarıyla ilgili idari veya hukuki inceleme başlatılmış mıdır?

SORU 6- Okulda mevzuata aykırı şekilde ses ve görüntü kaydı yapan kameralar bulunduğu ve bunların öğretmenler üzerinde baskı aracı olarak kullanıldığı iddiaları doğru mudur? Müfettiş uyarılarına rağmen bu kameraların kaldırılmadığı iddiası araştırılmış mıdır?

SORU 7- Okul müdürünün düzenlenen yurt dışı gezilerinden kişisel menfaat sağladığı, ücretsiz katılım gerçekleştirdiği ve bu organizasyonlar üzerinden haksız kazanç elde ettiği iddiaları hakkında idari ve mali inceleme başlatılmış mıdır? Mal varlığı yönünden herhangi bir araştırma yapılacak mıdır?

SORU 8- Öğretmenler Kurulu ile **kurul** ve **komisyon** seçimlerinin mevzuata aykırı şekilde yürütüldüğü, öğretmenlerin baskı altında bırakıldığı iddiaları **Bakanlığınızca** araştırılmakta mıdır?

SORU 9- Okulda öğle arası süresinin **Millî Eğitim Bakanlığı** mevzuatına aykırı olarak **45** dakikanın altında uygulandığı iddiası doğru mudur? Ders programları bu yönüyle denetlenmiş midir?

SORU 10- Bakanlığın dijital iletişim uygulamalarına ilişkin düzenlemelerine rağmen okuldaki resmî duyuruların **WhatsApp** üzerinden yürütüldüğü, ayrıca ticari işletmelere ait reklam ve yönlendirme paylaşımlarının yapıldığı iddiaları hakkında herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?

SORU 11- Okul müdürünün mesai saatlerine uymadığı ve resmî törenlere düzenli katılmadığı iddiaları nöbet kayıtları ve diğer resmî belgeler üzerinden incelenmiş midir?

SORU 12- Geçmiş yıllarda da **CİMER başvuruları, veli şikâyetleri, mobbing iddiaları** ve **Okul Aile Birliği'ne** ilişkin usulsüzlük iddiaları bulunmasına rağmen ilgili okul müdürü hakkında etkili işlem yapılmadığı ve ilçe millî eğitim yönetiminin koruyucu tutum sergilediği iddiaları hakkında **Bakanlığınız** müfettişlerince herhangi bir idari tahkikat yürütülmekte midir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 02.07.2026

Yüksel Taşkın
İzmir Milletvekili

Şırnak Üniversitesi'ne personel alımında yaşanan usulsüzlüklerle ilgili 16 Ocak 2025 tarih ve 7/39632 Esas Sayılı soru önergeme verilen 13 Mayıs 2026 tarih ve E-32661919-610-195 sayılı cevapta, konuya ilişkin YÖK Başkanlığınca inceleme başlatılmış olup, incelemenin devam ettiği belirtilmiştir.

Bu bağlamda;

- YÖK Başkanlığınca Şırnak Üniversitesi Rektörlüğü'ne başlatılan inceleme hangi aşamadadır? İnceleme sonuçlandıysa bulgular nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ferit ŞENYAŞAR

Şanlıurfa Milletvekili

Anayasa'nın 42. Maddesi ve uluslararası sözleşmelerle teminat altına alınan eğitim hakkı, her öğrencinin devletin sunduğu imkanlara ve seçme-yerleştirme sınavlarına hiçbir ayrım gözetilmeksizin, eşit koşullarda erişebilmesini zorunlu kılar. Urfa'nın Harran ve Akçakale ilçelerinde 2025-2026 eğitim-öğretim yılı sonu itibarıyla mezun olan öğrenci sayısı ile LGS sınavına giren öğrenci sayısı arasında ciddi farklar olduğu yurttaş şikayetlerine yansımıştır. Bu bağlamda, kamuoyuna yansıyan iddiaların açıklığa kavuşturulması, veri akışının sağlıklı bir şekilde sağlanması ve eğitim hakkının korunmasına yönelik mevcut tablonun tespiti amacıyla Bakanlık bünyesindeki resmi verilerin açıklanması zaruri hale gelmiştir.

Bu bağlamda;

1. 2025-2026 eğitim-öğretim yılı sonu itibarıyla Urfa ili genelinde, özellikle de Harran ve Akçakale ilçelerinde ortaokuldan mezun olan toplam öğrenci sayısı kaçtır?
2. Söz konusu ilçelerde 2026 LGS'ye başvuru yapan öğrenci sayısı kaçtır? Mezun sayısı ile başvuru arasındaki fark nedir?
3. İlçe milli eğitim müdürlükleri tarafından paylaşılan bu verilerin tarafımızca talep edilmesine rağmen verilmemesinin gerekçesi nedir?
4. Urfa Valiliği tarafından 18.05.2026 tarihinde başlatılan 160388416 numaralı soruşturma hangi aşamadadır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C. Milli Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim. 03.07.2026

Saygılarımla.

Ali Fazıl KASAP
Kütahya Milletvekili

1) Kütahya'da 23.06.2026'da Şule Mete Tetik İmam Hatip Ortaokulu'nda meydana gelen gıda zehirlenmesi hakkında Bakanlık olarak herhangi bir idari soruşturma yaptınız mı? 114 kişinin zehirlendiği bu olayın nedeni nedir?

2) Öğrencilere verilen yemeklerin sıhhi kontrolleri yapılamamakta mıdır? Bu olay hangi ihmaller nedeniyle meydana gelmiştir? Bu tür olayların tekrar yaşanmaması için hangi tedbirler alınmıştır?

3) Okulda gerçekleştirilen etkinlik kapsamında öğrenci ve davetlilere tavuklu pilav ikram edilmesi üzerine yaşanan bu vahim olayın sorumluları ortaya çıkarılmış mıdır? Sorumlular kimlerdir?

4) Okul yöneticileri hakkında adli ve idari soruşturma başlatılmış mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ıncı maddesi gereğince **Milli Eğitim** Bakanı Sayın **Yusuf TEKİN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 03.07. 2026

Selcan TAŞCI
Tekirdağ Milletvekili

Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin, Aralık 2024'te Heybeliada Ruhban Okulu'nun yeniden açılmasına ilişkin tartışmalar hakkında yaptığı açıklamada, "Onlarla görüşmeleri yaptık. Açılması yönünde bir karar verilirse hangi statüde açılacağına dair bir metin oluşturduk. Bundan sonrası artık siyasi bir mekanizma." ifadelerini kullanarak, Milli Eğitim Bakanlığı nezdinde yürütülen çalışmaların en azından teorik düzeyde belirli bir aşamaya ulaştığını kamuoyuna duyurdu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, 25 Eylül 2025 tarihinde Beyaz Saray'da ABD Başkanı Donald Trump ile gerçekleştirdiği görüşmede, Trump'ın Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılmasına yönelik talebine karşılık olarak, "Heybeliada Ruhban Okulu ile ilgili üzerimize düşeni yapmaya hazırız." dediği basına yansıdı.

Fener Rum Patriği Bartholomeos da Mayıs ayında Atina'da yaptığı açıklamada, Heybeliada Ruhban Okulu'nun Eylül ayında "görkemli bir açılışla" yeniden faaliyete geçeceğini ifade etti.

Heybeliada Ruhban Okulu'nun "Yüksek Teoloji" bölümü, 1971 yılında Anayasa Mahkemesi'nin özel yükseköğretim kurumlarına ilişkin kararının ardından kapandı.

Bu çerçevede, okulun yeniden açılması halinde hangi hukuki statü ve eğitim modeliyle faaliyet göstereceği, denetim ve yönetim yapısının nasıl şekillendirileceği, ayrıca azınlık hakları bağlamındaki uygulamanın Türkiye'nin uluslararası alanda savunduğu tezler üzerindeki muhtemel etkileri kamuoyunda yoğun şekilde tartışılmaktadır. Özellikle Fener Rum Patrikhanesi'nin hukuki statüsü ve Patrikhane tarafından dile getirilen "ekümeniklik" iddiası dikkate alındığında, atılacak adımların hukuki dayanaklarının ve sınırlarının açıklığa kavuşturulması önem arz etmektedir.

Bu doğrultuda;

1- Heybeliada Ruhban Okulu Eylül ayında açılacak mı? Öyleyse, okulun hangi eğitim kademesinde (ortaöğretim, yükseköğretim veya başka bir statüde) eğitim-öğretim faaliyeti yürütmesi planlanmıştır?

2- Okulun hukuki statüsü, yönetim modeli ve denetim mekanizması nasıl belirlenecektir? Milli Eğitim Bakanlığı ile okul yönetimi arasındaki görev ve yetki paylaşımı hangi esaslara göre düzenlenecektir?

3- Eğitim-öğretime kabul edilecek öğrenciler yalnızca Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gayrimüslim azınlık mensuplarından mı oluşacaktır? Yabancı uyruklu öğrencilerin kabul edilmesi öngörülmekte midir?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610- 234 06.08/2026
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :a) 03.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1889420 sayılı yazınız.
b) 17.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1893024 sayılı yazınız.
c) 21.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1896017 sayılı yazınız.
ç) 22.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1897315 sayılı yazınız.
d) 24.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1898539 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d)'de kayıtlı yazılarla iletilen Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/46230, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut TANAL'ın 7/46293, Kocaeli Milletvekili Nail ÇİLER'in 7/46294, Artvin Milletvekili Uğur BAYRAKTUTAN'ın 7/46295, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan ŞEREF OLGUN'un 7/46473, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU'nun 7/46474, İzmir Milletvekili Yüksel TAŞKIN'ın 7/46478, Şanlıurfa Milletvekili Ferit ŞENYAŞAR'ın 7/46479, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl KASAP'ın 7/46546 ile Tekirdağ Milletvekili Selcan TAŞCI'nın 7/46679 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ MAHMUT TANAL'IN 7/46293 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarının yapımı, güçlendirilmesi, yeniden yapımı, bakım-onarımı ve yatırım programına alınmasına ilişkin süreçler; öğrencilerin güvenli, sağlıklı ve nitelikli eğitim ortamlarına erişiminin sağlanması amacıyla yürütülmektedir. Eğitim yatırımları planlanırken nüfus ve öğrenci projeksiyonları, mevcut okul ve derslik kapasitesi, okul türlerine yönelik ihtiyaç, arsa ve imar durumu, yapı güvenliği, deprem performansı, kamu kaynaklarının etkin kullanımı ve yatırım programı imkânları birlikte değerlendirilmektedir.

Şanlıurfa ili Eyyübiye ilçesi Mihraplı Mahallesi'nde okul yapımına ilişkin süreç, yatırım programı teklifleri ve ihtiyaç analizleri çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bakanlığımız kayıtlarına göre Şanlıurfa ili 2027 yılı il yapım programı kapsamında okul yapımına ilişkin Valilikçe sunulan teklifler değerlendirme aşamasındadır. Bu kapsamda Mihraplı Mahallesi'nde bulunan taşınmaza yönelik okul yapımı teklifi hakkında gerekli ihtiyaç analizleri ve incelemeler tamamlandıktan sonra karar oluşturulacaktır.

Söz konusu okul yapımına ilişkin ihale ve uygulama süreçleri, yatırım teklifinin Bakanlığımızca uygun görülerek yatırım programına alınması hâlinde yürütülebilecektir. Bu nedenle yapım ihalesi, inşaata başlama ve tamamlanma takvimi; yatırım programına alınma, proje hazırlığı, ödenek, ihale izni ve uygulama süreçlerinin tamamlanmasına bağlı olarak şekillenecektir.

Mevcut okul binasında bulunduğu belirtilen rutubet, küf, su sızıntısı ve sıva dökülmelerine ilişkin hususlar bakımından Valilikten alınan bilgilerde, bahse konu okulda yapılan teknik değerlendirmeler sonucunda yalnızca onarım yapılmasının uygun görüldüğü ve bu kapsamda onarım çalışmalarının tamamlandığı ifade edilmiştir. Bu çerçevede öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerinin sağlıklı ve güvenli şekilde sürdürülebilmesi amacıyla gerekli bakım-onarım süreçleri yerel düzeyde takip edilmektedir.

Şanlıurfa Valiliğince konuya ilişkin olarak;

Bahar aylarının yağışlı geçmesinden kaynaklanan çatı sorununun, okul müdürlüğünün 30.03.2026 tarihli yazısı üzerine 01.04.2026 tarihli yazı ile Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğü İnşaat ve Emlak Hizmetleri Birimine bildirildiği; teknik personel tarafından hazırlanan keşif doğrultusunda okulun onarımının yapıldığı ve hâlihazırda okul binasında küf ve rutubet bulunmadığı,

Müdürlük kayıtlarında okul binasında küf ve rutubetten kaynaklı sağlık risklerine ilişkin İl Sağlık Müdürlüğü veya diğer ilgili kurumlar tarafından düzenlenmiş herhangi bir rapor bulunmadığı; bu konuda ayrıca Müdürlükçe hazırlanmış bir rapor bulunmadığı,

Okul binasında çatı kaynaklı sorunların Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğü İnşaat ve Emlak Hizmetleri Birimince giderildiği, öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerine mevcut okul binasında devam ettiği, okulun onarımının tamamlandığı,

Müdürlük kayıtlarına göre eğitim öğretimi aksatacak veya öğrencilerin can güvenliğini tehlikeye düşürecek mevcut bir durum bulunmadığından ilave geçici bir tedbir uygulanmadığı,

06.02.2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında okul binasının Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından yapılan hasar tespit çalışmaları neticesinde "hasarsız" olarak değerlendirildiği; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından ilde depremden etkilenen okullarda tespitler yapıldığı ve söz konusu okulun depremden etkilenen okul listesinde yer almadığı, mevcut okul binasına ilişkin ayrıca performans analizi yapılmadığı,

İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü ve okul idaresinden gelen talepler doğrultusunda onarım işlemlerinin yürütüldüğü; fiziki yetersizlik ve yapısal bozulmayla ilgili Müdürlüğe intikal eden ayrıca bir talep bulunmadığı,

bildirilmiştir.

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ NAİL ÇİLER'İN 7/46294 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarının yapımı, güçlendirilmesi, yeniden yapımı, bakım-onarımı ve yatırım programına alınmasına ilişkin süreçler; öğrencilerin güvenli, sağlıklı ve nitelikli eğitim ortamlarına erişiminin sağlanması amacıyla yürütülmektedir. Eğitim yatırımları planlanırken nüfus ve öğrenci projeksiyonları, mevcut okul ve derslik kapasitesi, okul türlerine yönelik ihtiyaç, ikili eğitim uygulamaları, arsa ve imar durumu, yapı güvenliği, deprem performansı, kamu kaynaklarının etkin kullanımı ve yatırım programı imkânları birlikte değerlendirilmektedir.

Kocaeli'de 2002-2003 eğitim öğretim yılında 272.637 olan örgün eğitim öğrenci sayısı, 2025-2026 eğitim öğretim yılında yüzde 68,5 artışla 459.337'ye; 6.699 olan derslik sayısı yüzde 183,7 artışla 19.005'e; 9.743 olan öğretmen sayısı yüzde 205,2 artışla 29.733'e ve 497 olan okul sayısı yüzde 220,9 artışla 1.595'e yükselmiştir.

Aynı dönemde derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 39'dan 23'e, ortaöğretimde 33'ten 22'ye düşmüştür. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ise ilköğretimde 30 iken ilkokulda 18'e ve ortaokulda 14'e, ortaöğretimde 20'den 11'e gerilemiştir. Ayrıca 2003-2026 yılları arasında resmî okullarda 729'u yık-yap kapsamında olmak üzere toplam 14.001 yeni derslik yapılmıştır.

Kocaeli ilinde ikili eğitim uygulamasının azaltılması ve eğitim ortamlarının güçlendirilmesi amacıyla yeni okul ve derslik yatırımları yatırım programı imkânları çerçevesinde planlanmaktadır. Kocaeli ilinde temel eğitim kademesinde 2026 yılı il yapım programı kapsamında 1 adet 8 derslikli anaokulu, 21 adet toplam 412 derslikli ilkokul ve 9 adet toplam 212 derslikli ortaokul yapımı planlanmıştır. Bununla birlikte 2026 yılı Devlet Yatırım Programında toplam 200 derslik, 1 atölye ve 2 spor salonunu kapsayan 9 proje yer almakta; 48 derslik ve 1 atölyeyi kapsayan 3 projenin yapımı devam ederken 152 derslik ve 2 spor salonunu kapsayan 6 projenin ihale hazırlık süreci sürdürülmektedir. 2027 yılı yatırım programına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Deprem tahkikleri sonucu yıkım kararı verilen okul binalarının yerine inşa edilecek 17 okuldan 16'sının ihalesi yapılmıştır. Bu okulların birinin bu yılın sonunda, kalan 15'inin ise 2027 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır. Kalan bir okul için ise 2026 yılı sonuna kadar ihaleye çıkılacaktır.

Kocaeli ilinde mesleki ve teknik eğitim kapasitesinin geliştirilmesi de il genelindeki eğitim planlamalarının bir parçası olarak izlenmektedir. Bakanlığımız kayıtlarına göre 2025-2026 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla Kocaeli ilinde Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okul ve kurumların toplam öğrenci kapasitesi 49.810'dur. Bu kurumlarda lise kademesinde 43.981, ortaokul kademesinde 30 olmak üzere toplam 44.011 öğrenci öğrenim görmüştür. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının kapasite kullanımı, alan-dal ihtiyaçları, sanayi ve istihdam yapısı ile öğrenci talepleri birlikte değerlendirilerek takip edilmektedir.

Bakanlığımızca Kocaeli ilindeki eğitim yatırımları; ikili eğitim uygulamasının azaltılması, derslik ihtiyacının karşılanması, deprem güvenliği bakımından gerekli yapı güvenliği süreçlerinin tamamlanması ve öğrencilerin güvenli eğitim ortamlarına erişiminin sağlanması amacıyla yatırım programı, bütçe imkânları ve yerel ihtiyaç analizleri doğrultusunda sürdürülmektedir.

ARTVİN MİLLETVEKİLİ UĞUR BAYRAKTUTAN'IN 7/46295 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Öğretmen atama süreçleri; yürürlükteki mevzuat hükümleri, ilan edilen kılavuzlar, kadro kullanım izinleri, alan bazlı ihtiyaçlar, başvuru ve değerlendirme usulleri ile ilgili yargı kararları dikkate alınarak yürütülmektedir. Öğretmen adaylarına ilişkin başvuru, değerlendirme, sıralama ve yerleştirme işlemleri ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde tesis edilmekte; bireysel işlem veya değerlendirmelere karşı adayların başvuru, itiraz ve yargı yollarını kullanma imkânı bulunmaktadır.

7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu 18.10.2024 tarihli ve 32696 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu Kanun'da öğretmenlerin atanmasına ilişkin hususlar yeniden düzenlenmiş olup Kanun'un 8'inci maddesinde öğretmenlik mesleği yeterlikleri çerçevesinde belirlenen teorik ve uygulamalı derslerden oluşan hazırlık eğitiminin Millî Eğitim Akademisi tarafından verileceği; 10'uncu maddesinde ise hazırlık eğitiminin sonunda teorik derslerin başarı notlarının aritmetik ortalamasının yüzde kırkı ile uygulamalı derslerin başarı notlarının aritmetik ortalamasının yüzde altmışının toplanması suretiyle atamaya esas başarı puanının belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarının öğretmen ihtiyacı, kullanım izni verilen öğretmen kadroları çerçevesinde karşılanabilmektedir. Öğretmen atamalarına ilişkin kadro kullanım izni verildikten sonra atama planlaması yapılmakta ve atama takvimi yayımlanmaktadır. Bu kapsamda 2023 KPSS puanına göre sözleşmeli öğretmen ataması kapsamında 23 Kasım 2024 tarihinde 19.968 sözleşmeli öğretmenin ataması yapılmış, 13 Mart 2025 tarihinde boş kalan kontenjanlara ek atama yapılarak 288 sözleşmeli öğretmen atanmıştır. 2024 KPSS puanına göre sözleşmeli öğretmen ataması kapsamında 24 Kasım 2025 tarihinde 14.981 sözleşmeli öğretmenin ataması yapılmış, 11 Mart 2026 tarihinde boş kalan kontenjanlara ek atama yapılarak 144 sözleşmeli öğretmen atanmıştır. Ayrıca 2025 Akademi Giriş Sınavı sonucuna göre sözleşmeli öğretmen olarak istihdam edilmek üzere 30 Ocak 2026 tarihinde Millî Eğitim Akademisinde hazırlık eğitimine alınacak 10.000 öğretmen adayı belirlenmiştir.

Özel öğretim kurumlarında görev yapan eğitim personelinin istihdamı, ücretleri, çalışma koşulları ve özlük haklarına ilişkin süreçler ise 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, sosyal güvenlik mevzuatı ve ilgili ikincil mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir.

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında faaliyet gösteren özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler, 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri çerçevesinde iş sözleşmesiyle istihdam edilmektedir. Bu nedenle ücret ve diğer çalışma koşulları, ilgili mevzuat hükümleri ile taraflar arasında akdedilen iş sözleşmeleri kapsamında belirlenmektedir.

Özel öğretim kurumlarında ücret ve çalışma koşullarına ilişkin denetim süreçleri bakımından, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında Bakanlığımıza bağlı faaliyet gösteren özel öğretim kurumları Bakanlığımız Teftiş Kurulu Başkanlığı ve valilikler bünyesindeki eğitim müfettişleri başkanlıklarınca incelenmektedir. İnceleme ve soruşturmalarda sübut bulan iddialarla ilgili olarak anılan Kanun'da öngörülen idari yaptırımlar uygulanabilmektedir.

Bu kapsamda, özel öğretim kurumlarının 5580 sayılı Kanun'a ve bu Kanun'a dayanılarak yürürlüğe konulan yönetmelik ve yönergelerde belirtilen hükümlere aykırı fiillerde

bulunması hâlinde işveren konumundaki kurucuya yönelik idari para cezası teklifleri getirilebilmekte; aynı fiilin tekrarı hâlinde yaptırım miktarı artırılmakta ve üçüncü kez tekrarlanması hâlinde kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatının iptali de dâhil olmak üzere mevzuatta öngörülen yaptırımlar gündeme gelebilmektedir.

Bakanlığımıza bağlı resmî ve özel okul ve kurumların denetimleri; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 320 ve 327'nci maddeleri gereğince, Bakanlık veya valilik oluruna dayalı olarak hazırlanan çalışma programları doğrultusunda Teftiş Kurulu Başkanlığı ile eğitim müfettişleri başkanlıklarınca yapılmaktadır. Bununla birlikte Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda görevli personelin mevzuatla belirlenen ödev ve sorumluluklarını ihlal ettiği veya kanunla belirlenen yasaklara aykırı hareket ettiği yönünde somut ihbar, şikâyet, bilgi veya belge bulunması hâlinde Bakanlık veya valilik makamından alınacak olura istinaden müfettiş marifetiyle inceleme-soruşturma işlemi başlatılmaktadır. İddiaların doğrulanması hâlinde fiilin niteliği ve ağırlık derecesine göre ilgili mevzuatta öngörülen yaptırımlar teklif edilmektedir.

Kamu görevlisi statüsündeki öğretmenlerin mali ve sosyal haklarına ilişkin düzenlemeler ise 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Anılan Kanun'da toplu sözleşmenin, kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarını düzenleyen mevcut mevzuat hükümleri dikkate alınarak aylık ve ücretler, her türlü zam ve tazminatlar, ek ödeme, toplu sözleşme ikramiyesi, fazla çalışma ücreti, harcırah, ikramiye, doğum, ölüm ve aile yardımı ödenekleri, cenaze giderleri, yiyecek ve giyecek yardımları ile diğer mali ve sosyal hakları kapsadığı hüküm altına alınmıştır. Bu itibarla aralarında öğretmenlerin de bulunduğu tüm devlet memurlarının aylık ve diğer özlük haklarına ilişkin düzenlemeler, söz konusu Kanun hükmü çerçevesinde toplu sözleşme sürecinde değerlendirilmektedir.

Öğretmenlik mesleğinin saygınlığının korunması, öğretmenlerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, eğitim çalışanlarının haklarının gözetilmesi ve eğitim hizmetinin niteliğinin artırılması Bakanlığımızın temel öncelikleri arasındadır. Bu kapsamda öğretmen atama süreçlerine ilişkin başvurular ile özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin mesleki hakları, çalışma koşulları ve ücretlerine ilişkin talepler ilgili mevzuat, yargı kararları, kamu personel rejimi, iş hukuku, sosyal güvenlik mevzuatı, denetim süreçleri ve sektör paydaşlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmektedir.

AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ HAKAN ŞEREF OLGUN'UN 7/46473 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı resmî ve özel okul ve kurumların denetimleri; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 320 ve 327'nci maddeleri gereğince, Bakanlık veya valilik oluruna dayalı olarak hazırlanan çalışma programları doğrultusunda Teftiş Kurulu Başkanlığı ile eğitim müfettişleri başkanlıklarınca yapılmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda görevli personelin mevzuatla belirlenen ödev ve sorumluluklarını ihlal ettiği veya kanunla belirlenen yasaklara aykırı hareket ettiği yönünde somut ihbar, şikâyet, bilgi veya belge bulunması hâlinde, Bakanlık veya valilik makamından alınacak olura istinaden müfettiş marifetiyle inceleme-soruşturma işlemi başlatılmaktadır. İddiaların doğrulanması hâlinde fiilin niteliği ve ağırlık derecesine göre ilgili mevzuatta öngörülen disiplin ve idari yaptırımlar teklif edilmektedir.

Soru önergesinde bahse konu edilen hususlarla ilgili olarak İzmir Valiliğinin 10.03.2026 tarihli ve 155331355 sayılı oluru doğrultusunda eğitim müfettişlerince yürütülen inceleme-soruşturma sonucu sorumluluğu bulunan kişiler hakkında disiplin yönünden ve idari yönden teklifler getirilmiştir.

BURSA MİLLETVEKİLİ YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU'NUN 7/46474 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı resmî ve özel okul ve kurumların denetimleri; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 320 ve 327'nci maddeleri gereğince, Bakanlık veya valilik oluruna dayalı olarak hazırlanan çalışma programları doğrultusunda Teftiş Kurulu Başkanlığı ile eğitim müfettişleri başkanlıklarınca yapılmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda görevli personelin mevzuatla belirlenen ödev ve sorumluluklarını ihlal ettiği veya kanunla belirlenen yasaklara aykırı hareket ettiği yönünde somut ihbar, şikâyet, bilgi veya belge bulunması hâlinde, Bakanlık veya valilik makamından alınacak olura istinaden müfettiş marifetiyle inceleme-soruşturma işlemi başlatılmaktadır. İddiaların doğrulanması hâlinde fiilin niteliği ve ağırlık derecesine göre ilgili mevzuatta öngörülen disiplin ve idari yaptırımlar teklif edilmektedir.

Soru önergesine konu hususlarla ilgili olarak Kocaeli İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 14/07/2026 tarih ve E-91858853-663.07-164360696 sayılı yazısı kapsamında Bakanlığımız Teftiş Kurulu Başkanlığınca inceleme talep edilmiş olup süreç devam etmektedir.

İZMİR MİLLETVEKİLİ YÜKSEL TAŞKIN'IN 7/46478 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 50592 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-50592
Konu : Soru Önergeleri-7/46478

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : 21.07.2026 tarihli ve E-32661919-610-164822217 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Yüksel TAŞKIN tarafından verilen 7/46478 esas sayılı Soru Önergesi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup ilgili soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek: 7/46478 Esas Sayılı Soru Önergesinin Cevabı

7/46478 Esas Sayılı Soru Önergesinin Cevabına İlişkin

Söz konusu soru önergesinde yer alan konuya ilişkin olarak Kurulumuz Başkanlığınca inceleme başlatılmış olup inceleme devam etmektedir.

ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ FERİT ŞENYAŞAR'IN 7/46479 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımızca öğrencilerin eğitim hakkına erişimi ile sınav başvuru süreçlerine ilişkin bilgilendirme, rehberlik ve izleme çalışmaları; ilgili mevzuat, sınav başvuru ve uygulama kılavuzları, e-Okul kayıtları ve il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince yürütülen iş ve işlemler çerçevesinde takip edilmektedir.

2026 yılı Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezî Sınav başvuruları, ilgili başvuru ve uygulama kılavuzunda belirtilen usul ve esaslara göre yürütülmüştür. Kılavuz hükümleri uyarınca resmî ve özel ortaokul öğrencilerinin başvuruları öğrenci velisi tarafından elektronik ortamda e-Okul sistemi üzerinden yapılmakta; başvuru yapan öğrenci velisi, öğrencinin kayıtlı olduğu okul müdürlüğüne müracaat ederek başvurunun onaylanmasını ve onay belgesinin bir çıktısını alabilmektedir.

Liselere Geçiş Sistemi kapsamında gerçekleştirilen Merkezî Sınav, öğrencilerin ortaöğretime geçişinde uygulanan yerleştirme yollarından biri olup zorunlu bir sınav değildir. Öğrenciler, Merkezî Sınav puanıyla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleşmek istemeleri hâlinde sınava başvurabilmekte; sınava başvurmayan veya sınava girmeyen öğrencilerin ortaöğretime geçişleri ise ilgili mevzuat ve kılavuz hükümleri çerçevesinde yerel yerleştirme ve diğer yerleştirme usulleriyle sağlanmaktadır. Bununla birlikte Bakanlığımızca sınava başvurmak isteyen öğrencilerin sürece erişimini kolaylaştırmak amacıyla başvuru işlemlerine ilişkin gerekli bilgilendirme, rehberlik ve yönlendirme çalışmaları yürütülmekte; başvuru yapan öğrencilerin işlemleri ilgili kılavuz hükümleri doğrultusunda okul müdürlükleri ve il/ilçe sınav komisyonları tarafından takip edilmektedir.

Teftiş Kurulu Başkanlığından alınan bilgiye göre, soru önergesinin 4'üncü maddesinde yer alan hususla ilgili olarak Şanlıurfa Valiliğinin 18.05.2026 tarihli ve 160388416 sayılı oluru doğrultusunda yürütülen inceleme çalışmaları tamamlanmıştır.

Söz konusu inceleme kapsamında Harran ve Akçakale ilçelerinde 2026 LGS kapsamındaki merkezî sınav başvuruları sürecinde okul idarecilerine veya öğretmenlere, akademik başarısı düşük olduğu varsayılan öğrencilerin "ilçe başarı ortalamasını düşürmemesi" gerekçesiyle sınav başvurularının yapılmaması konusunda sözlü ya da yazılı telkinde bulunulduğu iddiası değerlendirilmiştir.

İnceleme raporunda, Harran İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından sunulan başvuru öğrenci kontrol listesine göre başvuru yapan bütün öğrencilerin başvurularının onaylandığı; 3 öğrencinin başvuru süresi bittikten sonra sınava girmek için dilekçe verdiği ve LGS ilçe sınav komisyonu tarafından bu 3 öğrencinin başvurusu onaylanarak yedek salonda sınava girişlerinin sağlandığı ifade edilmiştir.

Raporda ayrıca Akçakale İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından sunulan kararda, 10 öğrencinin başvuru süresi bittikten sonra sınava girmek için dilekçe verdiği ve LGS ilçe sınav komisyonu tarafından bu 10 öğrencinin başvurusu onaylanarak yedek salonda sınava girişlerinin sağlandığı belirtilmiştir.

İnceleme raporunda, 2026 LGS başvuru ve uygulama kılavuzunda başvuruların öğrenci velisi tarafından elektronik ortamda e-Okul sistemi üzerinden yapılacağının düzenlendiği; başvuru işlemlerinin elektronik ortamda bireysel olarak gerçekleştirilebildiği ve bu nedenle sınav başvurusu yapılmaması yönünde herhangi bir müdahale veya yönlendirme yapılmasının söz konusu olmadığı değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda yapılan inceleme sonucunda; Şanlıurfa ili Harran ve Akçakale ilçelerinde 2026 LGS kapsamındaki merkezî sınav başvuruları sürecinde okul idarecilerine veya öğretmenlere, akademik başarısı düşük olduğu varsayılan öğrencilerin "ilçe başarı ortalamasını düşürmemesi" gerekçesiyle sınav başvurularının yapılmaması konusunda sözlü ya da yazılı bir telkinde bulunulmadığı kanaatine varıldığı bildirilmiştir.

Bakanlığımızca öğrencilerin sınav başvuru süreçlerine ilişkin iş ve işlemler; ilgili kılavuz hükümleri, e-Okul kayıtları, il/ilçe millî eğitim müdürlüklerinin izleme ve rehberlik çalışmaları ile valiliklerce yürütülen idari inceleme süreçleri çerçevesinde takip edilmeye devam edilmektedir.

KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ ALİ FAZIL KASAP'IN 7/46546 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarında faaliyet gösteren gıda işletmelerinin kontrol ve denetimleri, 2020/8 sayılı "Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi" konulu Genelge ile "Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Kontrol ve Denetimi Uygulama Kılavuzu" hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir.

Bu kapsamda eğitim kurumlarındaki gıda işletmeleri, okul ve kurumlarda oluşturulan komisyonlar tarafından her ay denetlenmektedir. Ayrıca valilik onayıyla il millî eğitim müdürlüğü, halk sağlığı müdürlüğü ile tarım ve orman il müdürlüğü temsilcilerinden oluşturulan il/ilçe denetim ekipleri tarafından yılda en az bir kez kontrol ve denetime tabi tutulmaktadır.

Soru önergesinde bahse konu edilen olayla ilgili olarak, Kütahya Valiliğinin 26.06.2026 tarihli ve 162830260 sayılı Onayı kapsamında başlatılan inceleme-soruşturma çalışmaları hâlen devam etmektedir.

Olayın nedeni, varsa ihmal ve sorumluluğu bulunan kişiler ile alınması gereken ilave tedbirlere ilişkin değerlendirmeler inceleme-soruşturma sonucunda yapılacak; sübut bulan hususlar hakkında ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde gerekli işlemler tesis edilecektir.

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ SELCAN TAŞCI'NIN 7/46679 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Din ve vicdan hürriyeti" başlıklı 24. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan *"Din ve ahlâk eğitim ve öğretimi Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlâk öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanunî temsilcisinin talebine bağlıdır."* hükmü gereği din eğitimi Devletin denetim ve gözetimi altında yapılmaktadır.

Ayrıca ülkemizdeki azınlık okulları da, başta Lozan Antlaşması olmak üzere uluslararası sözleşmelerdeki yükümlülüklerimiz çerçevesinde hizmet vermektedir.

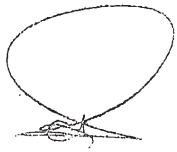
Soru önergesinde bahse konu alanda hâlen Heybeliada Rum Erkek Lisesi adıyla yukarıda sıralanan hukuki ilkeler çerçevesinde bir okul bulunmaktadır. Bu okul dini eğitim yapılan bir okul olmayıp 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hâlihazırda özel ortaöğretim kurumu statüsündedir ve öğrencisi bulunmamaktadır.

Bakanlığımız görev alanına giren iş ve işlemler; başta Anayasa olmak üzere usulüne göre yürürlüğe girmiş uluslararası sözleşmeler ve ilgili mevzuat doğrultusunda insan hakları ve ilgili evrensel ilkeler çerçevesinde yürütülmektedir.

2.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, kamu kurum ve kuruluşlarının kullandığı taşınmazlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46425)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.01.07.2026

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

Devletin asli görevlerinden biri, kamu hizmetlerini kendi mülkiyetindeki taşınmazlar üzerinden, kamu kaynaklarını etkin ve verimli kullanarak yürütmektir. Buna rağmen son yıllarda özellikle büyükşehirlerde çok sayıda kamu kurumunun yüksek bedellerle kiralanan plaza, iş merkezi ve ofis binalarında faaliyet gösterdiği görülmektedir.

Bir taraftan kamu kurumları kira ödemeye devam ederken diğer taraftan vatandaş ağır vergi yükü altında ezilmekte, tasarruf çağrıları yapılmaktadır. Buna karşın, uzun vadede kamuya kalıcı değer kazandıracak hizmet binaları yerine yüksek kira bedelleriyle özel mülkiyetteki binaların tercih edilmesi kamu kaynaklarının etkin kullanımı bakımından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Özellikle kamu hizmetinin yoğun olduğu Ankara, İstanbul ve İzmir gibi şehirlerde kendi hizmet binaları yerine yüksek maliyetli kiralık plaza ve ofislerin kullanılmasının gerekçesinin kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde;

1) Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde merkezi idareye bağlı kamu kurum ve kuruluşlarının kullanımında bulunan hizmet binalarının toplam sayısı kaçtır?

2) Bu illerde kamu kurumları tarafından kullanılan binaların kaç tanesi Hazineye veya ilgili kamu kurumlarına ait, kaç tanesi ise kiralama yoluyla kullanılmaktadır?

3) Ankara, İstanbul ve İzmir'de kiralama yoluyla kullanılan kamu hizmet binalarının kurum bazında sayısı nedir?

4) 2023, 2024, 2025 ve 2026 yıllarında Ankara, İstanbul ve İzmir'de kamu kurumlarının bina kiraları için ayrı ayrı ne kadar ödeme yapılmıştır?

5) Aynı dönemde Türkiye genelinde kamu kurumlarının hizmet binası kiraları için ödenen toplam kira tutarı ne kadardır?

6) Kamu mülkiyetinde uygun taşınmazlar bulunmasına rağmen kiralama yoluna gidilen kurumlar hangileridir? Bu tercih hangi gerekçelerle yapılmıştır?

7) Son 10 yılda Ankara, İstanbul ve İzmir'de kamu hizmet binası olarak kullanılmak üzere kaç yeni bina inşa edilmiş veya satın alınmıştır? Bunların yatırım maliyetleri ne kadardır?

8) Son 10 yılda kamu kurumlarının kullanımına tahsis edilmek üzere kaç adet kamu hizmet binası satılmış, devredilmiş veya farklı amaçlarla kullanıma açılmıştır?

9) Kiralanan binaların kaç tanesi plaza, iş merkezi, rezidans veya otel standardındaki ticari yapılardan oluşmaktadır?

10) Kamu kurumlarının kiralama yerine kendi mülkiyetinde hizmet binası edinmesini hedefleyen uzun vadeli bir yatırım veya tasarruf stratejisi bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa kapsamı nedir?

11) Cumhurbaşkanlığı Makamınca, kamu kurumlarının kira giderlerini azaltmak ve kamuya ait kalıcı hizmet binalarını artırmak amacıyla yürütülen veya planlanan herhangi bir çalışma var mıdır? Varsa ayrıntıları nelerdir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-397599
Konu : Soru Önergeleri-399

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1896017 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü TÜRKKAN tarafından verilen 7/46425 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar başta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olmak üzere diğer bakanlıkların görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

3.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Harran Üniversitesi Viranşehir Sağlık Yüksekokulu bünyesinde açılan Ebelik Programına,

- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde tek kullanımlık tıbbi malzemelerin birden fazla kez kullanıldığı iddiasına,

- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, vakıf üniversitelerinde yaşanan işten çıkarmalara,

- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, vakıf üniversitelerinde yaşanan işten çıkarmalara,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/46547), (7/46676), (7/46913), (7/46917)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 13.07.2026

Av. Mahmut TANAL
CHP Şanlıurfa Milletvekili

Harran Üniversitesi Viranşehir Sağlık Yüksekokulu bünyesinde 2026-2027 eğitim-öğretim yılında ilk kez öğrenci alacağı duyurulan Ebelik Programının akademik kadrosu, laboratuvar altyapısı, klinik uygulama imkânları ve sosyal donatıları hakkında ciddi iddialar bulunmaktadır.

Programda fiilen görev yapan ebelik alanına mensup öğretim elemanı bulunmadığı, öğrenci alımına esas dosyada hemşirelik programındaki akademisyenlerin ebelik programının kadrosunda gösterildiği ileri sürülmektedir. Ayrıca öğrencilerin zorunlu klinik uygulamalarını gerçekleştireceği belirtilen Viranşehir Kadın Hastalıkları ve Çocuk Hastanesinin henüz hizmete açılmadığı, uygulamaların nerede ve hangi resmî protokoller kapsamında yürütüleceğinin açıklanmadığı görülmektedir.

Sağlık alanında yeterli akademik kadro ve uygulama altyapısı oluşturulmadan öğrenci kabul edilmesi, öğrencilerin eğitim hakkının yanı sıra gelecekte sunulacak sağlık hizmetlerinin niteliğini ve kamu sağlığını da doğrudan ilgilendirmektedir. Bu nedenle programın öğrenci kabulünden önce gerekli şartları taşıyıp taşımadığının açıklığa kavuşturulması zorunludur.

Bu bağlamda;

1. Harran Üniversitesi Viranşehir Sağlık Yüksekokulu Ebelik Programına 2026-2027 eğitim-öğretim yılında kaç öğrenci alınacaktır?

2. Ebelik Programının açılmasına Yükseköğretim Kurulu tarafından hangi tarihte, hangi rapor ve kriterler doğrultusunda izin verilmiştir?

3. Program açılışına esas denetim ve uygunluk raporları Bakanlığınız ve Yükseköğretim Kurulu tarafından incelenmiş midir?

4. Hâlen Ebelik Programında fiilen görev yapan ebelik alanına mensup profesör, doçent, doktor öğretim üyesi, öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi sayısı kaçtır?

5. Program açılış dosyasında hemşirelik bölümünde görev yapan öğretim elemanlarının ebelik programının akademik kadrosunda gösterildiği iddiası doğru mudur?

6. Bu iddianın doğru olduğunun tespit edilmesi hâlinde program açılış izni ve öğrenci kontenjanı hakkında hangi hukuki ve idari işlemler uygulanacaktır?

7. Program bünyesinde ebelik eğitimine özgü beceri laboratuvarı, doğum simülasyon laboratuvarı, yenidoğan bakım laboratuvarı ve obstetrik uygulama laboratuvarı mevcut mudur?

8. Bu laboratuvarların fiziki ve teknik yeterliliği hangi standartlara göre, hangi tarihte ve hangi kurum tarafından denetlenmiştir?

9. Ebelik öğrencilerinin zorunlu klinik uygulamalarını hangi sağlık kuruluşlarında yapması planlanmaktadır?

10. Viranşehir Kadın Hastalıkları ve Çocuk Hastanesi fiilen hizmet vermekte midir? Vermiyor ise öğrencilerin klinik uygulamaları nerede gerçekleştirilecektir?

11. Klinik uygulama yapılacak sağlık kuruluşlarıyla imzalanmış resmî eğitim ve uygulama protokolleri bulunmakta mıdır? Bulunuyor ise hangi kurumlarla imzalanmıştır?

12. Programın bulunduğu yerleşkede yemekhane, kantin, kütüphane, laboratuvar ve öğrenci yurdu kapasitesi kaç kişidir?

13. Mevcut sosyal ve fiziki altyapının programa kabul edilecek öğrenciler açısından yeterli olduğuna ilişkin fizibilite veya kapasite raporu hazırlanmış mıdır?

14. Bakanlığınız veya Yükseköğretim Kurulu tarafından programın akademik kadrosu, laboratuvarları, klinik eğitim imkânları ve fiziki altyapısı hakkında öğrenci alımından önce yerinde denetim yapılacak mıdır?

15. Asgari akademik kadro, laboratuvar, klinik eğitim ve fiziki altyapı şartlarının sağlanmadığının tespit edilmesi hâlinde programa öğrenci alımı durdurulacak veya kontenjanlar yeniden değerlendirilecek midir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 96 ve 99'uncu maddelerine uygun olarak, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'na iletilmesi ve Sayın Bakan Yusuf TEKİN tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını arz ederim. 14/07/2026

Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Basında yer alan habere göre, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde tek kullanımlık malzemelerin 6 yıl boyunca hastalar üzerinde defalarca kullanılmış olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu malzemeler yeniden kullanılırken hastalardan yeni ürün bedeli üzerinden ücret tahsil edildiği de öne sürülmekte; ödemelerin ilgili firmaya yapıldığı, bazı sağlık çalışanları ile firma yetkililerinin de süreçte yer aldığı iddia edilmektedir.

Bu durum hasta güvenliğini doğrudan olumsuz etkilemek potansiyeline sahiptir. Cerrahide tek kullanımlık malzemelerin steril edilerek tekrar kullanılması, hasta güvenliğini çok ciddi ve doğrudan olumsuz etkileyebilir. Bu uygulama enfeksiyon riskini artırır, malzeme yapısını bozarak ameliyat sırasında mekanik başarısızlıklara yol açar ve hastanın hayatını tehlikeye atar.

Sağlık Bakanlığı'nın "Üreticinin tek kullanım garantisiyle piyasaya sürdüğü malzemenin, rutin sterilizasyon yapılsa dahi ideal steriliteyi sağlamayacağını, fonksiyonel özelliklerini koruyamayacağını" belirterek, tek kullanımlık malzemelerin birden fazla kullanımını kesin bir dille yasakladığı bilinmektedir. Bu yasağa karşın, hiçbir sağlık kuruluşunda tek kullanımlık malzemelerin uzun yıllar boyunca yeniden kullanılması kabul edilemez. Bu bağlamda;

1. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde tek kullanımlık tıbbi malzemeler kaç yıldır hastalar üzerinde yeniden kullanılmaktadır?
2. Tek kullanımlık tıbbi malzemenin defalarca yeniden kullanımını isteyen ve buna izin veren kişiler kimlerdir? Hastane yönetimi ve Tıp Fakültesi Dekanlığı neden bu sürece seyirci kalmıştır?
3. Tek kullanımlık malzemelerin yeniden kullanımı hangi cerrahi işlemlerde, hangi malzemelerde ve toplam kaç hasta üzerinde gerçekleştirilmiştir?
4. Tek kullanımlık malzemenin defalarca kullanımı hastane bilgi yönetim sisteminde neden saptanmamıştır?

5. Son kullanım tarihi geçmiş malzemelerin de hastalar üzerinde kullanılması söz konusu olmuş mudur?
6. Tek kullanımlık malzemenin steril edilmesi sırasında, sterilizasyon biriminde çalışanlardan ve/veya amirlerinden bu konuda hastane yönetimine herhangi bir başvuru yapılmış mıdır?
7. Tek kullanımlık malzemenin sterilizasyonuna katılmamak için birim değişikliği talebinde bulunan personel olmuş mudur?
8. Bilindiği gibi, kamu üniversite hastaneleri SGK ile anlaşmalı olduğu için, hastalardan herhangi bir adla malzeme ücreti alınması yasal değildir. Buna karşın, kaç hastadan ne kadar ücret alınmıştır? Bu ücretlerin makbuzları var mıdır?
9. Hastaların doğrudan şirkete ücret ödedikleri iddia edilmektedir. Söz konusu şirket ile hastaların iletişimini sağlayan öğretim elemanları ve sağlık çalışanları kimlerdir?
10. Bu hastalar cerrahi öğretim üyeleri tarafından "özel hasta" statüsünde ameliyat edilmişler midir? Edilmişlerse, kaç hasta hangi öğretim üyeleri tarafından özel ameliyat ücreti alınarak ameliyat edilmiştir?
11. Tek kullanımlık cerrahi malzemenin defalarca kullanımı sonucu haç hasta zarar görmüştür? Bu hastaların görmüş oldukları zararlar nelerdir?
12. Tek kullanımlık malzemenin yeniden kullanımı ameliyatı sırasında veya sonrasında ameliyata bağlı olarak hayatını kaybeden hastalar var mıdır?
13. Tek kullanımlık tıbbi malzemenin yeniden kullanımı konusunda son altı yıl içinde hastane yönetimine, dekanlığa veya rektörlüğe kaç hasta ve/veya hasta yakını tarafından konu ile ilgili başvuru yapılmıştır?
14. Söz konusu süreç ile ilgili olarak Dekanlık ve Rektörlük uzun yıllar boyunca ne yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. ***13.07.2026***

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

Vakıf üniversiteleri, anayasal bir hak olan yükseköğretimi kamusal bir hizmet olarak sunmak yerine, öğrencileri müşteri, akademisyenleri ise kolaylıkla gözden çıkarılabilecek birer maliyet kalemi olarak gören ticarethanelere dönüştürülmüştür. Her eğitim-öğretim yılının sonunda artık gelenekselleşen akademik kıyım, bu yıl da İstanbul'daki çok sayıda vakıf üniversitesinde yaşanmaktadır. İstanbul Arel Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi, Beykent Üniversitesi, İstanbul Atlas Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi ve İstanbul Bilgi Üniversitesi başta olmak üzere çeşitli vakıf üniversitelerinde 150'nin üzerinde akademisyenin işten çıkarıldığı, sözleşmelerinin yenilenmediği veya istifaya zorlandığı bilinmektedir.

Üniversite yönetimleri bu kıyımı "sözleşme süresinin dolması", "norm kadro fazlalığı", "bölümlerin küçültülmesi" ve "mali zorunluluklar" gibi gerekçelerle meşrulaştırmaya çalışmaktadır. Oysa kesintisiz biçimde sürdürülen eğitim-öğretim faaliyetlerinde, akademisyenlerin yıllarca çalıştırıldıktan sonra her yaz "sözleşmen bitti" denilerek kapı önüne konulması, açık bir emek ve hak gaspıdır. Vakıf üniversiteleri, bir taraftan öğrenci ücretlerine fahiş zamlar yapmakta, milyonlarca lirayı reklam, tanıtım, kampüs ve bina yatırımlarına ayırmakta; diğer taraftan akademisyenlerin ücretlerini, kıdemlerini ve iş güvencelerini "gereksiz harcama" olarak görmektedir.

Kadrolu akademisyenleri işten çıkarıp yerlerine ders saati başına düşük ücretlerle güvencesiz akademisyen çalıştırmayı amaçlayan bu düzen, bilimsel niteliği değil ucuz emek sömürüsünü esas almaktadır. Akademisyenler, bir üniversiteden diğerine ders yetiştirmek zorunda bırakılmakta; araştırma yapmak, öğrenciyle ilgilenmek ve bilimsel üretimde bulunmak için gerekli koşullardan mahrum edilmektedir.

Özellikle sosyal bilimler, iletişim ve sanat alanlarının sistematik biçimde küçültülmesi ve kapatılması da tesadüf değildir. Sermayenin ihtiyaçlarına doğrudan hizmet etmeyen, toplumsal eşitsizlikleri sorgulayan, eleştirel düşünceyi ve hak mücadelesini besleyen bölümler tasfiye edilmektedir. Üniversiteler, bilimsel bilginin üretildiği kurumlar olmaktan çıkarılıp piyasanın ihtiyaçlarına göre diploma satan işletmelere dönüştürülmektedir.

Bütün bunlar yaşanırken YÖK, denetim görevini yerine getirmek yerine vakıf üniversitesi patronlarına fiilî bir cezasızlık alanı sağlamaktadır. Her tercih döneminde üniversitelerin reklam kampanyalarına, kampüslerine ve vitrinlerine ortak olan YÖK; akademisyenler işten çıkarılırken, sendikal haklar gasp edilirken, kadro normları ihlal edilirken ve öğrencilerin eğitim hakkı tehlikeye atılırken sessiz kalmaktadır.

Üstelik geçmiş yıllarda vakıf üniversitelerinin mali tablolarını, reklam ve tanıtım harcamalarını, öğrenci başına düşen giderlerini, kütüphane harcamalarını ve akademik personel giderlerini açıklayan "Vakıf Yükseköğretim Kurumları Raporu" da artık yayımlanmamaktadır. YÖK, üniversiteleri denetlemediği gibi, kamuoyunun bu kurumları denetlemesini sağlayacak verileri de gizlemektedir.

Bu bağlamda;

1. İstanbul'daki vakıf üniversitelerinde son bir ay içinde işten çıkarılan, sözleşmesi yenilenmeyen veya istifaya zorlanan toplam akademisyen sayısı kaçtır? Bu akademisyenlerin üniversite, fakülte, bölüm ve sendika üyeliğine göre dağılımı nedir?
2. Yargıtay içtihatlarına göre vakıf üniversitesi akademisyenlerinin sözleşmeleri işin sürekliliği nedeniyle 'belirsiz süreli' kabul edilmesine rağmen, üniversitelerin 'sözleşme süresi bitti' gerekçesiyle yaptığı hukuka aykırı fesihlerin engellenmesi için Bakanlığınız ve YÖK hangi somut adımları atacaktır?
3. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde Prof. Dr. Feryal Saygılıgil'in işten çıkarılmasıyla öğretim üyesi sayısının ikiye düşeceği ve bölümün YÖK'ün belirlediği asgari kadro sınırının altında kalacağı bilinmektedir. YÖK, kendi koyduğu asgari kadro kurallarını dahi ihlal eden bu üniversiteler hakkında bir idari soruşturma başlatmış mıdır?
4. Öğrenci öğrenim ücretlerine fahiş zamlar yaparken, akademisyenlerin "Devlet üniversitelerindeki muadilleriyle eşit ücret alması" kanuni zorunluluğundan kaçmak için küçülmeye giden ve bölümleri kapatan vakıf üniversitelerinin mali denetimleri yapılmakta mıdır?
5. Üniversite içinde yaşanan öğrenci tacizi iddiasının üzerine giden ve soruşturma açılmasını sağlayan bir kadın akademisyenin (Prof. Dr. Feryal Saygılıgil), bu olayın ardından mobbinge, asılsız mesai soruşturmalarına maruz kalması ve nihayetinde işten çıkarılması Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Tacizin üstünü örtmeye çalışan ve hak arayan hocayı cezalandıran üniversite yönetimi hakkında bir işlem yapılacak mıdır?
6. Sosyal bilimler, sanat ve iletişim gibi alanların vakıf üniversiteleri eliyle bilinçli olarak daraltılması, kapatılması ve tasfiye edilmesine karşı YÖK'ün yükseköğretim planlaması yönünde bir müdahalesi olacak mıdır, yoksa akademi tamamen piyasanın ve mütevelli heyetlerinin insafına mı terk edilecektir?
7. Vakıf üniversitelerinin periyodik olarak her yaz dönemi sonunda kitlesel akademik kıyımlara girişmesi, Bakanlığınızın ve YÖK'ün uyguladığı cezasızlık politikasından ve denetim yetersizliğinden mi cesaret almaktadır? Anayasal bir hak olan yükseköğrenim alanını piyasa koşullarına terk eden Bakanlığınız, bu kurumların açıkça kâr elde etme hırsıyla işletilen birer "şirket" gibi davrandığını ne zaman kabul edecektir?
8. Vakıf üniversitelerinde çalışan binlerce akademisyenin iş ve gelecek güvencesi Bakanlığınızın ve YÖK'ün denetim sorumluluğunda değil midir? Üniversite mütevelli heyetlerinin ve patronlarının, iş kanunlarını ve YÖK mevzuatını arkadan dolanarak her yıl binlerce bilim emekçisini keyfi ve usulsüz şekilde kapı önüne koyabilmesinin önüne geçecek kalıcı bir idari ve hukuki güvence mekanizması ne zaman hayata geçirilecektir?
9. 2547 sayılı Kanun'un Ek 11. maddesindeki 'eşit işe eşit ücret' hükmüne uymayan, üniversite emekçilerini güvencesiz ve ucuz iş gücü olarak çalıştıran, sendikal hakları gasp eden ve asgari kadro normunun altına düşen vakıf üniversitelerine bugüne kadar hangi somut yaptırımlar uygulanmıştır?

10. Geçmiş yıllarda YÖK tarafından her yıl düzenli olarak yayımlanan, vakıf üniversitelerinin kütüphane harcamalarından reklam-tanıtım bütçelerine, öğrenci başına düşen cari giderlerden akademik personel harcamalarına kadar tüm mali bilançoları kalem kalem ortaya koyan "Vakıf Yükseköğretim Kurumları Raporu" son yıllarda neden yayımlanmamaktadır? Vakıf üniversitelerinin mali harcamalarını kamuoyundan ve denetimden gizlemenizin gerekçesi nedir?
11. Vakıf üniversitelerinin tercih ve kayıt dönemlerinde reklam, billboard, televizyon ilanları ve halkla ilişkiler faaliyetlerine harcadığı milyonlarca liralık bütçeler YÖK tarafından denetlenmekte midir? Reklam ve fiziki yatırımlarından asla taviz vermeyen bu kurumların, mali sıkışıklık bahanesiyle ilk olarak akademisyenleri kapı önüne koyması ve bilim emekçilerini sadece birer "maliyet kalemi" olarak görmesi Bakanlığınızın yükseköğretim politikasıyla uyuşmakta mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. ***13.07.2026***

Sevda Karaca
Gaziantep Milletvekili

Vakıf üniversiteleri, anayasal bir hak olan yükseköğretimi kamusal bir hizmet olarak sunmak yerine, öğrencileri müşteri, akademisyenleri ise kolaylıkla gözden çıkarılabilecek birer maliyet kalemi olarak gören ticarethanelere dönüştürülmüştür. Her eğitim-öğretim yılının sonunda artık gelenekselleşen akademik kıyım, bu yıl da İstanbul'daki çok sayıda vakıf üniversitesinde yaşanmaktadır. İstanbul Arel Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi, Beykent Üniversitesi, İstanbul Atlas Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi ve İstanbul Bilgi Üniversitesi başta olmak üzere çeşitli vakıf üniversitelerinde 150'nin üzerinde akademisyenin işten çıkarıldığı, sözleşmelerinin yenilenmediği veya istifaya zorlandığı bilinmektedir.

Üniversite yönetimleri bu kıyımı "sözleşme süresinin dolması", "norm kadro fazlalığı", "bölümlerin küçültülmesi" ve "mali zorunluluklar" gibi gerekçelerle meşrulaştırmaya çalışmaktadır. Oysa kesintisiz biçimde sürdürülen eğitim-öğretim faaliyetlerinde, akademisyenlerin yıllarca çalıştırıldıktan sonra her yaz "sözleşmen bitti" denilerek kapı önüne konulması, açık bir emek ve hak gaspıdır. Vakıf üniversiteleri, bir taraftan öğrenci ücretlerine fahiş zamlar yapmakta; milyonlarca lirayı reklam, tanıtım, kampüs ve bina yatırımlarına ayırmakta; diğer taraftan akademisyenlerin ücretlerini, kıdemlerini ve iş güvencelerini "gereksiz harcama" olarak görmektedir.

Kadrolu akademisyenleri işten çıkarıp yerlerine ders saati başına düşük ücretlerle güvencesiz akademisyen çalıştırmayı amaçlayan bu düzen, bilimsel niteliği değil ucuz emek sömürüsünü esas almaktadır. Akademisyenler, bir üniversiteden diğerine ders yetiştirmek zorunda bırakılmakta; araştırma yapmak, öğrenciyle ilgilenmek ve bilimsel üretimde bulunmak için gerekli koşullardan mahrum edilmektedir.

Özellikle sosyal bilimler, iletişim ve sanat alanlarının sistematik biçimde küçültülmesi ve kapatılması da tesadüf değildir. Sermayenin ihtiyaçlarına doğrudan hizmet etmeyen, toplumsal eşitsizlikleri sorgulayan, eleştirel düşünceyi ve hak mücadelesini besleyen bölümler tasfiye edilmektedir. Üniversiteler, bilimsel bilginin üretildiği kurumlar olmaktan çıkarılıp piyasanın ihtiyaçlarına göre diploma satan işletmelere dönüştürülmektedir.

Bütün bunlar yaşanırken YÖK, denetim görevini yerine getirmek yerine vakıf üniversitesi patronlarına fiilî bir cezasızlık alanı sağlamaktadır. Her tercih döneminde üniversitelerin reklam kampanyalarına, kampüslerine ve vitrinlerine ortak olan YÖK; akademisyenler işten çıkarılırken, sendikal haklar gasp edilirken, kadro normları ihlal edilirken ve öğrencilerin eğitim hakkı tehlikeye atılırken sessiz kalmaktadır.

Üstelik geçmiş yıllarda vakıf üniversitelerinin mali tablolarını, reklam ve tanıtım harcamalarını, öğrenci başına düşen giderlerini, kütüphane harcamalarını ve akademik personel giderlerini açıklayan "Vakıf Yükseköğretim Kurumları Raporu" da artık yayımlanmamaktadır. YÖK, üniversiteleri denetlemediği gibi, kamuoyunun bu kurumları denetlemesini sağlayacak verileri de gizlemektedir.

Bu bağlamda;

1. İstanbul'daki vakıf üniversitelerinde son bir ay içinde işten çıkarılan, sözleşmesi yenilenmeyen veya istifaya zorlanan toplam akademisyen sayısı kaçtır? Bu akademisyenlerin üniversite, fakülte, bölüm ve sendika üyeliğine göre dağılımı nedir?
2. Yargıtay içtihatlarına göre vakıf üniversitesi akademisyenlerinin sözleşmeleri işin sürekliliği nedeniyle 'belirsiz süreli' kabul edilmesine rağmen, üniversitelerin 'sözleşme süresi bitti' gerekçesiyle yaptığı hukuka aykırı fesihlerin engellenmesi için Bakanlığınız ve YÖK hangi somut adımları atacaktır?
3. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde Prof. Dr. Feryal Saygılıgil'in işten çıkarılmasıyla öğretim üyesi sayısının ikiye düşeceği ve bölümün YÖK'ün belirlediği asgari kadro sınırının altında kalacağı bilinmektedir. YÖK, kendi koyduğu asgari kadro kurallarını dahi ihlal eden bu üniversiteler hakkında bir idari soruşturma başlatmış mıdır?
4. Öğrenci öğrenim ücretlerine fahiş zamlar yaparken, akademisyenlerin "Devlet üniversitelerindeki muadilleriyle eşit ücret alması" kanuni zorunluluğundan kaçmak için küçülmeye giden ve bölümleri kapatan vakıf üniversitelerinin mali denetimleri yapılmakta mıdır?
5. Üniversite içinde yaşanan öğrenci tacizi iddiasının üzerine giden ve soruşturma açılmasını sağlayan bir kadın akademisyenin (Prof. Dr. Feryal Saygılıgil), bu olayın ardından mobbinge, asılsız mesai soruşturmalarına maruz kalması ve nihayetinde işten çıkarılması Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Tacizin üstünü örtmeye çalışan ve hak arayan hocayı cezalandıran üniversite yönetimi hakkında bir işlem yapılacak mıdır?
6. Sosyal bilimler, sanat ve iletişim gibi alanların vakıf üniversiteleri eliyle bilinçli olarak daraltılması, kapatılması ve tasfiye edilmesine karşı YÖK'ün yükseköğretim planlaması yönünde bir müdahalesi olacak mıdır, yoksa akademi tamamen piyasanın ve mütevelli heyetlerinin insafına mı terk edilecektir?
7. Vakıf üniversitelerinin periyodik olarak her yaz dönemi sonunda kitlesel akademik kıyımlara girişmesi, Bakanlığınızın ve YÖK'ün uyguladığı cezasızlık politikasından ve denetim yetersizliğinden mi cesaret almaktadır? Anayasal bir hak olan yükseköğrenim alanını piyasa koşullarına terk eden Bakanlığınız, bu kurumların açıkça kâr elde etme hırsıyla işletilen birer "şirket" gibi davrandığını ne zaman kabul edecektir?
8. Vakıf üniversitelerinde çalışan binlerce akademisyenin iş ve gelecek güvencesi Bakanlığınızın ve YÖK'ün denetim sorumluluğunda değil midir? Üniversite mütevelli heyetlerinin ve patronlarının, iş kanunlarını ve YÖK mevzuatını arkadan dolanarak her

yıl binlerce bilim emekçisini keyfi ve usulsüz şekilde kapı önüne koyabilmesinin önüne geçecek kalıcı bir idari ve hukuki güvence mekanizması ne zaman hayata geçirilecektir?

9. 2547 sayılı Kanun'un Ek 11. maddesindeki 'eşit işe eşit ücret' hükmüne uymayan, üniversite emekçilerini güvencesiz ve ucuz iş gücü olarak çalıştıran, sendikal hakları gasp eden ve asgari kadro normunun altına düşen vakıf üniversitelerine bugüne kadar hangi somut yaptırımlar uygulanmıştır?

10. Geçmiş yıllarda YÖK tarafından her yıl düzenli olarak yayımlanan, vakıf üniversitelerinin kütüphane harcamalarından reklam-tanıtım bütçelerine, öğrenci başına düşen cari giderlerden akademik personel harcamalarına kadar tüm mali bilançoları kalem kalem ortaya koyan "Vakıf Yükseköğretim Kurumları Raporu" son yıllarda neden yayımlanmamaktadır? Vakıf üniversitelerinin mali harcamalarını kamuoyundan ve denetimden gizlemenizin gerekçesi nedir?

11. Vakıf üniversitelerinin tercih ve kayıt dönemlerinde reklam, billboard, televizyon ilanları ve halkla ilişkiler faaliyetlerine harcadığı milyonlarca liralık bütçeler YÖK tarafından denetlenmekte midir? Reklam ve fiziki yatırımlarından asla taviz vermeyen bu kurumların, mali sıkışıklık bahanesiyle ilk olarak akademisyenleri kapı önüne koyması ve bilim emekçilerini sadece birer "maliyet kalemi" olarak görmesi Bakanlığınızın yükseköğretim politikasıyla uyuşmakta mıdır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610- 235
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

06./08/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :a) 24.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1843513 sayılı yazınız.
b) 22.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1897315 sayılı yazınız.
c) 24.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1898539 sayılı yazınız.
ç) 28.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1902900 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç)'de kayıtlı yazılarla iletilen Bursa Milletvekili Kayıhan PALA'nın 7/43420 ve 7/46676, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut TANAL'ın 7/46547, İstanbul Milletvekili İskender BAYHAN'ın 7/46913 ile Gaziantep Milletvekili Sevda KARACA'nın 7/46917 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ MAHMUT TANAL'IN 7/46547 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 51975 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-51975
Konu : Soru Önergeleri-7/46547

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : a) 22.07.2026 tarihli ve E-32661919-610-164888353 sayılı yazınız.
b) Harran Üniversitesi Rektörlüğünün 29.07.2026 tarihli ve E-85138437-622-619862 sayılı yazısı.

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut TANAL tarafından verilen 7/46547 esas sayılı Soru Önergesi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup Harran Üniversitesi Rektörlüğünün vermiş olduğu bilgiler ile diğer sorulara ilişkin cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek:
1 - İlgi (b) yazı
2 - 7/46547 Esas Sayılı Soru Önergesinin Cevabı

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : E-85138437-622-619862
Konu : Soru Önergeleri-7/46547

29.07.2026

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı)

İlgi : 25.07.2026 tarihli ve E-57802651-610-50171 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile, Şanlıurfa Milletvekili Av. Mahmut TANAL tarafından verilen 7/46547 esas numaralı yazılı soru önergesine verilecek cevaba esas teşkil edecek bilgilerin soruonergesi@yok.gov.tr adresine iletilmesi ve resmi yazı ile Kurulunuz Başkanlığına gönderilmesi istenilmektedir.

İlgi yazınız ekinde yer alan yazı Rektörlüğümüzce incelenmiş olup, konuyla alakalı ilgili birimlerden alınan cevabi açıklamalarımızda özetle; Viranşehir Sağlık Yüksekokulu bünyesindeki Ebelik programına 2026-2027 eğitim-öğretim yılında ilk defa öğrenci alımına yönelik ilgili birimin başvurusu doğrultusunda YÖK'ün ABAYS sistemi üzerinden Öğrenci İşleri Daire Başkanlığımız tarafından başvuru yapılmış ve yine aynı sistem üzerinden YÖK Genel Kurulunun 02.07.2026 tarihli kararıyla otuz (30) öğrenci alımının kararlaştırıldığı ilan edilmiş olup ayrıca bir yazı gönderilmemiştir.

Öğrenci alımına ilişkin Viranşehir Sağlık Yüksekokulu tarafından hazırlanan genel bilgiler dosyası ekte gönderilme olup söz konusu talepler ilgili birimin ve yöremizin ihtiyaçları gözetilerek yapılmaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Nihat DENEK
Rektör V.

Ek:
1- Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının yazısı ve eki
2- Viranşehir Sağlık Yüksek Okulunun yazısı ve eki
3- Personel Daire Başkanlığının yazısı

5599107579 - 5599107579 - 55

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-78521740-622.01-619508
Konu : Soru Önergeleri-7/46547

28.07.2026

HUKUK MÜŞAVİRLİĞİNE

İlgi : 28 Temmuz 2026 tarihli ve E-85138437-610-619440 sayılı yazınız

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan ilgi yazı ekindeki Şanlıurfa Milletvekili Av. Mahmut TANAL tarafından verilen 7/46547 esas numaralı yazılı soru önergesinin sorularına verilecek cevaba esas teşkil etmek üzere; Viranşehir Sağlık Yüksekokulu bünyesindeki Ebelik programına 2026-2027 eğitim-öğretim yılında ilk defa öğrenci alımına yönelik ilgili birimin başvurusu doğrultusunda YÖK'ün ABAYS sistemi üzerinden Başkanlığımız tarafından başvuru yapılmış ve yine aynı sistem üzerinden YÖK Genel Kurulunun 02.07.2026 tarihli kararıyla otuz (30) öğrenci alımının kararlaştırıldığı ilan edilmiş olup ayrıca bir yazı gönderilmemiştir. Öğrenci alımına ilişkin Viranşehir Sağlık Yüksekokulu tarafından hazırlanan genel bilgiler dosyası ekte gönderilmiş olup soru önergesinde bildirilen sorulara ilişkin verilecek cevapların söz konusu ekteki bilgiler ve ilgili birim tarafından bildirilecek görüş doğrultusunda tarafınızca değerlendirilmesi hususunda gereği rica ederim.

Öğr. Gör. Müslüm YILDIZ
Daire Başkanı

Ek: Ek

7579 - 559910

HARRAN ÜNİVERSİTESİ
VİRANŞEHİR SAĞLIK YÜKSEKOKULU
EBELİK BÖLÜMÜNE ÖĞRENCİ ALINMASI

VİRANŞEHİR İLÇESİ HAKKINDA GENEL BİLGİ:

- Viranşehir ilçesi İpek Yolu olarak bilinen ana kara yolu üzerinde Şanlıurfa'ya 90, Mardin'e 100, kuzeydeki Diyarbakır iline ise 110 km. mesafededir.
- Viranşehir nüfusu 2025 yılı verilerine göre 215.727'dir. Bu nüfusun %51'ini kadın nüfusu oluşturmaktadır.
- Viranşehir ilçesine yakın mesafede bulunan Ceylanpınar, Siverek, Kızıltepe gibi ilçelerin nüfusları yaklaşık 675.000 olup bu ilçelerin de kadın nüfus oranı yaklaşık %50 civarındadır.
- Viranşehir ilçesi; ulaşım, sosyal yaşam, çalışanların barınma probleminin olmaması, Öğrencilerin KYK tarafından işletilen yurda sahip olması sebebiyle barınma sıkıntısı yaşamamaları, güvenlik vb. konularda oldukça avantajlı konumda yer almaktadır.

VİRANŞEHİR SAĞLIK YÜKSEKOKULU HAKKINDA GENEL BİLGİLER:

- Harran Üniversitesi Viranşehir Sağlık Yüksekokulu 08.09.2012 tarih ve 28405 sayılı kanunla kurulmuştur.
- Teşkilat yapılanmasında 2015 yılında 3 Bölümü aktifleştirilmiş, sonrasında 2017 yılında bölüm sayısı 5'e çıkarılmıştır. Bu bölümler: Hemşirelik, Ebelik, Çocuk Gelişimi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon ile Beslenme ve Diyetetik bölümleridir. Bu bölümlerden sadece HEMŞİRELİK Bölümünde eğitim-öğretim devam edilmektedir. EBELİK Bölümüne öğrenci alınması ve eğitim-öğretime başlanabilmesi için yeterli düzeyde teknik ve fiziki altyapı mevcuttur.
- Viranşehir Sağlık Yüksekokulunda; Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 Dr. Öğr. Üyesi, İç Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 Dr. Öğr. Üyesi, Psikiyatri Hemşireliği alanında 1 Dr. Öğr. Üyesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 Dr. Öğr. Üyesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 Dr. Öğr. Üyesi ile Tıbbi Biyokimya alanında 1 Doçent olmak üzere toplam 6 öğretim elemanı görev yapmaktadır. Söz konusu akademik kadro, yüksekokulun eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütülmesine önemli katkı sunmaktadır. Özellikle Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında görev yapan öğretim üyesinin akademik bilgi ve deneyimi, Ebelik Bölümünün eğitim-öğretim süreçlerinin etkin ve nitelikli bir şekilde yürütülmesine önemli katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte, Ebelik Bölümünün akademik yapılanmasının güçlendirilmesi ve Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen asgari öğretim elemanı ölçütlerinin karşılanması amacıyla, ilgili anabilim dallarında öğretim üyesi kadro taleplerine yönelik çalışmalar planlanmakta olup gerekli kadro taleplerinde bulunulacaktır.
- Halihazırda Viranşehir Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümüne 2025 yılında öğrenci alınması neticesinde sadece Hemşirelik Bölümünde eğitim-öğretime devam edilmekte ve ilgili bölümde aktif öğrenci sayısı 43'tür.

579 - 559910 - 579 - 559910 - 579 - 559910

- Viranşehir Sağlık Yüksekokulunun Mevcut Fiziki Altyapısı: 6 adet derslik, 3 adet uygulama laboratuvarı, 1 adet kütüphane, 1 adet kantin, 1 adet yemekhane mevcuttur.
- Ayrıca Viranşehir yerleşkesinde kız öğrencilerin barınma ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri 200 öğrenci kapasiteli Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait kız öğrenci yurdu bulunmaktadır.
- Viranşehir Sağlık Yüksekokulu ile Viranşehir Meslek Yüksekokulunun eğitim verdiği modern kapalı donatılara ek olarak, ek bina veya derslik yapılmasının planlanması durumunda yerleşkemizde yeterli düzeyde (yaklaşık 50 dekar) kullanılabilir fiziki alan da yer almaktadır.
- Viranşehir Sağlık Yüksekokulunun lokasyonu Viranşehir Devlet Hastanesi ile Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi'ne yaklaşık 5 dakikalık yürüme mesafesinde yer almakta olup, öğrencilerimizin eğitiminde oldukça önemli olan hastane uygulamalarında uygulama ve pratik yapma olanağı ve avantajı sağlamaktadır.
- 2026 yılı YKS kılavuzunda Ebelik Bölümü için kontenjan verilmesi ve Üniversitemizde bulunmayan Ebelik Bölümü'nün öğrenci alarak aktifhale gelmesi; Çocuk nüfusu ve doğurganlık oranı yüksek olan Viranşehir ve çevresinde nitelikli ebe ihtiyacının karşılanmasına katkı sunacak bu bölüm, bölgenin anne, bebek ve çocuk sağlığı hizmetlerinin güçlendirilmesine önemli destek sağlayacaktır.
- Ayrıca özellikle başarılı kız öğrencilerin şehir dışına gitmeden yükseköğrenimlerini kendi bölgelerinde sürdürebilmelerine imkân tanıyacak; mezun olacak ebelerin bölgede görev yapmalarıyla kadın, anne, yenidoğan ve çocuk sağlığının korunması ve geliştirilmesine uzun vadeli katkı sağlanacaktır.
- Ayrıca Viranşehir ilçemizde yapımı devam eden Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi, Hemşirelik Bölümü ve aktif hale getirilmesi planlanan Ebelik Bölümü öğrencilerinin uygulamalı eğitimlerini tamamlamaları adına önemli bir fırsattır.

ÖZETLE:

- Viranşehir Sağlık Yüksekokulunun teknik, personel, fiziki altyapı ve barınma yeterliliklerine sahip olması, ayrıca nüfus yoğunluğu ile kız öğrenci potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda Ebelik Bölümünün 2026-2027 eğitim-öğretim yılında öğrenci alarak eğitime başlaması Bölgeye ve Viranşehir ilçesine katma değer sağlama potansiyeline sahiptir.
- Bu kapsamda bölgedeki çocuk sayısı ve doğurganlık oranı da göz önünde bulundurulduğunda, pasif durumda bulunan Ebelik Bölümü'ne 2026 yılı YKS tercih kılavuzunda öğrenci alımının sağlanması Viranşehir Sağlık Yüksekokulu'nun olması gerekenkonuma getirilmesi adına oldukça önemlidir.
- Böylece kamu kaynakları etkili bir şekilde kullanılarak, maddi olanaksızlıklar ve diğer sebeplerle şehir dışına üniversite eğitimi için gönderilmeyen başarılı kız öğrencilerin bu bölümde eğitim almaları sağlanabilecektir. Bu bölümden mezun olan ebeler bölgede çocuk ve kadın sağlığının korunmasına da katkı sağlayacaklardır.

5599107579 - 5599107579 - 5599107579

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Viranşehir Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü

Sayı : E-73971093-610-619780
Konu : Soru Önergeleri-7/46547

28.07.2026

HUKUK MÜŞAVİRLİĞİNE

İlgi : 28.07.2026 tarihli ve E-85138437-610-619440 sayılı yazınız.

İlgi yazınız gereği, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan ilgi yazı ekindeki Şanlıurfa Milletvekili Av. Mahmut TANAL tarafından verilen 7/46547 esas numaralı yazılı soru önergesinin sorularına verilecek cevaba esas teşkil etmek üzere, Müdürlüğümüzü ilgilendiren maddelerle ilgili cevaplarımız (soru madde sayısı belirtilerek) Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Dr. Öğr. Üyesi Hasret Yağmur SEVİNÇ AKIN
Müdür

Ek:

- 559105579 - 559105

SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

1. Harran Üniversitesi Viranşehir Sağlık Yüksekokulu Ebelik Programına 2026-2027 eğitim-öğretim yılında kaç öğrenci alınacaktır?

Programa Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından uygun görülen kontenjan doğrultusunda öğrenci kabul edilmektedir. Toplam öğrenci kontenjanı, 30 (otuz), okul birincisi kontenjanı 1 (bir) ve 34 yaş üstü kadın kontenjan olarak 1 (bir) olmak üzere toplam 32 (otuz iki) öğrenci kontenjanı Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca belirlenerek ilgili YKS Tercih Kılavuzunda ilan edilmiştir. Ebelik programının açılması ve öğrenci kabulüne başlamasıyla birlikte, maddi imkânsızlıklar veya çeşitli nedenlerle üniversite eğitimi için şehir dışına gönderilemeyen başarılı kız öğrencilerin bu alanda eğitim almaları mümkün olacaktır. Programdan mezun olacak ebeler, bölgede nitelikli sağlık hizmetlerinin yaygınlaşmasına katkı sağlayacak; özellikle anne, çocuk ve kadın sağlığının korunması, geliştirilmesi ve toplum sağlığının güçlendirilmesinde önemli roller üstleneceklerdir.

2. Ebelik Programının açılmasına Yükseköğretim Kurulu tarafından hangi tarihte, hangi rapor ve kriterler doğrultusunda izin verilmiştir?

Programın açılışı, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Yükseköğretim Kurulunun program açılışına ilişkin usul ve esasları kapsamında 2026 yılı bölüm program açma başvuru döneminde Üniversitemiz tarafından sunulan bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonucunda uygun görülmüştür.

3. Program açılışına esas denetim ve uygunluk raporları bakanlığınız ve YÖK tarafından incelenmiş midir?

Evet. Program açılış sürecinde istenen bilgi ve belgeler ilgili mevzuat çerçevesinde hazırlanarak Yükseköğretim Kuruluna sunulmuş, yapılan değerlendirme sonucunda programın açılması uygun görülmüştür.

4. Hâlen Ebelik Programında fiilen görev yapan ebelik alanına mensup profesör, doçent, doktor öğretim üyesi, öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi sayısı kaçtır?

Programın ilk yılında temel teorik derslerin yürütülmesinde Sağlık Yüksekokulunun mevcut akademik personel kaynağından yararlanılacaktır. Yüksekokul bünyesinde Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 (bir), Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 (bir), Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 (bir), Psikiyatri Hemşireliği alanında 1 (bir), ve İç Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 (bir) öğretim üyesi görev yapmakta olup, ebelik alanındaki akademik kadronun güçlendirilmesine yönelik öğretim üyesi temini çalışmaları Üniversitemizin kadro planlaması kapsamında devam etmektedir.

5. Program açılış dosyasında hemşirelik bölümünde görev yapan öğretim elemanlarının ebelik programının akademik kadrosunda gösterildiği iddiası doğru mudur?

Program açılış dosyasında, Yükseköğretim Kurulunun program açılışına ilişkin usul ve esasları doğrultusunda mevcut akademik personel kaynağı gösterilmiştir. Hemşirelik

0757 - 559 10 757 - 559 10 757 - 55991

alanındaki öğretim üyeleri, sağlık bilimleri alanındaki ortak temel ve mesleki derslerin yürütülmesine katkı sağlayacak akademik kapasite kapsamında değerlendirilmiştir. Bunun yanında ebelik programının açılması ve öğrenci kontenjanı verilmesi kararı akabinde ebelik alanına yönelik akademik kadronun güçlendirilmesine ilişkin çalışmalar hızlandırılarak planlı şekilde sürdürülmektedir.

6. Bu iddianın doğru olduğunun tespit edilmesi hâlinde program açılış izni ve öğrenci kontenjanı hakkında hangi hukuki ve idari işlemler uygulanacaktır?

Programların açılması, sürdürülmesi ve öğrenci kontenjanlarıyla ilgili tüm işlemler Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendirilmektedir. Üniversitemiz tüm süreçlerini ilgili mevzuata uygun olarak yürütmekte olup, gerekli görülen durumlarda Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının değerlendirme ve kararları doğrultusunda işlem tesis edilmektedir.

7. Program bünyesinde ebelik eğitimine özgü beceri laboratuvarı, doğum simülasyon laboratuvarı, yeni doğan bakım laboratuvarı ve obstetrik uygulama laboratuvarı mevcut mudur?

Yüksekokulumuz bünyesinde sağlık bilimleri eğitiminde kullanılan mesleki beceri laboratuvarı bulunmakta olup, sağlık alanında yer alan tüm programların eğitim-öğretim ihtiyaçları doğrultusunda kullanılmaktadır. Ebelik eğitimine yönelik önümüzdeki yıllarda artacak uygulama eğitimlerine yönelik uygulama altyapısının güçlendirilmesi ve laboratuvar olanaklarının geliştirilmesine ilişkin çalışmalar planlı bir şekilde devam etmektedir.

8. Bu laboratuvarların fiziki ve teknik yeterliliği hangi standartlara göre, hangi tarihte ve hangi kurum tarafından denetlenmiştir?

Programın eğitim altyapısı, ilgili yükseköğretim mevzuatı çerçevesinde değerlendirilmekte olup, eğitim-öğretim faaliyetleri kalite güvencesi anlayışı doğrultusunda sürekli iyileştirilmektedir. Fiziki altyapı ve laboratuvarların geliştirilmesine yönelik çalışmalar planlamalar doğrultusunda sürdürülmektedir.

9. Ebelik öğrencilerinin zorunlu klinik uygulamalarını hangi sağlık kuruluşlarında yapması planlanmaktadır?

Ebelik programındaki klinik uygulamalar, uygulamalı derslerin başlayacağı yarıyıldan itibaren Üniversitemiz ile protokolü bulunan sağlık kuruluşlarında yürütülecektir. Bu kapsamda Yüksekokulumuzun bitişiğinde (100 metre mesafede) bulunan Viranşehir Devlet Hastanesi ile aynı mesafede yer alan ve yapımı yakın zamanda tamamlanarak açılacak olan Viranşehir Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi başta olmak üzere ilgili sağlık kuruluşlarından yararlanılacaktır.

10. Viranşehir Kadın Hastalıkları ve Çocuk Hastanesi fiilen hizmet vermekte midir? Vermiyor ise öğrencilerin klinik uygulamaları nerede gerçekleştirilecektir?

Ebelik programında mesleki uygulamalı dersler eğitim planı gereği ikinci yıldan itibaren yoğunlaşmaktadır. Bu nedenle ilk yıl verilecek eğitim sürecinde temel dersler ile teorik derslerden oluşan eğitim sürecinde uygulamaya yönelik bir aksamanın yaşanacağı düşünülmemektedir. Ayrıca ihtiyaç halinde beceri ve uygulama eğitimleri Yüksekokulumuzun bitişiğinde (100 metre mesafede) bulunan Viranşehir Devlet Hastanesinin ilgili birimlerinde de yapılabilecektir. Nüfusu yaklaşık 250.000 olan ve doğum ve doğurganlık oranı oldukça yüksek olan Viranşehir ilçemizin Devlet Hastanesinde doğumlar gerçekleştirilmekte olup, uygulamalı eğitimler başladığında öğrencilerin uygulamaları, Üniversitemiz ile yapılmış olan protokol kapsamında yürütülecek olup, hizmete açılması planlanan Viranşehir Kadın Hastalıkları ve Çocuk Hastanesinin faaliyete geçmesiyle uygulama kapasitesinin daha da güçlendirilmesi öngörülmektedir.

11. Klinik uygulama yapılacak sağlık kuruluşlarıyla imzalanmış resmî eğitim ve uygulama protokolleri bulunmakta mıdır? Bulunuyor ise hangi kurumlarla imzalanmıştır?

Üniversitemiz bünyesindeki sağlık programlarının uygulamalı eğitimleri, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda sağlık kuruluşlarıyla yapılan protokoller kapsamında yürütülmektedir. Ebelik programının uygulamalı eğitim süreçleri de uygulamanın başlayacağı dönemde yürürlükte bulunan protokoller çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

12. Programın bulunduğu yerleşkede yemekhane, kantin, kütüphane, laboratuvar ve öğrenci yurdu kapasitesi kaç kişidir?

Viranşehir Sağlık Yüksekokulunda öğrencilerin kullanımına yönelik yemekhane, kantin, kütüphane ve eğitim laboratuvarları bulunmaktadır. Barınma ihtiyacı ise ilçedeki mevcut Kredi Yurtlar Kurumu yurt olanakları kapsamında karşılanmaktadır. Fiziki kapasite, mevcut ve planlanan öğrenci sayısı dikkate alınarak yönetilmektedir.

13. Mevcut sosyal ve fiziki altyapının programa kabul edilecek öğrenciler açısından yeterli olduğuna ilişkin fizibilite veya kapasite raporu hazırlanmış mıdır?

Programın açılış sürecinde fiziki altyapı, akademik insan kaynağı ve eğitim imkânları Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının talep ettiği bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilmiş olup, eğitim altyapısının geliştirilmesine yönelik iyileştirme çalışmaları planlı olarak sürdürülmektedir.

14. Bakanlığınız veya Yükseköğretim Kurulu tarafından programın akademik kadrosu, laboratuvarları, klinik eğitim imkânları ve fiziki altyapısı hakkında öğrenci alımından önce yerinde denetim yapılacak mıdır?

Yükseköğretim kurumlarına yönelik denetim ve değerlendirme süreçleri ilgili mevzuat çerçevesinde yetkili kurumlar tarafından yürütülmektedir. Üniversitemiz, yapılabilecek her türlü değerlendirme ve denetime açıktır.

15. Asgari akademik kadro, laboratuvar, klinik eğitim ve fiziki altyapı şartlarının sağlanmadığının tespit edilmesi hâlinde programa öğrenci alımı durdurulacak veya kontenjanlar yeniden değerlendirilecek midir?

Programların akademik ve fiziki yeterlilikleri Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yürürlükteki mevzuat kapsamında sürekli değerlendirilmektedir. Üniversitemizde eğitim kalitesinin geliştirilmesi amacıyla akademik kadro ve altyapısını güçlendirmeye yönelik çalışmalarını sürdürmektedir. Mevzuat kapsamında alınacak kararlar ilgili yetkili kurumlar tarafından değerlendirilmektedir.

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı
Akademik Personel Tayin Şube Müdürlüğü

Sayı : E-90966674-610-619632
Konu : Soru Önergeleri-7/46547

28.07.2026

HUKUK MÜŞAVİRLİĞİNE

İlgi : 28.07.2026 tarihli ve E-85138437-610-619440 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan ilgi yazı ekindeki Şanlıurfa Milletvekili Av. Mahmut TANAL tarafından verilen 7/46547 esas numaralı yazılı soru önergesinin sorularına cevap verilmek üzere, Daire Başkanlığımızı ilgilendiren maddelerle ilgili cevaplandırılması istenmektedir.

Üniversitemiz Viranşehir Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümünün akademik kadro yapılanmasının güçlendirilmesi ve Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen asgari öğretim elemanı sayılarının karşılanması amacıyla, ilgili bölüme öğretim üyesi ve öğretim elemanı kadro taleplerine yönelik çalışmalar Rektörlüğümüzce planlanmakta olup gerekli kadro taleplerinde bulunulacaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdulhalim DÜNDAR
Daire Başkanı

7/46547 Esas Sayılı Soru Önergesinin Cevabına İlişkin

"*Harran Üniversitesi Viranşehir Sağlık Yüksekokulu Ebelik Programına 2026-2027 eğitim öğretim yılında kaç öğrenci alınacaktır?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Kurulumuz Başkanlığınca Harran Üniversitesi Viranşehir Sağlık Yüksekokulu Ebelik Programına 2026-2027 eğitim öğretim yılında 32 (otuziki) adet kontenjan tahsisine karar verilmiştir.

"*Ebelik Programının açılmasına Yükseköğretim Kurulu tarafından hangi tarihte, hangi rapor ve kriterler doğrultusunda izin verilmiştir?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

18.03.2015 tarihli Yükseköğretim Yürütme Kurulu toplantısında alınan karar ile Harran Üniversitesi Viranşehir Sağlık Yüksekokulu bünyesinde Ebelik Bölümü ve bu bölüme bağlı Ebelik Anabilim Dalı açılmasına karar verilmiştir. Anılan anabilim dalına bağlı Ebelik Programına 02.07.2026 tarihli Yükseköğretim Genel Kurulu kararı ile ilk defa öğrenci alınması uygun bulunmuştur. Sağlıkla ilgili bir yükseköğretim programının ihdası ve sürdürülmesi; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 7'nci maddesinin (d) bendinin (2) numaralı alt bendi "*Yükseköğretim kurumları içinde bölüm, anabilim ve anasanat dalları ile uygulama ve araştırma merkezi açılması, birleştirilmesi veya kapatılması; konservatuvar, meslek yüksekokulu veya destek, hazırlık okul veya birimleri kurulması ile ilgili olarak doğrudan veya üniversitelerden gelecek öneriler üzerine karar vermek*" hükmü ile Yükseköğretim Yürütme Kurulu'nun 16/01/2019 tarihli toplantısında kabul edilen "Sağlık, Sağlıkla İlgili veya İlişkili Programlarda Eğitim ve Öğretime Başlanması ve Sürdürülmesi İçin Asgari Koşullar Genel İlkeler" uyarınca yürütülmektedir. Bu doğrultuda mevzubahis programının açılması ve öğrenci alımına başlaması için Üniversite Senatosu'nun kararı, programla ilgili ayrıntılı bilgileri muhtevi rapor ile mezkûr Yüksekokul ve Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü arasında imzalanan İşbirliği Protokolü ekli Üniversite Rektörlüğünün teklifi Kurulumuz Başkanlığınca değerlendirilmiştir.

"*Program açılışına esas denetim ve uygunluk raporları bakanlığınız ve YÖK tarafından incelenmiş midir?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Programın açılışı için Üniversite tarafından hazırlanan dosya ve ilgili belgeler, Kurulumuz Başkanlığınca mevzuata muvafakati yönünden tetkik ve tahkik edilmiştir.

"*Hâlen Ebelik Programında fiilen görev yapan ebelik alanına mensup profesör, doçent, doktor öğretim üyesi, öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi sayısı kaçtır?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Söz konusu programda görevli akademik kadroya ilişkin Üniversite tarafından Kurulumuz Başkanlığına sunulan bilgi ve belgelerde: "Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 Dr. Öğr. Üyesi, İç Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 Dr. Öğr. Üyesi, Psikiyatri Hemşireliği alanında 1 Dr. Öğr. Üyesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 Dr. Öğr. Üyesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında 1 Dr. Öğr. Üyesi ile Tıbbi Biyokimya alanında 1 Doçent olmak üzere toplam 6 öğretim elemanının görev yapmaktadır. Bununla birlikte Ebelik Bölümünün akademik yapılanmasının güçlendirilmesi ve Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen asgari öğretim elemanı ölçütlerinin karşılanması amacıyla ilgili anabilim dallarında öğretim üyesi kadro taleplerine yönelik çalışmalar planlanmakta olup gerekli kadro taleplerinde bulunulacaktır." şeklinde beyanda bulunulmuştur.

"*Program açılış dosyasında hemşirelik bölümünde görev yapan öğretim elemanlarının ebelik programının akademik kadrosunda gösterildiği iddiası doğru mudur?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Program açılış dosyasında hemşirelik bölümünde görev yapan öğretim elemanlarının ebelik programının akademik kadrosunda gösterilmesi Kurulumuz Başkanlığınca belirlenen kriterlere aykırılık teşkil etmemektedir. Zira "Sağlık, Sağlıkla İlgili veya İlişkili Programlarda Eğitim ve Öğretime Başlanması ve Sürdürülmesi İçin Asgari Koşullar Genel İlkeler" uyarınca ebelik programında eğitim öğretime başlanması için ebelik programının yanı sıra hemşirelik ve tıp bölümlerinin muayyen alanlarından öğretim elemanı görevlendirilebilmektedir.

"*Bu iddianın doğru olduğunun tespit edilmesi hâlinde program açılış izni ve öğrenci kontenjanı hakkında hangi hukuki ve idari işlemler uygulanacaktır?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Programların açılması, sürdürülmesi ve öğrenci kontenjanlarıyla ilgili işlemler ilgili mevzuat başta olmak üzere Kurulumuzca belirlenen kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Söz konusu hususlara aykırılık tespit edilmesi halinde Kurulumuz Başkanlığınca mer'i mevzuat çerçevesinde işlem tesis edilmektedir.

"*Program bünyesinde ebelik eğitimine özgü beceri laboratuvarı, doğum simülasyon laboratuvarı, yeni doğan bakım laboratuvarı ve obstetrik uygulama laboratuvarı mevcut mudur?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Üniversite tarafından Kurulumuz Başkanlığına sunulan bilgi ve belgelerde; anılan Yüksekokul bünyesinde sağlık bilimleri eğitiminde kullanılan mesleki beceri laboratuvarı bulunduğu, bu laboratuvarın sağlık alanında yer alan tüm programların eğitim-öğretim ihtiyaçları doğrultusunda kullanıldığı, ayrıca ebelik eğitimine yönelik gelecek yıllarda artacak uygulama eğitimlerine yönelik uygulama altyapısının güçlendirilmesi ve laboratuvar olanaklarının geliştirilmesine ilişkin çalışmaların planlı şekilde devam ettiği belirtilmiştir. Keza Yüksekokul ve Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü arasında imzalanan İşbirliği Protokolü uyarınca programa kayıtlı öğrenciler Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı Viranşehir ilçesinde bulunan devlet hastaneleri ile İlçe Sağlık Müdürlüğüne bağlı aile sağlığı merkezleri bünyesinde uygulamalı eğitimlerini gerçekleştirebilecektir.

"*Ebelik öğrencilerinin zorunlu klinik uygulamalarını hangi sağlık kuruluşlarında yapması planlanmaktadır?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Üniversite tarafından Kurulumuz Başkanlığına sunulan bilgi ve belgeler arasında yer alan mezkûr Yüksekokul ve Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü arasında imzalanan İşbirliği Protokolü'ne göre öğrenciler Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı Viranşehir ilçesinde bulunan devlet hastaneleri ile İlçe Sağlık Müdürlüğüne bağlı aile sağlığı merkezleri bünyesinde uygulamalı eğitimlerini gerçekleştirecektir.

"*Klinik uygulama yapılacak sağlık kuruluşlarıyla imzalanmış resmî eğitim ve uygulama protokolleri bulunmakta mıdır? Bulunuyor ise hangi kurumlarla imzalanmıştır?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Üniversite Rektörlüğü tarafından Kurulumuza sunulan bilgi ve belgelerin incelenmesinden Viranşehir Sağlık Yüksekokulu ve Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü arasında İşbirliği Protokolü imzalandığı anlaşılmaktadır.

"*Mevcut sosyal ve fiziki altyapının programa kabul edilecek öğrenciler açısından yeterli olduğuna ilişkin fizibilite veya kapasite raporu hazırlanmış mıdır?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Üniversite Rektörlüğü tarafından Kurulumuz Başkanlığına sunulan dosyada, söz konusu hususların değerlendirildiği Bilgi Formu mevcuttur.

"*Bakanlığınız veya Yükseköğretim Kurulu tarafından programın akademik kadrosu, laboratuvarları, klinik eğitim imkânları ve fiziki altyapısı hakkında öğrenci alımından önce yerinde denetim yapılacak mıdır?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Yükseköğretim kurumlarına yönelik denetim ve değerlendirme süreçleri ilgili mevzuat çerçevesinde Kurulumuz tarafından yürütülmektedir. Eğitim – öğretim ve kalite süreçleri Yükseköğretim Denetleme Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Kurulumuz Başkanlığınca mer'i mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

"*Asgari akademik kadro, laboratuvar, klinik eğitim ve fiziki altyapı şartlarının sağlanmadığının tespit edilmesi hâlinde programa öğrenci alımı durdurulacak veya kontenjanlar yeniden değerlendirilecek midir?*" şeklindeki soruya şu yanıt verilmektedir:

Programların açılması, sürdürülmesi ve öğrenci kontenjanlarıyla ilgili işlemler ilgili mevzuat ve Kurulumuz Başkanlığı tarafından belirlenen kriterler açısından değerlendirilmektedir. Söz konusu hususlara aykırılık tespit edilmesi halinde Kurulumuz Başkanlığınca mer'i mevzuat çerçevesinde işlem tesis edilmektedir.

BURSA MİLLETVEKİLİ KAYIHAN PALA'NIN 7/46676 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 52956 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-52956
Konu : Soru Önergeleri-7/46676

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : a) 24.07.2026 tarihli ve E-32661919-610-165039473 sayılı yazınız.
b) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Rektörlüğünün 31.07.2026 tarihli ve 32086654-903.08.02.01.01-E.555078 sayılı yazısı.

Bursa Milletvekili Kayıhan PALA tarafından verilen 7/46676 esas sayılı Soru Önergesi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Rektörlüğünün cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Metin TOPCUOĞLU
Başkan Vekili

Ek: İlgi (b) yazı

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı : E-32086654-903.08.02-555078 31.07.2026
Konu : Soru Önergesi - 7/46676

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı)

İlgi : a) 28.07.2026 tarihli ve E-57802651-610-51001 sayılı yazınız.
b) Rektörlüğümüz tarafından Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Başhekimliğine yazılan 30.06.2026 tarihli ve 544466 sayılı yazımız.
c) Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Başhekimliği tarafından Tıp Fakültesi Dekanlığına yazılan 02.07.2026 tarih ve 545748 sayılı İncelemeci Görevlendirme yazısı.
d) Tıp Fakültesi Dekanlığının 03.07.2026 tarih ve 546356 sayılı İncelemeci Görevlendirme Yazısı.

Soru Önergeleri konulu ilgi (a) yazınız Rektörlüğümüzce incelenmiştir. Bursa Milletvekili Kayıhan PALA tarafından verilen 7/46676 esas numaralı yazılı soru önergesinde belirtilen hususlarla ilgili olarak, Üniversitemiz Rektörlüğünün ilgi (b) yazısı ile 30.06.2026 tarihinde Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Başhekimliğinden konunun incelenmesi ve neticesinin Rektörlüğümüze iletilmesi istenilmiştir.

Hastane Başhekimliği ilgi (c) yazısı ile 02.07.2026 tarihinde Tıp Fakültesi Dekanlığından incelemeci görevlendirilmesi talebinde bulunmuş olup, Tıp Fakültesi Dekanlığının ilgi (d) yazısı ile 03.07.2026 tarihinde incelemeci görevlendirilmiştir. Konuya ilişkin inceleme henüz sonuçlanmadığından, soru önergesindeki hususlar henüz açıklığa kavuşmamıştır. İnceleme tamamlandığında neticesi hakkında, ilgi (a) yazınız ekinde yer alan soru önergesinde belirtilen hususlara cevaben ayrıca Başkanlığınıza bilgi sunulacaktır. Yazımız, soruonergesi@yok.gov.tr adresine e-posta olarak gönderilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. İbrahim Taner OKUMUŞ
Rektör

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ İSKENDER BAYHAN'IN 7/46913 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 52208 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-52208
Konu : Soru Önergeleri-7/46913

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : 28.07.2026 tarihli ve E-32661919-610-165190249 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili İskender BAYHAN tarafından verilen 7/46913 esas sayılı Soru Önergesi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup ilgili soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek: 7/46913 Esas Sayılı Soru Önergesinin Cevabı

7/46913 Esas Sayılı Soru Önergesinin Cevabı

Vakıf yükseköğretim kurumları Yükseköğretim Mevzuatı kapsamında; eğitim öğretim, idari ve mali konularda her yıl olağan olarak denetlenmekte olup bu denetimler sonucunda vakıf yükseköğretim kurumları tarafından yapılan ihlaller için yol gösterici, düzeltici, kısıtlayıcı veya faaliyet iznini kaldırıcı nitelikte tedbirler alınır. Yine olağan denetimler dışında gerekirse konu bazlı incelemeler de yapılmakta ve tespit edilen hususlara ilişkin önlemler uygulanmaktadır.

2547 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinin 2 nci fıkrasında; "*Mütevelli heyet vakıf yükseköğretim kurumunun tüzelkişiliğini temsil eder. Vakıf yükseköğretim kurumlarının yöneticileri Yükseköğretim Kurulunun olumlu görüşü alınarak mütevelli heyet tarafından atanır. Mütevelli heyet; vakıf yüksek öğretim kurumu yöneticilerine uygun gördüğü ölçüde yetkilerini devredebilir. Yükseköğretim kurumunda görevlendirilecek yöneticiler ve öğretim elemanları ile diğer personelin sözleşmelerini yapar, atamalarını ve görevden alınmalarını onaylar, yükseköğretim kurumunun bütçesini onaylar ve uygulamaları izler, ayrıca vakıfca hazırlanan yönetmelik hükümlerine göre diğer görevleri yürütür.*"

Ek 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında; "*Vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarına, unvanlarına göre Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen ücret tutarından az ücret verilemez. Bu fıkra kapsamında Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen emsal ücretin hesaplanmasında ilgili mevzuat uyarınca aylıklara ilişkin hükümlerin uygulandığı kadroya bağlı ödemeler dikkate alınır.*"

Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 23 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında; "*Vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alacak olan akademik ve idari personelin çalışma esasları 2547 sayılı Kanunda devlet üniversiteleri için öngörülen hükümlere tabidir. Bu personelin aylık ve diğer özlük hakları bakımından ise 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanır.*"

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarının işe alım, atama ve görevden alınmaları vakıf yükseköğretim kurumunun mütevelli heyeti tarafından yapılmakta olup öğretim elemanları aylık ve diğer özlük hakları bakımından ise İş Kanunu hükümlerine tabidir. Bu bağlamda öğretim elemanlarının sözleşmelerinin haklı/haksız sebeple feshi yahut tazminat hakkı gibi hususlar yargının görev ve yetki alanı içinde yer almaktadır.

Yükseköğretim Kurulu resmi internet sayfasında eğitime öğretime başlanılması için gerekli olan asgari kriterler yayınlanmıştır. Bununla beraber Kurulumuz bir programın eğitime başlanması ve eğitimin sürdürülmesi için gerekli olan asgari öğretim elemanı sayısını da belirler. Vakıf yükseköğretim kurumu tarafından asgari sayının üzerinde öğretim elemanının istihdam edilmesi; öğrenci sayısı, arge, bilimsel araştırma, akademik yayın gibi stratejik hedefleri kapsayan istihdam politikası ile ilgili bir hususdur. Ayrıca vakıf yükseköğretim kurumları ilgili mevzuat kapsamında her yıl denetlenmekte olup asgari öğretim elemanı sayısının sağlanamadığının tespit edilmesi halinde ise programın yeterliliği gözden geçirilerek gerekli tedbirler alınmaktadır.

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ SEVDA KARACA'NIN 7/46917 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 52198 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-52198
Konu : Soru Önergeleri-7/46917

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : 28.07.2026 tarihli ve E-32661919-610-165192694 sayılı yazınız.

Gaziantep Milletvekili Sevda KARACA tarafından verilen 7/46917 esas sayılı Soru Önergesi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup ilgili soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek: 7/46917 Esas Sayılı Soru Önergesi Cevabı

7/46917 Esas Sayılı Soru Önergesinin Cevabı

Vakıf yükseköğretim kurumları Yükseköğretim Mevzuatı kapsamında; eğitim öğretim, idari ve mali konularda her yıl olağan olarak denetlenmekte olup bu denetimler sonucunda vakıf yükseköğretim kurumları tarafından yapılan ihlaller için yol gösterici, düzeltici, kısıtlayıcı veya faaliyet iznini kaldırıcı nitelikte tedbirler alınır. Yine olağan denetimler dışında gerekirse konu bazlı incelemeler de yapılmakta ve tespit edilen hususlara ilişkin önlemler uygulanmaktadır.

2547 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinin 2 nci fıkrasında; "*Mütevelli heyet vakıf yükseköğretim kurumunun tüzelkişiliğini temsil eder. Vakıf yükseköğretim kurumlarının yöneticileri Yükseköğretim Kurulunun olumlu görüşü alınarak mütevelli heyet tarafından atanır. Mütevelli heyet; vakıf yüksek öğretim kurumu yöneticilerine uygun gördüğü ölçüde yetkilerini devredebilir. Yükseköğretim kurumunda görevlendirilecek yöneticiler ve öğretim elemanları ile diğer personelin sözleşmelerini yapar, atamalarını ve görevden alınmalarını onaylar, yükseköğretim kurumunun bütçesini onaylar ve uygulamaları izler, ayrıca vakıfca hazırlanan yönetmelik hükümlerine göre diğer görevleri yürütür.*"

Ek 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında; "*Vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarına, unvanlarına göre Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen ücret tutarından az ücret verilemez. Bu fıkra kapsamında Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen emsal ücretin hesaplanmasında ilgili mevzuat uyarınca aylıklara ilişkin hükümlerin uygulandığı kadroya bağlı ödemeler dikkate alınır.*"

Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 23 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında; "*Vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alacak olan akademik ve idari personelin çalışma esasları 2547 sayılı Kanunda devlet üniversiteleri için öngörülen hükümlere tabidir. Bu personelin aylık ve diğer özlük hakları bakımından ise 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanır.*"

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarının işe alım, atama ve görevden alınmaları vakıf yükseköğretim kurumunun mütevelli heyeti tarafından yapılmakta olup öğretim elemanları aylık ve diğer özlük hakları bakımından ise İş Kanunu hükümlerine tabidir. Bu bağlamda öğretim elemanlarının sözleşmelerinin haklı/haksız sebeple feshi yahut tazminat hakkı gibi hususlar yargının görev ve yetki alanı içinde yer almaktadır.

Yükseköğretim Kurulu resmi internet sayfasında eğitime öğretime başlanılması için gerekli olan asgari kriterler yayınlanmıştır. Bununla beraber Kurulumuz bir programın eğitime başlanması ve eğitimin sürdürülmesi için gerekli olan asgari öğretim elemanı sayısını da belirler. Vakıf yükseköğretim kurumu tarafından asgari sayının üzerinde öğretim elemanının istihdam edilmesi; öğrenci sayısı, arge, bilimsel araştırma, akademik yayın gibi stratejik hedefleri kapsayan istihdam politikası ile ilgili bir hususdur. Ayrıca vakıf yükseköğretim kurumları ilgili mevzuat kapsamında her yıl denetlenmekte olup asgari öğretim elemanı sayısının sağlanamadığının tespit edilmesi halinde ise programın yeterliliği gözden geçirilerek gerekli tedbirler alınmaktadır.

4.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, sahte diploma yoluyla kamu kurumlarına atandığı tespit edilen kişilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46728)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını, Anayasanın 98 ve İçtüzüğün 96. Maddeleri gereğince arz ederim. 14.07.2026

Hikmet Yalım Halıcı
Isparta Milletvekili

Güvenilir bir eğitim sistemi ve liyakate dayalı kamu yönetimi, devletin temel unsurlarındandır. Diploma, yalnızca bir belge değil; emeğin, bilgi birikiminin ve fırsat eşitliğinin simgesidir. Sahte diplomaya göz yumulması ya da denetim eksiklikleri nedeniyle kamu görevlerine usulsüz atamalar yapılması, devlete duyulan güveni zedeleyen son derece ağır sonuçlar doğurur

Kamuoyuna yansıyan iddialara göre; sahte diploma düzenlediği öne sürülen bir yapılanmanın yaklaşık 20 yıl boyunca faaliyet gösterdiği ve bu süreçte 17 bin 738 sahte diplomalı kişinin kamu kurumlarında istihdam edildiği ileri sürülmektedir.

Eğer bu iddialar doğruysa, mesele yalnızca bireysel usulsüzlükten ibaret değildir. Bu durum, eğitim sisteminin güvenilirliğini, kamu personeli alım süreçlerini, devlet kurumlarının denetim mekanizmalarını ve liyakat ilkesini doğrudan ilgilendiren çok ciddi bir kamu yönetimi sorunudur.

Yıllarca emek vererek eğitimini tamamlayan, sınavlara giren ve hakkıyla kamu görevine atanmayı bekleyen milyonlarca vatandaş açısından böylesi iddialar vicdanları derinden yaralamaktadır. Sahte diploma kullanılarak kamu görevine girildiği iddiaları doğruysa, yalnızca hukukun değil, fırsat eşitliği ilkesinin de ağır biçimde ihlal edildiği anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda;

1. Kamuoyuna yansıyan, sahte diploma düzenleyen bir yapılanmanın 20 yıl boyunca faaliyet gösterdiği ve 17 bin 738 kişinin kamu kurumlarına yerleştirildiği iddiası doğru mudur?
2. Bakanlığınızın elinde sahte diploma tespit edilen kişi sayısı kaçtır? Son 5 yıl içerisinde sahte diploma nedeniyle hakkında idari veya adli işlem başlatılan kişi sayısı yıllara göre kaçtır?
3. Sahte diploma kullandığı tespit edilen kişiler hangi kamu kurumlarında görev yapmıştır? Kurum bazında sayı nedir? Bu kişilerin akıbetleri ne olmuştur?
4. Sahte diploma kullandığı belirlenen kişilerden kaçı halen kamu görevine devam etmektedir? Bu kişilerden kaçı görevden uzaklaştırılmış, kaçı memuriyetten çıkarılmıştır?
5. Sahte diploma kullandığı belirlenen kişiler hakkında Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulmuş mudur? Bu kişilerden kamuya ödenen maaş, sosyal hak ve diğer kamu zararlarının tahsili için herhangi bir işlem başlatılmış mıdır?

6. e-Devlet üzerinden diploma doğrulama sistemine rağmen sahte diplomaların kullanılabilmesi nasıl mümkün olmuştur?
7. Son 20 yılda diploma doğrulama süreçlerinde herhangi bir güvenlik açığı veya sistem zafiyeti tespit edilmiş midir? Varsa bunlar giderilmiş midir?
8. Diploma sahteciliğiyle bağlantılı olduğu değerlendirilen üniversite personeli, kamu görevlisi veya özel kuruluş çalışanları hakkında kaç soruşturma yürütülmektedir?
9. Sahte diploma düzenlediği veya onayladığı iddia edilen eğitim kurumları ya da üniversiteler bulunmakta mıdır? Varsa bunlar hangileridir?
10. Bakanlığınız, geçmişe dönük olarak tüm kamu personelinin diploma doğrulamasının yeniden yapılmasına yönelik bir çalışma başlatacak mıdır?
11. Bu iddiaların doğru çıkması halinde, ihmali veya kusuru bulunan kamu görevlileri hakkında hangi idari ve adli işlemler uygulanacaktır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-397610
Konu : Soru Önergeleri-402

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1898964 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Isparta Milletvekili Sayın Hikmet Yalım HALICI tarafından verilen 7/46728 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

5.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Sivas'ta bulunan bir vakıf okulunda yaşanan idari ve mali sorunların sebep olduğu mağduriyete ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46826)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU
BURSA MİLLETVEKİLİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorumun, **Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından, Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü 'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **17/07/2026**

Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU
Bursa Milletvekili

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Vakfı Okullarında yaşanan mali ve idari kriz nedeniyle **108 öğretmen, 27 çalışan** ve **1.172 öğrenci** ile **aileleri** ciddi mağduriyet yaşamaktadır. İddialara göre vakıf yönetimi ve üniversite yönetiminin denetim sorumluluğunu yerine getirmemesi sonucu okulun mali yapısı bozulmuş, velilerden tahsil edilen eğitim ücretleri amacına uygun kullanılmamış, okulun faaliyetlerini sürdüremeyecek noktaya gelmesine göz yumulmuştur. Ayrıca eğitim araçlarının okuldan çıkarılarak satıldığı, okulun farklı şirketler üzerinden yürütülen işlemler nedeniyle belirsizliğe sürüklendiği ileri sürülmektedir.

Bu bağlamda;

SORU 1- YÖK, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Vakfı Okullarında yaşanan iddialar hakkında herhangi bir inceleme veya denetim başlatmış mıdır?

SORU 2- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünün vakıf okulları üzerindeki gözetim ve denetim sorumluluğu kapsamında herhangi bir idari inceleme yürütülmekte midir?

SORU 3- Üniversite yönetimi veya vakıf yöneticileri hakkında idari soruşturma açılmış mıdır?

SORU 4- Vakıf kaynaklarının amacı dışında kullanıldığı iddiaları araştırılmış mıdır?

SORU 5- 2026-2027 eğitim-öğretim döneminde okulun faaliyetlerini sürdürememesi halinde öğrencilerin ve çalışanların mağduriyetinin giderilmesine yönelik **YÖK** tarafından herhangi bir koordinasyon çalışması yürütülmekte midir?

SORU 6- Benzer mağduriyetlerin tekrar yaşanmaması amacıyla üniversite vakıf okullarının mali denetimlerine ilişkin yeni bir çalışma yapılması planlanmakta mıdır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-399078
Konu : Soru Önergeleri-403

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1902900 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU tarafından verilen 7/46826 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

6.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ziraat Bankasının yayımladığı bir reklama ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46967)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet YILMAZ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Av.Dr.M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

1. Devletin bankası olan Ziraat Bankası'nın, savunma sanayii fonuna yıllık 750 TL ödeme yapmamak için kredi kartı limitini 99.000 TL'ye düşüren sanatçı Mustafa Sandal'ın "O'nun Arabası Var" şarkısından türetilen müzikle Jest Kart reklamı yapması, kamuoyunda büyük infial yaratmıştır. Bu skandalın sorumlularının hesap vermesi gerektiği açıktır. Sayın Yılmaz'a aşağıdaki soruları yöneltiyorum:
2. Ziraat Bankası, Jest Kart reklamında kullanılan ve Mustafa Sandal'ın "O'nun Arabası Var" şarkısından türetilen reklam müziği karşılığında ne kadar ücret ödemiştir? Bu ödemenin tüm ayrıntılarını (telif hakkı, icra ücreti, yapım maliyeti vb.) açıklar mısınız?
3. Mustafa Sandal'ın savunma sanayii fonuna yıllık 750 TL ödeme yapmamak için kredi kartı limitini 99.000 TL'ye düşürdüğü ortaya çıkmıştır. Bir vatandaş olarak devlete karşı bu tavrı sergileyen bir şahsın, devletin bankasının reklam yüzü olarak kullanılması hangi ahlaki ve vicdani kriterlere dayanmaktadır?
4. Ziraat Bankası'nın Mustafa Sandal ile yapılan reklam anlaşması, kamu bankalarındaki ihale ve sponsorluk süreçlerine ilişkin mevzuata uygun mudur? "O'nun Arabası Var" şarkısının türetilmesiyle oluşturulan reklam müziği için yapılan ödeme, kamu ihale kanununa tabi tutulmuş mudur?
5. Devletin bankası olan Ziraat Bankası'nın, savunma sanayisine katkı sağlamaktan kaçınan bir şahısla iş birliği yapması, hükümetin savunma sanayii politikalarıyla çelişmemekte midir? "O'nun Arabası Var" reklamıyla devletin bankasının bu şahsı öne çıkarması, hükümetin savunma sanayisine verdiği destekle nasıl bağdaşmaktadır?
6. Bu skandalın ardından Ziraat Bankası yönetimi ve Genel Müdürlüğü hakkında herhangi bir idari soruşturma başlatılacak mıdır? Sorumlu yöneticiler hakkında disiplin işlemi uygulanacak mıdır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-399090
Konu : Soru Önergeleri-404

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1904862 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Diyarbakır Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin TANRIKULU tarafından verilen 7/46967 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Hazine ve Maliye Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı